

ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ 2015-2019

Α' ΦΑΣΗ Στρατηγικός Σχεδιασμός

Μάιος 2016

ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

| Δημαρχείο Χερσονήσου | Γούρνες Πεδιάδος | 70014 | Κρήτη
| Τηλ: 2813404601 | Φαξ: 2813 404608 | dimos@hersonisos.gr | www.hersonissos.gr |

ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Χερσονήσου συντάχθηκε με ευθύνη της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου (Δ.Ο.Ε) του Δήμου που συγκροτήθηκε με την αριθμ. 14 απόφαση Δημάρχου. Προεδρεύων της διεπιστημονικής ομάδας τίθεται ο Δήμαρχος Χερσονήσου κ. **Μαστοράκης Ιωάννης**.

Επίσης, μέλη της Δ.Ο.Ε. είναι οι:

1. **Αναστασία Νηστικάκη**, Γενική Γραμματέας του Δήμου Χερσονήσου, συντονίστρια, υπεύθυνη σύνταξης, καταγραφής και ολοκλήρωσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015-2019
2. **Εμμανουήλ Πλευράκης**, Αντιδήμαρχος Οικονομικών Θεμάτων & Διαχείρισης της Δημοτικής Περιουσίας
3. **Εμμανουήλ Πετράκης**, Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων και Χωροταξικού Σχεδιασμού
1. **Σπυρίδων Κατσαμποξάκης**, Αντιδήμαρχος Καθημερινότητας, Περιβάλλοντος, Προστασίας του Πολίτη & Εμπορίου
2. **Γεώργιος Μεραμβελιωτάκης**, Αντιδήμαρχος Ενδοχώρας και Διοικητικών Θεμάτων
3. **Ευθύμιος Μουντράκης**, Αντιδήμαρχος Τουρισμού & Απασχόλησης

Το έργο της ΔΟΕ συνεπικουρείται και υποστηρίζεται για την παροχή κάθε στοιχείου και πληροφορίας απαραίτητης για την περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου σε διοικητικό, οικονομικό και τεχνικό επίπεδο από τους:

- **Νικόλαος Βασιλάκης**, Διευθυντής Διοικητικών Υπηρεσιών
- **Σταύρος Κασωτάκης**, Διευθυντής Περιβάλλοντος & Αγροτικής Παραγωγής
- **Μαρία Πιταρίδη**, Διευθύντρια Τεχνικών Υπηρεσιών
- **Χαράλαμπος Κούτουλας**, Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών

Η Δ.Ο.Ε. συνεργάστηκε με στελέχη των Υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων για τη συλλογή και την επεξεργασία διαφόρων στοιχείων και επιμελήθηκε την έγκαιρη και ορθή προετοιμασία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Αρμόδιες για την Διοικητική Υποστήριξη, ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας (σε άμεση επικοινωνία και συνεργασία με τη Γενική Γραμματέα) για την καταγραφή και ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015-2019 και τη σύνταξη της ανάλογης έκθεσης ορίστηκαν οι:

- **Ευτυχία Ανδριανού**, Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Εσωτερικού Ελέγχου

- **Θηρεσία (Τερέζα) Καρπαθιωτάκη**, Ειδικός Σύμβουλος Δημάρχου σε θέματα λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θέματα συντονισμού, διαχείρισης και υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων, θέματα στρατηγικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού του Δήμου

Ειδικά για τη συλλογή στοιχείων, την κατάρτιση της στρατηγικής και των δράσεων που αφορούν θέματα Τουρισμού, Απασχόλησης και Κοινωνικής Πολιτικής ορίστηκαν οι :

- **Ελένη Μαραγκάκη**, Γραφείο Απασχόλησης & Τουρισμού
- **Μηνάς Λιαπάκης**, Ειδικός Σύμβουλος σε θέματα Τουρισμού

Το παρόν τεύχος αποτελεί την Α' Φάση του πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Χερσονήσου 2015-2019 και πιο συγκεκριμένα το **Στρατηγικό Σχέδιο** του δήμου, το οποίο τίθεται προς συζήτηση στη δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου. Σε αυτό αποτυπώνονται και αξιολογούνται η **υφιστάμενη κατάσταση** όσον αφορά τα κυριότερα χαρακτηριστικά του Δήμου ως γεωγραφική περιοχή (πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά, και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά) και ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (βασικά οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων). Επίσης, διατυπώνεται και αναλύεται το **αναπτυξιακό όραμα**, οι κατευθυντήριες αρχές και οι στρατηγικές προτεραιότητες του Δήμου Χερσονήσου για την ερχόμενη πενταετία βασιζόμενοι στην ως άνω ανάλυση.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Χερσονήσου 2015-2019 συνιστά ένα πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων που εξειδικεύονται σε δράσεις, για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Αποτελεί προϊόν γόνιμου διαλόγου με όλους τους φορείς της Τοπικής Κοινωνίας και των Υπηρεσιών του, που συνέβαλλαν με την εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία τους στην κατάρτιση του Προγράμματος. Παράλληλα, είναι απόλυτα εναρμονισμένο με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού, σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και αξιώνουμε να αξιοποιηθεί, ως εργαλείο τοπικής, οργανωτικής και λειτουργικής ανάπτυξης, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του για το βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο μέλλον του τόπου μας.

Σταθερή επιδίωξή μας, για την επιτυχή υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι να αποτελέσει βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών του Δήμου, μέσα από την ενεργή εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας των πολιτών σε αυτό με ευρεία κοινωνική συναίνεση, αποδοχή και συμμετοχή.

Κατευθυντήρια γραμμή μας είναι «ο Δήμος αρωγός στον πολίτη, φιλικός στον επισκέπτη, πυλώνας τοπικής ανάπτυξης» με πίστη σε μια Αυτοδιοίκηση στην υπηρεσία του Πολίτη. Θέτοντας προτεραιότητα την ποιότητα της καθημερινής ζωής, την κοινωνική πολιτική, τα έργα υποδομής στην Παιδεία, στον Τουρισμό και στον Πολιτισμό, ευελπιστούμε ότι με γνώμονα τη χρηστή διαχείριση και τη συνεχή διεκδίκηση θα πετύχουμε τα βέλτιστα δυνατά αποτελέσματα προς όφελος του Δήμου μας.

Ευελπιστώ το παρόν τεύχος Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Χερσονήσου να αποτελέσει εφελκυστικό συστράτευσης όλων των ενεργών φορέων της τοπικής κοινωνίας προς την επιτυχή υλοποίηση του κοινού οράματος, προκειμένου να συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών, σε όλα τα επίπεδα.

Γιάννης Μαστοράκης

Δήμαρχος Χερσονήσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	01
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	06
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	06
1.1 Η γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου	06
1.1.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά και ένταξη Δήμου	06
1.1.2 Διοικητική οργάνωση του Δήμου Χερσονήσου και Δημοτικές Ενότητες	09
1.1.3 Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά	11
1.2 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής».....	27
1.2.1 Φυσικό Περιβάλλον	27
1.2.2 Οικοσυστήματα: Χλωρίδα και Πανίδα	32
1.2.3 Κλιματολογικά Δεδομένα.....	38
1.2.4 Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι	39
1.2.5 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά.....	41
1.2.6 Οικιστική & Χωροταξική Οργάνωση	43
1.2.7 Ανάλυση Κτηριακού Αποθέματος	51
1.2.8 Αστικό Περιβάλλον.....	63
1.2.9 Καθαριότητα - Απορρίμματα - Ανακύκλωση.....	68
1.2.10 Ύδρευση - Άρδευση - Αποχέτευση	71
1.3 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»	74
1.3.1 Κοινωνική Πολιτική	74
1.3.2 Παιδεία, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.....	75
1.3.3 Μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι	80
1.3.4 Πολιτιστικές Υποδομές και Εκδηλώσεις.....	90
1.3.5 Πολιτιστικοί Σύλλογοι	92
1.3.6 Γυναικείοι Συνεταιρισμοί.....	93
1.3.7 Εθελοντισμός	93
1.3.8 Αθλητικές Υποδομές και εκδηλώσεις	94
1.3.9 Υποδομές Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας.....	95
1.4 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση»	100
1.4.1 Απασχόληση - Ανεργία.....	100
1.4.2 Πρωτογενής Τομέας	109
1.4.3 Δευτερογενής Τομέας	115
1.4.4 Τριτογενής Τομέας	118
1.4.5 Τουριστική δραστηριότητα	120
1.4.6 Ανάλυση εισοδηματικού επιπέδου κατοίκων.....	126
1.4.7 Καθημερινή εργασιακή κινητικότητα	131
1.5 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης περιοχής Δήμου Χερσονήσου (SWOT Ανάλυση) .	133
1.1.1 Προβλήματα και απειλές.....	133
1.5.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες και ευκαιρίες	135
1.5.3 Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης.....	137

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ο ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ.....140

2.1 Διοικητική οργάνωση και οι οριζόντιες δημοτικές υπηρεσίες.....	140
2.1.1 Αιρετά όργανα διοίκησης	140
2.1.2 Δημοτικές Επιτροπές.....	141
2.1.3 Διάρθρωση οργανικών μονάδων	143
2.1.4 Ανθρώπινο δυναμικό	146
2.1.5 Επιμόρφωση-κατάρτιση προσωπικού	149
2.1.6 Συστήματα και μέθοδοι διασφάλισης ποιότητας.....	150
2.1.7 Τοπική ηλεκτρονική διακυβέρνηση	150
2.1.8 Πληροφορική & καινοτομία	151
2.1.9 Συγχρηματοδοτούμενα έργα	151
2.1.10 Οχήματα και μηχανοκίνητος εξοπλισμός.....	157
2.2 Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Χερσονήσου.....	158
2.2.1 Δημοτικές Επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ)	158
2.2.2 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ).....	163
2.3 Οικονομικά Αποτελέσματα	169
2.3.1 Οικονομικά αποτελέσματα Δήμου Χερσονήσου	169
2.3.2 Οικονομικά στοιχεία για το Ν.Π.Δ.Δ. κοινωνικής προστασίας & αλληλεγγύης	189
2.4 Αξιολόγηση δομών και υπηρεσιών Δήμου Χερσονήσου και κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης	192

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015-2019..... 202

3.1 Το γενικό πλαίσιο χάραξης της στρατηγικής του Δήμου Χερσονήσου	202
3.2 Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου	227
3.3 Εξειδίκευση του Οράματος και της Στρατηγικής.....	238

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟ)

Τα πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα συνιστούν ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής και οργανωτικής ανάπτυξης των Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Αφορούν στις υποδομές και στις τοπικές επενδύσεις καθώς και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας των Ο.Τ.Α. μεριμνώντας για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Καλύπτουν όλο το φάσμα αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Η προβλεπόμενη διάρκεια υλοποίησής τους είναι με βάση τον Κώδικα η διάρκεια μιας δημαρχιακής θητείας.

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού του Δήμου Χερσονήσου η διεπιστημονική ομάδα έργου έλαβε υπόψη τις κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, τον υφιστάμενο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό καθώς και τις προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα.

Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και βάσει του οποίου καταρτίστηκε το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Χερσονήσου παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΝΟΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ν. 3463/2006 ΦΕΚ 114 - 08.06.2006	Κώδικα Δήμων & Κοινοτήτων (ΚΔ&Κ,) προβλέπεται η υποχρεωτική εκπόνηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων - Σχεδίων (Επ.Π) για ΟΤΑ με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους και προαιρετική για τους υπόλοιπους, με βάση και προδιαγραφές που εκπόνησε το ΥΠΕΣΔΔΑ σε συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ
Ν 3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ. Α'/07-06-2010)	Αναφέρεται ρητά η υποχρέωση όλων των Δήμων (325) στην εκπόνηση Πενταετούς Επιχειρησιακού Σχεδίου και των αντιστοίχων Ετησίων Σχεδίων Δράσης αυτού. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ.10αα του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (ΦΕΚ 138/09.08.2010 τεύχος Α): "Για το μεσοπρόθεσμο Προγραμματισμό των Δήμων εκπονείται πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και Ετήσιο Προϋπολογισμό, το τεχνικό Πρόγραμμα καταρτίζεται μαζί με το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, το οποίο αποτελεί μέρος του και επισυνάπτεται, σε αυτό, ως παράρτημα"

ΝΟΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
185/2007 ΠΔ 89/2011 ΠΔ	Προδιαγραφές των ΕΠ με βάση τον ΚΔΚ (3463/06) και προσδιορίζονται νέες προδιαγραφές εκπόνησης, προσαρμοσμένες στα νέα δεδομένα του Καλλικράτη
Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών 41179/23-10- 2014	Περιεχόμενο, δομή και τρόποι υποβολής των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ 2970/04.11.2014 τεύχος Β') ΥΠ.ΕΣ., τα περιεχόμενα των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων περιλαμβάνουν: 1. Στρατηγικό Σχέδιο. 2. Επιχειρησιακό Σχέδιο. 3. Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης. Στο Στρατηγικό Σχέδιο: α. αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά της γεωγραφικής ενότητας του Ο.Τ.Α, τα χαρακτηριστικά του ίδιου του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση, β. διατυπώνεται το αναπτυξιακό όραμα για την περιοχή του Ο.Τ.Α. και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, γ. προσδιορίζεται η στρατηγική του Ο.Τ.Α προκειμένου να επιτευχθεί το όραμά του.

Ειδικότερα, η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων καθορίστηκε με την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13.04.2007, ενώ με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' βαθμού», προδιαγράφηκε η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Με την εφαρμογή του Ν.3852/2010, η νέα διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζεται στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5694/03.02.2011 Απόφαση του Υπ. Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία τροποποιεί την υπ' Αριθ. 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α' βαθμού». Για τη νέα δημοτική περίοδο 2014-2019, το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των πενταετών (πλέον) Επιχειρησιακών Προγραμμάτων διέπονται από την υπ. αριθμ. 41179/23.10.2014 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ.2970, τ. Β', 4 Νοεμβρίου 2014). Αναλυτικότερα, με βάση την πιο πρόσφατη απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών με αριθμό 41179/23-10-2014, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της εν λόγω περιόδου θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους:

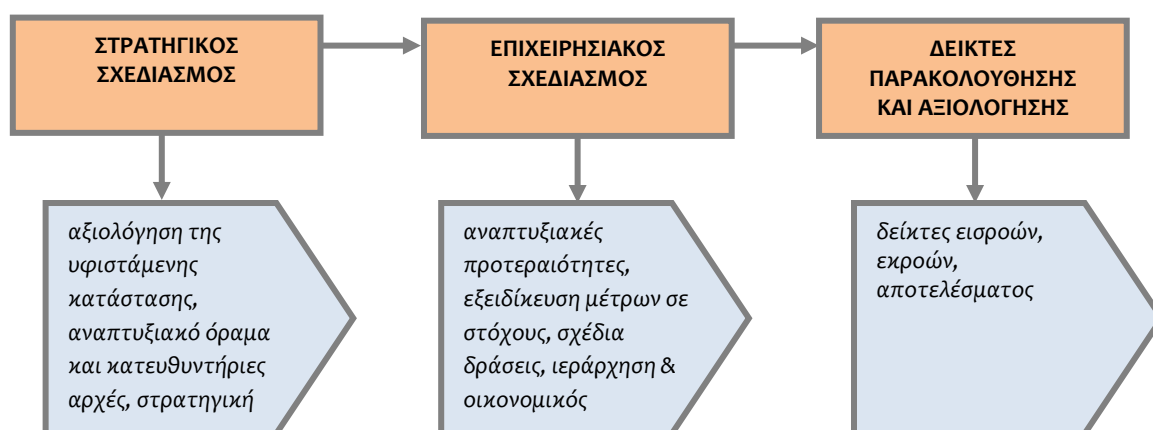
- ☒ Το γεγονός ότι κάθε **Υπηρεσία καταρτίζει αρμοδίως Σχέδια Δράσης** υποκινεί την άμεση εμπλοκή τους και ενθαρρύνει την ουσιαστική συμβολή τους στην υλοποίηση του Προγράμματος.

- ☑ Το ότι κάθε Υπηρεσία θα πρέπει να αντιληφθεί ότι μέσα από τα Σχέδια Δράσης της ουσιαστικά **ΑΞΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ η αποτελεσματικότητα της**.
- ☑ Το ότι **σε αυτή την Αξιολόγηση συμβάλουν οι ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ** που φαίνεται να αποκτούν πολύ σημαντικό ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία.
- ☑ Το γεγονός ότι η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης κάθε ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ κρίνεται από το **κατά πόσο έχουν επιτευχθεί οι ΣΤΟΧΟΙ**.
- ☑ Το γεγονός ότι οι **στόχοι είναι μετρήσιμοι** καθώς για κάθε **ΔΕΙΚΤΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ** ορίζεται συγκεκριμένη **ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ**.
- ☑ Το γεγονός ότι γίνεται σαφής αναφορά στην ανάγκη αξιοποίησης των ψηφιακών γεωχωρικών δεδομένων των Δήμων.

Το πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσια Προγράμματα Δράσης και συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις των Νομικών Προσώπων των Δήμων και δομείται σε 3 επιμέρους ενότητες (φάσεις):

1. **Στρατηγικό Σχέδιο** (αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, αναπτυξιακό όραμα και κατευθυντήριες αρχές, στρατηγική).
2. **Επιχειρησιακό Σχέδιο** (αναπτυξιακές προτεραιότητες, εξειδίκευση μέτρων σε στόχους, σχέδια δράσεις, ιεράρχηση και οικονομικός προγραμματισμός).
3. **Δείκτες παρακολούθησης και Αξιολόγησης** (δείκτες εισροών, εκροών, αποτελέσματος).

Η σειρά ολοκλήρωσης των παραπάνω σταδίων, καθώς επίσης και το περιεχόμενο τους σε πρώτο επίπεδο ανάλυσης παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα ροής.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ως εκ τούτου, κατά τη διαδικασία έγκρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, σύμφωνα με τις παρ.1 έως 3 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 2 του Π.Δ.89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τεύχος), θα πρέπει να έχουν προηγηθεί τα εξής βήματα:

- **Βήμα 1:** Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες του δήμου, των νομικών προσώπων του, καθώς και τις εισηγήσεις των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου προς την εκτελεστική επιτροπή σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις προτάσεις τους για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του δήμου και συντάσσει σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του δήμου, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή.
- **Βήμα 2:** Η εκτελεστική επιτροπή, πριν εισηγηθεί το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο δημοτικό συμβούλιο, συνεργάζεται με τους όμορους δήμους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών.
- **Βήμα 3:** Η εκτελεστική επιτροπή εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο δημοτικό συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
- **Βήμα 4:** Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στις παρ.4 και 5 του άρθρου 86 του Ν.3852/2010, το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας με απόφαση που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή με σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν. Στη συνεδρίαση του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας για τη λήψη των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καλούνται οι κοινωνικοί φορείς της περιφέρειάς της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, προκειμένου να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Εάν το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας δεν υποβάλλει εισήγηση εμπρόθεσμα στην εκτελεστική επιτροπή, το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου καταρτίζεται χωρίς αυτήν.

- **Βήμα 5:** Σύμφωνα με τις παρ.5 έως 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 2 του Π.Δ.89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τεύχος Α'), οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγηση τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.

Αναλυτικότερα:

- Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.
- Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλει στην εκτελεστική επιτροπή.
- Η εκτελεστική επιτροπή εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο δημοτικό συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων του δήμου.
- Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισης του από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ (άρθρο 214 ν.3852/2010), καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο".

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

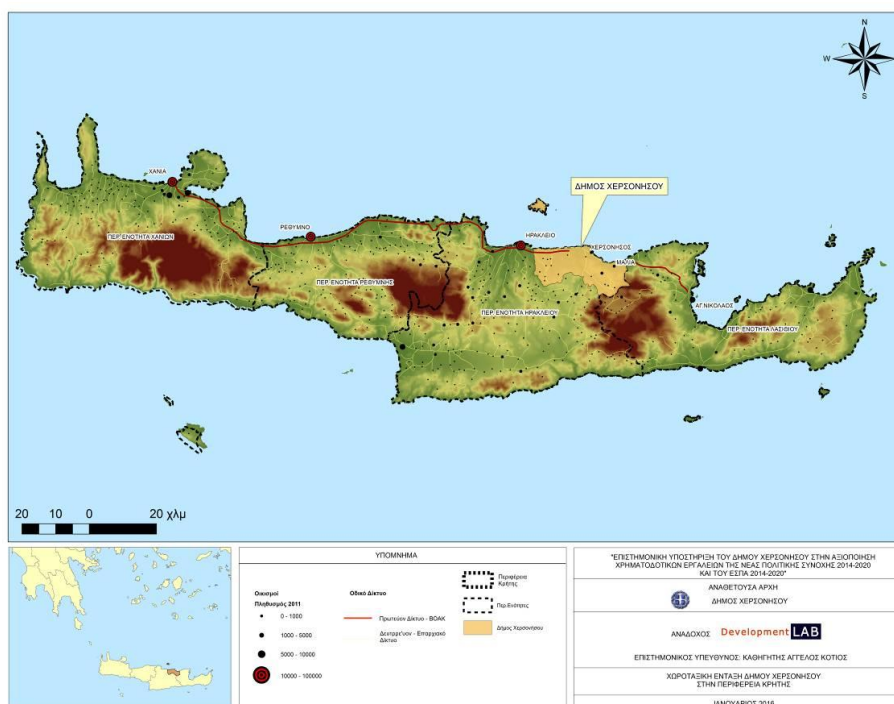
Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1.1 Η γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου

1.1.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά και ένταξη Δήμου

Ο Δήμος Χερσονήσου εκτείνεται στο ανατολικό τμήμα της Περιφέρειας Κρήτης. Πιο συγκεκριμένα αποτελεί το βορειοανατολικό παραλιακό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, απέχοντας περίπου 25 χλμ από την πόλη του Ηρακλείου και 40 χλμ. από την πόλη του Αγίου Νικολάου. Η έκτασή του ανέρχεται στα 271,6 τ.χλμ, με ακτογραμμή που ξεπερνά τα 58 χλμ., αντιπροσωπεύοντας το 3,3% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Κρήτης, αλλά και το 10,3% της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Επιπλέον ο Δήμος Χερσονήσου εμφανίζει πληθυσμιακή πυκνότητα της τάξεως των 98,4 κατοίκων ανά τ.χλμ (αντίστοιχα η Περιφέρεια εμφανίζει πυκνότητα 74,7 κατοίκων ανά τ.χλμ). Γεωγραφικά συνορεύει με τους Δήμους Ηρακλείου και Αρχανών- Αστερουσίων στα δυτικά, με το Δήμο Αγίου Νικολάου ανατολικά, με τους Δήμους Οροπεδίου Λασιθίου (περ. Ενότητας Λασιθίου) και Μίνωα Πεδιάδος στα νότια.

Χωροταξική ένταξη Δήμου Χερσονήσου στην Περιφέρεια Κρήτης

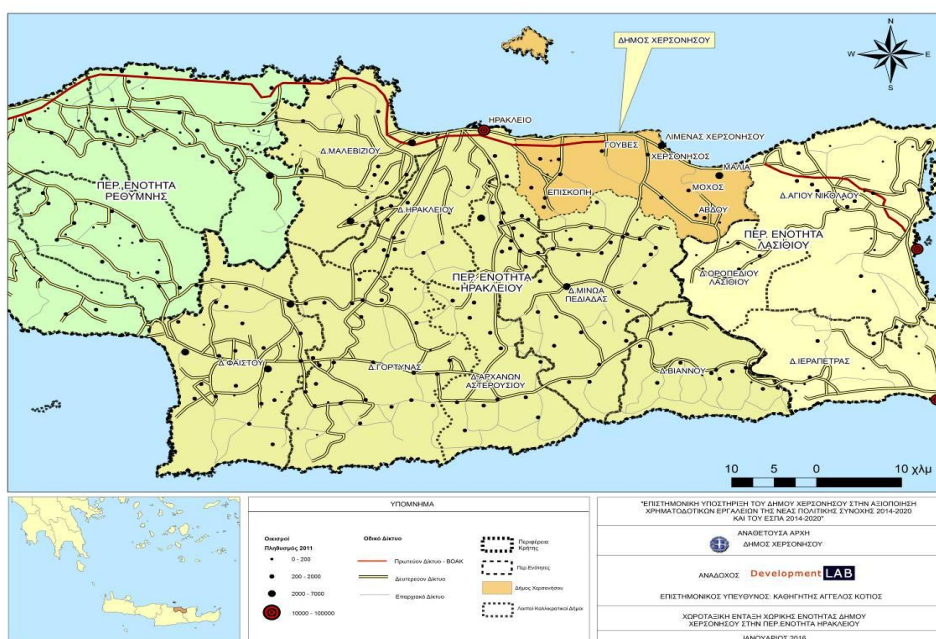
Πηγή: Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Χαρακτηριστικό στοιχείο της γεωγραφικής θέσης του Δήμου Χερσονήσου είναι το γεγονός ότι βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τα δύο βασικά αστικά κέντρα της Ανατολικής Κρήτης, το Ηράκλειο και τον Άγιο Νικόλαο. Επίσης το βόρειο τμήμα του Δήμου ανήκει στις ανεπτυγμένες τουριστικά παραλιακές περιοχές της βόρειας Κρήτης, ενώ η ενδοχώρα του διαθέτει πλούσιο φυσικό περιβάλλον και μεγαλύτερα υψόμετρα. Συμπεραίνεται ότι η περιοχή παρουσιάζει ένα σημαντικότατο συνδυασμό βουνού και θάλασσας, ο οποίος αξιοποιούμενος δύναται να τροφοδοτήσει την περαιτέρω αναπτυξιακή της πορεία.

Η πρόσβαση στην περιοχή γίνεται οδικώς από το Βόρειο Οδικό Άξονα Κρήτης (BOAK – Ε75) που διέρχεται από το Δήμο Χερσονήσου και του οποίου ο σχεδιασμός προβλέπει τη σύνδεση Καστελλίου, Κισσάμου και Σητείας. Επίσης, σε μικρή απόσταση από το παραλιακό τμήμα του Δήμου διέρχεται η Παλαιά Εθνική Οδός Αγίου Νικολάου-Ηρακλείου, ενώ η Επαρχιακή Οδός Καστελλίου – Χερσονήσου συνδέει ουσιαστικά το παραλιακό τμήμα της Χερσονήσου με την ενδοχώρα του Δήμου, οδηγώντας στις περιοχές με μεγαλύτερο υψόμετρο και το Δήμο Οροπεδίου. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι σε μικρή απόσταση και εύκολα προσβάσιμο από το Δήμο Χερσονήσου λειτουργεί το λιμάνι του Ηρακλείου και το Αεροδρόμιο Ηρακλείου (Νίκος Καζαντζάκης), το οποίο αναμένεται να μεταφερθεί στο Καστέλλι διατηρώντας, ωστόσο, τη μικρή απόσταση και την άνετη προσβασιμότητα από την περιοχή.

Τέλος, ο οδικός άξονας Καρτερός – Επισκοπή, παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του, έχει αναβαθμίσει σημαντικά τα επίπεδα προσβασιμότητας εντός του Δήμου Χερσονήσου, έχοντας μειώσει σημαντικά τις χρονοαποστάσεις από το παραλιακό μέτωπο προς την ενδοχώρα του δήμου. Ταυτόχρονα, έχει συμβάλει στην αποτελεσματικότερη διάχυση των τουριστών από τις παράκτιες τουριστικές στις υπό ανάπτυξη τουριστικές περιοχές στο εσωτερικό του δήμου, αλλά και στην αναβάθμιση ειδικά της Επισκοπής και της γύρω περιοχής ως τόπος μόνιμης κατοικίας.

Χωροταξική ένταξη Δήμου Χερσονήσου στην ευρύτερη περιοχή

Πηγή: Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Η περιοχή του Δήμου Χερσονήσου παρουσιάζει σημαντική ποικιλομορφία. Το παραλιακό του τμήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερα υψόμετρα και σημαντική ακτογραμμή. Όσο ο επισκέπτης απομακρύνεται από το παραλιακό μέτωπο και εισέρχεται στην ενδοχώρα συναντά μεγαλύτερα υψόμετρα και ημιορεινές εκτάσεις, οι οποίες γίνονται ορεινές κοντά στα όρια με το Δήμο Οροπεδίου (για παράδειγμα στο ανατολικό τμήμα του Δήμου Χερσονήσου συναντάται ο ορεινός όγκος της Σελένας). Σε γενικές γραμμές γίνεται φανερό ότι το σύνολο της περιοχής του Δήμου παρουσιάζει σημαντικές κλίσεις και υψομετρικές διαφορές, οι οποίες ξεκινούν από το επίπεδο της θάλασσας και φτάνουν μέχρι ορεινά υψόμετρα. Το κλίμα της περιοχής είναι εύκρατο, με το καλοκαίρι να είναι συνήθως θερμό και το χειμώνα κρύο και με περιορισμένες χιονοπτώσεις στα ορεινά.

1.1.2 Διοικητική οργάνωση του Δήμου Χερσονήσου και Δημοτικές Ενότητες

Ο Δήμος Χερσονήσου, όπως συστάθηκε από το Ν. 3852/2010 (Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης), αποτελείται από τους πρώην Δήμους Χερσονήσου, Γουβών, Μαλίων και Επισκοπής και έχει ως έδρα του, τον οικισμό Γουρνών, της Δημοτικής Κοινότητας Ανώπολης.

ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΣ	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΦΕΚ & ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΧΑΡΤΗΣ
Γουβών	Οικισμός Γουβών	1990 ΦΕΚ 48Α - 02/04/1990 ΦΕΚ - 17/03/1991 ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997 ΦΕΚ - 18/03/2001	
Επισκοπής	Οικισμός Επισκοπή	1997	
Μαλίων	Οικισμός Μάλια	1986 ΦΕΚ 123Α - 19/08/1986 ΦΕΚ - 17/03/1991 ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997	

ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΣ	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ	ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΦΕΚ & ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΧΑΡΤΗΣ
Χερσονήσου	Οικισμός Λιμίν Χερσονήσου	ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997 ΦΕΚ - 18/03/2001	

Ο Καλλικρατικός Δήμος Χερσονήσου βρίσκεται ανατολικά του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου και αποτελεί μέρος της παράκτιας τουριστικά ανεπτυγμένης βόρειας ζώνης του νησιού. Ο Δήμος με βάση το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» περιλαμβάνει **4 Δημοτικές Ενότητες, 6 Δημοτικές Κοινότητες και 16 Τοπικές Κοινότητες**. Ο καταμερισμός του Δήμου σε Δημοτικές Ενότητες και Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Διοικητική διάθρωση Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα			
Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ	Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ	Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΩΠΟΛΗΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΪΤΑΝΙΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΛΙΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Λ.ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΟΥΒΩΝ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΛΙΦΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΟΧΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΑΙΑΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΣΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΒΔΟΥ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΠΑΝΩ ΒΑΘΕΙΑΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ ΧΩΡΙΟΥ		ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΩΝΙΩΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙΟΥ		ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΣ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΤΩ ΒΑΘΕΙΑΣ			ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΤΑΜΙΩΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΞΑΡΗΣ			
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΑΡΑΣΟΥ			

Πηγή: Ν. 3852/10

1.1.3 Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά

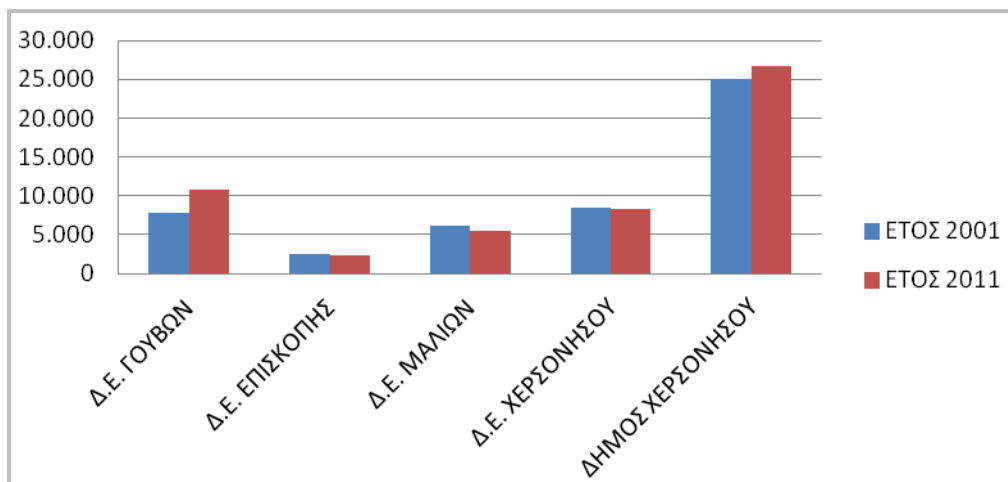
Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου βάσει της τελευταίας απογραφής (2011) ανέρχεται σε 26.717 κατοίκους συμμετέχοντας κατά 8,75% στον πληθυσμό της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και κατά 4,29% στον πληθυσμό της Περιφέρειας Κρήτης. Πρόκειται για έναν δυναμικό Δήμο που διαχρονικά αυξάνει τον πληθυσμό του λόγω του ανεπτυγμένου τουριστικού κλάδου που διαμορφώνει αυξημένες ευκαιρίες απασχόλησης.

Συγκεκριμένα στο διάστημα 2001-2011 ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 12%. Η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στη Δημοτική Ενότητα Γουβών (50,2%). Ακολουθεί η Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου (1,6%), ενώ οι Δημοτικές Ενότητες Επισκοπής και Μαλίων αδυνατούν να συγκρατήσουν τον πληθυσμό τους.

	Πληθυσμός		Μεταβολή 2001-2011	Συμμετοχή πληθυσμού ΔΚ/ΤΚ στο Δήμο	
	2001	2011		2001	2011
Δήμος Χερσονήσου	23.864	26.717	11,96%	-	-
Δημοτική Ενότητα Γουβών	7.145	10.731	50,19%	29,9%	40,2%
ΔΚ Ανωπόλεως	2.309	3.604	56,08%	9,7%	13,5%
ΔΚ Γουβών	1.938	3.031	56,40%	8,1%	11,3%
ΤΚ Ελαίας	1.286	1.936	50,54%	5,4%	7,2%
ΤΚ Επάνω Βαθείας	210	224	6,67%	0,9%	0,8%
ΤΚ Καλού Χωρίου	299	290	-3,01%	1,3%	1,1%
ΤΚ Κάτω Βαθείας	827	1.357	64,09%	3,5%	5,1%
ΤΚ Κόξαρης	148	199	34,46%	0,6%	0,7%
ΤΚ Χαράσου	128	90	-29,69%	0,5%	0,3%
Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	2.411	2.291	-4,98%	10,1%	8,6%
ΤΚ Αϊτανίων	286	280	-2,10%	1,2%	1,0%
ΤΚ Γαλίφας	258	122	-52,71%	1,1%	0,5%
ΤΚ Επισκοπής	1.192	1.209	1,43%	5,0%	4,5%
ΤΚ Καινούργιου Χωρίου	249	206	-17,27%	1,0%	0,8%
ΤΚ Σγουροκεφαλίου	426	474	11,27%	1,8%	1,8%
Δημοτική Ενότητα Μαλίων	6.173	5.433	-11,99%	25,9%	20,3%
ΔΚ Μαλίων	3.725	3.224	-13,45%	15,6%	12,1%
ΔΚ Μοχού	2.125	2.062	-2,96%	8,9%	7,7%
ΤΚ Κρασίου	323	147	-54,49%	1,4%	0,6%
Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	8.135	8.262	1,56%	34,1%	30,9%
ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου	4.197	3.815	-9,10%	17,6%	14,3%
ΔΚ Χερσονήσου	2.445	3.165	29,45%	10,2%	11,8%
ΤΚ Αβδού	320	357	11,56%	1,3%	1,3%
ΤΚ Γωνιών Πεδιάδος	491	401	-18,33%	2,1%	1,5%
ΤΚ Κεράς	106	110	3,77%	0,4%	0,4%
ΤΚ Ποταμιών	576	414	-28,13%	2,4%	1,5%

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2001,2011

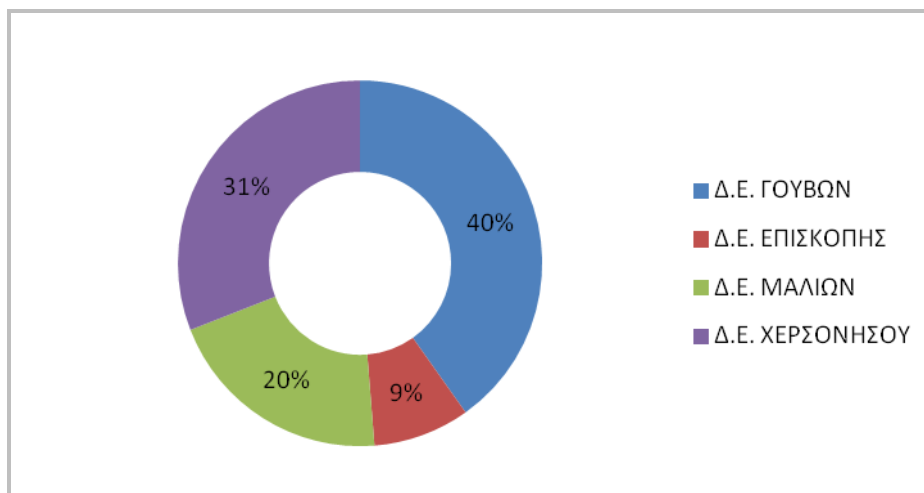
Πληθυσμιακή Εξέλιξη Δήμου Χερσονήσου 2001 - 2011

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2001, 2011

Από πλευράς πληθυσμιακής συγκέντρωσης, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι συγκεντρωμένο στη Δ.Ε. Γουβών (40,2%) και ακολουθεί η Δ.Ε. Χερσονήσου (30,9%) και με σημαντική απόκλιση η Δ.Ε. Μαλίων (20,3%). Μόνο το 8,6% του πληθυσμού είναι συγκεντρωμένο στη Δ.Ε. Επισκοπής, στις περισσότερες κοινότητες της οποίας ο πληθυσμός διαχρονικά φθίνει.

Ποσοστιαία Συγκέντρωση Πληθυσμού Δήμου Χερσονήσου, 2011

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2001, 2011

Ως προς τη χωρική συγκέντρωση του πληθυσμού σημειώνεται ότι δεν υπάρχει ομοιόμορφη κατανομή. Καταγράφονται κοινότητες που λειτουργούν ως πόλοι έλξης πληθυσμού δεδομένης της έντονης τουριστικής τους δραστηριότητας προσελκύοντας μόνιμους κατοίκους, λόγω των αυξημένων ευκαιριών απασχόλησης κατά τη θερινή περίοδο. Τέτοιες κοινότητες είναι της Ανώπολης, των Γουβών, των Μαλίων, του Λιμένα Χερσονήσου και της Χερσονήσου.

Πληθυσμός κατά ομάδες ηλικιών

Στη βάση των αποτελεσμάτων των σχετικών απογραφών, στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου Χερσονήσου και των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων που τον απαρτίζουν, καθώς και συγκριτικά στοιχεία με τα ανώτερα χωρικά επίπεδα.

		Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
2001	Ελλάδα	10.934.097 (100%)	1.074.504 (9,8%)	1.312.569 (12,0%)	1.682.890 (15,4%)	1.653.345 (15,1%)	1.495.918 (13,7%)	1.247.564 (11,4%)	1.263.319 (11,6%)	1.203.988 (11,0%)
	Περιφέρεια Κρήτης	594.368 (100%)	66.679 (11,2%)	76.256 (12,8%)	95.116 (16,0%)	90.571 (15,2%)	75.322 (12,7%)	62.589 (10,5%)	60.685 (10,2%)	67.150 (11,3%)
	Περ. Ενότητα Ηρακλείου	291.225 (100%)	32.939 (11,1%)	38.312 (13,2%)	48.304 (16,6%)	44.226 (15,2%)	36.930 (12,7%)	31.729 (10,9%)	28.908 (9,9%)	29.877 (10,3%)
	Δήμος Χερσονήσου	23.864 (100%)	2.798 (11,7%)	2.684 (11,2%)	4.001 (16,8%)	4.100 (17,2%)	2.938 (12,3%)	2.492 (10,4%)	2.290 (8,7%)	2.561 (10,7%)
	Δημοτική Ενότητα Γουβών	7.145 (100%)	919 (12,9%)	875 (12,2%)	1.130 (15,8%)	1.249 (17,5%)	937 (13,1%)	736 (10,3%)	620 (6,8%)	679 (9,5%)
	ΔΚ Ανωπόλεως	2.310 (100%)	332 (14,4%)	287 (12,4%)	405 (17,5%)	463 (20,0%)	311 (13,5%)	193 (8,4%)	156 (8,5%)	163 (7,1%)
	ΔΚ Γουβών	1.940 (100%)	272 (14,0%)	248 (12,8%)	310 (16,0%)	365 (18,8%)	259 (13,4%)	189 (9,7%)	165 (8,9%)	132 (6,8%)
	ΤΚ Ελαίας	1.286 (100%)	150 (11,7%)	166 (12,9%)	221 (17,2%)	200 (15,6%)	174 (13,5%)	139 (10,8%)	115 (16,7%)	121 (9,4%)
	ΤΚ Επάνω Βαθείας	209 (100%)	16 (7,7%)	23 (11,0%)	14 (6,7%)	26 (12,4%)	19 (9,1%)	34 (16,3%)	35 (16,8%)	42 (20,1%)
	ΤΚ Καλού Χωρίου	298 (100%)	17 (5,7%)	21 (7,0%)	26 (8,7%)	25 (8,4%)	28 (9,4%)	59 (19,8%)	50 (5,9%)	72 (24,2%)
	ΤΚ Κάτω Βαθείας	829 (100%)	120 (14,5%)	109 (13,1%)	121 (14,6%)	147 (17,7%)	119 (14,4%)	95 (11,5%)	49 (16,1%)	69 (8,3%)
	ΤΚ Κόξαρης	149 (100%)	8 (5,4%)	10 (6,7%)	24 (16,1%)	16 (10,7%)	17 (11,4%)	11 (7,4%)	24 (20,3%)	39 (26,2%)
	ΤΚ Χαράσου	128 (100%)	4 (3,1%)	11 (8,6%)	9 (7,0%)	7 (5,5%)	10 (7,8%)	16 (12,5%)	26 (14,9%)	45 (35,2%)
	Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	2.411 (100%)	223 (9,2%)	227 (9,4%)	296 (12,3%)	291 (12,1%)	239 (9,9%)	300 (12,4%)	359 (19,4%)	476 (19,7%)
	ΤΚ Αϊτανίων	288 (100%)	16 (5,6%)	22 (7,6%)	45 (15,6%)	31 (10,8%)	26 (9,0%)	42 (14,6%)	56 (14,7%)	50 (17,4%)

		Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
	TK Γαλίφας	259 (100%)	29 (11.2%)	34 (13.1%)	16 (6.2%)	32 (12.4%)	35 (13.5%)	31 (12.0%)	38 (13.1%)	44 (17.0%)
	TK Επισκοπής	1.191 (100%)	107 (9.0%)	116 (9.7%)	162 (13.6%)	148 (12.4%)	110 (9.2%)	149 (12.5%)	156	243 (20.4%)
	TK Καινούργιου Χωρίου	251 (100%)	19 (7.6%)	10 (4.0%)	26 (10.4%)	22 (8.8%)	21 (8.4%)	31 (12.4%)	50 (19.9%)	72 (28.7%)
	TK Σγουροκεφαλίου	427 (100%)	52 (12.2%)	45 (10.5%)	47 (11.0%)	58 (13.6%)	47 (11.0%)	47 (11.0%)	59 (13.8%)	72 (16.9%)
	Δημοτική Ενότητα Μαλίων	6.173 (100%)	713 (11.6%)	697 (11.3%)	1.083 (17.5%)	1.042 (16.9%)	783 (12.7%)	672 (10.9%)	631 (10.2%)	552 (8.9%)
	ΔΚ Μαλίων	3.725 (100%)	473 (12.7%)	450 (12.1%)	663 (17.8%)	650 (17.4%)	520 (14.0%)	395 (10.6%)	321 (8.6%)	253 (6.8%)
	ΔΚ Μοχού	2.127 (100%)	220 (10.3%)	218 (10.2%)	389 (18.3%)	358 (16.8%)	222 (10.4%)	231 (10.9%)	243 (11.4%)	246 (11.6%)
	TK Κρασίου	324 (100%)	20 (6.2%)	29 (9.0%)	31 (9.6%)	34 (10.5%)	41 (12.7%)	46 (14.2%)	67 (20.7%)	56 (17.3%)
	Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	8.135 (100%)	943 (11.6%)	885 (10.9%)	1.492 (18.3%)	1.518 (18.7%)	979 (12.0%)	784 (9.6%)	680 (8.4%)	854 (10.5%)
	ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου	4.197 (100%)	551 (13.1%)	429 (10.2%)	982 (23.4%)	916 (21.8%)	504 (12.0%)	348 (8.3%)	243 (5.8%)	224 (5.3%)
	ΔΚ Χερσονήσου	2.446 (100%)	292 (11.9%)	299 (12.2%)	369 (15.1%)	443 (18.1%)	332 (13.6%)	245 (10.0%)	186 (7.6%)	280 (11.4%)
	TK Αβδού	316 (100%)	14 (4.4%)	27 (8.5%)	14 (4.4%)	26 (8.2%)	36 (11.4%)	30 (9.5%)	68 (21.5%)	101 (32.0%)
	TK Γωνιών Πεδιάδος	492 (100%)	38 (7.7%)	63 (12.8%)	57 (11.6%)	48 (9.8%)	46 (9.3%)	61 (12.4%)	78 (15.9%)	101 (20.5%)
	TK Κεράς	108 (100%)	7 (6.5%)	10 (9.3%)	12 (11.1%)	13 (12.0%)	5 (4.6%)	25 (23.1%)	12 (11.1%)	24 (22.2%)
	TK Ποταμιών	575 (100%)	41 (7.1%)	57 (9.9%)	58 (10.1%)	72 (12.5%)	56 (9.7%)	75 (13.0%)	87 (15.1%)	129 (22.4%)
2011	Ελλάδα	10.816.286 (100%)	1.049.839 (9,7%)	1.072.705 (9,9%)	1.350.868 (12,5%)	1.635.304 (15,1%)	1.581.095 (14,6%)	1.391.854 (12,9%)	1.134.045 (10,5%)	1.600.576 (14,8%)
	Περιφέρεια Κρήτης	623.065 (100%)	69.924 (11.2%)	68.459 (11.0%)	82.605 (13.3%)	97.447 (15.6%)	88.815 (14.3%)	72.308 (11.6%)	60.089 (9.6%)	83.418 (13.4%)

		Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
	Περ.Ενότητα Ηρακλείου	305.490 (100%)	35.350 (11.6%)	33.771 (11.1%)	41.293 (13.5%)	49.154 (16.1%)	43.146 (14.1%)	34.827 (11.4%)	29.299 (9.6%)	38.650 (12.7%)
	Δήμος Χερσονήσου	26.717 (100%)	3.284 (12.3%)	2.896 (10.8%)	3.130 (11.7%)	4.651 (17.4%)	4.126 (15.4%)	3.033 (11.4%)	2.480 (9.3%)	3.117 (11.7%)
	Δημοτική Ενότητα Γουβών	10.731 (100%)	1.365 (12.7%)	1.188 (11.1%)	1.268 (11.8%)	1.926 (17.9%)	1.720 (16.0%)	1.254 (11.7%)	945 (8.8%)	1.065 (9.9%)
	ΔΚ Ανωπόλεως	3.604 (100%)	489 (13.6%)	382 (10.6%)	455 (12.6%)	684 (19.0%)	586 (16.3%)	416 (11.5%)	289 (8.0%)	303 (8.4%)
	ΔΚ Γουβών	2.094 (100%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	173 (8.3%)	563 (26.9%)	478 (22.8%)	335 (16.0%)	255 (12.2%)	290 (13.8%)
	ΤΚ Ελαίας	1.936 (100%)	222 (1.5%)	236 (12.2%)	246 (12.7%)	335 (17.3%)	314 (16.2%)	246 (12.7%)	163 (8.4%)	174 (9.0%)
	ΤΚ Επάνω Βαθείας	224 (100%)	21 (9.4%)	14 (6.3%)	21 (9.4%)	32 (14.3%)	33 (14.7%)	33 (14.7%)	28 (12.5%)	42 (18.8%)
	ΤΚ Καλού Χωρίου	290 (100%)	26 (9.0%)	27 (9.3%)	19 (6.6%)	26 (9.0%)	36 (12.4%)	26 (9.0%)	54 (18.6%)	76 (26.2%)
	ΤΚ Κάτω Βαθείας	1.357 (100%)	189 (13.9%)	145 (10.7%)	161 (11.9%)	251 (18.5%)	233 (17.2%)	163 (12.0%)	123 (9.1%)	92 (6.8%)
	ΤΚ Κόξαρης	199 (100%)	20 (10.1%)	11 (5.5%)	15 (7.5%)	32 (16.1%)	30 (15.1%)	23 (11.6%)	23 (11.6%)	45 (22.6%)
	ΤΚ Χαράσου	84 (100%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	6 (7.1%)	3 (3.6%)	10 (11.9%)	12 (14.3%)	10 (11.9%)	43 (51.2%)
	Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	2.291 (100%)	214 (9.3%)	247 (10.8%)	183 (8.0%)	291 (12.7%)	294 (12.8%)	261 (11.4%)	289 (12.6%)	512 (22.3%)
	ΤΚ Αϊτανίων	280 (100%)	27 (9.6%)	16 (5.7%)	25 (8.9%)	39 (13.9%)	29 (10.4%)	31 (11.1%)	42 (15.0%)	71 (25.4%)
	ΤΚ Γαλίδας	117 (100%)	3 (2.6%)	10 (8.5%)	6 (5.1%)	0 (0.0%)	10 (8.5%)	11 (9.4%)	28 (23.9%)	49 (41.9%)
	ΤΚ Επισκοπής	926 (100%)	62 (6.7%)	135 (14.6%)	57 (6.2%)	0 (0.0%)	167 (18.0%)	134 (14.5%)	134 (14.5%)	237 (25.6%)
	ΤΚ Καινούργιου Χωρίου	206 (100%)	17 (8.3%)	11 (5.3%)	10 (4.9%)	23 (11.2%)	21 (10.2%)	23 (11.2%)	33 (16.0%)	68 (33.0%)

ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ 2015-2019
Α' ΦΑΣΗ - Στρατηγικός Σχεδιασμός

		Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
	TK Σγουροκεφαλίου	474 (100%)	41 (8.6%)	75 (15.8%)	38 (8.0%)	52 (11.0%)	67 (14.1%)	62 (13.1%)	52 (11.0%)	87 (18.4%)
	Δημοτική Ενότητα Μαλίων	5.433 (100%)	659 (12.1%)	593 (10.9%)	622 (11.4%)	932 (17.2%)	803 (14.8%)	636 (11.7%)	535 (9.8%)	653 (12.0%)
	ΔΚ Μαλίων	3.224 (100%)	390 (12.1%)	370 (11.5%)	399 (12.4%)	570 (17.7%)	492 (15.3%)	389 (12.1%)	302 (9.4%)	312 (9.7%)
	ΔΚ Μοχού	1.868 (100%)	142 (7.6%)	212 (11.3%)	211 (11.3%)	350 (18.7%)	297 (15.9%)	227 (12.2%)	215 (11.5%)	214 (11.5%)
	TK Κρασίου	136 (100%)	6 (4.4%)	11 (8.1%)	12 (8.8%)	12 (8.8%)	14 (10.3%)	20 (14.7%)	18 (13.2%)	43 (31.6%)
	Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	8.262 (100%)	1.046 (12.7%)	868 (10.5%)	1.057 (12.8%)	1.502 (18.2%)	1.309 (15.8%)	882 (10.7%)	711 (8.6%)	887 (10.7%)
	ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου	3.815 (100%)	534 (14.0%)	459 (12.0%)	505 (13.2%)	822 (18.2%)	623 (16.3%)	370 (9.7%)	258 (6.8%)	244 (6.4%)
	ΔΚ Χερσονήσου	3.165 (100%)	406 (12.8%)	328 (10.4%)	412 (13.0%)	546 (21.5%)	520 (16.4%)	373 (11.8%)	266 (8.4%)	314 (9.9%)
	TK Αβδού	313 (100%)	0 (0.0%)	13 (4.2%)	36 (11.5%)	37 (17.3%)	43 (13.7%)	45 (14.4%)	51 (16.3%)	88 (28.1%)
	TK Γωνιών Πεδιάδος	401 (100%)	47 (11.7%)	30 (7.5%)	43 (10.7%)	51 (11.8%)	41 (10.2%)	43 (10.7%)	58 (14.5%)	88 (21.9%)
	TK Κεράς	99 (100%)	0 (0.0%)	7 (7.1%)	14 (14.1%)	12 (12.7%)	18 (18.2%)	8 (8.1%)	21 (21.2%)	19 (19.2%)
	TK Ποταμιών	414 (100%)	31 (7.5%)	31 (7.5%)	47 (11.4%)	34 (12.1%)	64 (15.5%)	43 (10.4%)	57 (13.8%)	107 (25.8%)

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2001, 2011

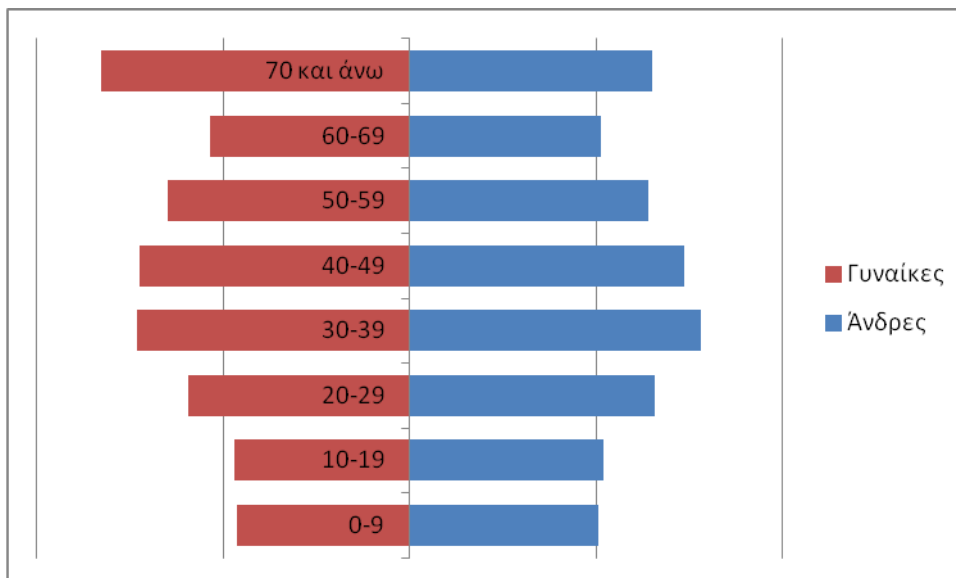
Αυτό που διαπιστώνεται είναι ότι, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, σημειώνεται σχετική ισοκατανομή πληθυσμού μεταξύ των ηλικιακών ομάδων, διαθέτοντας ικανοποιητικό επίπεδο νεανικού πληθυσμού. Παρατηρείται ωστόσο μια ελαφρώς αυξημένη συγκέντρωση του πληθυσμού στις μεσαίες ηλικιακές ομάδες (συνολικά 32,9% του πληθυσμού ανήκει στις ομάδες 30-39 και 40-49). Αντίστοιχα ο πληθυσμός 50 ετών και άνω αντιστοιχεί στο 34,6% του συνολικού πληθυσμού, ενώ το υπόλοιπο 33,8% του εμφανίζει ηλικίες μικρότερες των 30 ετών. Σε αυτό το σημείο σημειώνεται ότι παρόμοια εικόνα εμφανίζει και η Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου στην οποία ανήκει.

Συγκρίνοντας την ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου με τα αντίστοιχα στοιχεία της Περιφέρειας Κρήτης συμπεραίνεται ότι η εικόνα είναι παρόμοια. Η μόνη διαφορά έγκειται στην ελαφρώς μεγαλύτερη συμμετοχή των μικρότερων ηλικιακών ομάδων (0-9, 10-19 και 20-29) στο σύνολο έναντι της αντίστοιχης συμμετοχής των μεσαίων ηλικιακών ομάδων (30-39 και 40-49). Γενικότερα παρατηρείται ότι μεταβαίνοντας σε ανώτερο επίπεδο τα ποσοστά των μικρότερων ηλικιακών ομάδων αυξάνονται έναντι των μεγαλύτερων (ισχύει και στη σύγκριση με τα δεδομένα της χώρας). Αντιθέτως μεταβαίνοντας σε χαμηλότερο επίπεδο (τοπικές κοινότητες) τα ποσοστά συμμετοχής των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων αυξάνονται σε ορισμένες περιπτώσεις χαρακτηριστικά. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού άνω των 60 ετών για το Δήμο Χερσονήσου σημειώνονται στις ΤΚ Χαράσου (55,5% του πληθυσμού της), Αβδού (53,5%), Καινούργιου Χωριού (48,6%), Κόξαρης (42,3%) και στην ΤΚ Καλού Χωριού (40,9%).

Η συγκεκριμένη δομή πληθυσμού (με υψηλό ποσοστό παραγωγικών ηλικιών) ευνοεί τις αναπτυξιακές προσπάθειες, καθώς τα νεαρά άτομα διαθέτουν δημιουργική αντίληψη και ανταποκρίνονται περισσότερο θετικά σε καινοτομίες και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και ρίσκα, συγκριτικά με άτομα μεγαλύτερων ηλικιών.

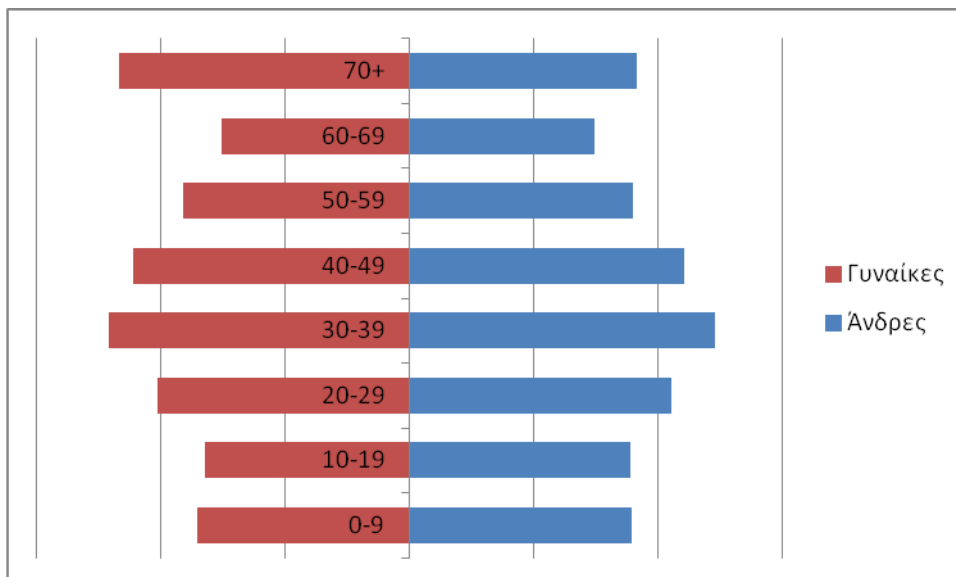
Από την εξέταση των πληθυσμιακών πυραμίδων της Ελλάδας, της Περιφέρειας Κρήτης και του Δήμου Χερσονήσου, οι οποίες έχουν αναχθεί επί των ποσοστών κάθε ηλικιακής ομάδας στο σύνολο του πληθυσμού της κάθε χωρικής ενότητας, παρατηρείται ότι η πληθυσμιακή πυραμίδα της εξεταζόμενης περιοχής πλησιάζει αρκετά στις πυραμίδες των ανώτερων επιπέδων. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της περιοχής παρουσιάζει παρόμοιο επίπεδο γήρανσης τόσο με την Περιφέρεια όσο και με τη χώρα. Οι μόνες διαφορές παρατηρούνται στη στενότερη βάση της πυραμίδας της ενότητας των δύο Δήμων (ειδικότερα όσον αφορά την ηλικιακή ομάδα των 10-19 ετών), στην επίσης στενότερη οροφή (όσον αφορά την ομάδα των 60-59 ετών) και στην διεύρυνση της πυραμίδας στο μέσο (άτομα 30-39 ετών).

Πληθυσμιακή πυραμίδα Ελλάδας

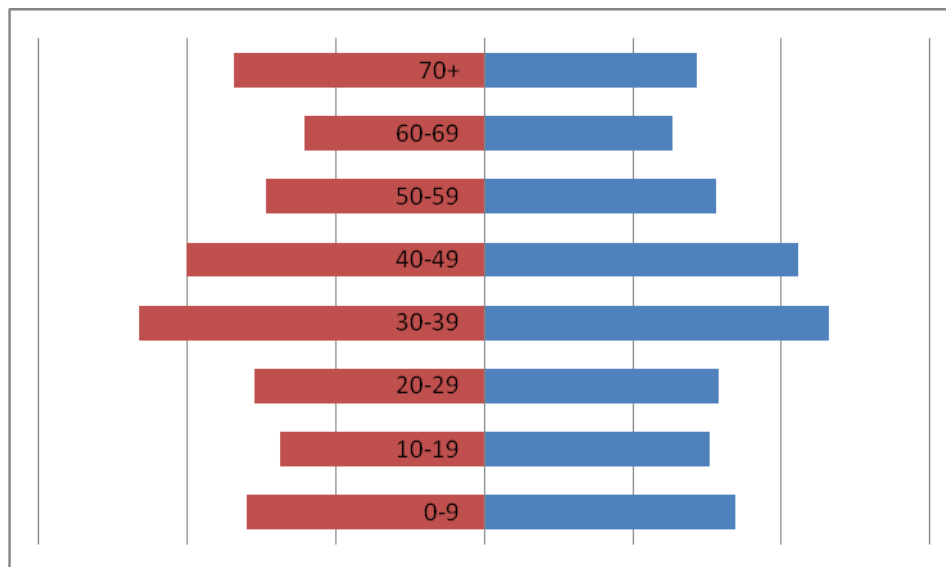
Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2011

Πληθυσμιακή πυραμίδα Περιφέρειας Κρήτης

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2011

Πληθυσμιακή πυραμίδα Δήμου Χερσονήσου

Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ., Απογραφή 2011

Το ικανοποιητικό δημογραφικό προφίλ του Δήμου τεκμηριώνεται και από τον υπολογισμό βασικών δημογραφικών δεικτών, ήτοι:

Α. Δείκτης Νεανικότητας¹, δείχνει το ποσοστό των νέων ατόμων ηλικίας 0-14 ετών, στο συνολικό πληθυσμό. Η τιμή του δείκτη για το Δήμο χαρακτηρίζεται ικανοποιητική (18,03%) και μάλιστα είναι υψηλότερη από εκείνη της Π.Ε. Ηρακλείου (17,07%) και της Περιφέρειας Κρήτης (16,66%). Στη δεκαετία 2001-2011 ο δείκτης αυξήθηκε από 17,11 σε 18,03.

Β. Ο Δείκτης Γήρανσης² εκφράζει κατά πόσο το βάρος του πληθυσμού μετατοπίζεται από τη βάση της πληθυσμιακής πυραμίδας προς την κορυφή, πόσο δηλαδή γερασμένος είναι ο πληθυσμός και κατά πόσο μια περιοχή αντιμετωπίζει πρόβλημα ανανέωσης του πληθυσμού της.

Ο συγκεκριμένος δείκτης, βάσει των στοιχείων της απογραφής του 2011, για το σύνολο του Δήμου έχει τιμή 87,38 και είναι πολύ χαμηλότερος από τους αντίστοιχους δείκτες σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου (98,83) και Περιφέρειας Κρήτης (105,91). Επίσης διαχρονικά ο δείκτης μειώθηκε ελαφρώς.

¹ Δείκτης Νεανικότητας : (πληθυσμός 0-14 ετών / σύνολο πληθυσμού)Χ100

² Δείκτης Γήρανσης : (πληθυσμός 65+/πληθυσμός 0-14)Χ100

Γ. Ο Δείκτης Εξάρτησης³ δηλώνει την επιβάρυνση που δέχεται ο ενεργός πληθυσμός (15-64 ετών) από το γεροντικό και το νεανικό πληθυσμό (65+ και 0 - 14 ετών). Στο σύνολο του Δήμου, η τιμή του δείκτη εξάρτησης ανέρχεται στο 51,04 ελάχιστη χαμηλότερη από εκείνην της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου (51,37%).

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ 2001			
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΕΑΝΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	17,11	87,68	47,28
Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	17,16	88,43	47,8
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	16,96	95,87	49,76

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ 2011			
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΕΑΝΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	18,03	87,38	51,04
Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	17,07	98,83	51,37
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	16,66	105,91	52,2

³ Δείκτης Εξάρτησης: $[(\text{πληθυσμός } 0-14 \text{ ετών}) + (\text{πληθυσμός } 65+)] / (\text{πληθυσμός } 15-64 \text{ ετών}) \times 100$.

Εκπαιδευτικό επίπεδο

Επίπεδο εκπαίδευσης συνόλου πληθυσμού για το έτος 2001

	Σύνολο	Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι Μάστερ	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ, Ανωτέρων Σχολών και Εκκλησιαστικής Εκπ/σης	Πτυχιούχοι Μετα- δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου	Απόφοιτοι Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών
Ελλάδα	9.887.737 (100%)	27.252 (0,3%)	55.186 (0,6%)	858.150 (8,7%)	322.845 (3,3%)	364.096 (3,7%)	2.306.236 (23,3%)	216.378 (2,2%)	182.451 (1,8%)
Περιφέρεια Κρήτης	534.177 (100%)	1.074 (0,2%)	1.686 (0,3%)	38.093 (7,1%)	19.288 (3,6%)	16.186 (3,0%)	114.087 (21,4%)	9.957 (1,9%)	7.166 (1,3%)
Π.Ε. Ηρακλείου	259.749 (100%)	642 (0,2%)	917 (0,4%)	18.471 (7,1%)	9.927 (3,8%)	8.124 (3,1%)	52.175 (20,1%)	4.981 (1,9%)	2.961 (1,1%)
Δήμος Χερσονήσου	22.111 (100%)	32 (0,1%)	56 (0,3%)	1.155 (5,2%)	728 (3,3%)	753 (3,4%)	4.853 (21,9%)	350 (1,6%)	295 (1,3%)
Δημοτική Ενότητα Γουβών	6.779 (100%)	13 (0,2%)	26 (0,4%)	419 (6,2%)	294 (4,3%)	275 (4,1%)	1.343 (19,8%)	145 (2,1%)	131 (1,9%)
ΔΚ Ανωπόλεως	2.269 (100%)	0 (0,0%)	12 (0,5%)	159 (7,0%)	116 (5,1%)	149 (6,6%)	426 (18,8%)	63 (2,8%)	64 (2,8%)
ΔΚ Γουβών	1.817 (100%)	3 (0,2%)	6 (0,3%)	96 (5,3%)	80 (4,4%)	61 (3,4%)	418 (23,0%)	33 (1,8%)	30 (1,7%)
ΤΚ Ελαίας	1.148 (100%)	2 (0,2%)	3 (0,3%)	67 (5,8%)	39 (3,4%)	26 (2,3%)	222 (19,3%)	15 (1,3%)	26 (2,3%)
ΤΚ Επάνω Βαθείας	196 (100%)	2 (1,0%)	0 (0,0%)	4 (2,0%)	3 (1,5%)	2 (1,0%)	31 (15,8%)	7 (3,6%)	1 (0,5%)
ΤΚ Καλού Χωρίου	298 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	17 (5,7%)	11 (3,7%)	3 (1,0%)	42 (14,1%)	5 (1,7%)	2 (0,7%)
ΤΚ Κάτω Βαθείας	750 (100%)	6 (0,8%)	5 (0,7%)	70 (9,3%)	42 (5,6%)	30 (4,0%)	160 (21,3%)	17 (2,3%)	7 (0,9%)
ΤΚ Κόξαρης	145 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (1,4%)	19 (13,1%)	5 (3,4%)	0 (0,0%)

	Σύνολο	Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι Μάστερ	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ, Ανωτέρων Σχολών και Εκκλησιαστικής Εκπ/σης	Πτυχιούχοι Μετα- δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου	Απόφοιτοι Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών
ΤΚ Καινούργιου Χωρίου	263 (100%)	1 (0,4%)	0 (0,0%)	13 (4.9%)	5 (1.9%)	7 (2.7%)	30 (11.4%)	1 (0.4%)	0 (0,0%)
ΤΚ Σγουροκεφαλίου	390 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	9 (2.3%)	7 (1.8%)	3 (0.8%)	39 (10.0%)	6 (1.5%)	0 (0,0%)
Δημοτική Ενότητα Μαλίων	5.501 (100%)	4 (0,1%)	12 (0,2%)	241 (4.4%)	143 (2.6%)	186 (3.4%)	1.163 (21.1%)	91 (1.7%)	42 (0.8%)
ΔΚ Μαλίων	3.253 (100%)	2 (0,1%)	7 (0,2%)	158 (4.9%)	105 (3.2%)	107 (3.3%)	680 (20.9%)	68 (2.1%)	35 (1.1%)
ΔΚ Μοχού	1.921 (100%)	2 (0,1%)	5 (0,3%)	78 (4.1%)	36 (1.9%)	71 (3.7%)	440 (22.9%)	18 (0.9%)	5 (0.3%)
ΤΚ Κρασίου	327 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	5 (1.5%)	2 (0.6%)	8 (2.4%)	43 (13.1%)	5 (1.5%)	2 (0.6%)
Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	7.537 (100%)	10 (0,1%)	14 (0,2%)	410 (5.4%)	234 (3.1%)	239 (3.2%)	2.047 (27.2%)	89 (1.2%)	99 (1.3%)
ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου	3.751 (100%)	2 (0,1%)	9 (0,2%)	178 (4.7%)	122 (3.3%)	136 (3.6%)	1.248 (33.3%)	56 (1.5%)	46 (1.2%)
ΔΚ Χερσονήσου	2.179 (100%)	3 (0,1%)	3 (0,1%)	168 (7.7%)	96 (4.4%)	69 (3.2%)	538 (24.7%)	21 (1.0%)	47 (2.2%)
ΤΚ Αβδού	413 (100%)	5 (1,2%)	1 (0,2%)	29 (7.0%)	6 (1.5%)	11 (2.7%)	70 (16.9%)	1 (0.2%)	2 (0.5%)
ΤΚ Γωνιών Πεδιάδος	474 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	6 (1.3%)	1 (0.2%)	10 (2.1%)	74 (15.6%)	6 (1.3%)	1 (0.2%)
ΤΚ Κεράς	152 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	5 (3.3%)	1 (0.7%)	2 (1.3%)	34 (22.4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
ΤΚ Ποταμιών	568 (100%)	0 (0,0%)	1 (0.2%)	24 (4.2%)	8 (1.4%)	11 (1.9%)	83 (14.6%)	5 (0.9%)	3 (0.5%)

Επίπεδο εκπαίδευσης συνόλου πληθυσμού για το έτος 2011

	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι Μεταπτυχιακού	Πτυχιούχοι Παν/μίου – Πολυτεχνείου και ισοτίμων σχολών	Πτυχιούχοι ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και ισοτίμων σχολών	Πτυχιούχοι ανώτερων επαγγελματικών σχολών	Πτυχιούχοι μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.)	Πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου	Πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών
Ελλάδα	10.139.931 (100%)	41.312 (0,41%)	155.532 (1,53%)	1.076.933 (10,62%)	444.910 (4,39%)	90.400 (0,89%)	502.079 (4,95%)	2.183.480 (21,53%)	348.916 (3,44%)	253.899 (2,50%)
Περιφέρεια Κρήτης	577.751 (100%)	1.948 (0,34%)	5.622 (0,97%)	51.116 (8,85%)	26.745 (4,63%)	5.509 (0,95%)	24.660 (4,27%)	117.832 (20,39%)	18.824 (3,26%)	12.692 (2,20%)
Π.Ε. Ηρακλείου	282.472 (100%)					45.388 (16,07%)	12.695 (4,49%)		63.513 (22,48%)	41.116 (14,55%)
Δήμος Χερσονήσου	24.583 (100%)	68 (0,28%)	186 (0,76%)	1.742 (7,09%)	957 (3,89%)	297 (1,21%)	1.161 (4,72%)	5.164 (21,01%)	685 (2,79%)	596 (2,42%)
Δημοτική Ενότητα Γουβών	9.780 (100%)	0 (0,0%)	111 (1,13%)	869 (8,89%)	477 (4,88%)	140 (1,43%)	533 (5,45%)	1.935 (19,79%)	358 (3,66%)	329 (3,36%)
ΔΚ Ανωπόλεως	3.274 (100%)	19 (0,58%)	43 (1,31%)	260 (7,94%)	157 (4,80%)	49 (1,50%)	216 (6,6%)	730 (22,3%)	140 (4,3%)	101 (3,1%)
ΔΚ Γουβών	2.288 (100%)	0 (0,0%)	17 (0,74%)	214 (9,35%)	57 (2,49%)	0 (0,0%)	148 (6,47%)	518 (22,64%)	88 (3,85%)	23 (1,01%)
ΤΚ Ελαίας	1.626 (100%)	5 (0,31%)	8 (0,49%)	77 (4,74%)	78 (4,80%)	18 (1,1%)	49 (3,01%)	357 (21,96%)	56 (3,44%)	64 (3,94%)
ΤΚ Επάνω Βαθείας	204 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	14 (6,86%)	4 (1,96%)	3 (1,47%)	7 (3,43%)	36 (17,65%)	13 (6,37%)	11 (5,39%)
ΤΚ Καλού Χωρίου	271 (100%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	19 (7,01%)	9 (3,32%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	48 (17,71%)	6 (2,21%)	4 (1,48%)
ΤΚ Κάτω Βαθείας	1.181 (100%)	13 (1,1%)	22 (1,86%)	195 (16,51%)	47 (3,98%)	16 (1,35%)	66 (5,59%)	221 (18,71%)	45 (3,81%)	55 (4,66%)

[illegible]

Από την ανάλυση του μορφωτικού επιπέδου για το Δήμο Χερσονήσου, τα στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει ποσοστιαία αύξηση των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης και άνω ανάμεσα στα έτη 2001 και 2011 (από 34,27% σε 38,95% αντίστοιχα). επίσης, σημειώνεται σημαντική διαφορά του ποσοστού των κατοίκων του Δήμου που έχουν μέση εκπαίδευση και άνω σε σχέση με την Π.Ε. Λασιθίου, την Περιφέρεια και τη χώρα (τα σχετικά ποσοστά για το 2011 ήταν 40,02%, 40,40% και 44,33% αντίστοιχα).

Για το 2011, τα ποσοστά των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης και άνω σε διάφορες Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες, (ΤΚ Κάτω Βαθείας, ΔΚ Ανωπόλεως, ΔΚ Χερσονήσου, ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου, ΔΚ Γουβών), είναι ιδιαίτερα υψηλά με αποτέλεσμα να προσεγγίζουν αλλά και σε κάποιες περιπτώσεις να ξεπερνούν τον εθνικό μέσο όρο. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, υπάρχουν Τοπικές Κοινότητες που εμφανίζουν ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά (ΤΚ Χαράσου, ΤΚ Κόξαρης, ΤΚ Γωνιών Πεδιάδος). Οι περισσότερες Τοπικές Κοινότητες παρουσιάζουν αύξηση του μορφωτικού επιπέδου τους την περίοδο 2001-2011.

1.2 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»

1.2.1 Φυσικό Περιβάλλον

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει πλούσιο φυσικό περιβάλλον ποικιλόμορφο γεωμορφολογικά τοπίο, μεγάλους ορεινούς όγκους, λόφους, πεδιάδες, ποτάμια, φαράγγια και γεωλογικούς σχηματισμούς. Οι ήπιες κλιματολογικές συνθήκες σε συνδυασμό με το ανάγλυφο συμβάλουν στη δημιουργία ξεχωριστών βιότοπων στην περιοχή. Οι φυσικοί πόροι του Δήμου Χερσονήσου παρουσιάζονται εν συντομία στον παρακάτω πίνακα:

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ			
ΟΝΟΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ / ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ
Νήσος Ντία (Δία)	Natura 2000: GR4310003 SCI-SPA CORINE : A00010072 (ελεγχόμενη κυνηγετική περιοχή)	11,91 km ²	Περιοχή φωλιάσματος του γερακιού <i>Falco eleonora</i> , την ύπαρξη υποείδους αγριοκούνελου <i>Oryctolagus cuniculus cnossicus</i> και της σαύρας <i>Podarcis erhardii schieberi</i> .
Ποταμός Αποσελέμης	Εθνικό Κέντρο Βιοτόπων και Υγροτόπων : EKBV 431395000 Βιότοπος CORINE : A00050041		Καταφύγιο άγριας ζωής πλούσια ορνιθοπανίδα κατά τις μεταναστευτικές περιόδους/ σκατζόχοιρος, λαγός, ζουρίδα, καλογυναικάρι, βιτσίδα, κοτσυφός, αγριοπερίστερα, λαδεράκια, ασκορδαλλοί, σπουργίτια, σαύρες, φίδια, χοχλιοί/ πλατάνια (<i>Platanus orientalis</i>) και τις καρυδιές (<i>Juglans regia</i>)/ καλάμια (<i>Arundo donax</i>), βάτοι (<i>Rubus sanctus</i>), αβρωνιές (<i>Calystegia sepium</i>) αλμυρίκια (<i>Tamarix perviflora</i>) και οι λυγαριές (<i>Vitex agnus</i>).
Υγρότοπος του ποταμού των Μαλίων 8. 102.18: Ανω Λιμνιών Έκταση (ha) 1000 Δήμου Μαλίων	Βιότοπος CORINE : A00050003	έκταση 146 στρέμματα	Καλά διατηρημένος φυσικός παράκτιος υγρότοπος/ σταθμός μεταναστευτικών πουλιών/ δείκτης της επάρκειας και της ποιότητας του επιφανειακού νερού (φρεατίου υδροφορέα)/ ευρήματα από τη Μινωική εποχή
Φαράγγι του Καρτερού (Γιούχτα – Αγίας Ειρήνης)	Natura 2000 : GR4310002 SPA-SCI		πλατάνια, ιτιές και λυγαριές καθώς και πολλά ενδημικά της Ελλάδας ή της Κρήτης/ περισσότερα από 44 είδη πουλιών και 7 είδη θηλαστικών

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ			
ΟΝΟΜΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ / ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ
Δάσος Αζιλάκων	«Natura 2000»: GR4320002 SCI Η ευρύτερη περιοχή του Όρους Δίκη και του Όρους Σελένα είναι χαρακτηρισμένο ως σημαντικό Βιότοπος CORINE με αριθμό A00010073/ Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) με αριθμό AT6011079	προστατευόμενης περιοχής του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων Δίκη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθάρο, Σελένα, Κράσι, Σελάκνος, Χαλασμένη Κορφή στα Β.Α. της Τοπικής Κοινότητας Κρασίου έκταση που περιλαμβάνει την κορυφή Καρφί του όρους Δίκη και τους οικισμούς Κράσι και Κερά συνολικής έκτασης 1366,68 εκταρίων με ελάχιστο υψόμετρο 300μ και μέγιστο 1290μ,	Μικρό δάσος από αζίλακες στους πρόποδες του Όρους Σελένα (800 μ) όπου σώζονται εκτός των άλλων δάση πουρνاريών και σφενδάμης/ βλάστηση από φρύγανα και αραιή μακία που χαμηλότερα μετατρέπεται σε ένα μικτό δάσος βελανιδιάς και κυπαρισιών με συστάδες πλατανιών στις νεροσυρμές /ίχνη εγκαταλειμμένων αναβαθμών/ ζώνη από παλαιό ελαιώνα όπου φυτρώνουν κυπαρίσια και βελανιδιές/ υστερομινωϊκός οικισμός / χρήζει προστασίας κυρίως από την υπερβόσκηση

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι σημαντικότεροι φυσικοί σχηματισμοί της περιοχής:

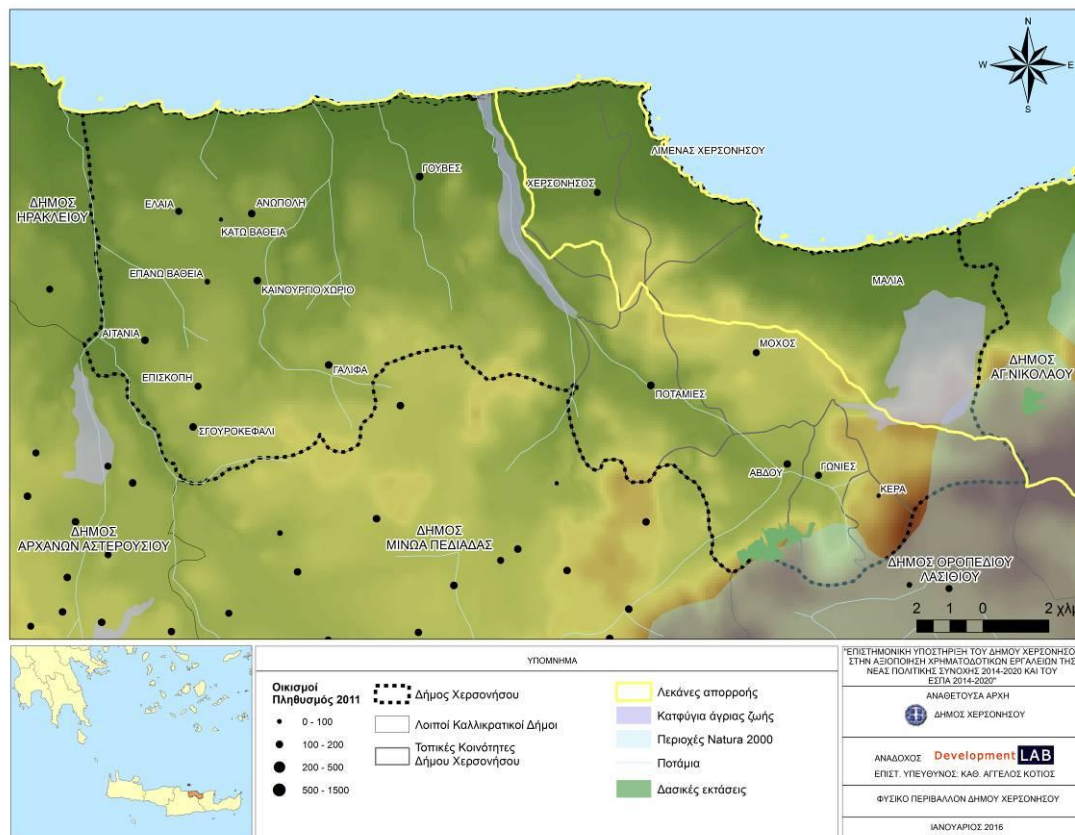
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ		
ΟΝΟΜΑ	ΘΕΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Φαράγγι της Αγίας Αναστασίας	Τοπική Κοινότητα Καινούργιου Χωριού, Επισκοπής από το εκκλησάκι της Αγίας Αναστασίας	Πευκοδάσος περιμετρικά/ Χώρος αναψυχής/ Παρόχθιες πικροδάφνες/ ιζήματα πλούσια σε θαλάσσια απολιθώματα(δίθυρα, ψάρια, κ.ά.).
Φαράγγι του Μακελαριανού	Ν.Δ. του οικισμού των Κάτω Γουβών και καταλήγει στο σπήλαιο της Αγίας Παρασκευής.	Πλούσια θαμνώδη και δενδρώδη βλάστηση/ σημαντικό βιότοπος ενδημικών ειδών καθώς / περιοχή φωλιάσματος στο Αιγαίο, του σπάνιου είδους γερακιού <i>Falco eleonora</i> .

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ		
ΟΝΟΜΑ	ΘΕΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Φαράγγι της Αμπέλου	N.A. του οικισμού των Γωνιών περίπου ένα χιλιόμετρο από τα νότια όρια αυτού.	Εντυπωσιακοί γεωλογικοί σχηματισμοί που προσδίδουν ιδιαίτερη φυσική ομορφιά στο τοπίο.
Φαράγγι της Ρόζας	Έχει κατεύθυνση ανατολική-νοτιοανατολική από τον οικισμό των Γωνιών, οδηγεί στην Κερά	Δυνητικό ορειβατικό μονοπάτι/ εντυπωσιακοί γεωλογικοί σχηματισμοί / επιφανειακό νερό - παρόχθιες πικροδάφνες
Καταρράκτης της Εμπασάς	Βρίσκεται κάτω από την εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής, N.A. του χωριού Κάτω Κερά	Πολύ πυκνή βλάστηση (κυρίως Πρίνα)/ Ο καταρράκτης είναι ενεργός μέχρι τον Μάιο/σώζονται τα τοιχώματα των μύλων(δημητριακών), που χρήζουν αναστύλωσης και αξιοποίησης/εντυπωσιακή θέα
Σπήλαιο της Αγ. Φωτεινής	βρίσκεται N.A. του οικισμού Αβδού σε υψόμετρο 760μ.	Μεγάλη σπηλαιώδη κοιλότητα που σχηματίστηκε από την απότομη μετάπτωση των ασβεστολιθικών πετρωμάτων/ εικονοστάσι μετά την είσοδο του σπηλαίου/ σε βάθος 12 μέτρων υπάρχει μια υπόγεια κοιλότητα (λαγούμι), όπου χρησίμευε ως αποθήκη τυριών/εκκλησία της Αγίας Φωτεινής/ 2 σταλαγμίτες που λέγονται «γόνατα της Αγίας Φωτεινής».
Σπήλαιο της Φανερωμένης	βρίσκεται N.A. του οικισμού Αβδού, στη θέση Φράχτης-Κουκούλα, στις Β.Δ. πλαγιές στη περιοχή «Λαλουδάκη», σε ύψος 770μ.	Πρινόδασος / σπήλαιο έχει μήκους 43μ, πλάτους 4-11,5μ. και ύψους 8,5μ. όπου βρέθηκαν λατρευτικά αντικείμενα γεωμετρικής περιόδου, το σημαντικότερο από τα οποία είναι ένας χρυσός πέλεκυς/ δύσκολη προσπέλαση λόγω της μορφολογίας του εδάφους και της πολύ πυκνής θαμνώδους βλάστησης.
Ρεματιά Φαραγγούλι	Βρίσκεται N. του οικισμού των Γωνιών, σε απόσταση ενός χιλιομέτρου περίπου	Πυκνή δενδρώδη και θαμνώδη βλάστηση, που αποτελείται από πρίνο, λινόπρινο, ασπάλαθο, σπάρτο, βάτο, αστύρακα και φρυγανώδη βλάστηση, που συνίσταται από αγκαραθιά, φασκομηλιά, αστοιβίδα κλπ.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ		
ΟΝΟΜΑ	ΘΕΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Σπήλαιο Ειλειθυίας	Βρίσκεται στην τοποθεσία Κοπράνα ή Μεφεζέ Πεδιάδος, σε απόσταση 9 χλμ. από το Ηράκλειο προς την Επισκοπή και 1 χλμ. από την Αμνισό.	Μήκους 60μ. και πλάτους περίπου 12μ/ γνωστό και ως Κουτσούρας Σπήλιος, Νεραϊδόσπηλιος, Ανεραγδοσπήλιος, σπήλαιο Καρτερού/ μνημονεύεται για πρώτη φορά σε 4 πινακίδες Γραμμικής Β΄ της Κνωσού (14ου π.χ. αι.). Ήταν αφιερωμένο στη θεά E-re-u-ti-ja (Ελεύθυια), δηλ. τη "θεά της γέννας", στην οποία οι γυναίκες προσέφεραν γάλα, μέλι, λάδι και μάλλινα υφάσματα/ τα θεμέλια κτίσματος θεωρήθηκαν κατοικία των ιερέων ή φυλάκων/ κοντά στην είσοδο βρίσκεται μια τεράστια πέτρα, ύψους 0,78μ και διαμέτρου 2,20μ που έχει τη μορφή "ομφαλού"/ σταλαγμιτική στήλη (ύψους 1,49μ και διαμέτρου 1,27μ), που περικλείονται από ορθογώνια κατασκευή. Στο βάθος, σε απόσταση 48μ από την είσοδο, ένας σταλαγμίτης παίρνει τη μορφή καθιστής γυναίκας, ενώ άλλοι σταλαγμίτες και σταλακτίτες, κοιλώματα στα δάπεδα και κρύπτες δημιουργούν μια μυστηριακή ατμόσφαιρα.
Το Σπήλαιο της Αγίας Παρασκευής	Βρίσκεται στη θέση Χαλέπα, σε ύψωμα 230μ, 1.5χλμ Β.Δ. του χωριού Σκοτεινό και σε απόσταση 6χλμ από το Ηράκλειο	Έχει συνολικό μήκος 126μ, πλάτος κυμαινόμενο-περίπου 36μ και ύψος ως 47μ./ αποτελείται από 4 επίπεδα/ στις 26 Ιουλίου, γιορτάζεται ένα ιδιότυπο πανηγύρι
Το Σπήλαιο Καλού Χωριού	Βρίσκεται στη θέση «Ξηροκαμάρες», κοντά στο εξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη	Ένας αξιοπρόσεκτος γεωλογικός σχηματισμός / χώρος γύρω από το σπήλαιο καλύπτεται από πλούσια μακκία βλάστηση.
Βουνό Έδερη	Βρίσκεται στην πεδινή περιοχή των Κάτω Γουβών	Πετρώδης γεωλογικός σχηματισμός ασβεστολιθικής σύστασης/ Φιλοξενεί τυπικό φρυγανικό οικοσύστημα πλούσιο σε αρωματικά φυτά, που έχει ωστόσο υποβαθμιστεί από την υπερβόσκηση/στην κορυφή του παλαιότερα υπήρχε πέτρινος πύργος, από τον οποίο οι Χριστιανοί παρατηρούσαν τις επιδρομές των Τούρκων και των Αράβων στην περιοχή.
Κακό Όρος	Βουνό που ανάμεσα στον οικισμό Κοκκίνη Χάνι και Αμνισό	Ιδιαίτερης μορφολογίας/συνδέει το περιαστικό πράσινο, τους ελαιώνες και τους αμπελώνες με το ορεινό τοπίο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ		
ΟΝΟΜΑ	ΘΕΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Κουμαρό- δασος	Εκτείνεται στην περιφέρεια των οικισμών Χερσονήσου, Λιμένα Χερσονήσου, Κουτουλουφαρίου και Πισκοπιανού.	Δασική βλάστηση 3000 στρεμμάτων/ Τα φυτικά είδη του Κουμαρόδασους είναι υψηλοί θάμνοι /άλλα είδη που συναντώνται είναι ο πρίνος, η αγριελιά, η βελανιδιά, η χαρουπιά, αλλά και θαμνώδης και φρυγανώδης βλάστηση με κυρίαρχα είδη το σχοίνο, τον ασπάλαθο, την αστοιβίδα, την αγκαραθιά, τη φασκομηλιά κλπ. /Εξάλλου, στην περιοχή εντοπίζεται για πρώτη φορά ένα σπάνιο φυλλοβόλο δένδρο ενδημικό της Κρήτης, το «Ανέγνωρο δέντρο» ή Αμπελιτσιά (Zelkova abelicea), ύψους ως 10μ. Το χαρακτηριστικό της ευρύτερης περιοχής του Κουμαρόδασους είναι η μικρή απόστασή του από τους γύρω οικισμούς και το ανάγλυφο της περιοχής, όπου επικρατούν ήπιες κλίσεις.
Λίμνη Λιγαρά	Βρίσκεται στην Δημοτική Κοινότητα Μοχού	Μικρή λίμνη επιφάνειας περίπου 4στρεμμάτων (φυσική κοιλότητα που έχει υποστεί συμπληρωματικές εκβαθύνσεις).
Συστάδα Φοινίκων Θεοφράστου	Παραλία Σταλίδας	50 – 60 δέντρα του είδους Phoenix Theophrastii (Φοίνικας Θεοφράστου) στη ζώνη αιγιαλού (περιοχή «Βαγιές» οικισμού Σταλίδας).Ο κρητικός φοίνικας ή φοίνικας του Θεοφράστου, όπως είναι η φυσική του ονομασία, φύεται αποκλειστικά στην ανατολική Μεσόγειο.
Μνημειακός Πλάτανος Κρασίου	Πλάτανος στην πλατεία του οικισμού Κρασίου της Δ.Ε Μαλίων του Δήμου Χερσονήσου. Με το 29/2011 Π.Δ (ΦΕΚ ΑΑΠ 247/2011) χαρακτηρίστηκε ο αιωνόβιος ως διατηρητέο μνημείο της φύσης και καθορίστηκε ζώνη προστασίας αυτού	Έχει στηθιαία περιφέρεια 14,60μ και συγκαταλέγεται στα πέντε μεγαλύτερα δέντρα της Ευρώπης/τόπος ανάγνωσης για τον Νίκο Καζαντζάκη, τον Μάρκο Αυγέρη, τον Κώστα Βάρναλη και την οικογένεια Αλεξίου που καταγόταν από το Κράσι.
Αλσύλλιο «Βουνάρι»	Τοπική κοινότητα Καινούργιου Χωριού	Περιλαμβάνει αναδασωτέα έκταση περίπου 290 στρεμμάτων (αναδασώθηκε από τη Δ/ση Δασών). Ο χώρος μπορεί να δεχθεί επισκέπτες για ολόημερη παραμονή. συμβάλλοντας στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων δασικής αναψυχής, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξουν οι αναγκαίες κατασκευές και στοιχειώδεις διευκολύνσεις.
Αλσύλλιο Επισκοπής «Γ.Παναγιωτά κη»	Επισκοπή	Πάρκο που προσφέρεται ως χώρος εφαρμογής εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης/στο χώρο υπάρχει παιδική χαρά, κιόσκι με πέργολα για ανάπαυση των επισκεπτών, υπαίθριο θέατρο, WC, μονοπάτια περιπάτου και ποικιλία δασικών φυτών

Φυσικό περιβάλλον και προστατευόμενες περιοχές της περιοχής του Δήμου Χερσονήσου

Πηγή: Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

1.2.2 Οικοσυστήματα: Χλωρίδα και Πανίδα

Νήσος Ντία (Δία) Natura 2000: GR4310003 SCI-SPA

Η νήσος Δία αποτελεί πολύ σημαντικό βιότοπο για ενδημικά φυτά και φυτά με μικρή εξάπλωση στο Νότιο Αιγαίο (όπως το *Asperula tournefortii*). Δύο αυστηρώς ενδημικά είδη του νησιού έχουν αναγνωριστεί μέχρι τώρα και παρ' όλα αυτά υπάρχουν ισχυρισμοί που υποστηρίζουν την παρουσία και άλλων. Επίσης, πολύ σημαντικό θεωρείται το είδος *Allium tardans* (ενδημικό της Κρήτης και της Κάρπαθου). Ο πληθυσμός των αγριοκούνελων ανήκει στο ενδημικό υποείδος *Oryctolagus cuniculus cnoissicus*, ενώ υπάρχει ένας ενδημικός πληθυσμός της σαύρας *Podarcis cretensis schieberi*. Η περιοχή είναι πολύ σημαντική για την αναπαραγωγή θαλασσοπουλιών και διαφόρων ειδών πτηνών που σχετίζονται με παράκτιες πλαγιές. Το νησί θεωρείται σημαντικότερος βιότοπος τόσο για τον μαυροπετρίτη *Falco eleonorae* όσο και για τη μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.

Η νήσος Δία βρίσκεται 14χλμ. βόρεια του κόλπου του Ηρακλείου. Καλύπτεται ομοιόμορφα από χαμηλές σκληρόφυλλες διαπλάσεις *Sarcopoterium spinosum* (κυρίαρχα είδη) και σχίνους *Pistacia lentiscus*, με τη μορφή μικρών θάμνων. Το νησί παρουσιάζει σε μεγάλο βαθμό υποβάθμιση της βλάστησης, λόγω της υπερβόσκησης τις τελευταίες δεκαετίες από τις κατσίκες και, μετά το 1955, από το κρητικό "Αγρίμι" (*Capra aegagrus cretica*), του οποίου ο πληθυσμός αυξήθηκε υπερβολικά. Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια από τη Διεύθυνση Δασών να απομακρυνθούν όλες οι κατσίκες και αφού η βλάστηση επανακάμψει, να επανεισαχθεί το άγριο είδος *Capra aegagrus cretica* στο νησί.

Φωτογραφία (1) από τη Νήσος Δία

Φωτογραφία (2) από τη Νήσος Δία ⁴

Φαράγγι του Καρτερού (Γιούχτα – Αγίας Ειρήνης) Natura 2000 : GR4310002 SPA-SCI

Η περιοχή του Γιούχτα και το φαράγγι της Αγίας Ειρήνης χαρακτηρίζονται από υψηλή βιοποικιλότητα, με παρουσία πολλών κρητικών και ελληνικών ενδημικών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Το όρος Γιούχτα είναι μια από τις σημαντικές περιοχές για τα πτηνά στην Ε.Ε. λόγω της παρουσίας μιας αποικίας όρνιων (*Gyps fulvus*). Η τοποθεσία προστατεύεται τόσο ως αρχαιολογικός χώρος και Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, όσο και ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής. Όλος ο προστατευόμενος χώρος περιβάλλεται από εκτεταμένες καλλιέργειες αμπελιού και ελιάς, ενώ αρχαιολογικά ευρήματα μαρτυρούν τη συνεχή ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή από την πρώιμη νεολιθική εποχή.

⁴ Πηγή : <http://www.ecovalue-crete.eu>

Όρνιο (*Gyps fulvus*) σε πτήση, στη δυτική πλαγιά του όρους Γιούχτα

Το Φαράγγι της Αγίας Ειρήνης και στο βάθος ο Γιούχτας⁵

Δάσος Αζιλάκων

Βρίσκεται 11 χλμ δυτικά του Βραχασίου και 9 χλμ νότια των Μαλίων στους πρόποδες του Όρους Σελένα σε υψόμετρο περίπου 900 μέτρων και ανήκει στην προστατευόμενη περιοχή «Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Σελάκανο, Χαλασμένη- GR4320002». Η πρόσβαση στο δάσος γίνεται από μονοπάτια και χωματόδρομους που ξεκινούν από το Κράσι και από τα Μάλια.

Το δάσος αυτό είναι ένα από τα ελάχιστα δάση από αζιλάκους και τα δέντρα εδώ ξεπερνούν σε ύψος τα 5 μέτρα. Ο αζιλάκας είναι ένα σπάνιο δέντρο που συναντάται στα ορεινά της Κρήτης και κάποιων νησιών του Αιγαίου. Πρόκειται για την κρητική ονομασία του δέντρου *Quercus ilex* που στην υπόλοιπη Ελλάδα ονομάζεται Αριά ή Άριος Δρυς. Είναι ένα είδος βελανιδιάς που έχει δυνατότητα ανάπτυξης σε μεγάλο εύρος τύπου εδαφών και περιστασιακά βρίσκεται υπό μορφή πυκνού δάσους.⁶

Το Δάσος Αζιλάκων⁷

⁵ Πηγή : <http://www.ecovalue-crete.eu>

⁶ Ορειβατικός Σύλλογος Ηρακλείου, <http://www.eos-her.gr/>

⁷ Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Μοιρών, <http://www.eosm.gr/>

Έλος Ποταμού Μαλίων (KR1083)

Το Έλος Ποταμού Μαλίων βρίσκεται περίπου 2,4 χιλιόμετρα βορειοανατολικά από τον ομώνυμο οικισμό στο Δήμο Χερσονήσου και συμπεριλαμβάνεται στην εθνική απογραφή με κωδικό GR431396000 και ονομασία "Έλος Παλιάς Μάλιας"⁸. Η δημιουργία του χρονολογείται στο 6400 π.Χ. (Dalongeville 2001). Πρόκειται για ένα σύστημα που περιλαμβάνει στο μεγαλύτερο μέρος του ένα έλος υφάλμυρου νερού. Η τροφοδοσία του γίνεται από καρστικές πηγές και το νερό του έλους καταλήγει στη θάλασσα μέσω ενός ρύακα στο βόρειο τμήμα. Αναπόσπαστα τμήματα του υγρότοπου, που όμως δεν συμπεριλαμβάνονται στην οριοθέτηση είναι η αμμώδης παραλία που κατά τόπους σχηματίζει εμβρυακές ή/και σχηματισμένες θίνες καθώς και ένα μεταβατικό αμμοθινικό τμήμα στα ανατολικά με σκληρόφυλλη βλάστηση. Η υπόλοιπη περιοχή περιμετρικά καλύπτεται από καλλιέργειες, ενώ υπάρχουν και τουριστικές υποδομές, κυρίως στο δυτικό παράκτιο τμήμα. Μέσα στην υγροτοπική έκταση υπάρχουν στραγγιστικά κανάλια και η περιοχή καλλιεργούνταν το 1945. Έκτοτε οι καλλιέργειες εγκαταλείφθηκαν και ο υγρότοπος ανέκαμψε, καταλάμβανε δε τη μεγαλύτερη έκταση τη δεκαετία του 90⁹. Στο κέντρο του υγρότοπου υπάρχουν τα ερείπια παλαιοχριστιανικής Βασιλικής και ένας ρωμαϊκός τάφος ενώ σε κοντινή απόσταση στα ανατολικά βρίσκεται το Μινωικό ανάκτορο των Μαλίων. Απαντώνται οι οικοτόποι 72Α0 - Καλαμώνες, 1410 - Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*) και 2120 - Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* (λευκές θίνες) ενώ στο γειτνιάζον ανατολικό τμήμα απαντάται ο οικοτόπος 2260 - Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων (*Cisto-Lavenduletalia*). Η κυρίαρχη βλάστηση είναι υπερυδατική με καλάμια (*Phragmites australis*) και δευτερευόντος βούρλα (*Juncus* spp.) ενώ σημαντική είναι η παρουσία ενός πληθυσμού της σπάνιας, για την Κρήτη, ορχιδέας *Anacamptis palustris*. Όσο αφορά την πανίδα, στα στενά όρια του υγρότοπου έχουν καταγραφεί 77 είδη πουλιών ενώ στην ευρύτερη περιοχή ο αριθμός προσεγγίζει τα 145, καταδεικνύοντας ότι ο υγρότοπος αποτελεί σημαντική περιοχή ξεκούρασης και ανεφοδιασμού για τα μεταναστευτικά πουλιά. Αν και το έλος Ποταμού Μαλίων προστατεύεται από αρχαιολογικό καθεστώς και βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση, οι πιέσεις που ασκούνται κυρίως τους θερινούς μήνες είναι σημαντικές. Στο βόρειο τμήμα παράλληλα με τη θάλασσα διέρχεται δρόμος που έχει καταστρέψει τις αμμοθίνες και σε αυτό συμβάλλουν οι λουόμενοι που ποδοπατούν τις εναπομείναντες θίνες. Επίσης, οι καλλιέργειες περιμετρικά πιέζουν τα υγροτοπικά τμήματα ενώ υπαρκτός είναι ο κίνδυνος ευτροφικών συνθηκών λόγω των λιπασμάτων με αποτέλεσμα την υπερανάπτυξη των καλαμιών και την μεταβολή των οικολογικών λειτουργιών του υγρότοπου. Ωστόσο, είναι θετική η δραστηριοποίηση του Δήμου Χερσονήσου προς την κατεύθυνση της προστασίας και ανάδειξης του υγρότοπου. Ο υγρότοπος

8 Εθνική απογραφή Ζαλίδης & Μαντζαβέλλας 1994

9 Πηγή: Παραγκαμιάν και συν. 2010β

βρίσκεται στην Α' Αρχαιολογική Ζώνη Μαλίων (ΦΕΚ 699/Β/5-6-2001), ενώ η περιοχή έχει κηρυχθεί Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΦΕΚ 28/Β/26-1-1982)¹⁰.

Σε ότι αφορά την πανίδα κυρίαρχο είδος είναι το κοινό καλάμι (Φραγμίτης ο νότιος, *Phragmites australis*), ενώ σε ότι αφορά την πανίδα στη περιοχή εντοπίζεται ένας σημαντικός αριθμός ενδημικών πτηνών όπως ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) και ο μαυρολαίμης (*Saxicola torquatus*).

Εκβολή Ποταμού Μαλίων¹¹

Εκβολή Αποσελέμη (ΚΡ1102 -)

Η εκβολή του Αποσελέμη βρίσκεται περίπου 1,3 χιλιόμετρα δυτικά του οικισμού της Ανάληψης και ανήκει διοικητικά στο Δήμο Χερσονήσου. Έχει καταγραφεί ως υγρότοπος και από το ΕΚΒΥ με κωδικό GR431395000 και ονομασία «Εκβολή Αποσελέμη»¹². Πρόκειται για ένα υγροτοπικό σύστημα το οποίο αποτελείται από την εκβολή του ποταμού Αποσελέμη, ένα μακρόστενο εποχικό αλμυρό/υφάλμυρο λιμνίο παράλληλο με τη θάλασσα και μια μεγάλη έκταση από αλμυρόβαλτους. Στην παραλία οι αμμοθίνες λειτουργούν ως ανάχωμα ανάμεσα στη θάλασσα και τους αλμυρόβαλτους. Το ποτάμι όταν έχει ροή καταλήγει σχετικά αδιακλάδιστα στη θάλασσα, ωστόσο στο παρελθόν η κοίτη ταυτιζόταν με το λιμνίο και το νερό εξέβαλε σχεδόν 500 μέτρα δυτικότερα της σημερινής θέσης. Ως αιτία για τη μετατόπιση της κοίτης ανατολικότερα εικάζεται ότι είναι η ενεργοποίηση ρήγματος που ταπείνωσε την περιοχή προς τα ανατολικά¹³. Στο παρελθόν η αλοφυτική βλάστηση καταλάμβανε μεγαλύτερη έκταση, ωστόσο οι ανθρώπινες παρεμβάσεις έχουν μειώσει σημαντικά τον υγρότοπο. Σήμερα, στη συγκεκριμένη περιοχή, υπάρχει γήπεδο ποδοσφαίρου και εκτεταμένες αποθέσεις μπαζών και οικοδομικών υλικών. Η ίδια περιοχή έχει διαμορφωθεί και παλαιότερα χρησιμοποιήθηκε και ως

10 Απογραφή Κ. Παραγκαμιάν & Θ. Γιαννακάκης 25.07.2008

11 Πηγή : <http://www.oikoskopio.gr>

12 Πηγή : Ζαλίδης & Μαντζαβέλλας 1994

13 Πηγή : Παπαργηγόριου και συν. 2000

χώρος αποθήκευσης αγωγών που προορίζονταν για το φράγμα του Αποσελέμη. Σημαντικές παρεμβάσεις έχουν γίνει και εντός του εναπομείναντα αλμυρόβαλτου όπου έχει εκχερσωθεί σημαντικό μέρος της βλάστησης και έχει αναπτυχθεί ένα εκτεταμένο οδικό δίκτυο που κατά περιόδους χρησιμοποιείται και ως πίστα για μότο κρος. Οι ανθρωπογενείς μεταβολές συμπληρώνονται από τις επιχωματώσεις των ελωδών εκτάσεων νότια του αλμυρόβαλτου καθώς και την απώλεια παραλίας πλάτους μέχρι και 9 μέτρων, πιθανόν λόγω της κατασκευής της μαρίνας του ξενοδοχείου στα δυτικά της εκβολής και της μειωμένης στερεοπαροχής του ποταμού. Εκτός από τις άμεσες παρεμβάσεις, πιθανή μείωση της παροχής του νερού στην εκβολή ενδέχεται να επιφέρει και το φράγμα του Αποσελέμη, αν και κατά την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων έχει προβλεφθεί μια οικολογική παροχή της τάξης των 15 lt/sec¹⁴. Στον υγρότοπο απαντώνται 6 τύποι οικότοπων¹⁵, εκ των οποίων ο πλέον χαρακτηριστικός είναι ο 1420 - Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Arthrocnemum fruticosae*). Στην περιοχή αναφέρονται 208 είδη φυτών, με τα πλέον χαρακτηριστικά υγροτοπικά είδη να είναι οι αλμύρες (*Sarcocornia perennis*), τα βούρλα (*Juncus heldreichianus*) και κατά μήκος του ποταμού οι λυγαριές (*Vitex agnus-castus*). Η πανίδα της περιοχής έχει μελετηθεί πιο συστηματικά, αρχικά από τον Ireland (1989) και στη συνέχεια στα πλαίσια της ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης. Ειδικά για την ορνιθοπανίδα, συστηματικές αναφορές υπάρχουν από την Coghlan (1988b, 1989, 1990, 1991, 2001) ενώ οι Παπαγρηγορίου και συν. (2000) παρουσιάζουν ένα πλήρη κατάλογο με 227 είδη. Τέλος, αναφορά στην οικολογική αξία του υγρότοπου, στις ανθρωπογενείς πιέσεις που δέχεται και σε προτάσεις προστασίας και αποκατάστασης γίνεται και από τους Λεγάκης και συν. (1990). Το μεγαλύτερο τμήμα του υγρότοπου βρίσκεται εντός των ορίων Καταφυγίου Άγριας Ζωής (ΦΕΚ 754/Β/2001). Επιπλέον ο υγρότοπος προστατεύεται ως Περιοχή Ειδικής Προστασίας στο ΣΧΟΟΑΠ του πρώην Δήμου Γουβών (ΦΕΚ 60/ΑΑΠ/2010) ενώ όλη η περιοχή είναι χαρακτηρισμένο Τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (ΦΕΚ 666/Β/1970)¹⁶.

Σε ότι αφορά την πανίδα κυρίαρχο είδος είναι οι αλμύρες (*Sarcocornia perennis*), ενώ σε ότι αφορά την πανίδα στην περιοχή εντοπίζεται το μεγάλο φλαμίνγκο ή φοινικόπτερος ρόδινος (*Phoenicopterus roseus*), η Φαλαρίδα (*Fulica atra*) και ο Ποταμοσφυριχτής (*Charadrius dubius* Scopoli).

¹⁴ Πηγή : Καθβαδάς και συν. 2008

¹⁵ Πηγή : Παπαγρηγορίου και συν. 200

¹⁶ Απογραφή Κ. Παραγκαμιάν & Θ. Γιαννακάκης 25.07.2008

Εκβολή Αποσελέμη¹⁷

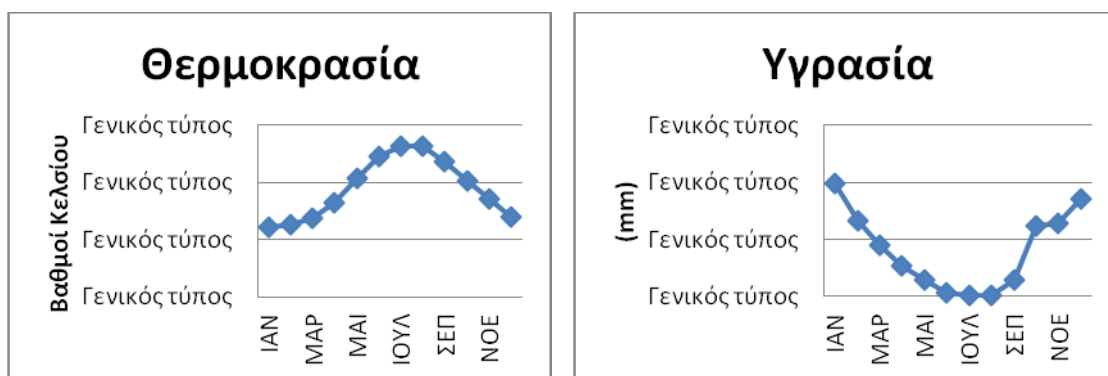
1.2.3 Κλιματολογικά Δεδομένα¹⁸

Το κλίμα της Κρήτης χαρακτηρίζεται εύκρατο μεσογειακό με θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες. Ο ετήσιος μέσος όρος θερμοκρασίας είναι 14 - 15°C. Η πεδινή Κρήτη και ιδιαίτερα οι νοτιοανατολικές περιοχές είναι από τις θερμότερες της Ελλάδας. Ο μέσος ετήσιος αριθμός ωρών ηλιοφάνειας ανέρχεται στις 2.816 ώρες στο Ηράκλειο.¹⁹ Η εμφάνιση νεφώσεων είναι μικρή και μειώνεται από τα ανατολικά στα δυτικά. Οι βροχές αυξάνονται από τα ανατολικά στα δυτικά και από την παράκτια στην ορεινή ζώνη. Ο χειμώνας αρχίζει το Δεκέμβριο με βροχές μικρής έντασης, και διαρκεί ως το Μάρτιο. Ψυχρότερος και υγρότερος μήνας είναι ο Ιανουάριος όπου η Μέση Ελάχιστη Θερμοκρασία είναι 12,20C, ενώ η σχετική υγρασία 68,0%. Η άνοιξη είναι μικρής διάρκειας και διαρκεί από τις αρχές Απριλίου μέχρι τα μέσα Μαΐου. Συνήθως είναι ξηρή με μικρό ποσοστό βροχοπτώσεων. Το θέρος είναι ιδιαίτερα ξηρό και διαρκεί από τα μέσα Μαΐου μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου. Θερμότερος μήνας είναι ο Ιούλιος, ενώ σπανιότερα θερμότερος μήνας εμφανίζεται ο Αύγουστος. Η Μέση Μέγιστη Θερμοκρασία του μήνα Ιουλίου σύμφωνα με επεξεργασμένα στοιχεία των τελευταίων ετών είναι 26,4°C. Το φθινόπωρο ξεκινά από το τέλος Σεπτεμβρίου και είναι σχετικά υγρό και θερμό με ραγδαίες βροχές κατά τον Οκτώβριο και Νοέμβριο.

¹⁷ Πηγή : <http://www.oikoskopio.gr>

¹⁸ Πηγή : <http://penteli.meteo.gr/meteosearch/stationInfo.asp>

¹⁹ Δημήτριος Σαμψών, Αποτύπωση του Δυναμικού του Αλμυρού Ποταμού για την Παραγωγή Πόσιμου Νερού, ΤΕΕ, Τμήμα Ανατολικής Κρήτης, Νοέμβριος 2013

1.2.4 Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Παρόλο που ο Δήμος διαθέτει τις βασικές περιβαλλοντικές υποδομές εξακολουθεί να υπόκειται σε περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους υποβάθμισης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Οι κυριότεροι εξ' αυτών αποδίδονται σε:

- ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων τόσο λόγω της αλόγιστης χρήσης φυτοφαρμάκων στη γεωργία όσο και σε σχέση με τις εφαρμοζόμενες μεθόδους διαχείρισης των υγρών αποβλήτων στον τομέα του τουρισμού.
- εξάντληση των υπόγειων υδροφορέων, υφαλμύρωση και λειψυδρία
- οδικές μεταφορές
- υπερβόσκηση και ερημοποίηση
- ρύπανση από την εντατικοποίηση της γεωργικής δραστηριότητας
- διάβρωση των ακτών
- κλιματική αλλαγή
- σταθερή φθίνουσα πορεία της βιοποικιλότητας
- πλημμύρες, πυρκαγιές

Με βάση την επεξεργασία των υδρογεωλογικών και υδρολογικών δεδομένων στο υδατικό διαμέρισμα Κρήτης **στα πλαίσια της μελέτης Διαχείρισης Υδατικών Πόρων²⁰** επισημάνθηκαν τα παρακάτω θέματα:

- ☒ **Υπάρχει ανάγκη συμπλήρωσης της γεωλογικής και υδρογεωλογικής βασικής γνώσης για τα μεγάλα υδρογεωλογικά, κυρίως καρστικά συστήματα στην Κρήτη.** Η γνώση αυτή πρέπει να αντιμετωπίζει σε ενιαία βάση τις μεγάλες αυτές υδρογεωλογικές ενότητες και όχι αποσπασματικά σε επίπεδο διοικητικών ορίων όπως μέχρι σήμερα.

²⁰ 10^ο Διεθνές Συνέδριο, Θεσ/νίκη Απρίλιος 2004

- ☑ Είναι απαραίτητη η **τοποθέτηση υδρομετεωρολογικών σταθμών σε μεγάλα υψόμετρα**, ιδιαίτερα χρήσιμοι λόγω της μεγάλης υψομετρικής ανομοιομορφίας του Υ.Δ. και της έλλειψης δεδομένων.
- ☑ Υπάρχει ανάγκη **πύκνωσης του δικτύου υδρομετρήσεων σε υδατορεύματα με σημαντική λεκάνη απορροής** (π.χ. Πλατύς) και εγκατάσταση σταθμών σε ορισμένα σημαντικά υδατορεύματα που δεν διαθέτουν στοιχεία (π.χ. Καρτερός).
- ☑ Πέραν των μετρήσεων στάθμης υγρής και ξηρής περιόδου που πραγματοποιούνται σε μεγάλο αριθμό σημείων, υπάρχει **ανάγκη ανά περιοχή ύπαρξης πλήρους σειράς μετρήσεων μηνιαίου χρονικού βήματος** για τις κύριες τουλάχιστον υδρογεωλογικές λεκάνες.
- ☑ Στα πλαίσια αυτά, είναι ιδιαίτερα θετικό στοιχείο **η εγκατάσταση αυτογραφικών οργάνων μέτρησης της στάθμης** σε χαρακτηριστικά σημεία της Κρήτης από την Περιφέρεια, που πρέπει να επεκταθεί.
- ☑ Υπάρχει ανάγκη **ανακατανομής της διάταξης των σημείων παρακολούθησης, παροχών και υπόγειας στάθμης**, τόσο σε επίπεδο λεκανών, όσο και σε Περιφερειακό επίπεδο.

Η διαχείριση του υπόγειου και επιφανειακού υδατικού δυναμικού του Δήμου θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από:

- **ορθολογικότητα** (δηλαδή να είναι επιστημονικά θεμελιωμένοι)
- **αποδοτικότητα** (δηλαδή να αξιοποιούν τους υδατικούς πόρους στο μέγιστο δυνατό βαθμό)
- **βιωσιμότητα** (δηλαδή να μη δημιουργούν πρόβλημα εξάντλησης των υδατικών πόρων στο μέλλον για την κάλυψη των αναγκών του σήμερα)

Για την αξιοποίηση των απορροών και τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδατικών πόρων, ο Δήμος, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, θα πρέπει να προχωρήσει σε συνδυασμένες ενέργειες που θα έχουν ως στόχο την πλέον ορθολογική και τεχνικώς αποδοτικότερη αξιοποίηση κυρίως του υπόγειου υδατικού δυναμικού των καρστικών συστημάτων αλλά και του επιφανειακού. Οι ενέργειες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν:

- ✓ Ενιαία εκμετάλλευση και εκτίμηση του υδατικού δυναμικού των καρστικών συστημάτων.
- ✓ Αξιοποίηση νέων μεθόδων διερεύνησης των υφάλμυρων εκφορτίσεων.
- ✓ Εφαρμογή προγραμμάτων τεχνητού εμπλουτισμού.
- ✓ Κατασκευή έργων ταμείωσης.

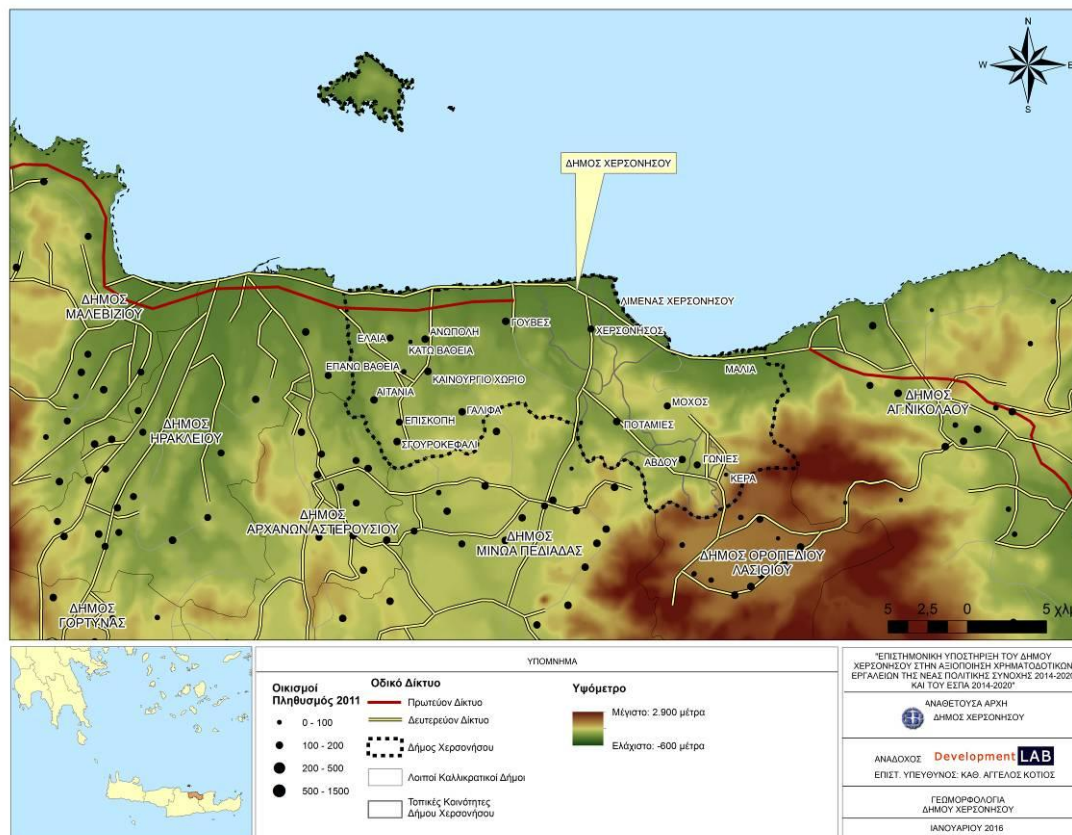
1.2.5 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Χερσονήσου είναι ορεινός στο μεγαλύτερο μέρος του αλλά με έντονες αλλαγές στη μορφολογία του. Απλώνεται από τα βόρεια παράλια του κέντρου της Κρήτης και στο ανατολικό όριο του απολήγει η Δίκτη, με τις κορυφές (από τα βόρεια προς τα νότια) Αφέντης (1.578μ.), Βιργιωμένο (1.414 μ.), Αφέντης Χριστός (2.141 μ.) και Μαδάρα (1.783 μ.). Μια σειρά από κορυφές στο μέσο περίπου του Ν. Ηρακλείου με κατεύθυνση ανατολικά προς δυτικά (Μεγάλη Κορυφή, 777 μ., Μονοδέντρι, 803 μ., Οξύ Κεφάλι, 809 μ., Ντάγα, 732 μ.), ως συνέχεια της Δίκτης και της Ίδης, χωρίζουν το Δήμο Χερσονήσου από το Οροπέδιο Λασιθίου. Η πεδιάδα Ηρακλείου-Μαλίων βρίσκεται στη βόρεια παραλιακή ζώνη του Δήμου, απλώνεται σε όλο το παράκτιο τμήμα του Ν. Ηρακλείου και σε ορισμένα σημεία συνεχίζεται με κοιλάδες στο εσωτερικό. Η χαμηλή πεδινή μορφολογία του Δήμου που χαρακτηρίζει κυρίως τα παράκτια μέρη φτάνει μέχρι τα 200μ.

Η μορφολογική ποικιλία του Δήμου, αποτυπώνεται και στις παραλίες του που ξετυλίγονται κατά μήκος των βόρειων ακτογραμμών, αποκαλύπτοντας άλλοτε όρμους και απόκρημνες βραχώδεις ακτές, άλλοτε εκτεταμένες αμμουδιές που έχουν αξιοποιηθεί τουριστικά, άλλοτε ερημικούς και απομονωμένους κολπίσκους. Στο βόρειο τμήμα του Δήμου βρίσκονται οι μικροί ποταμοί Καρτερός και Αποσελέμης που εκβάλλουν στο Κρητικό πέλαγος. Δυτικά ο Δήμος Χερσονήσου συνορεύει με το Δήμο Ηρακλείου και το Δήμο Αρχανών Αστερουσίων, όπου το φαράγγι του Καρτερού είναι τμήμα ενός ευρύτερου γεωλογικού συμπλέγματος που αποτελείται από τα φαράγγια «Κουνάβων- Αστρακών -Καρτερού», μήκους 21,500 χλμ. περίπου και εντάσσεται στην ευρύτερη περιοχή του Γιούχτα και του φαραγγιού της Αγ. Ειρήνης. Το Φαράγγι του Καρτερού αποτελεί φυσικό όριο που χωρίζει τους τρεις Δήμους ενώ παράλληλα ενώνει τα βόρεια παράλια του Ν. Ηρακλείου με την ενδοχώρα του.

Επιπλέον η πεδιάδα του Καρτερού οριοθετεί τους Δήμους Χερσονήσου και Ηρακλείου και χαρακτηρίζεται από το ποτάμι του Καρτερού που αποτελούσε έναν από τους βασικούς δρόμους επικοινωνίας του ανακτόρου της Κνωσού τόσο με την ενδοχώρα όσο και με την θάλασσα, καθώς παραπλήσια της εκβολής του τοποθετούνται τα κύρια επίνεια (λιμένες) της μινωικής Κνωσού.

Γεωμορφολογία Δήμου Χερσονήσου

Πηγή: Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Με βάση την κατηγοριοποίηση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ) που πραγματοποιείται για ολόκληρη την επικράτεια της ελληνικής γης οι οικισμοί του Δήμου Χερσονήσου κατατάσσονται σε **ορεινούς, ημιορεινούς και πεδινούς** με βάση το μέσο υψόμετρο κάθε περιοχής αλλά και την κλίση του εδάφους. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι ορεινοί, ημιορεινοί και οι μειονεκτικοί γεωργικοί οικισμοί.

ΟΡΕΙΝΕΣ	ΗΜΙΟΡΕΙΝΕΣ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ²¹	ΟΡΕΙΝΕΣ ²²
Αβδού ⁵	Καλού Χωριού ⁵	Ελιάς	Κόξαρης
Γωνιών Πεδιάδος ⁵	Δ.Κ. Μοχού ⁵	Επάνω Βάθειας	Χαρασού
Κεράς ⁵	Δ.Κ. Λιμένα Χερσονήσου	Κάτω Βάθειας	Επισκοπής
Ποταμών ⁵		Αϊτανίων	Γαλίφας
		Καινούργιου Χωριού	Σγουροκεφαλίου

1.2.6 Οικιστική & Χωροταξική Οργάνωση

Ο Δήμος Χερσονήσου γειτνιάζει με το Πολεοδομικό Συγκρότημα του Ηρακλείου, κέντρο παροχής εμπορικών, οικονομικών και λοιπών διοικητικών υπηρεσιών. Ο δήμος αποτελείται συνολικά από **57 οικισμούς** που τοποθετούνται τόσο στην παράκτια ζώνη, κατά μήκος της οποίας έχει αναπτυχθεί έντονη τουριστική δραστηριότητα, όσο και στην ενδοχώρα.

Η έδρα και οι κυριότεροι οικισμοί του Δήμου απέχουν χρονοαποστάσεις μεταξύ 15' και 40' της ώρας. Οι χρονοαποστάσεις μεταξύ των οικισμών που αποτελούσαν έδρες των Καποδιστριακών Δήμων μεταξύ τους καθώς και με την έδρα του Καλλικρατικού Δήμου Χερσονήσου φαίνονται στον παρακάτω Πίνακα.

Χρονοαποστάσεις εδρών Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Χερσονήσου

	Γούρνες	Λιμένας Χερσονήσου	Μάλια	Επισκοπή
Γούρνες	-	11,71 χλμ (15 λεπτά)	21,75 χλμ (21 λεπτά)	12,52 χλμ (18 λεπτά)
Λιμένας Χερσονήσου	11,71 χλμ (15 λεπτά)	-	7,73 χλμ (10 λεπτά)	28,48 χλμ (30 λεπτά)
Μάλια	21,75 χλμ (21 λεπτά)	7,73 χλμ (10 λεπτά)	-	37,01 χλμ (35 λεπτά)
Επισκοπή	12,52 χλμ (18 λεπτά)	28,48 χλμ (30 λεπτά)	37,01 χλμ (35 λεπτά)	-

Πηγή: <http://www.apostaseis.gr>

21 Σύμφωνα με την οδηγία 85/148 της ΕΟΚ τροποποίηση της οδηγίας 81/645 ΕΟΚ και βάση του άρθρου 3 παράγραφος 3, 4 και 5 της οδηγίας 75/268 ΕΟΚ οι εν λόγω κοινότητες χαρακτηρίζονται ως μειονεκτικές γεωργικές καθώς αυτός ο χαρακτηρισμός περιγράφει την ανάγκη προστασίας της γεωργικής παραγωγής σε αυτές τις κοινότητες έχοντας σαν στόχο την συγκράτηση του πληθυσμού τους και τη γενικότερη βιώσιμη ανάπτυξη των ευρύτερων περιοχών.

22 Με βάση την ίδια οδηγία (85/148 της ΕΟΚ) οι εν λόγω κοινότητες χαρακτηρίζονται ως ορεινές είτε λόγω του μεγάλου υψόμετρου είτε εξαιτίας των απότομων κλίσεων που δυσχεραίνουν σε μεγάλο βαθμό την αξιοποίηση της γης, καθώς η ύπαρξη του συγκεκριμένου ανάγλυφου εκφράζει και μια λειτουργική απομόνωση των οικισμών.

Τα βασικά χωρικά-οικιστικά χαρακτηριστικά του Δήμου Χερσονήσου συνοψίζονται στα εξής:

- Ανομοιομορφία των χωρικών καταστάσεων μεταξύ παράκτιας ζώνης και ενδοχώρας. Η διαφοροποίηση αυτή αφορά την ανάπτυξη των οικισμών η οποία ωστόσο επηρεάζει και επηρεάζεται από τις παραγωγικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην χωρική ενότητα τους. Στην παράκτια ζώνη παρατηρείται μια αστική διάχυση με διάσπαρτη δόμηση και έλλειψη ελεύθερων ανοιχτών κοινόχρηστων χώρων. Η κυρίαρχη δραστηριότητα που αναπτύσσεται είναι η τουριστική δραστηριότητα. Η οικιστική δομή στην ενδοχώρα ωστόσο καθορίζεται από το ιεραρχημένο δίκτυο των οικισμών, που ιστορικά αναπτύσσονται στην ίδια θέση. Το δίκτυο των οικισμών της ενδοχώρας εντάσσεται και λειτουργεί αρμονικά στην ιδιαίτερη μορφολογία του φυσικού χώρου και διασυνδέεται με ένα δίκτυο δημοτικών και επαρχιακών δρόμων, κατά κανόνα μέχρι σήμερα προσαρμοσμένων στο τοπίο. Η βασική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε αυτή τη χωρική ενότητα είναι η αγροτική παραγωγή.
- Σύμφωνα με την κατανομή των καλύψεων από την ΕΣΥΕ, τη μεγαλύτερη έκταση καταλαμβάνει η κατηγορία «Μόνιμες Καλλιέργειες» (Ελαιόφυτα – Αμπελώνες) με ποσοστό 33,5%. Σημαντική επίσης είναι και η έκταση των βοσκοτόπων & μεταβατικών εκτάσεων θαμνώδους ή και ποώδους βλάστησης, που αθροιστικά φτάνει το 41%. Οι περιοχές με αραιή ή και καθόλου βλάστηση φτάνουν το 5,7%, ενώ οι ετερογενείς γεωργικές περιοχές που ενίοτε συμπεριλαμβάνουν και την εκτός σχεδίου ή αυθαίρετη δόμηση αγγίζουν το 17,6%. Η αστική (οικιστική) περιοχή καταλαμβάνει το 0,7% της συνολικής έκτασης του δήμου αν και δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι αραιοδομημένες περιοχές. Ποσοστό 0,2% καλύπτεται από λατομικές περιοχές, ΧΥΤΑ και εμπορικές – βιομηχανικές δραστηριότητες. Τα δάση επίσης καλύπτουν το μόλις 1%, γεγονός που αποδεικνύει την υποβάθμιση του φυσικού τοπίου. Μια αναλυτικότερη καταγραφή των καλύψεων γης φαίνεται στο χάρτη που ακολουθεί και απεικονίζει τις χρήσεις με βάση το πρόγραμμα CORINE 2000 και συμπληρωματικά στοιχεία της Τεχνικής Υπηρεσίας.
- Πιέσεις για οργάνωση των χρήσεων γης. Παρατηρούνται έντονες πιέσεις μεταξύ οικιστικής και τουριστικής λειτουργίας. Ιδιαίτερα έντονες επίσης είναι οι πιέσεις στο Λιμένα Χερσονήσου, Σταλίδα και Μάλια, ενώ πιο ήπιες πιέσεις καταγράφονται στις περιοχές Κοκκίνη Χάνι, Γούβες, Ανάληψη και Αβδού.

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) της Περιφέρειας Κρήτης στην παραλιακή ζώνη του δήμου είναι εγκατεστημένες οι μεγάλες τουριστικές μονάδες, δίπλα τους οι μικρότερες και σε γραμμικούς παράλληλους με την ακτογραμμή άξονες αναπτύσσεται και η β' κατοικία με μηχανισμούς της «εντός σχεδίου», «εντός των ορίων των οικισμών» ή και «εκτός σχεδίου» δόμηση.

Όλοι οι παραλιακοί οικισμοί αυτής της χωρικής ενότητας και η αντίστοιχη ανάπτυξη τους, σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΧΟΟΑΠ του Πρώην Δήμου Γουβών, είναι «ημιαστικού» χαρακτήρα. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι οικισμοί με πληθυσμό πάνω από 1000 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του ΕΛΣΤΑΤ του 2001 και το 2011.

ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥΣ ΑΠΟ 1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ			
ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011
Γούρνες	1.225	Γούρνες	1.628
Κάτω Γούβες	1.220	Κάτω Γούβες	2.153
Μάλια	3.722	Μάλια	3.224
Λιμένα Χερσονήσου	2.981	Λιμήν Χερσονήσου	2.968
Μοχός	1.167	➡ ο πληθυσμός του Μοχού μειώθηκε ↓	
⬆ Ο πληθυσμός των 4 οικισμών αυξήθηκε ⬆		Κοκκίνη Χάνι	1.755
		Ανάληψις	1.343
		Σταλίδα	1.237
		Χερσόνησος	1.115

Σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ τόσο ο οικισμός των Μαλίων όσο και της Χερσονήσου είναι 3^{ου} επιπέδου και ως έδρες Πρώην Καποδιστριακών Δήμων Μαλίων και Χερσονήσου έχουν:

- ✓ διοικητικές δημοτικές υπηρεσίες
- ✓ αστυνομικό τμήμα
- ✓ οικονομικές υπηρεσίες,
- ✓ κοινωνικές και αθλητικές υποδομές

Ο οικισμός της Ανάληψης που σημείωσε μια σημαντική πληθυσμιακή αύξηση την τελευταία δεκαετία είναι πεδινός, με ξενοδοχεία και παραθεριστικές κατοικίες και σχέση εξάρτησης με το Οροπέδιο Λασιθίου, ενώ ο οικισμός της Σταλίδας με ανάλογη πληθυσμιακή αύξηση χαρακτηρίζεται επίσης τουριστικός πόλος έλξης και υποδοχέας παραθεριστικής κατοικίας με σχέση αλληλεξάρτησης με τον ορεινό οικισμό του Μοχού.

ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥΣ ΑΠΟ 500 ΚΑΙ ΛΙΓΟΤΕΡΟΥΣ ΑΠΟ 1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ			
ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011
Καρτερός	550	Καρτερός	810
Κοκκίνη Χάνι	1.064	➡ ο πληθυσμός στο Κοκκίνη Χάνι αυξήθηκε ⬆	
Ελιά	652	Ελιά	884

ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥΣ ΑΠΟ 500 ΚΑΙ ΛΙΓΟΤΕΡΟΥΣ ΑΠΟ 1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ			
ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011
Βαθειανός Κάμπος	731	Βαθειανός Κάμπος	946
Επισκοπή	969	Επισκοπή	962
Σταλίδα	987	ο πληθυσμός στους 3 οικισμούς αυξήθηκε ↑	
Ανάληψις	1029		
Χερσόνησος	882		
↓ Ο πληθυσμός των 2 οικισμών μειώθηκε ←		Γούβες	539
		Μοχός	825

Οι οικισμοί Κοκκίνη Χάνι και Γουρνών συγκεντρώνουν υπερτοπικές λειτουργίες περιφερειακής / διαπεριφερειακής εμβέλειας στους τομείς της εκπαίδευσης, της έρευνας και της προστασίας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος:

- Σχολή Ξεναγών και Τουριστικών Επαγγελματιών
- ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.
- Ενυδρείο Κρήτης
- Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Κρήτης
- Μουσικά και Καλλιτεχνικά Σχολεία κλπ

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΧΟΟΑΠ του πρώην Καποδιστριακού Δήμου Γουβών (ΦΕΚ 60ΑΑΠ/26-2-2010), η ανάπτυξη αυτή καθιστά το χώρο της Πρώην Αμερικάνικης Βάσης των Γουρνών (Π.Α.Β.Γ.) ιδιαίτερο πόλο έλξης πολλαπλών δραστηριοτήτων, εντός της οποίας βρίσκονται οι περισσότερες υπερτοπικές λειτουργίες, και πιθανολογείται ότι μπορεί να επηρεάσει την ευρύτερη περιοχή σαν πόλο έλξης κατοικίας «υψηλής αξίας».

Σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ οι συγκεκριμένοι οικισμοί χαρακτηρίζονται ως εξής:

- Οικισμός Ελιάς → πόλος έλξης β' κατοικίας οικισμός 5ου επιπέδου ενισχυμένος.
- Οικισμός Επισκοπής → 4ου επιπέδου²³
- Οικισμός Γουβών → αναφέρεται ως 4ου επιπέδου ενισχυμένος.

Σε ότι αφορά το χωρικό σχεδιασμό, ο Δήμος Χερσονήσου έχει εγκεκριμένα τα παρακάτω πολεοδομικά σχέδια και μελέτες: ΣΧΟΟΑΠ Γουβών (ΦΕΚ60ΑΑΠ/26-2-2010), Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) Μαλίων (ΦΕΚ171Δ/1-3-2004), Γ.Π.Σ. Σταλίδας (ΦΕΚ443Δ/28-5-2002) και Γ.Π.Σ. του πρώην Καποδιστριακού Δήμου Επισκοπής σε συνεργασία με το πρώην Καποδιστριακό Δήμο

²³ Σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ, έχει χαρακτηριστεί αδιάφορος, συνεκτικός, πληθυσμιακά στάσιμος, μεγάλος, χωρίς πολεοδομικό σχέδιο.

Αρχανών και Ν. Καζαντάκη που εκκρεμεί η έγκριση του όπως επίσης εκκρεμεί και η έγκριση του Γ.Π.Σ. Λιμένα Χερσονήσου. Υπολείπονται ωστόσο οι εδαφικές ενότητες της ενδοχώρας της Χερσονήσου και των Μαλίων. Με βάση τα παραπάνω, με απόφαση του Δημ. Συμβουλίου (Αρ. Απόφασης 431/2011) ο Δήμος Χερσονήσου είναι στη φάση εκκίνησης διαδικασίας εκπόνησης ενός νέου Γ.Π.Σ. που θα αφορά το σύνολο της χωρικής ενότητας του Δήμου. Ο ολοκληρωμένος χωροταξικός σχεδιασμός σκοπό έχει τον εκ νέου καθορισμό της οικιστικής διάρθρωσης και χωρικής διάταξης των δραστηριοτήτων με όρους βιώσιμης ανάπτυξης. Η ανάγκη για ένα νέο καθολικό χωροταξικό σχεδιασμό επισημαίνεται και στο υπό κατάρτιση Ρυθμιστικό Σχέδιο και πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος οικιστικού συγκροτήματος Ηρακλείου (Ρ.Σ.Η.) στο οποίο η χωρική ενότητα του Δήμου αποτελεί μέρος της ζώνης επιρροής του Πολεοδομικού Συγκροτήματος του Ηρακλείου. Οι οικισμοί που έχουν εγκεκριμένες πολεοδομικές μελέτες είναι οι ακόλουθοι:

- Γούρνες (ΦΕΚ 840/Δ/5-8-05), Λιμένας Χερσονήσου (ΦΕΚ 20Δ/15-1-79) και Σταλίδα (ΦΕΚ493Δ/25-7-1991).
- Επιπλέον, στο Δήμο Χερσονήσου υπάρχουν τέσσερις παραδοσιακοί οικισμοί. Πρόκειται για τους οικισμούς, Χερσόνησος, Κουτουλουφάρι και Πισκοπιανό της Δ.Ε. Χερσονήσου και τον οικισμό Καινούργιο Χωριό της Δ.Ε. Επισκοπής. Οι οικισμοί αυτοί δημιουργούν ένα ενιαίο σύνολο μιας αντιπροσωπευτικής και γραφικής εικόνας της περιοχής, η οποία συνδυάζει την παράδοση με τις σύγχρονες τάσεις.

ΕΓΓΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ			
ΕΓΓΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΦΕΚ	ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (Γ.Π.Σ.)	ΦΕΚ
Γούρνες	(ΦΕΚ 840/Δ/5-8-05)	Μαλίων	(ΦΕΚ171Δ/1-3-2004)
Λιμένας Χερσονήσου	(ΦΕΚ 20Δ/15-1-79)	Γ.Π.Σ. Σταλίδας	(ΦΕΚ443Δ/28-5-2002)
Σταλίδα	(ΦΕΚ493Δ/25-7-1991)	Λιμένα Χερσονήσου	εκκρεμεί η έγκριση
		πρώην Καποδιστριακού Δήμου Επισκοπής σε συνεργασία με το πρώην Καποδιστριακό Δήμο Αρχανών και Ν. Καζαντζάκη	εκκρεμεί η έγκριση
ΣΧΟΟΑΠ	ΦΕΚ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΦΕΚ
Γουβών	(ΦΕΚ60ΑΑΠ/26-2-2010)	Καινούργιο Χωριό, Χερσόνησος, Πισκοπιανό, Κουτουλουφάρι	(Π.Δ. 13/1978, ΦΕΚ 594/Δ/1978)

Πέρα από αυτούς τους μηχανισμούς στη χωρική ενότητα του Δήμου Χερσονήσου βρίσκονται 12 στο σύνολο **Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί**²⁴ και από αυτούς οι 4 διαθέτουν Πολεοδομικές Μελέτες²⁵.

A/A	ΑΣΤΙΚΟΣ ή ΠΑΡΑΘΕ- ΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΘΕΣΗ	ΕΚΤΑΣΗ	ΜΕΛΗ	ΑΡ. ΜΕΛΩΝ *3	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	ΑΣΤΙΚΟΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ	Παλαιοχώρα, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	42 στρ	102	306	
2	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΘΕΣΑΛΛΟΡΟΥΜΕΛΙΩΤΩΝ	Παχειά Άμμος, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	66.470τ.μ.	80	240	
3	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	Πλατύβολα, Δ.Ε. Γουβών	53.633,64 τ.μ.	45	135	
4	ΑΣΤΙΚΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	Κακό Όρος, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	77 στρ.	132	396	ΦΕΚ 273/Δ/5.3.2004
5	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΕΗ	Κακό Όρος, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	279 στρ.	277	831	
6	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΙΑΤΡΩΝ	Ασπαλαθιά, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	290 στρ.	290	870	ΦΕΚ 249/Δ/5.3.2004 ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
7	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΦΟΡΙΑΣ (1)	Καρτερός, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	316 στρ.	304	912	
8	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΦΟΡΙΑΣ (2)	Πλατύβολα και Ξυκεφάλι, Ελιά, Δ.Ε. Γουβών	293.230,41τ.μ.	280	840	
9	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ (2)	Πελεητά, Γούρνες, Δ.Ε. Γουβών	931 στρ.	923	2769	ΦΕΚ 280/Δ/5-3- 2004 ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
10	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ (1)	Πλατύβολα, Κ.Βάθεια, Δ.Ε. Γουβών	448 στρ.	444	1332	ΦΕΚ 55Δ/2-2- 1989
11	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΥΠ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	Κόψας, Ανώπολη, Δ.Ε. Γουβών	80 στρ.	80	240	
12	ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΥΠΕΧΩΔΕ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΕΕ/ΤΑΚ	Καλαμαύκα- Αράπη Κεφάλι, Αγριανά, Δ.Ε.Χερσονήσου	127.2 στρ.	126		

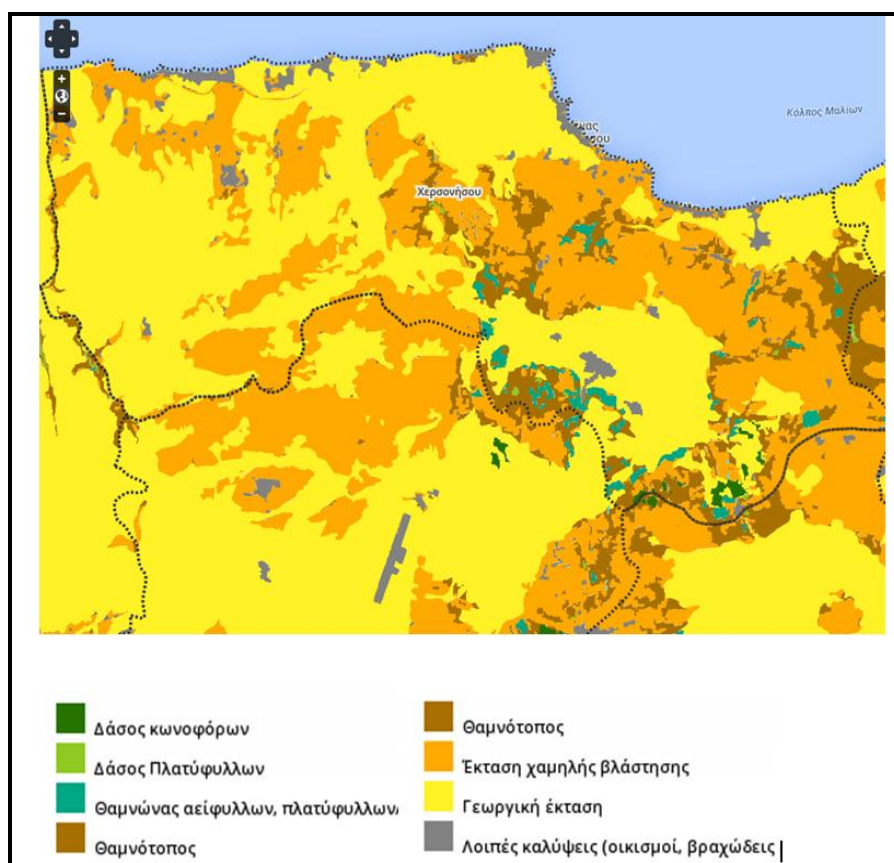
Αναφορικά με τις χρήσεις γης βάσει της απόφασης 22292/4915/1999 (ΦΕΚ 1768/Β/20-9-99) των Υπουργών Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ στο Δήμο Χερσονήσου χωροθετήθηκαν εκτάσεις για εγκατάσταση βιομηχανιών – βιοτεχνιών στις εξής περιοχές:

²⁴ Έκθεση Αξιολόγησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου Ηρακλείου - ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ Σεπτέμβριος 2011

²⁵ Στους υπολοίπους εκκρεμεί η θεσμοθέτηση τους κυρίως λόγω μακρών διαδικασιών μεταξύ συνεργαζομένων υπουργείων (Υ.Π.Ε.Κ.Α., Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ.α.) και προβλήματα σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς της γης.

- ☒ Επισκοπής
- ☒ Ανώπολης
- ☒ Γουβών
- ☒ Μαλίων
- ☒ Χερσονήσου

Οι χρήσεις γης στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Χερσονήσου

Πηγή: www.oikoskopio.gr

Ο Δήμος Χερσονήσου δε διαθέτει λιμάνι και αεροδρόμιο εντός των διοικητικών ορίων του. Ωστόσο, για τις θαλάσσιες και τις εναέριες μεταφορές εξυπηρετείται από το λιμάνι και το Αεροδρόμιο Ηρακλείου. Λόγω της μικρής χρονοαπόστασης για το σύνολο των οικισμών του Δήμου από το Ηράκλειο προκύπτει σχεδόν μηδενικός βαθμός απομόνωσης για την παραλιακή οικιστική ζώνη και πολύ μικρός για τους οικισμούς της ενδοχώρας.

→ Το **Λιμάνι Ηρακλείου** χαρακτηρίζεται ως λιμάνι διεθνούς εμβέλειας και αποτελεί την κύρια πύλη εισόδου στο νησί από τη θάλασσα, με χρήση επιβατική και εμπορική.

- Ο **Λιμένας Χερσονήσου** χρησιμοποιείται από επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη ανοικτής θάλασσας. Περιλαμβάνει λιμενοβραχίονα συνολικού μήκους 200 μέτρων και προβλήτα επιφάνειας 1150 τ.μ. περίπου με γλίστρα καθέλκυσης/ανέλκυσης σκαφών. Η χωρητικότητα του λιμένα (θέσεις παραβολής/πρόσδεσης και τύποι πλοίων που εξυπηρετούνται) εκτιμάται γύρω στα 60-70 σκάφη μικρού μεγέθους. Με βάση το Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Κρήτης (2003) ο λιμένας Χερσονήσου κατατάσσεται στα (υφιστάμενα) επιβατικά λιμάνια τοπικής εμβέλειας.
- Ο **τουριστικός λιμένας Μαλίων** ξεκίνησε να κατασκευάζεται πριν το 2000 με χρηματοδότηση του Β'ΚΠΣ και φορέα υλοποίησης τον ΕΟΤ. Το 2008 (ΦΕΚ 353/ΔΔΣ/27-6-2008) διενεργήθηκε διεθνής διαγωνισμός για την επιλογή φορέα διαχείρισης για την ολοκλήρωση των έργων και για τη διαχείριση-εκμετάλλευση του εν λόγω τουριστικού λιμένα, ο οποίος απέβη άκαρπος. Τα τελευταία χρόνια ο δήμος βρίσκεται σε διαδικασία αναζήτησης επενδυτή για την ολοκλήρωση του έργου, το οποίο εκτιμάται ότι θα έχει τη δυνατότητα υποδοχής και εξυπηρέτησης περισσότερων από 300 πολυτελών σκαφών, γεγονός που θα επηρεάσει σημαντικά το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν όχι μόνο του δήμου αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Με βάση το Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Κρήτης (2003) ο λιμένας Μαλίων κατατάσσεται στα (υφιστάμενα) επιβατικά λιμάνια τοπικής εμβέλειας.
- Η **ιδιωτική μαρίνα σκαφών στις Γούβες** (Porto Gouves Marina) ιδρύθηκε τον Ιούλιο 2005 και υπό την διεύθυνση του ξενοδοχείου Marina Hotel & Bungalows προσφέροντας μια σειρά υπηρεσιών για σκάφη μήκους έως και 18,5 μέτρων. Σήμερα διαθέτει 72 θέσεις ελλιμενισμού και χερσαίο χώρο φύλαξης για 15 σκάφη και λειτουργεί υπό το Γενικό Κανονισμό Λειτουργίας των Τουριστικών Λιμένων, ΦΕΚ (1323/Β'/16-9-2003).²⁶
- Το **Διεθνές Αεροδρόμιο Ηρακλείου**, "Ν. Καζαντζάκης" χρησιμοποιείται για προγραμματισμένες πτήσεις των Ολυμπιακών Αερογραμμών και της Aegean airlines, αλλά και για πτήσεις από το εξωτερικό, κυρίως εταιρειών charter.

Γενικά, ο Δήμος Χερσονήσου εντάσσεται σε ένα ευρύτερο γεωγραφικό πλαίσιο όπου η συμβολή του στην περιφερειακή παράκτια τουριστική οικονομία αναδεικνύεται ως εξαιρετικής γεωστρατηγικής σημασίας για την αναπτυξιακή στρατηγική της περιφέρειας, ιδιαίτερα μάλιστα αν ληφθεί υπόψη η γειτνίαση του με σημαντικές πύλες εισόδου προς την ενδοχώρα, με την οποία επιδιώκεται να δημιουργηθούν συνέργειες με σκοπό την ενίσχυση του αγροτοδιατροφικού τομέα.

²⁶ Η δημιουργία και λειτουργία Τουριστικών Λιμένων στη χώρα μας διέπεται από τις διατάξεις του Ν.2160/93 (ΦΕΚ 118 Α') : Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του Ν.2206/94 και το άρθρο 27 του Ν.2636/94 και ισχύει σήμερα.

Συγκεκριμένα, στη σχετικά πρόσφατη αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (Νοέμβριος 2014), ο Λιμήν Χερσονήσου χαρακτηρίζεται ως δευτερεύων πόλος περιφερειακής εμβέλειας συνεργαζόμενος με τα οικιστικά κέντρα Μαλίων και Γουρνών. Συγκεκριμένα, προωθείται η ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στο χώρο της Κρήτης και επιδιώκεται η πολυκεντρική οργάνωσή της, με την προσπάθεια για μετασχηματισμό του εξελισσόμενου - ολοένα και πιο συγκεντρωτικού- μοντέλου σε πολυπολικό, υποστηρίζοντας έτσι τη δημιουργία ενός πλέγματος αξόνων και πόλων ανάπτυξης, που σταδιακά αρχίζουν να υλοποιούνται.

Επιπλέον, στο ΠΠΧΣΑΑ καταγράφεται και αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης του αγροτοδιατροφικού τομέα, διότι αποτελεί δυναμικό αναπτυξιακό κλάδο της Περιφέρειας, με υπερτοπικό χαρακτήρα, ο οποίος διαθέτει τις δυνατότητες να αναδειχθεί ως βασικός κρίκος της βιωσιμότητας όχι μόνο του γεωργικού τομέα της Κρήτης αλλά και της οικονομίας της συνολικά. Επομένως, απαιτείται να ανασυγκροτηθεί με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, αλλά και συγχρόνως με αυτές της υψηλής ανταγωνιστικότητας²⁷.

Στις παρατηρήσεις της Ομάδας Εργασίας του ΤΕΕ/TAK κατά την παρακολούθηση της Α' Φάσης Αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας Κρήτης σημειώνεται ότι υπάρχει η ανάγκη αναφοράς στην ανάδειξη των χωρικών επιπτώσεων του φράγματος Αποσελέμη του Δήμου Χερσονήσου, που θα προσδιορίσει εκ νέου το τοπικό πρότυπο ανάπτυξης της περιοχής και θα αναδείξει το διαφαινόμενο ιδιαίτερο περιβαλλοντικό και πολιτιστικό σύμπλεγμα που διαμορφώνεται με έμφαση στο υδάτινο στοιχείο και το οποίο αναμένεται να επηρεάσει τη σημερινή εικόνα της περιοχής και να διαμορφώσει ένα νέο Τοπίο με ξεχωριστά χαρακτηριστικά. Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και ειδικών περιορισμών γύρω από τη λεκάνη απορροής εκ των πραγμάτων παρουσιάζει προτεραιότητα.

1.2.7 Ανάλυση Κτηριακού Αποθέματος

Αναλύοντας τα στατιστικά δεδομένα της κτιριακής υποδομής της περιοχής του Δήμου Χερσονήσου για το έτος 2011 συμπεραίνεται ότι συναντούνται αρκετά κτίρια νεότερης κατασκευής. Πιο συγκεκριμένα παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των κτηρίων του Δήμου (53,2%) είναι νεότερης κατασκευής (μετά το 1980), με τα κτήρια κατασκευής μέχρι 1980 να αντιστοιχούν στο 45,7% του συνόλου. Μάλιστα τα κτήρια κατασκευής μετά το 2000 ανέρχονται στο 14,0% του συνόλου, ενώ τα υπό κατασκευή κτήρια κατά την απογραφή ανέρχονταν στα 195 (1,1%). Εν μέρει η καλή κατάσταση του κτηριακού δυναμικού της περιοχής οφείλεται στην

²⁷ Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ, Κεφ 2.2 σελ 22

ασκούμενη τουριστική δραστηριότητα της περιοχής, η οποία απαιτούσε τη δημιουργία νέων κτηρίων με σκοπό τη φιλοξενία της συγκεκριμένης δραστηριότητας αλλά και την βελτίωση ήδη υφιστάμενων. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται λαμβανομένης υπόψη της αντίστοιχης παλαιότητας των κτηρίων για το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Από τη σύγκριση των ποσοστών συμπεραίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του κτηριακού δυναμικού του Δήμου Χερσονήσου είναι νεότερης κατασκευής σε σχέση με την Περ. Ενότητα, ενώ εμφανίζεται ελαφρώς μεγαλύτερο ποσοστό υπό κατασκευή κτηρίων για το Δήμο σε σχέση με την Περ. Ενότητα.

Σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων, στο Δήμο Χερσονήσου το μεγαλύτερο ποσοστό κτηρίων νεότερης κατασκευής (μετά το 1980) σημειώνεται στη ΔΚ Γουβών (78,8%), ενώ ακολουθούν η ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου (72,5%), η ΤΚ Κάτω Βάθειας (72,0%), η ΔΚ Ανωπόλεως (66,3%), η ΔΚ Χερσονήσου (62,5%) και η ΤΚ Ελαίας (61,5%). Αντιθέτως, οι ΤΚ στις οποίες συναντάται το μεγαλύτερο ποσοστό κτηρίων παλαιότερης κατασκευής (πριν το 1960) είναι η ΤΚ Χαράσου (84,6% των κατασκευών), η ΤΚ Καλού Χωριού (79,0%), η ΤΚ Κρασίου (77,8%), η ΤΚ Κεράς (76,4%) και η ΤΚ Κόξαρης (74,3%).

Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής στο Δήμο Χερσονήσου και τις Δημοτικές/Τοπικές του									
	Σύνολο	Προ του 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995
Περιφέρεια Κρήτης	100,0%	7,0%	11,9%	15,1%	12,3%	12,9%	8,2%	7,4%	6,1%
Π.Ε. Ηρακλείου	128.365	4.865	11.770	19.573	18.933	19.846	12.214	10.265	8.177
	100,0%	3,8%	9,2%	15,2%	14,7%	15,5%	9,5%	8,0%	6,4%
Δήμος Χερσονήσου	17.277	1.018	1.218	1.960	1.448	2.245	1.676	2.066	1.612
	100,0%	5,9%	7,0%	11,3%	8,4%	13,0%	9,7%	12,0%	9,3%
Δημοτική Ενότητα Γουβών	5.967	400	238	360	419	670	551	699	819
	100,0%	6,7%	4,0%	6,0%	7,0%	11,2%	9,2%	11,7%	13,7%
ΔΚ Γουβών	2.004	50	32	127	85	130	208	299	441
	100,0%	2,5%	1,6%	6,3%	4,2%	6,5%	10,4%	14,9%	22,0%
ΔΚ Ανωπόλεως	1.670	2	89	120	90	262	193	231	177
	100,0%	0,1%	5,3%	7,2%	5,4%	15,7%	11,6%	13,8%	10,6%
ΤΚ Ελαίας	866	2	5	41	162	123	70	71	75
	100,0%	0,2%	0,6%	4,7%	18,7%	14,2%	8,1%	8,2%	8,7%
ΤΚ Επάνω Βαθείας	166	9	11	12	29	24	11	3	5
	100,0%	5,4%	6,6%	7,2%	17,5%	14,5%	6,6%	1,8%	3,0%
ΤΚ Καλού Χωρίου	214	106	39	24	9	5	5	5	2
	100,0%	49,5%	18,2%	11,2%	4,2%	2,3%	2,3%	2,3%	0,9%
ΤΚ Κάτω Βαθείας	708	38	7	16	39	98	56	83	117
	100,0%	5,4%	1,0%	2,3%	5,5%	13,8%	7,9%	11,7%	16,5%
ΤΚ Κόξαρης	183	98	23	15	3	22	4	6	0
	100,0%	53,6%	12,6%	8,2%	1,6%	12,0%	2,2%	3,3%	0,0%
ΤΚ Χαράσου	156	95	32	5	2	6	4	1	2
	100,0%	60,9%	20,5%	3,2%	1,3%	3,8%	2,6%	0,6%	1,3%
Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	1.787	199	246	273	233	195	138	80	77
	100,0%	11,1%	13,8%	15,3%	13,0%	10,9%	7,7%	4,5%	4,3%
ΤΚ Επισκοπής	977	82	119	161	133	101	70	44	46
	100,0%	8,4%	12,2%	16,5%	13,6%	10,3%	7,2%	4,5%	4,7%
ΤΚ Αϊτανίων	160	12	35	32	21	17	10	2	4
	100,0%	7,5%	21,9%	20,0%	13,1%	10,6%	6,3%	1,3%	2,5%
ΤΚ Γαλίστας	107	8	28	15	14	12	9	7	5
	100,0%	7,5%	26,2%	14,0%	13,1%	11,2%	8,4%	6,5%	4,7%
ΤΚ Καινούργιου Χωρίου	217	93	33	19	11	18	8	1	3
	100,0%	42,9%	15,2%	8,8%	5,1%	8,3%	3,7%	0,5%	1,4%
	236	1	21	16	54	47	41	26	17

Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής στο Δήμο Χερσονήσου και τις Δημοτικές/Τοπικές του									
	Σύνολο	Προ του 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995
	100,0%	9,8%	19,6%	25,6%	12,2%	8,0%	4,1%	2,5%	1,8%
ΤΚ Γωνιών Πεδιάδος	381	42	102	92	51	21	15	11	8
	100,0%	11,0%	26,8%	24,1%	13,4%	5,5%	3,9%	2,9%	2,1%
ΤΚ Κεράς	106	25	37	19	4	7	4	2	1
	100,0%	23,6%	34,9%	17,9%	3,8%	6,6%	3,8%	1,9%	0,9%
ΤΚ Ποταμιών	476	40	94	151	79	50	18	8	2
	100,0%	8,4%	19,7%	31,7%	16,6%	10,5%	3,8%	1,7%	0,4%
ΔΚ Χερσονήσου	1.853	74	91	123	112	294	157	249	215
	100,0%	4,0%	4,9%	6,6%	6,0%	15,9%	8,5%	13,4%	11,6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Στο Δήμο Χερσονήσου, σε σύνολο 17.277 κτηρίων, τα κτήρια αποκλειστικής χρήσεως αποτελούν το 91,7% αυτών. Μάλιστα, όπως είναι αναμενόμενο, τα περισσότερα από αυτά αφορούν κατοικίες (72,3%), με τις υπόλοιπες κατηγορίες χρήσεων να ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά. Συγκεκριμένα, τα κτήρια ξενοδοχειακών καταλυμάτων αποτελούν το 8,9% των κτηρίων αποκλειστικής χρήσης, τα καταστήματα-γραφεία το 8,2% και τα κτήρια θρησκευτικής χρήσης το 1,4%. Οι χρήσεις των εργοστασίων-εργαστηρίων, σχολικών κτηρίων και σταθμών αυτοκινήτων παρουσιάζουν τα ίδια ποσοστά με το σύνολο της χωρικής ενότητας των δύο Δήμων (0,5, 0,3 και 0,3% αντίστοιχα), ενώ τα κτήρια άλλων χρήσεων είναι ποσοστιαία λιγότερα (8,2%). Φαίνεται πως ο Δήμος ακολουθεί τα ποσοστά της Περ. Ενότητας Ηρακλείου, καθώς το ποσοστό κτηρίων αποκλειστικής χρήσης ανέρχεται στο 91,2%, ενώ το ποσοστό των κτηρίων αποκλειστικής χρήσης που αφορούν κτήρια κατοικίας είναι υψηλότερο όσον αφορά την Περ. Ενότητα (80,5%).

Αντίστοιχα, σχεδόν στο σύνολο των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων τα κτήρια αποκλειστικής χρήσης αποτελούν πάνω κάτω το 90% των κτηρίων. Η μεγαλύτερη συμμετοχή της χρήσης κατοικίας στα κτήρια αποκλειστικής χρήσης παρατηρείται στις ΤΚ Καλού Χωριού (94,3%), Αιτανίων (92,9%), Επάνω Βάθειας (91,0%) και Γαλίας (90,5%). Αντίστοιχα η μεγαλύτερη συμμετοχή ξενοδοχειακών καταλυμάτων στο σύνολο των κτηρίων παρατηρείται στις ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου (27,4%), Μαλίων (13,0%), Χερσονήσου (12,8%) και στην ΔΚ Μοχού (11,9%). Τέλος, όσον αφορά τα καταστήματα-γραφεία, η μεγαλύτερη συμμετοχή στο σύνολο των κτηρίων παρατηρείται στις ΔΚ Μαλίων (19,7%), Χερσονήσου (15,7%) και Γουβών (15,4%).

Κτίρια αποκλειστικής χρήσης κατά χρήση στο Δήμο Χερσονήσου και τις Δημοτικές/Τοπικές του Κοινότητες											
	Σύνολο κτιρίων	Σύνολο κτιρίων αποκλειστικής χρήσης	Αποκλειστική χρήση κτιρίων								
			Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση
Περιφέρεια Κρήτης	297.914	274.908	218.277	5.559	5.210	2.063	1.516	12.945	443	114	28.781
		92,3%	79,4%	2,0%	1,9%	0,8%	0,6%	4,7%	0,2%	0,0%	10,5%
Π.Ε. Ηρακλείου	128.365	117.101	94.216	1.863	1.924	971	577	6.392	219	51	10.888
		91,2%	80,5%	1,6%	1,6%	0,8%	0,5%	5,5%	0,2%	0,0%	9,3%
Δήμος Χερσονήσου	17.277	15.846	11.462	216	1.403	80	41	1.298	44	3	1.299
		91,7%	72,3%	1,4%	8,9%	0,5%	0,3%	8,2%	0,3%	0,0%	8,2%
Δημοτική Ενότητα Γουβών	5.967	5.698	4.513	65	294	22	17	409	29	1	348
		95,5%	79,2%	1,1%	5,2%	0,4%	0,3%	7,2%	0,5%	0,0%	6,1%

Κτίρια αποκλειστικής χρήσης κατά χρήση στο Δήμο Χερσονήσου και τις Δημοτικές/Τοπικές του Κοινότητες											
	Σύνολο κτιρίων	Σύνολο κτιρίων αποκλειστικής χρήσης	Αποκλειστική χρήση κτιρίων								
			Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση
ΔΚ Γουβών	2.004	1.886	1.390	8	162	1	2	234	1	1	87
		94,1%	73,7%	0,4%	8,6%	0,1%	0,1%	12,4%	0,1%	0,1%	4,6%
ΔΚ Ανωπόλεως	1.670	1.596	1.189	19	88	11	10	101	28	0	150
		95,6%	74,5%	1,2%	5,5%	0,7%	0,6%	6,3%	1,8%	0,0%	9,4%
ΤΚ Ελαίας	866	820	703	8	37	9	1	38	0	0	24
		94,7%	85,7%	1,0%	4,5%	1,1%	0,1%	4,6%	0,0%	0,0%	2,9%
ΤΚ Επάνω Βαθείας	166	156	142	4	0	1	1	7	0	0	1
		94,0%	91,0%	2,6%	0,0%	0,6%	0,6%	4,5%	0,0%	0,0%	0,6%
ΤΚ Καλού Χωρίου	214	212	200	3	0	0	1	6	0	0	2
		99,1%	94,3%	1,4%	0,0%	0,0%	0,5%	2,8%	0,0%	0,0%	0,9%
ΤΚ Κάτω Βαθείας	708	694	602	12	7	0	0	11	0	0	62
		98,0%	86,7%	1,7%	1,0%	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	8,9%
ΤΚ Κόξαρης	183	181	161	5	0	0	1	7	0	0	7
		98,9%	89,0%	2,8%	0,0%	0,0%	0,6%	3,9%	0,0%	0,0%	3,9%
ΤΚ Χαράσου	156	153	126	6	0	0	1	5	0	0	15
		98,1%	82,4%	3,9%	0,0%	0,0%	0,7%	3,3%	0,0%	0,0%	9,8%
Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	1.787	1.720	1.409	48	0	19	8	53	1	1	181
		96,3%	81,9%	2,8%	0,0%	1,1%	0,5%	3,1%	0,1%	0,1%	10,5%
ΤΚ Επισκοπής	977	934	765	27	0	7	3	40	0	1	91
		95,6%	81,9%	2,9%	0,0%	0,7%	0,3%	4,3%	0,0%	0,1%	9,7%
ΤΚ Αϊτανίων	160	156	145	3	0	2	2	2	0	0	2
		97,5%	92,9%	1,9%	0,0%	1,3%	1,3%	1,3%	0,0%	0,0%	1,3%
ΤΚ Γαλίας	107	105	95	6	0	0	0	3	0	0	1
		98,1%	90,5%	5,7%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	1,0%
ΤΚ Καινούργιου Χωρίου	217	205	172	6	0	2	1	5	1	0	18
		94,5%	83,9%	2,9%	0,0%	1,0%	0,5%	2,4%	0,5%	0,0%	8,8%
ΤΚ Σγουροκεφαλίου	326	320	232	6	0	8	2	3	0	0	69
		98,2%	72,5%	1,9%	0,0%	2,5%	0,6%	0,9%	0,0%	0,0%	21,6%
Δημοτική	3.647	3.186	2.072	34	365	16	7	389	4	0	299

Σύνολο κτιρίων		Κτίρια αποκλειστικής χρήσης κατά χρήση στο Δήμο Χερσονήσου και τις Δημοτικές/Τοπικές του Κοινότητες									
		Σύνολο κτιρίων αποκλειστικής χρήσης	Αποκλειστική χρήση κτιρίων								
			Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση
Ενότητα Μαλίων		87,4%	65,0%	1,1%	11,5%	0,5%	0,2%	12,2%	0,1%	0,0%	9,4%
ΔΚ Μαλίων	1.660	1.397	884	9	181	9	4	275	1	0	34
		84,2%	63,3%	0,6%	13,0%	0,6%	0,3%	19,7%	0,1%	0,0%	2,4%
ΤΚ Κρασίου	243	239	169	5	0	0	0	7	0	0	58
		98,4%	70,7%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	24,3%
ΔΚ Μοχού	1.744	1.550	1.019	20	184	7	3	107	3	0	207
		88,9%	65,7%	1,3%	11,9%	0,5%	0,2%	6,9%	0,2%	0,0%	13,4%
Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	5.876	5.242	3.468	69	744	23	9	447	10	1	471
		89,2%	66,2%	1,3%	14,2%	0,4%	0,2%	8,5%	0,2%	0,0%	9,0%
ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου	2.344	1.919	1.000	14	525	5	2	301	0	0	72
		81,9%	52,1%	0,7%	27,4%	0,3%	0,1%	15,7%	0,0%	0,0%	3,8%
ΤΚ Αβδού	716	701	490	18	3	6	2	22	4	0	156
		97,9%	69,9%	2,6%	0,4%	0,9%	0,3%	3,1%	0,6%	0,0%	22,3%
ΤΚ Γωνιών Πεδιάδος	381	358	266	8	0	1	1	8	3	0	71
		94,0%	74,3%	2,2%	0,0%	0,3%	0,3%	2,2%	0,8%	0,0%	19,8%
ΤΚ Κεράς	106	104	77	6	0	0	1	4	0	0	16
		98,1%	74,0%	5,8%	0,0%	0,0%	1,0%	3,8%	0,0%	0,0%	15,4%
ΤΚ Ποταμιών	476	469	379	11	0	4	1	9	1	0	64
		98,5%	80,8%	2,3%	0,0%	0,9%	0,2%	1,9%	0,2%	0,0%	13,6%
ΔΚ Χερσονήσου	1.853	1.691	1.256	12	216	7	2	103	2	1	92
		91,3%	74,3%	0,7%	12,8%	0,4%	0,1%	6,1%	0,1%	0,1%	5,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Όσον αφορά τα κτήρια μικτής χρήσης, για το έτος 2011 το ποσοστό των κτηρίων μικτής χρήσης στο σύνολο των κτηρίων του Δήμου Χερσονήσου είναι 8,3%, ποσοστό αντίστοιχο της Περ. Ενότητας Ηρακλείου. Η πλειοψηφία αυτών παρουσιάζουν ως κύρια χρήση τα καταστήματα-γραφεία (45,6%), το 39,4% αυτών έχουν κύρια χρήση κατοικίας και το 12,3% έχουν κύρια χρήση ξενοδοχείου. Οι υπόλοιπες κύριες χρήσεις έχουν αρκετά μικρότερα ποσοστά συμμετοχής στο σύνολο. Ωστόσο ανά κατηγορία χρήσης σημειώνονται διαφορές στα ποσοστά σε σχέση με την

Περ. Ενότητα, στην οποία έρχεται πρώτη η κύρια χρήση κατοικίας και δεύτερη η κύρια χρήση καταστήματος-γραφείου.

Μεταξύ των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Χερσονήσου παρατηρείται ότι σε ορισμένες Κοινότητες το σύνολο των κτηρίων μικτής χρήσης έχουν κύρια χρήση κατοικίας. Αυτές οι ΤΚ είναι οι εξής: Κόξαρης, Χαράσου, Γαλίσφας και Σγουροκεφαλίου. Επίσης σε αρκετές από τις υπόλοιπες ΔΚ/ΤΚ τα υψηλότερα ποσοστά σημειώνονται στην κύριας χρήσης κατοικίας (π.χ. ΔΚ Ανωπόμεως, Λιμένος Χερσονήσου, Χερσονήσου και ΤΚ Καινούργιου Χωριού, Γωνιών Πεδιάδος, Ελαίας και Επάνω Βαθείας), ενώ σε αρκετές ΤΚ τα υψηλότερα ποσοστά σημειώνονται στην κύρια χρήση των καταστημάτων-γραφείων (π.χ. ΔΚ Μοχού, Κρασίου, Καλού Χωριού και ΔΚ Γουβών και Μαλίων).

Σύνολο κτιρίων	Κτίρια μικτής χρήσης κατά κύρια χρήση										
	Σύνολο κτιρίων μικτής χρήσης	Κύρια χρήση κτιρίων									
		Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση	
Περιφέρεια Κρήτης	297.914	23.006	16.553	53	992	247	239	4.422	19	12	469
		7,7%	72,0%	0,2%	4,3%	1,1%	1,0%	19,2%	0,1%	0,1%	2,0%
Περ.Ενότητα Ηρακλείου	128.365	11.264	8.046	14	321	84	96	2.480	6	3	214
		8,8%	71,4%	0,1%	2,8%	0,7%	0,9%	22,0%	0,1%	0,0%	1,9%
Δήμος Χερσονήσου	17.277	1.431	564	1	176	4	13	652	1	0	20
		8,3%	39,4%	0,1%	12,3%	0,3%	0,9%	45,6%	0,1%	0,0%	1,4%
Δημοτική Ενότητα Γουβών	5.967	269	143	0	13	2	5	97	1	0	8
		4,5%	53,2%	0,0%	4,8%	0,7%	1,9%	36,1%	0,4%	0,0%	3,0%
ΔΚ Γουβών	2.004	118	42	0	5	1	1	67	0	0	2
		5,9%	35,6%	0,0%	4,2%	0,8%	0,8%	56,8%	0,0%	0,0%	1,7%
ΔΚ Ανωπόμεως	1.670	74	46	0	7	0	2	19	0	0	0
		4,4%	62,2%	0,0%	9,5%	0,0%	2,7%	25,7%	0,0%	0,0%	0,0%
ΤΚ Ελαίας	866	46	37	0	1	1	0	6	0	0	1
		5,3%	80,4%	0,0%	2,2%	2,2%	0,0%	13,0%	0,0%	0,0%	2,2%
ΤΚ Επάνω Βαθείας	166	10	8	0	0	0	0	2	0	0	0
		6,0%	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΤΚ Καλού	214	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0

Σύνολο κτιρίων	Κτίρια μικτής χρήσης κατά κύρια χρήση									
	Σύνολο κτιρίων μικτής χρήσης	Κύρια χρήση κτιρίων								
		Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση
Χωρίου		0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%
TK Κάτω Βαθείας	708	14	5	0	0	0	2	1	1	0
		2,0%	35,7%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	7,1%	7,1%	0,0%
TK Κόζαρης	183	2	2	0	0	0	0	0	0	0
		1,1%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TK Χαράσου	156	3	3	0	0	0	0	0	0	0
		1,9%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	1.787	67	51	0	0	0	0	12	0	0
		3,7%	76,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	17,9%	0,0%	0,0%
TK Επισκοπής	977	43	31	0	0	0	0	10	0	0
		4,4%	72,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	23,3%	0,0%	0,0%
TK Αϊτανίων	160	4	1	0	0	0	0	2	0	0
		2,5%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
TK Γαλίδας	107	2	2	0	0	0	0	0	0	0
		1,9%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TK Καινούργιου Χωρίου	217	12	11	0	0	0	0	0	0	0
		5,5%	91,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TK Σγουροκεφαλίου	326	6	6	0	0	0	0	0	0	0
		1,8%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Δημοτική Ενότητα Μαλίων	3.647	461	60	1	46	0	1	348	0	0
		12,6%	13,0%	0,2%	10,0%	0,0%	0,2%	75,5%	0,0%	0,0%
ΔΚ Μαλίων	1.660	263	52	0	11	0	1	195	0	0
		15,8%	19,8%	0,0%	4,2%	0,0%	0,4%	74,1%	0,0%	0,0%
TK Κρασίου	243	4	1	0	0	0	0	3	0	0
		1,6%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	75,0%	0,0%	0,0%
ΔΚ Μοχού	1.744	194	7	1	35	0	0	150	0	0
		11,1%	3,6%	0,5%	18,0%	0,0%	0,0%	77,3%	0,0%	0,0%
Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	5.876	634	310	0	117	2	7	195	0	0
		10,8%	48,9%	0,0%	18,5%	0,3%	1,1%	30,8%	0,0%	0,0%

Σύνολο κτιρίων		Κτίρια μικτής χρήσης κατά κύρια χρήση									
		Σύνολο κτιρίων μικτής χρήσης	Κύρια χρήση κτιρίων								
			Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση
ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου	2.344	425	175	0	89	0	1	158	0	0	2
		18,1%	41,2%	0,0%	20,9%	0,0%	0,2%	37,2%	0,0%	0,0%	0,5%
ΤΚ Αβδού	716	15	10	0	1	0	1	3	0	0	0
		2,1%	66,7%	0,0%	6,7%	0,0%	6,7%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΤΚ Γωνιών Πεδιάδος	381	23	19	0	0	0	0	4	0	0	0
		6,0%	82,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	17,4%	0,0%	0,0%	0,0%
ΤΚ Κεράς	106	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0
		1,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΤΚ Ποταμιών	476	7	5	0	0	2	0	0	0	0	0
		1,5%	71,4%	0,0%	0,0%	28,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΔΚ Χερσονήσου	1.853	162	101	0	27	0	4	29	0	0	1
		8,7%	62,3%	0,0%	16,7%	0,0%	2,5%	17,9%	0,0%	0,0%	0,6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Επιπλέον, σημειώνεται ότι όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς των κτηρίων του Δήμου Χερσονήσου, το 2,1% των κτηρίων είναι δημόσιας ιδιοκτησίας, ενώ το ποσοστό συνιδιοκτησίας δημοσίου και ιδιωτών παρουσιάζεται ιδιαίτερα μικρό (0,1%). Όσον αφορά τις επιμέρους κατηγορίες χρήσεων, δημόσιας ιδιοκτησίας είναι το 2,1% των καταστημάτων και μόλις το 0,1% των κατοικιών. Αντίστοιχα το σύνολο των σταθμών αυτοκινήτων είναι ιδιωτικά, ενώ ιδιωτικά είναι το 99,9% των ξενοδοχείων, το 99,8% των κτηρίων κατοικίας, το 98,8% των ξενοδοχείων και το 97,7% των καταστημάτων-γραφείων.

Σχεδόν ίδια ποσοστά εμφανίζουν και τα ανώτερα επίπεδα, με μια ελαφρά μεγαλύτερη συμμετοχή των κτηρίων δημόσιας ιδιοκτησίας. Οι ποσοστιαίες διαφορές που εμφανίζουν τα ανώτερα χωρικά επίπεδα οφείλονται εν μέρει στην ύπαρξη χρήσεων που στο Δήμο δεν υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό λόγω του χαρακτήρα της τοπικής οικονομίας. Στους επόμενους πίνακες παρουσιάζεται αναλυτικά το καθεστώς ιδιοκτησίας αλλά και ο φορέας που χρησιμοποιεί το κτιριακό δυναμικό ανά χωρική ενότητα.

Ιδιοκτησιακό καθεστώς Κτηρίων αποκλειστικής και μικτής χρήσης										
Σύνολο κτιρίων										
	Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργοστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)	Νοσοκομείο, κλινική κλπ.	Άλλη χρήση	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ										
Δημόσιο	11.020 (3,7%)	719 (0,3%)	5.333 (95,0%)	24 (0,4%)	150 (6,5%)	1.351 (77,0%)	1.239 (7,1%)	11 (2,4%)	76 (60,3%)	2.117 (7,2%)
Ιδιώτης	286.572 (96,2%)	234.014 (99,7%)	277 (4,9%)	6.175 (99,6%)	2.137 (92,5%)	378 (21,5%)	16.053 (92,4%)	451 (97,6%)	48 (38,1%)	27.039 (92,4%)
Και οι δύο	322 (0,1%)	97 (0,0%)	2 (0,0%)	3 (0,0%)	23 (1,0%)	26 (1,5%)	75 (0,4%)	0 (0,0%)	2 (1,6%)	94 (0,3%)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										
Δημόσιο	3.759 (2,9%)	293 (0,3%)	1.776 (94,6%)	2 (0,1%)	51 (4,8%)	486 (72,2%)	436 (4,9%)	6 (2,7%)	33 (61,1%)	676 (6,1%)
Ιδιώτης	124.448 (96,9%)	101.929 (99,7%)	101 (5,4%)	2.241 (99,8%)	992 (94,0%)	172 (25,6%)	8.399 (94,7%)	219 (97,3%)	20 (37,0%)	10.375 (93,5%)
Και οι δύο	158 (0,1%)	40 (0,1%)	0 (0,0%)	2 (0,1%)	12 (1,1%)	15 (2,2%)	37 (2,2%)	0 (0,0%)	1 (1,9%)	51 (0,5%)
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ										
Δημόσιο	371 (2,1%)	17 (0,1%)	204 (94,0%)	0 (0,0%)	1 (1,2%)	31 (57,4%)	41 (2,1%)	0 (0,0%)	2 (66,7%)	75 (5,7%)
Ιδιώτης	16.892 (97,8%)	12.006 (99,8%)	13 (6,0%)	1.577 (99,9%)	83 (98,8%)	22 (40,7%)	1.905 (97,7%)	45 (100%)	1 (33,3%)	1.240 (94,0%)
Και οι δύο	14 (0,1%)	3 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (0,1%)	0 (0,0%)	1 (1,9%)	4 (0,2%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	4 (0,3%)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2015

	Κτίρια κατά φορέα ιδιοκτησίας και φορέα που τα χρησιμοποιεί στο Δήμο Χερσονήσου, την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης								
	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ		
	Δημόσιο	Δημόσιο	Δημόσιο	Δημόσιο	Ιδιώτης	Και οι δύο	Δημόσιο	Ιδιώτης	Και οι δύο
ΣΥΝΟΛΟ	2,1%	97,8%	0,1%	2,9%	96,9%	0,1%	3,7%	96,2%	0,1%
Κεντρική/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση	100,0%	0,0%	0,0%	81,1%	17,8%	1,1%	88,8%	10,4%	0,9%
ΟΤΑ και φορείς τους	82,6%	16,3%	1,2%	90,7%	7,9%	1,4%	92,2%	6,9%	0,9%
Άλλα Ν.Π.Δ.Δ.	93,9%	5,6%	0,5%	96,2%	3,5%	0,4%	96,9%	2,8%	0,3%
Άλλα Ν.Π.Ι.Δ.	8,4%	90,8%	0,8%	22,6%	72,4%	5,0%	31,9%	64,3%	3,8%
Άλλη περίπτωση	0,4%	99,6%	0,0%	0,5%	99,4%	0,1%	0,6%	99,3%	0,1%
Δύο ή περισσότεροι φορείς	30,8%	61,5%	7,7%	18,2%	77,3%	4,5%	23,7%	72,3%	4,0%
Δεν δηλώθηκε ο φορέας που χρησιμοποιεί το κτίριο	3,4%	96,6%	0,0%	3,3%	96,4%	0,2%	3,5%	96,3%	0,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2015

1.2.8 Αστικό Περιβάλλον

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται συνοπτικά οι κύριες αστικές υποδομές και ο εξοπλισμός των μεγαλύτερων από τους οικισμούς του Δήμου Χερσονήσου καθώς και της κατάστασης αυτών, ήτοι:

- Χώροι Στάθμευσης
- Παιδικές Χαρές
- Σήμανση
- Ονοματοθεσία – Οδό-αρίθμηση
- Συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση
- Ευρυζωνικότητα – Δημοτική διαδικτυακή πύλη

ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ			
ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Δ.Ε Χερσονήσου και Δ.Ε Μαλίων	Εκεί βρίσκεται το μεγαλύτερο ποσοστό.	Επιβάλλεται η ανακατασκευή και η εκτεταμένη βελτίωση αρκετών εξ' αυτών.	■ μικρό πλάτος των πεζοδρομίων (<1,5μ) ■ στάθμευση τροχοφόρων πάνω στα πεζοδρόμια ■ ριζικό σύστημα των δένδρων ■ κακή λειτουργία εδάφους έδρασης, ■ άστοχη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού ■ λανθασμένες κλίσεις και επικλίσεις των οδών ■ απουσία ραμπών για ΑμεΑ ■ αυθαίρετες κατασκευές ραμπών
ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Δημοτικός οργανωμένος χώρος στάθμευσης, στο Λιμ. Χερσονήσου (πλατεία Πετράκη με 80 θέσεις στάθμευσης)	Δεν εφαρμόζεται από τον Δήμο σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης.	Τα σημαντικότερα προβλήματα στάθμευσης εντοπίζονται: ■ στη Θέση "Χατζή", οικισμός Κοκκίνη Χάνι ■ στην οδό Ελ. Βενιζέλου, οικισμός Λιμ. Χερσονήσου, ■ στην παραλιακή οδό Ν. Γραμματικάκη-Εμμ. Τσαγκαράκη, οικισμός Μαλίων ■ στην οδό Ελ Βενιζέλου συγκεκριμένα από το σχολικό κτίριο (1ο και 2ο και 1ο Πειραματικό Γυμνάσιο Μαλίων) έως την έξοδο του οικισμού Μαλίων	■ Παράνομη στάθμευση στους κύριους οδικούς άξονες των μεγαλύτερων οικισμών ■ Έλλειψη δημοτικών χώρων στάθμευσης σε σημείο υψηλής κυκλοφοριακής έντασης ■ Έλλειψη ειδικών χώρων στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων κατά τους θερινούς μήνες ■ Έλλειψη μελέτης διαχείρισης παρόδιας στάθμευσης
ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
18 Δημοτικές Παιδικές Χαρές	σύμφωνα με τις διατάξεις της Υ.Α. 28492/2009 (ΦΕΚ	■ σε 6 από τις Παιδικές Χαρές υπάρχει πρόβλεψη για πρόσβαση ατόμων μειωμένης κινητικότητας.	■ Καμία παιδική χαρά δεν έχει πιστοποίηση καταλληλότητας λειτουργίας ■ δεν υπάρχει επαρκής φωτισμός σε 9 από τις 18

ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ			
	931/B/18.05.2009) όπως συμπληρώθηκε από την Υ.Α. οικ. 48165/09, (ΦΕΚ 1690/B/17.8.09)		Δημοτικές Παιδικές Χαρές - έλλειψη κατάλληλων υποδομών για ΑμεΑ - ανάγκη συντήρησης του εξοπλισμού (Καλού Χωριού, Αβδού, Γωνιών και Χερσονήσου, Καινούργιου Χωριού, Σταλίδας, Οδού Ελευθερίας, Οδό Δημοκρατίας)
ΣΗΜΑΝΣΗ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
βασική πληροφοριακή σήμανση	Ολοκληρώθηκε εντός του 2015 το συγχρηματοδοτούμ ενο έργο «Δημιουργία δικτύου πληροφοριακής σήμανσης ενδοχώρας Δήμου Χερσονήσου»	Τα παραδοτέα της πράξης : 1. Προμήθεια εφαρμογών Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (GSI) και ανάπτυξης γεωχωρικής βάσης δεδομένων και infokiosk 2. Προμήθεια θεματικών πινακίδων προσανατολισμού και άλλων πληροφοριακών πινακίδων σήμανσης	- αποξήλωση των διαφημιστικών πινακίδων κατά παράβαση του άρθρου 11 παρ. 1 του Κ.Ο.Κ. - έλλειψη συστήματος συνεχούς ελέγχου της εύρυθμης λειτουργίας των φωτεινών σηματοδοτών για έγκαιρη αποκατάσταση - ελλιπής διαγράμμιση - μη επαρκώς συντονισμένη λειτουργία φωτεινών σηματοδοτών - έλλειψη σύγχρονης κυκλοφοριακής μελέτης
ΟΝΟΜΑΤΟΘΕΣΙΑ – ΟΔΟΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Έχουν τοποθετηθεί πινακίδες σε 12 οικισμούς		Κάτω Γούβες Γούρνες Κοκκίνη Χάνι Ανώπολη Ανάληψης Αγριανών Χερσόνησος Λιμ. Χερσονήσου Πισκοπιανό Κουτουλουφάρι Μηλιών Σταλίδας	- παντελής έλλειψη ονομασίας οδών και αρίθμησης σε οικισμούς της ενδοχώρας - ελλιπής αρίθμηση των οδών
ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Εθνικό	Η κατασκευή του	Η κατάσταση του Επαρχιακού και	Το Εθνικό οδικό Δίκτυο οποίο αφορά Τμήματα του

ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ			
- Δευτερεύον Εθνικό - Τριτεύον Εθνικό - Επαρχιακοί Δρόμοι - αγροτικό δίκτυο και οι τοπικές οδοί	δρόμου Καρτερός-Επισκοπή θα συμβάλλει στην προοπτική ανάπτυξης του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι	δημοτικού οδικού δικτύου έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, όμως εξακολουθεί να μην είναι ικανοποιητική αγροτικό και δημοτικό οδικό δίκτυο κρίνεται συγκριτικά ικανοποιητικό ως προς την πυκνότητα αλλά και την προσπελασιμότητα	Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ) και της Παλαιάς Εθνικής Οδού Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου (Π.Ε.Ο) - στενότητα των οδών που διέρχονται μέσω των οικισμών της ενδοχώρας - ανάγκη βελτίωσης του δικτύου σύνδεσης Χερσονήσου - Καστελίου
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	ΣΧΟΛΙΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
- τακτικά δρομολόγια των υπεραστικών λεωφορείων του ΚΤΕΛ Ηρακλείου – Λασιθίου Α.Ε. - δημοτική συγκοινωνία οικισμούς της Δ.Ε. Χερσονήσου			ελλιπής δημοτική συγκοινωνία οικισμών των 4 δημοτικών ενοτήτων του Δήμου Χερσονήσου (παράλια-ενδοχώρα)
ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΟΤΗΤΑ			
- Έργο: «Ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου τοπικής πρόσβασης στο Δήμο Χερσονήσου» - Προγράμματα «Πρωώθησης ευρυζωνικών υπηρεσιών και εφαρμογών». «Τοπικά κέντρα πρόσβασης στο διαδίκτυο» - Λειτουργία Δημοτικής διαδικτυακής πύλης (portal) hersonisos.gr - αναπτύχθηκαν εφαρμογές λογισμικού για να καλύψουν τις		- Με την υλοποίηση του έργου έγινε η διασύνδεση κτηρίων δημοσίου ενδιαφέροντος και διασυνδέθηκαν ασύρματα 17 Δημοτικά κτήρια - παρέχεται δωρεάν internet στους πολίτες και επισκέπτες του Δήμου εντός και περιφερειακά των Δημοτικών κτηρίων - σημεία ασύρματης πρόσβασης σε χώρους που εντάχθηκαν σε κάποιες από τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο Portal μπορούν να γίνουν και με ηλεκτρονική υποβολή	

ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ			
ανάγκες του Δήμου για ένα σύγχρονο Πρωτόκολλο με αρχειοθέτηση εγγράφων και ηλεκτρονική διακίνηση αυτών • διαχείριση των αποφάσεων συλλογικών οργάνων με δυνατότητα δημοσίευσης στην δημοτική πύλη, καθώς και άλλες εφαρμογές λογισμικού για την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως ανακοινώσεις διαγωνισμών, καταγγελίες πολιτών, υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων.			

1.2.9 Καθαριότητα – Απορρίμματα - Ανακύκλωση

Σε ότι αφορά τον τομέα της καθαριότητας και συγκεκριμένα την αποκομιδή σύμμεικτων και ογκωδών απορριμμάτων, τον οδοκαθαρισμό, τη φροντίδα των πρανών και άλλων υπηρεσιών σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες, ο Δήμος Χερσονήσου αναθέτει τη σχετική υπηρεσία τα τελευταία χρόνια σε ιδιωτική εταιρία. Το προσωπικό και εξοπλισμός που χρησιμοποιείται αυξομειώνονται ανάλογα με την εποχή και τις ανάγκες που διαμορφώνονται από την τουριστική κίνηση στο δήμο.

Γενικά, στο σύνολο του έτους συλλέγονται και οδηγούνται στο ΧΥΤΑ Χερσονήσου περίπου 30.000 τόνοι απορρίμματα.²⁸ Ο ΧΥΤΑ λειτουργεί από τον Αύγουστο του 2003 και αρχικά εξυπηρετούσε τους Δ. Χερσονήσου και Μαλίων. Ακολούθως και σε εφαρμογή του ΠΕΣΔΑ Κρήτης (2006), ο ΧΥΤΑ εξυπηρετεί εκτός των Δήμων Χερσονήσου και Μαλίων και τους Δήμους Γουβών (από το Μάιο 2007) και Καστελλίου (από τον Απρίλιο 2008). Φορέας λειτουργίας του ΧΥΤΑ είναι ο ΦοΔΣΑ Βόρειας Πεδιάδας ΑΕ ΟΤΑ, ο οποίος εξυπηρετεί πάνω από το 65 % του τουρισμού της Κρήτης, ενώ κατά την περίοδο αιχμής ο συνολικός εξυπηρετούμενος πληθυσμός ανέρχεται σε 150.000 κατοίκους.

Το σύνολο του ΧΥΤΑ προβλεπόταν να λειτουργήσει για 10 έτη από την έναρξη λειτουργίας του. Η λεκάνη του ΧΥΤΑ πριν τις εργασίες επέκτασης (εξυπηρέτηση Δήμων Γουβών και Καστελλίου) είχε χωρητικότητα λεκάνης 248.428m³ και εκτιμώμενη διάρκεια ζωής πλέον των 6 ετών. Με την επέκταση του ΧΥΤΑ στη νέα λεκάνη έκτασης 16,5 στρέμματα εξασφαλίστηκε επιπλέον χωρητικότητα 156.000m³ και πρόσθετη διάρκεια ζωής τουλάχιστον 4 έτη. Στην παρούσα φάση, η εναπομένουσα διάρκεια ζωής του ΧΥΤΑ εκτιμάται σε περίπου 2 έτη από σήμερα. Σημειώνεται ότι έχει αδειοδοτηθεί η επέκταση του ΧΥΤΑ²⁹.

Στο πλαίσιο συμπληρωματικής χρηματοδότησης από το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ, ο Φο.Δ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας έχει εγκαταστήσει στο χώρο εγκαταστάσεων του ΧΥΤΑ την πρώτη στην Ελλάδα μονάδα αποξήρανσης ιλύος όπου με την εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας και ενός ρομποτικού συστήματος ανάδευσης πραγματοποιείται μείωση της υγρασίας της ιλύος. Ο όγκος της παραγόμενης ποσότητας εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 2.000 τόνους ετησίως.

²⁸ Το 2012 οδηγήθηκαν στις εγκαταστάσεις του ΦοΔΣΑ Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ 35.134 τόνοι απορριμμάτων, το 2013 οδηγήθηκαν 34.255 τόνοι, τέλος το 2014 36.181 τόνοι ενώ για το 2015 μέχρι τον μήνα Ιούλιο έχουν διαχειριστεί 19.797 τόνοι.

²⁹ Πηγή ! <http://wfd.ypeka.gr/smpe/smpe-kritis-final.pdf>

Σε ότι αφορά την ανακύκλωση, αρμόδιος φορέας είναι ο ΦοΔΣΑ Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ που έχει αναλάβει το έργο της αποκομιδής των ανακυκλώσιμων απορριμμάτων για το Δήμο Χερσονήσου. Στο πλαίσιο αυτό έχει αναπτύξει 3 συστήματα ανακύκλωσης:

- Συσκευασιών
- Ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών και
- Λοιπών ογκωδών απορριμμάτων

Για τη διαδικασία της αποκομιδής χρησιμοποιούνται 4 απορριμματοφόρα του Δήμου (παραχωρημένα από την Ελληνική Εταιρεία Ανακύκλωσης). Τα ανακυκλώσιμα υλικά μεταφέρονται στο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) Νέας Αλικαρνασσοῦ, το οποίο σχεδιάστηκε για να υποδέχεται ημερησίως 120 τόνους ανακυκλώσιμων.

Το σύστημα ανακύκλωσης συσκευασιών εφαρμόζεται στο σύνολο του Δήμου διαθέτοντας μπλε κάδους σε όλες τις κοινότητες του Δήμου. Σε αυτούς συλλέγονται συσκευασίες από αλουμίνιο, λευκοσίδηρο, πλαστικό, χαρτί και γυαλί. Ειδικά σε ότι αφορά την ανακύκλωση γυαλιού το τελευταίο διάστημα ο Δήμος Χερσονήσου, μέσω του Φ.Ο.Δ.Σ.Α Βόρειας πεδιάδας Α.Ε. Ο.Τ.Α, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) εγκαίνιασε ένα νέο πρόγραμμα ανακύκλωσης γυαλιού, τοποθετώντας ειδικούς κώδωνες συλλογής γυάλινων συσκευασιών σε επιλεγμένα δημοτικά σημεία. Σκοπός είναι η αξιοποίηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερων ποσοτήτων δημοτικών αποβλήτων γυάλινης συσκευασίας, οι οποίες χωρίς τη συλλογή σε χωριστό ρεύμα, καταλήγουν συχνά στα κοινά απορρίμματα.³⁰

Σε ότι αφορά τη συλλογή των ογκωδών απορριμμάτων (π.χ. στρώματα, πλαστικά έπιπλα, ελαστικά κλπ), το σύστημα διαχείρισης που έχει αναπτυχθεί σε συνεργασία με το Φο.Δ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας περιλαμβάνει 2 σταθμούς ανακύκλωσης, ή αλλιώς πράσινα σημεία (green points). Το ένα στην Δημοτική Ενότητα Μαλίων και το άλλο στη Δημοτική Ενότητα Επισκοπής, ενώ βρίσκεται σε φάση κατασκευής και ένα τρίτο, στη Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου. Οι σταθμοί χωροθετούνται μέσα στον οικιστικό ιστό και μπορούν να δεχθούν υλικά (εκτός από τα αστικά) για την ανακύκλωσή τους από όλους τους δημότες και μέχρι της ποσότητας του ενός (1) τόνου. Επίσης, στο Δήμο Χερσονήσου μελετάται Κέντρο Επαναχρησιμοποίησης Υλικών, το οποίο έχει σκοπό να φιλοξενεί μια αγορά δευτερογενών αντικειμένων σε μόνιμη βάση, προωθώντας την επαναχρησιμοποίηση στο ευρύ κοινό.

Ο Φο.Δ.Σ.Α σε συνεργασία με ομάδες πολιτών έχει αναπτύξει και παρακολουθεί συστήματα Οικιακής Κομποστοποίησης σε διάφορα νοικοκυριά. Συγκεκριμένα, έχει διανεμίει κάδους

³⁰ Δελτίο Τύπου Φο.Δ.Σ.Α, 18.03.2016

κομποστοποίησης 370 λίτρων σε νοικοκυριά και ενημερώνει και εκπαιδεύει τους δημότες σε συνεχή βάση. Επίσης, εκπονεί μελέτες για την εγκατάσταση μονάδας διαχείρισης υλικών από εκσκαφές και κατεδαφίσεις και για την ανάπτυξη συστήματος συλλογής και επεξεργασίας (κομποστοποίησης) της βιομάζας, που προέρχεται από τα κλαδέματα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Επίσης, ο Φο.Δ.Σ.Α έχει αναλάβει την διαχείριση των αποβλήτων ηλεκτρικών ηλεκτρονικών συσκευών για λογαριασμό των Δήμων μετόχων και πραγματοποιεί την συλλογή και αποστολή των αποβλήτων στο αρμόδιο εγκεκριμένο σύστημα διαχείρισης. Τέλος, ο Δήμος συμμετέχει στο σύστημα ανακύκλωσης μπαταριών συνεργαζόμενος με την εταιρία ΑΦΗΣ, ενώ αρκετές ιδιωτικές επιχειρήσεις συμμετέχουν στην ανακύκλωση μπαταριών αυτοκινήτων και ελαστικών, καθώς και στη συλλογή ορυκτελαίων και μαγειρικών ελαίων.

Ειδικά σε ότι αφορά τις επιχειρήσεις, ο Δήμος Χερσονήσου το 2013 εφάρμοσε πιλοτικά ένα ακόμα σύστημα διαχείρισης αποβλήτων των ξενοδοχειακών μονάδων. Προσπαθώντας να δώσει κίνητρο για τη μείωση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των απορριμμάτων στις επιχειρήσεις εφάρμοσε ένα νέο τρόπο τιμολόγησης των υπηρεσιών αποκομιδής και διαχείρισης. Το εν λόγω σύστημα αποτελεί πρακτική εφαρμογή της αρχής «**ο ρυπαίνων πληρώνει**» καθώς τα δημοτικά τέλη καθαριότητας για τις ξενοδοχειακές μονάδες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα διαμορφώνονταν ανάλογα με την ποσότητα των αποβλήτων που παρήγαγαν. Με τον τρόπο αυτό επιβραβεύονταν η οικολογική συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Το 2014 ο Δήμος Χερσονήσου τιμήθηκε με το Βραβείο Περιβαλλοντικής Ευαισθησίας ΟΙΚΟΠΟΛΙΣ για τη συμμετοχή του στο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Επένδυσης «Πληρώνω όσο πετάω» (Pay as you throw) από τον οργανισμό ECOCITY.

Παράλληλα, στο διάστημα 2011-2014 υλοποιήθηκε πλήθος ενημερωτικών εκδηλώσεων και δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης για την προώθηση της ανακύκλωσης και την μείωση των απορριμμάτων και συγχρηματοδοτήθηκε η έκδοση σχετικού ενημερωτικού υλικού (για την ορθολογική διαχείριση αστικών απορριμμάτων, την ανακύκλωση φυτικής ύλης, κ.α.).

Τέλος, ο δήμος διαθέτει εγκεκριμένο Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων³¹, το οποίο εκπονήθηκε σε εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων και θέτει συγκεκριμένους ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους σε σχέση με τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, με χρονικό ορίζοντα το έτος 2020, οι οποίοι συνοψίζονται στις εξής βασικές αρχές:

³¹ υπ' αριθμ. 163/2016 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

- Περιορισμό της παραγόμενης κατά κεφαλή ποσότητας αποβλήτων.
- Κανένα ρεύμα αποβλήτων δεν θα οδηγείται απευθείας σε υγειονομική ταφή εάν προηγουμένως δεν έχει εξαντληθεί κάθε προσπάθεια ανάκτησης και ανακύκλωσης των υλικών.
- Διαχωρισμό στην πηγή τουλάχιστον για τα ρεύματα του γυαλιού, του μετάλλου, του χαρτιού και του πλαστικού.
- Διαχωρισμό στην πηγή των βιοαποβλήτων και εφαρμογή οικιακής κομποστοποίησης.
- Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων υλικών.

1.2.10 Ύδρευση – Άρδευση - Αποχέτευση

Καταγράφοντας την υφιστάμενη κατάσταση ανά Δημοτική Ενότητα στο Δήμο Χερσονήσου, διαπιστώνονται τα εξής.

Στη ΔΕ Μαλίων δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερα προβλήματα υδροδότησης καθώς η ύδρευση λειτουργεί κατά βάση αδιαλείπτως, ενώ και τα δίκτυα μεταφοράς και διανομής ύδατος (εξωτερικά και εσωτερικά δίκτυα) έχουν αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Λόγω της κατακόρυφης αύξησης της ζήτησης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ασκείται έντονη πίεση στον υδροφόρο ορίζοντα, η οποία εντείνεται και από την διαφαινόμενη κλιματική αλλαγή. Οι επιπτώσεις της πίεσης αυτής φαίνονται κυρίως στην ποιότητα του αντλούμενου νερού με παράλληλη συρρίκνωση της περιοχής του υδροφόρου προς το κεντρικό τμήμα του οικισμού Μαλίων. Πηγαίνοντας δυτικότερα, στην περιοχή της Σταλίδας εμφανίζονται κάποια προβλήματα υποβάθμισης της ποιότητας των νερών που αντλούνται από τις γεωτρήσεις της περιοχής. Η παροχή νερού από την Εγκατάσταση Επεξεργασίας Νερού (ΕΕΝ) Αποσελέμη, η οποία θα ενεργοποιείται τους καλοκαιρινούς μήνες αιχμής, θα βελτιώσει την ποιότητα του παρεχόμενου νερού. Σχετικά με την αποχέτευση στη ΔΕ Μαλίων λειτουργούν τρεις ΕΕΛ, των Μαλίων που πλέον αποχετεύει και τη Σταλίδα, του Μοχού και του Κρασίου.

Στη ΔΕ Χερσονήσου τα προβλήματα ομαλής υδροδότησης καταγράφονται συνοπτικά παρακάτω:

- Οι Περιοχές Λιμάνι Χερσονήσου, Κουτουλουφάρι και Πισκοπιανό υδροδοτούνται στο μεγαλύτερο ποσοστό από γεωτρήσεις που βρίσκονται στη Δ.Ε. Μαλίων με καλής μεν ποιότητας νερό αλλά περιορισμένης ποσότητας. Η κατακόρυφη αύξηση της ζήτησης κατά τους θερινούς μήνες οδηγεί στην ανάγκη να ενισχυθεί η υδροδότηση με γεωτρήσεις που

βρίσκονται στην περιοχή της Χερσονήσου, χωρίς πάλι να επαρκεί η ποσότητα και απαιτείται διανομή.

- Οι περιοχές Ανάληψη-Ανισσαράς-Σαραντάρι-Αγριανά υδροδοτούνται από τις γεωτρήσεις που βρίσκονται στον Κόμβο της Χερσονήσου (Κόμβος Καστελίου στη Νέα Εθνική Οδό Ηρακλείου-Αγ. Νικολάου), με προβλήματα τόσο στην ποιότητα όσο και στην ποσότητα του νερού, με αποτέλεσμα να απαιτείται διανομή λόγω της κατακόρυφης αύξηση της ζήτησης κατά τους θερινούς μήνες.
- Παλαιά δίκτυα – αρκετές ζημίες.
- Πολλές ζημίες στους αγωγούς μεταφοράς νερού από τις γεωτρήσεις της πρώην ΔΕΥΑΧ στα Μάλια.

Αναμφισβήτητα, απαιτείται η εξεύρεση επιπλέον λύσεων για την ομαλή υδροδότηση της ευρύτερης περιοχής, τόσο από άποψη επάρκειας, όσο και από άποψη ποιότητας υδάτινων πόρων. Η ολοκλήρωση του φράγματος Αποσελέμη έχει βοηθήσει αποτελεσματικά στην επίλυση του προβλήματος αυτού. Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης, ο οποίος έχει την ευθύνη διαχείρισης του φράγματος, από τις αρχές του 2016 μέχρι τα μέσα Μαΐου, ο Δήμος Χερσονήσου είχε δεχτεί συνολικά 245.225,75m³ νερού από την ΕΕΝ Αποσελέμη, εκ των οποίων τα 111.954,75m³ στο ΦΣ Αγριανά και τα 95.664,00m³ στο ΦΣ Κόμβος Χερσονήσου. Έτσι, οι περιοχές Χερσονήσου, Ανάληψης, Αγριανών, Αγκισαρά – Ανισσαρά, Σαραντάρι, Αγ. Ιωάννη υδροδοτούνται από την ΕΕΝ Αποσελέμη, ενώ ενισχύονται και τα δίκτυα του Λ. Χερσονήσου, Πισκοπιανού και Κουτουλουφαρίου.

Αναφορικά με τις υποδομές αποχέτευσης, στη ΔΕ Χερσονήσου λειτουργεί η ΕΕΛ Χερσονήσου, ενεργού ιλύος για 40.000 ισοδύναμους κατοίκους. Σημαντικό μέρος της δυναμικότητάς της όμως είναι δεσμευμένο από τα βοθρολύματα. Η μονάδα χρήζει παρεμβάσεων κυρίως στο τμήμα της προεπεξεργασίας των λυμάτων (κτήριο προεπεξεργασίας και απόσμηση), καθώς και στο τμήμα της διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων (λιμνοδεξαμενή εξισορρόπησης, επέκταση δικτύων και αυτοματισμός λειτουργίας). Ακόμη, για να μπορεί να υποδεχθεί μεγάλες περιοχές που σήμερα δεν αποχετεύονται, όπως αυτή της Ανάληψης, απαιτείται αναβάθμιση της μονάδας για αύξηση της δυναμικότητάς της, πράγμα που διασφαλίστηκε με την ένταξη στο ΕΠ Κρήτης 2014 – 2020 του έργου Επέκτασης – Αναβάθμισης της Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων Χερσονήσου, ύψους 6,6 εκατ. Ευρώ συν ΦΠΑ.

Στις ΔΕ Γουβών και Επισκοπής παρουσιάζονται έντονα προβλήματα υδροδότησης σε μεγάλα τμήματά τους. Τα προβλήματα οφείλονται τόσο σε έλλειμμα επάρκειας υδρευτικού και αρδευτικού νερού, όσο και σε ελλείψεις και προβλήματα των βασικών υποδομών. Απαιτείται σημαντική προσπάθεια και κατεύθυνση οικονομικών και φυσικών πόρων στην περιοχή, ώστε να ανατραπεί η παραπάνω εικόνα σε όσο το δυνατόν συντομότερο χρονικό διάστημα. Λύσεις όπως η ενίσχυση των περιοχών αυτών από το φράγμα ή η αλλαγή της διαχείρισης των γεωτρήσεων της πρώην Αμερικάνικης Βάσης ώστε να εξυπηρετήσουν την ευρύτερη περιοχή, φαίνονται κατά βάση λογικές επιλογές. Σε κάθε περίπτωση όμως πρέπει να αναβαθμιστούν και να επεκταθούν τα βασικά δίκτυα μεταφοράς ώστε να υπάρχει δυνατότητα διανομής νερού, απ' όπου και αν προέρχεται.

Σύμφωνα πάντα με στοιχεία του ΟΑ Κρήτης, από τις αρχές του 2016 μέχρι τα μέσα Μαΐου, από την ΕΕΝ Αποσελέμη έχουν παροχετευτεί στο ΦΣ Γούβες 16.128,00m³ και στο ΦΣ Γούρνες 21.479,00 m³ νερού, υδροδοτώντας την περιοχή των Γουρνών και ενισχύοντας την παροχή σε Γούβες. Ομοίως θα ενισχυθούν και οι περιοχές Κοκκίνι Χάνι και Βαθειανός Κάμπος, με στόχο την αδιάλειπτη τροφοδοσία και τη βελτίωση της ποιότητας του νερού. Σημειώνεται, ακόμη, ότι η Περιφέρεια Κρήτης έχει εγκρίνει πίστωση 432.000 Ευρώ για κατασκευή μόνιμων υποδομών (εξωτερικά δίκτυα και δεξαμενές) στις περιοχές Λ. Χερσονήσου, Ανάληψης και Γουβών, ώστε η υδροδότηση αυτών των περιοχών να είναι αποτελεσματικότερη.

Αναφορικά με τη συλλογή και διαχείριση των αστικών λυμάτων υπάρχουν δίκτυα συλλογής των λυμάτων σε οικισμούς της ενδοχώρας, τα οποία όμως στις περισσότερες περιπτώσεις δεν οδηγούνται σε Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων, αλλά διαχέονται σε διάφορες περιοχές εκτός των οικισμών. Αυτό βέβαια εγκυμονεί κινδύνους μόλυνσης και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Εξαίρεση αποτελούν η ΕΕΛ της Επισκοπής που εξυπηρετεί τον ομώνυμο οικισμό και το Σγουροκεφάλι στο 60% περίπου, καθώς και η ΕΕΛ του Βραχόκηπου στην οποία πλέον αποχετεύονται η Ελιά, η Ανώπολη, η Πάνω και Κάτω Βάθεια.

Αυτή την περίοδο εκτελούνται έργα αποχέτευσης, μεγάλης περιβαλλοντικής σημασίας, που αφορούν τη συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και διάθεση λυμάτων εντός των ορίων της ΔΕ Γουβών (Προϋπολογισμός έργου 10.978.112 Ευρώ), την αποχέτευση ακαθάρτων Γουρνών (Προϋπολογισμός έργου 6.804.402 Ευρώ), καθώς και τα δίκτυα ακαθάρτων και την ΕΕΛ των περιοχών Κοκκίνι Χάνι – Βαθειανός Κάμπος – Καρτερός (Προϋπολογισμός έργου 10.702.071 Ευρώ), με χρηματοδότηση από την ΕΕ για το 100% των επιλέξιμων δαπανών τους.

1.3 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»

1.3.1 Κοινωνική Πολιτική

Με βάση το Ν. 3825/2010 «ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», οι ΟΤΑ, στα πλαίσια των νέων αρμοδιοτήτων τους, καλούνται να ανταπεξέλθουν σε νέες κοινωνικές προκλήσεις και ελλείμματα υλοποιώντας τοπικές πολιτικές που θα εντάσσονται σε πλαίσια ευρύτερης σημασίας.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής στον Δήμο Χερσονήσου λειτουργούν τα εξής τμήματα:

1. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού που υπάγεται στη Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου Χερσονήσου καθώς και
2. Η Κοινοφελής Υπηρεσία του Δήμου Χερσονήσου.

Παράλληλα, έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες με τους παρακάτω **φορείς**:

- ΚΟΙΝΩΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
- ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΓΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΑΙΜΑΤΟΚΡΙΤΗΣ
- ΚΕΣΑΝ
- ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΓΙΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (ΕΔΔΥΠΠΥ)
- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
- ΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΑΙΟΥ
- ΟΑΕΔ

Και έχει συστήσει τα εξής **Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου** και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου και Επιχειρήσεις:

- ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ (ΦΕΚ σύστασης 1022/26-5-2011 Β΄.)
- ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ (ΦΕΚ σύστασης 1022/26.05.2011 /τ. Β΄).

Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών του Δήμου Χερσονήσου είναι εξαιρετικά σημαντικός και για το λόγο αυτό ο Δήμος συνεργάζεται με:

- το Τμήμα Πολιτισμού, Αθλητισμού, Παιδείας Εθελοντισμού & Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,

- διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις,
- το Τοπικό Συμβούλιο Νέων,
- σωματεία, τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς συλλόγους, και
- άτυπες ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος.

1.3.2 Παιδεία, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Στο πλαίσιο της επίσημης ιστοσελίδας του Δήμου Χερσονήσου λειτουργεί **τμήμα ενημέρωσης της νεολαίας του Δήμου** σχετικά με σεμινάρια και σχέδια κατάρτισης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, δυνατότητες συμμετοχής σε προγράμματα ανταλλαγής νέων, θέσεις απασχόλησης, ευρωπαϊκά θέματα και άλλα που ενδιαφέρουν τους νέους.

Το 2011 καταρτίστηκε ετήσιο **Σχέδιο Δράσης** του Δήμου Χερσονήσου σε θέματα νεολαίας.

Δημοτικοί παιδικοί σταθμοί

Σήμερα, εντός των ορίων του Δήμου, λειτουργούν πέντε (5) Παιδικοί Σταθμοί :

- Π.Σ. Μαλίων
- Π.Σ. Μοχού
- Π.Σ. Λιμ. Χερσονήσου
- Π.Σ. Γουβών
- Π.Σ. Επισκοπής

Οι παιδικοί σταθμοί του Δήμου Χερσονήσου που σήμερα υπάγονται στο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που έχει συσταθεί με σκοπό την Κοινωνική Αλληλεγγύη, παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας με προσιτό κόστος, ενώ σε πολλές περιπτώσεις οι οικογένειες απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής αντιτίμου. Φιλοξενούνται καθημερινά περίπου 190 παιδιά.

Ιδιωτικοί βρεφικοί – παιδικοί σταθμοί

Στη Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου και ειδικότερα στη Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου και παράλληλα με τους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς, λειτουργούν δύο (2) ιδιωτικοί βρεφικοί – παιδικοί σταθμοί συνολικής δυναμικότητας 340 παιδιών:

- «ΤΑ ΖΟΥΖΟΥΝΑΚΙΑ»
- «JUNIORS ACADEMY»

Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Στο Δήμο Χερσονήσου λειτουργούν οι κάτωθι δημόσιου χαρακτήρα εκπαιδευτικές δομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Λειτουργούσες εκπαιδευτικές υποδομές στο Δήμο Χερσονήσου Δυναμικότητα: 3000 μαθητές		
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΓΟΥΒΩΝ	ΓΟΥΒΩΝ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΟΥΒΩΝ
ΓΟΥΒΩΝ ΚΑΤΩ	ΓΟΥΡΝΩΝ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ Λ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
ΓΟΥΡΝΩΝ	ΕΛΙΑΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΛΙΩΝ
ΓΩΝΙΩΝ	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΟΧΟΥ
ΕΛΙΑΣ	ΚΟΚΚΙΝΗ ΧΑΝΙ	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	1ο Λ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ
ΚΑΡΤΕΡΟΥ	2ο Λ.ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ
ΚΟΚΚΙΝΗ ΧΑΝΙ	1ο ΜΑΛΙΩΝ	
1ο Λ. ΧΕΡ/ΣΟΥ	2ο ΜΑΛΙΩΝ	ΛΥΚΕΙΑ
2ο Λ.ΧΕΡ/ΣΟΥ	ΜΟΧΟΥ	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΓΟΥΒΩΝ
1ο ΜΑΛΙΩΝ	ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙΟΥ	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ
2ο ΜΑΛΙΩΝ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ Λ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
3ο ΜΑΛΙΩΝ	ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΑΛΙΩΝ
ΜΟΧΟΥ		ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΟΧΟΥ
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΛΥΚΕΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ)
ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙΟΥ		ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΛΥΚΕΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ
ΑΝΩΠΟΛΗΣ		
ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΧΕΡ/ΣΟΥ		

Προγράμματα κατάρτισης – Δια Βίου Μάθησης

Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) του Δήμου Χερσονήσου υπάγεται στο Ίδρυμα Νεολαίας & Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, υλοποιεί ΔΩΡΕΑΝ εκπαιδευτικά προγράμματα Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Το ΚΔΒΜ Χερσονήσου, με έδρα το Δημαρχείο Χερσονήσου στις Γούρνες, είναι το 1 από τα 6 ΚΔΒΜ του Ν. Ηρακλείου. Ιδρύθηκε στις 15/2/2012 με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) είναι η βασική δομή εκπαίδευσης ενηλίκων που λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο (επίπεδο Δήμου). Τα προηγούμενα χρόνια, από το 2004 έως το 2011, είχαν λειτουργήσει με επιτυχία τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΚΕΕ), τα οποία όμως είχαν κεντρική διαχείριση και αναπτύχθηκαν σε επίπεδο Νομού. Τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) ιδρύθηκαν και λειτουργούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η ΓΓΔΒΜ αποτελεί τον επιτελικό φορέα της δια βίου μάθησης και χρηματοδότησης Εθνικών Προγραμμάτων Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα απευθύνονται σε όλους τους ενήλικες, άνεργους και εργαζόμενους, νέους, φοιτητές, ανεξάρτητα από φύλο, μορφωτικό επίπεδο, χώρα καταγωγής, θρησκεία, τόπο διαμονής κ.λπ., με μόνη προϋπόθεση το ενδιαφέρον τους για γνώση και ενεργό συμμετοχή.

Τα τμήματα μάθησης λειτουργούν σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Χερσονήσου και κυρίως στα σχολεία που βρίσκονται στις περιοχές αυτές αλλά και στα πολιτιστικά κέντρα του Δήμου. Μετά την επιτυχή παρακολούθηση του εκπαιδευτικού προγράμματος χορηγείται Βεβαίωση Παρακολούθησης. Οι θεματικές ενότητες των προγραμμάτων χωρίζονται στις εξής:

- Οικονομία - Επιχειρηματικότητα
- Ποιότητα Ζωής - Περιβάλλον
- Νέες Τεχνολογίες
- Γλώσσα και Επικοινωνία
- Κοινωνικές Δεξιότητες και Δράσεις

ΛΙΣΤΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
Προγράμματα ΚΔΒΜ Εθνικής εμβέλειας του Δήμου Χερσονήσου	
1. Αγγλικά στον Τουρισμό (Α2) (25Ω)	2. Αγωγή Υγείας – Πρώτες Βοήθειες (25Ω)
3. Γερμανικά για τον τουρισμό (Α1-Α2) (25Ω)	4. Πράσινη Επιχειρηματικότητα (25Ω)
5. Πράσινη Επιχειρηματικότητα (25Ω)	6. Αστικοί λαχανόκηποι (25Ω)
7. Καινοτομία – Επιχειρηματικότητα – Επιχειρήσεις (25Ω)	8. Ασφάλεια Φαρμάκων (30Ω)
9. Αγγλικά για το χώρο εργασίας (Α2-Β1) (25Ω)	10. Διαδικτυακά εργαλεία και υπηρεσίες στην καθημερινή ζωή (25Ω)
11. Αγροτική Επιχειρηματικότητα – Marketing Αγροτικών Προϊόντων (25Ω)	12. Ηλεκτρονική εφημερίδα (50Ω)
13. Ελληνικό Αλφαριθμητικό σύστημα (25Ω)	14. Νέες Τεχνολογίες στην Τρίτη Ηλικία (25Ω)
15. Σύνταξη εγγράφων – φορμών (50Ω)	16. Διαχείριση εργασιακού άγχους/ Εναρμόνιση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής (25Ω)
17. Αποτελεσματική συνεργασία στον εργασιακό χώρο (25Ω)	18. Συλλογικές Περιβαλλοντικές Δράσεις (25Ω)

Ο Δήμος Χερσονήσου υλοποίησε ως συντονιστής εταίρος το διακρατικό πρόγραμμα νεολαίας και δια βίου μάθησης "γέφυρες πολιτισμού για το μέλλον" ενώ τουλάχιστον 60 νέοι συμμετείχαν στις αντιπροσωπείες του Δήμου Χερσονήσου στο εξωτερικό στο πλαίσιο διακρατικών προγραμμάτων νεολαίας και δια βίου μάθησης (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ YOUTH IN ACTION).

Τοπικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης – Τοπική Πολιτική Δια Βίου Μάθησης

Σήμερα, στο πλαίσιο της νέας πολιτικής για τη Δια Βίου Μάθηση, οι Δήμοι καλούνται να αναλάβουν άλλο ένα σημαντικό κοινωνικό – εκπαιδευτικό – πολιτισμικό έργο. Να καταρτίσουν και να υλοποιήσουν ένα Τοπικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, το οποίο θα είναι σε συνάρτηση αφενός με το αναπτυξιακό τους σχέδιο αλλά και με το Περιφερειακό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης και το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης αντίστοιχα.

Η Δια Βίου Μάθηση στο Δήμο Χερσονήσου ως τοπική πολιτική αποτελεί μια βασική συνιστώσα που διέπει όλες τις τοπικές πρωτοβουλίες και τα σχέδια της δημοτικής αρχής που αντιλαμβάνεται τη σπουδαία σημασία της, εμπλέκοντας τους πολίτες, τις κοινωνικές ομάδες, τους τοπικούς φορείς, τους επαγγελματίες αλλά και τους υπαλλήλους του οργανισμού.

ΛΙΣΤΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
Προγράμματα ΚΔΒΜ Τοπικής Εμβέλειας του Δήμου Χερσονήσου	
1. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού : Θρησκευτικός, Πολιτιστικός τουρισμός (12Ω)	2. Υγεία και εναλλακτικές θεραπείες (25Ω)
3. Νέες εναλλακτικές καλλιέργειες (25Ω)	4. Άθληση στην Τρίτη Ηλικία (25Ω)
5. Υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο εργασίας (15Ω)	6. Οικιακή μελισσοκομία (25Ω)
7. Οικιακή Παραγωγή Οίνου, ποτών και ηδύποτων (30Ω)	8. Αρωματικά –Φαρμακευτικά Φυτά (25Ω)
9. Ασθένειες και τρόποι αντιμετώπισης στη γεωργία (25Ω)	10. Εθελοντισμός και κοινωνική δράση (25Ω)
11. Αρχιτεκτονική κήπων (25Ω)	12. Προληπτική ιατρική για την Τρίτη Ηλικία (25Ω)
13. Ανακύκλωση και κομποστοποίηση (25Ω)	14. «Χαϊνήδες» Γνώστες του Βουνού (25Ω)
15. Διοργάνωση Τοπικών εκθέσεων με σκοπό την προβολή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων με στόχο την δημιουργία Ομάδων τοπικής δράσης (25Ω)	16. Κατανόω το φορολογικό σύστημα και φτιάχνω τη φορολογική μου δήλωση (12Ω)

Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ΟΤΕΚ

Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης αποτελεί τον εξειδικευμένο κρατικό φορέα παροχής τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα. Έχει τη μορφή του Ν.Π.Δ.Δ και εποπτεύεται από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης. Από το 1937 που ιδρύθηκε μέχρι σήμερα έχει στελεχώσει την αγορά εργασίας με 200.000 επαγγελματίες του τουρισμού. Ο Ο.Τ.Ε.Κ. περιλαμβάνει σήμερα τις Σχολές Τουριστικών Επαγγελματιών και τις Σχολές Ξεναγών. Η μορφή των Σχολών σηματοδοτεί και το σύγχρονο ρόλο τους για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας και τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων στον τουριστικό τομέα.

Στον Δήμο Χερσονήσου λειτουργεί ο ΟΤΕΚ που παρέχει μεταδευτεροβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στεγάζεται στο ξενοδοχειακό συγκρότημα ΞΕΝΙΑ ΗΛΙΟΣ όπου οι φοιτητές εκτός από την παρακολούθηση των μαθημάτων στο χώρο, διαμένουν, σιτίζονται, κάνουν πρακτική άσκηση.

Η φοίτηση είναι υποχρεωτική και διαρκεί δύο χρόνια, οι ειδικότητες που διδάσκονται στην ΟΤΕΚ είναι:

- Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Υπηρεσίες
- Ζαχαροπλαστική Τέχνη
- Μαγειρική Τέχνη
- Ξεναγών

Η Σχολή Ξεναγών που στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του ΞΕΝΙΑ ΗΛΙΟΣ – ΟΤΕΚ ΣΧΟΛΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ στου Κοκκίνη Χάνι, αποτελεί τη μόνη στην Περιφέρεια Κρήτης και μία από τις τέσσερις της Ελλάδας (οι άλλες βρίσκονται σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, και Κέρκυρα).

Ινστιτούτο επαγγελματικής κατάρτισης Ηρακλείου – Παράρτημα Γούρνες (Π.Α.Β.Γ.)

Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι απόφοιτοι Λυκείου. Για τις ειδικότητες του Ειδικού Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών και Τροφοδοσίας και του Υπάλληλου Τουριστικού Γραφείου, οι υποψήφιοι θα πρέπει να είναι κάτοχοι τίτλου από αναγνωρισμένο φορέα που θα πιστοποιεί τη καλή γνώση της Αγγλικής (Lower ή πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου B2). Για την ειδικότητα του Βοηθού Προϊσταμένων Ορόφων, δεκτοί γίνονται απόφοιτοι Γυμνασίου.

Ειδικότητες:

- Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης
- Ειδικός Ξενοδοχειακών Υπηρεσιών και Τροφοδοσίας
- Υπάλληλος Τουριστικού Γραφείου
- Συνοδός Βουνού
- Ειδικός θαλασσοθεραπείας - SPA
- Ειδικός Λουτροθεραπείας - SPA
- Βοηθός Προϊσταμένου Ορόφων

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης παρέχει υπηρεσίες σε παιδιά σχολικής ηλικίας (μαθητές Δημοτικού και Γυμνασίου) ηλικίας 6 έως 14 ετών και λειτουργεί σε ώρες εκτός σχολικού ωραρίου. Οι δραστηριότητες έχουν ως κύριο άξονα την κοινωνική ένταξη και τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών. Διαδοχικά εφαρμόζονται οι εξής δραστηριότητες:

- Ζωγραφική
- Μουσική
- Παιχνίδια εσωτερικού και εξωτερικού χώρου
- Θεατρικό παιχνίδι
- Χορός
- Δημιουργικές κατασκευές

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται αφενός έχουν στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση των παιδιών, την προσωπική και κοινωνική τους ανάπτυξη και αφετέρου απελευθερώνεται χρόνος για τις εργαζόμενες μητέρες προκειμένου να ανταποκριθούν στις εργασιακές τους υποχρεώσεις αλλά και τις άνεργες που επιθυμούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

1.3.3 Μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει ένα εξαιρετικά αξιόλογο πολιτιστικό απόθεμα. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ιστορίας του τόπου και των ανθρώπων του, της φυσιογνωμίας και της ταυτότητας του. Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται τα σημαντικότερα πολιτιστικά στοιχεία του δήμου (αρχαιολογικοί χώροι, θρησκευτικά μνημεία και άλλα).

Κηρυγμένα – ανεγνωρισμένα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι ³²				
A/A	Ονομασία Μνημείου	Δημοτική Ενότητα	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ Κήρυξης
1	Λιμήν Αγίων Θεοδώρων	Γουβών	Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
2	Νίρου Χάνι	Γουβών	Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
3	Ανεμόμυλος Καλού Χωριού	Γουβών	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙ/ΛΑΠ/Γ/3700/59505/3-11-1995, ΦΕΚ 1038/Β/14-12-1995
4	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Αγ. Γεώργιος"	Γουβών	Αρχαιολογικές Θέσεις, Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/39809/2276/9-10-1996, ΦΕΚ 991/Β/31-10-1996
5	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Ανισαρά"	Γουβών	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/39809/2276/9-10-1996, ΦΕΚ 991/Β/31-10-1996
6	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση "Ξεπάτωμα"	Γουβών	Βιοτεχνία / Βιομηχανία, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/39809/2276/9-10-1996, ΦΕΚ 991/Β/31-10-1996
7	Χαρασό. Ι. Μονή Κεράς Ελεούσας.	Γουβών	Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ38/69789/1519/29-10-1982, ΦΕΚ 17/Β/20-1-1983
8	Αμνισός	Γουβών	Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
9	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση Ειλειθυίας	Γουβών	Φυσικοί Χώροι, Σπήλαια, Αρχαιολογικές Θέσεις, Αρχαία Ιερά, Θρησκευτικοί Χώροι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ23/36965/1542/9-9-1988, ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970, ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ23/71835/3071π.ε./17-11-1979, ΦΕΚ 210/Β/1-3-1980
10	Αμνισός. Αρχαιολογικός χώρος στο λόφο "Παλιόχωρα"	Γουβών	Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ23/71835/3071π.ε./17-11-1979, ΦΕΚ 210/Β/1-3-1980, ΦΕΚ 380/ΑΑΠ/3-12-2012
11	Λιθόκτιστη γέφυρα στην περιοχή «Κακιά Ράχη» στο Δήμο Επισκοπής του Ν. Ηρακλείου (Κρήτης).	Επισκοπής	Γέφυρες	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/64910/1579/22-9-2004, ΦΕΚ 1547/Β/15-10-2004

³² Πηγή: http://listedmonuments.culture.gr/result_declarations.php και <http://www.hersonisos.gr/hersonisos/sitesmonuments/monumentmasterpage.html>

Κηρυγμένα – ανεγνωρισμένα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι ³²				
A/A	Ονομασία Μνημείου	Δημοτική Ενότητα	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ Κήρυξης
12	Νερόμυλος στην περιοχή «Κακιά Ράχη» στο Δήμο Επισκοπής του Ν. Ηρακλείου (Κρήτης).	Επισκοπής	Μύλοι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/64910/1579/22-9-2004, ΦΕΚ 1547/Β/15-10-2004
13	Καινούργιο Χωριό. Ενετικός πύργος ιδιοκτησίας Εμ. Μπαλμπακάκη.	Επισκοπής	Αμυντικά Συγκροτήματα, Πύργοι	ΥΑ ΥΠΠΕ/Β1/Φ38/64926/1455/29-11-1982, ΦΕΚ 1080/Β/31-12-1982
14	Καινούργιο Χωριό. Ενετικοί ληνοί	Επισκοπής	Αγροτική Οικονομία	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ38/50809/1483/14-11-1995, ΦΕΚ 994/Β/1-12-1995
15	Καινούργιο Χωριό. Παραδοσιακός Οικισμός	Επισκοπής	Οικιστικά Σύνολα	ΠΔ 19-10-1978, ΦΕΚ 594/Δ/13-11-1978, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ38/50809/1483/14-11-1995, ΦΕΚ 994/Β/1-12-1995
16	Αρχαιολογικός χώρος Μαλίων	Μαλίων	Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα, Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι, Κέντρα Διοίκησης	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970, ΥΑ ΥΠΠΕ/Α1/Φ24/75895/2465/24-11-1981, ΦΕΚ 28/Β/26-1-1982, ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ24/50948/1914/2-10-1984, ΦΕΚ 784/Β/1-11-1984, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ24/29902/1535/2-7-1991, ΦΕΚ 678/Β/8-8-1991, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Α1/Φ24/26142/1578/24-5-2001, ΦΕΚ 699/Β/5-6-2001
17	Κράσι. Θολωτός Μινωϊκός τάφος	Μαλίων	Φυσικοί Χώροι, Νεκρικοί Χώροι και Μνημεία, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
18	Κράσι. Υδραγωγείο "Μεγάλη Βρύση"	Μαλίων	Συστήματα Ύδρευσης	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/562/26939/25-5-2001, ΦΕΚ 706/Β/6-6-2001
19	Κτίριο Παρθεναγωγείου Μαλίων	Μαλίων	Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2799/35839/17-7-1997, ΦΕΚ 660/Β/4-8-1997
20	Μοχός. Κτίριο ιδιοκτ. της Κοινότητας	Μαλίων	Αστικά Κτίρια	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2787/42110/21-7-1997, ΦΕΚ 834/Β/17-9-1997
21	Μοχός. Κρήνη - δεξαμενή	Μαλίων	Συστήματα Ύδρευσης, Κρήνες	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3807/55700/3-11-1997, ΦΕΚ 1035/Β/24-11-1997
22	Σταλίδα	Μαλίων	Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
23	Αβδού. Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου	Χερσονήσου	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΥΑ 54946/1675/2-7-1946, ΦΕΚ 127/Β/8-8-1946

Κηρυγμένα – ανεγνωρισμένα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι ³²				
A/A	Ονομασία Μνημείου	Δημοτική Ενότητα	Είδος Μνημείου	ΦΕΚ Κήρυξης
24	Αβδού. Ι. Ναός Ευαγγελισμού	Χερσονήσου	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΥΑ 54946/1675/2-7-1946, ΦΕΚ 127/Β/8-8-1946
25	Οικία οπλαρχηγού Ξανθουδίδη	Χερσονήσου	Αστικά Κτίρια	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2669/53238/13-10-1983, ΦΕΚ 642/Β/9-11-1983
26	Γωνιές. Υδρόμυλος ιδιοκτησίας Εμμ. Κοτσυφού.	Χερσονήσου	Αγροτική Οικονομία, Μύλοι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/27800/1769/4-8-1988, ΦΕΚ 629/Β/30-8-1988
27	Όρος Καρφί	Χερσονήσου	Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
28	Κερά	Χερσονήσου	Φυσικοί Χώροι, Αρχαιολογικές Θέσεις	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
29	Αποδέσμευση θαλάσσιας περιοχής νότια του λιμένα Χερσονήσου για υποβρύχιες δραστηριότητες Ηρακλείου.	Χερσονήσου	Ενάλιοι Χώροι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/30229/1819/25-6-1997, ΦΕΚ 564/Β/10-7-1997, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/24185/1467/22-5-1998, ΦΕΚ 646/Β/26-6-1998, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/36961/2194/22-7-1998, ΦΕΚ 923/Β/27-8-1998, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/42813/2830/2-9-2003, ΦΕΚ 1498/Β/10-10-2003
30	Ποταμιές. Ι. Ναός Παναγίας Γκουβερνιώτισσας.	Χερσονήσου	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	ΥΑ 54946/1675/2-7-1946, ΦΕΚ 127/Β/8-8-1946
31	Χερσόνησος Ηρακλείου. Αποδέσμευση θαλάσσιας περιοχής στο Ακρωτήριο Χερσόνησος.	Χερσονήσου	Ενάλιοι Χώροι	ΥΑ 9597/12-9-1970, ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ41/42813/2830/2-9-2003, ΦΕΚ 1498/Β/10-10-2003
32	«ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ» που βρίσκεται στο οικισμό του «Καρτερού» του Δήμου Χερσονήσου (Περιφέρεια Κρήτης)	Χερσονήσου	Αστικά Κτίρια	ΦΕΚ 121/ΑΑΠ/3-6-2011

Δημοτική Ενότητα Γουβών

Η ευρύτερη περιοχή της Δ.Ε. Γουβών αποτέλεσε τόπο κατοίκησης και ανάπτυξης από τους αρχαίους χρόνους και οι ανασκαφές από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα έχουν φέρει στην επιφάνεια σημαντικά ευρήματα από χώρους κατοίκησης, λατρείας και νεκροταφείων. Οι σημαντικότεροι χώροι της Δ.Ε. Γουβών είναι οι ακόλουθοι:

- **Κοκκίνη Χάνι:** Πρόκειται για έναν σπουδαίο αρχαιολογικό χώρο, ένα μινωικό μέγαρο - κατοικία του άρχοντα του συνοικισμού, που χρονολογικά συμπίπτει με τα νεότερα ανάκτορα της Κνωσού και της Φαιστού.
- **Πύργος:** Στη θέση Πύργος, ένα χλμ. από το Κοκκίνο Χάνι και δίπλα στην παραλία της Ανώπολης, ανασκάφηκε σπηλαιώδης πρωτομινωικός τάφος με πήλινες λάρνακες και πάνω από 150 αγγεία, σκεύη και άλλα κτερίσματα. Πρόκειται για έναν από τους σημαντικότερους τάφους της αρχαίας Κρήτης.
- **Μινωικό Λιμάνι Αγίων Θεοδώρων:** Δυτικά του μεγάρου στο Νίρου Χάνι, στη θέση Άγιοι Θεόδωροι, υπάρχει όρμος όπου φαίνονται τα ερείπια συνοικισμού μέσα στη θάλασσα και κάτω από την άμμο, ίδιας χρονολογίας με το μέγαρο. Οι ανασκαφές που έγιναν εδώ έφεραν στην επιφάνεια διάφορα οικοδομήματα.
- **Κάτω Γούβες:** Στις Κάτω Γούβες-Ανισαρά κηρύχθηκε αρχαιολογικός χώρος στη θέση Άγιος Γεώργιος όπου σώζονται λείψανα ΥΜ χρόνων και ερειπωμένο ναύδριο. Επίσης, στη θέση Ξεπάτωμα εντοπίστηκαν οικιστικά λείψανα ΥΜ ΙΙΙ περιόδου, όπως κλίβανοι και βοηθητικά κτίρια ΥΜ ΙΙΙ περιόδου.
- **Αμνισσός - Σπήλαιο της Ειλείθειας:** Στην Αμνισσό βρίσκεται η Μινωική έπαυλη των κρίνων. Το όνομα της το πήρε από τις ωραίες τοιχογραφίες με φυτικά κοσμήματα και κρίνους που διακοσμούσαν τους τοίχους του κτηρίου.
- **Γούρνες:** Εδώ βρέθηκαν λείψανα μινωικού οικισμού από τη μεσομινωική έως και τη γεωμετρική περίοδο.
- **Καρτερός:** Η γονιμότατη κοιλάδα του Καρτερού λεγόταν στην αρχαιότητα Ομφάλιον πεδίο γιατί, σύμφωνα με τη μυθολογία, εδώ έπεσε ο ομφαλός του Δία-νηπίου, όταν τον μετέφεραν οι Κουρήτες από το Δικταίο Άνδρο όπου γεννήθηκε, για να τον κρύψουν και να τον σώσουν από τον πατέρα του, τον Κρόνο.
- **Παλαιόχωρα:** η ζώνη γύρω από το λόφο «Παλαιόχωρα κηρύχθηκε αρχαιολογική και ορίζεται ως εξής: ανατολικά από τη νοητή γραμμή σε απόσταση 300μ. από την Έπαυλη των Κρίνων και κάθετα από τον άξονα της εθνικής οδού, δυτικά από τη νοητή γραμμή σε απόσταση 500μ. από το Βωμό του Διός Θενάτα και κάθετα προς τον άξονα της εθνικής οδού.
- **Ανώπολη:** Στο δρόμο από Ανώπολη προς Καινούργιο Χωριό ανασκάφηκε Μεσομινωικός τάφος λαξευμένος σε κούσκουρα.
- **Γούβες:** Στην τοποθεσία Συκιά Γουβών βρέθηκε θαλαμοειδής τάφος με πήλινες λάρνακες και κεραμικά περιόδου 1300-1200 π.Χ. Επίσης, στις τοποθεσίες Σγούρου Μετόχι, Συκιά, Αποσελέμης, Μαυριανώ, Άσπρογας έχουν βρεθεί διάφορα νεολιθικά λείψανα τειχών, όπως λάρνακες, τάφοι κ.λπ.

- **Βάθεια:** Στις τοποθεσίες Καμίνια, Ρίζα, Αγία Αικατερίνη, Σώπατα και σε άλλα σημεία της Άνω και Κάτω Βάθειας έχουν βρεθεί τάφοι θολωτοί, θαλαμοειδείς με λάρνακες και κεραμικά αγγεία της περιόδου 1300-1200 π.Χ.
- **Καλό Χωριό:** Στην τοποθεσία Μαζά του οικισμού βρέθηκαν αρχιτεκτονικά λείψανα πρωτογεωμετρικής περιόδου (1050 – 900π.Χ.), καθώς και κεραμική, λίθινα εργαλεία και πήλινα ειδώλια. Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή βρέθηκε αγγείο της περιόδου 1300-1200 π.Χ., καθώς και αμφορέας της περιόδου 1200-1125 π.Χ. που εκτίθεται σήμερα στο Μουσείο Ηρακλείου.
- **Σκοτεινό:** Στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού βρέθηκε τεμάχιο πήλινης λάρνακας καθώς και όστρακα γεωμετρικής περιόδου (900 - 700π.Χ.).
- **Νήσος Ντία:** Το νησί βρίσκεται στα βόρεια της Κρήτης και το νότιο λιμάνι του χρησιμεύει για την προσάραξη των πλοίων που λόγω καιρικών συνθηκών δεν μπορούν να προσαράξουν στο λιμάνι του Ηρακλείου. Στα βορειοδυτικά της βρίσκονται άλλα δύο μικρά νησάκια, το Γλαρονήσι και η Πεταλίδα. Το νησί είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, καθώς και η θαλάσσια ζώνη από τις ακτές του μέσου πλάτους πεντακοσίων μέτρων. Η κήρυξη έχει σκοπό την προστασία και ανάδειξη των σημαντικών διάσπαρτων ορατών ή γνωστών χερσαίων και ενάλιων αρχαιοτήτων που περιλαμβάνονται σε αυτήν όπως το προϊστορικό τείχος στη Χερσόνησο του Αγίου Γεωργίου.
- **Σπήλαιο της Αγίας Παρασκευής ή Σκοτεινό (Σκοτεινό Γουβών):** Στην περιοχή των Γουβών, κοντά στο χωριό Σκοτεινό και σε υψόμετρο μόλις 220μ. βρίσκεται το σπήλαιο της Αγίας Παρασκευής. Όπως ο Λαβύρινθος της Γόρτυνας, έτσι και το Σκοτεινό, συνδέθηκε με το μινωικό Λαβύρινθο. Το όνομά του το πήρε από την Αγία Παρασκευή, εκκλησάκι της οποίας είναι κτισμένο δίπλα από την είσοδό του.
- **Ανισαράς:** Στη θέση αυτή σώζονται λείψανα ρωμαϊκών κυρίως χρόνων και κτιριακά μινωικά λείψανα.
- **Μονή Κερά Ελεούσα:** Στην περιοχή του οικισμού Χαρασό βρίσκεται η Μονή Κερά Ελεούσα μεταβυζαντινής περιόδου. Η Μονή έχει κηρυχθεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο για την ιστορική και αρχαιολογική της αξία.

Δημοτική Ενότητα Επισκοπής

Η περιοχή της Επισκοπής κατά τη μινωική περίοδο υπαγόταν στην επικράτεια της πρωτεύουσας Κνωσού. Η γειτνίαση της περιοχής του Δήμου Επισκοπής με τα δυο μεγάλα μινωικά κέντρα, την Κνωσό και τις Αρχάνες, ίσως είναι ο λόγος που δεν αναπτύχθηκε εδώ ένα μείζον κέντρο. Είναι όμως βέβαιο ότι υπήρχαν τουλάχιστον τρεις μεσαίου μεγέθους μινωικοί αγροτικοί οικισμοί. Ο μεγαλύτερος πιθανολογείται ότι ήταν στην Κεφάλα, όπου εντοπίστηκαν

και ανασκάφτηκαν μερικώς κάποια τμήματα του οικισμού με πλακόστρωτο δρόμο και τμήματα σπιτιών. Τη βεβαιότητα για την ύπαρξη και άλλων αγροτικών οικισμών, ιδίως τους τελευταίους τρεις αιώνες της μινωικής εποχής, πιστοποιεί περισσότερο ακόμη η ύπαρξη των λαξευτών τάφων της εποχής. Οι σημαντικότεροι ιστορικοί χώροι και μνημεία της περιοχής είναι τα ακόλουθα:

- **Άγιος Απόστολος:** Ανασκάφτηκε το 1935 ένας μινωικός λαξευτός τάφος.
- **Αλωνάκι Ποταμού:** Στην τοποθεσία αυτή, δυτικά από την Επισκοπή, ανασκάφτηκαν φτωχοί λαξευτοί μινωικοί τάφοι. Στην ίδια θέση εντοπίστηκαν και κτίρια ρωμαϊκών χρόνων.
- **Άη Λιάς:** Περισυλλέχτηκε ένας αρύβαλλος γεωμετρικών χρόνων και μια χάλκινη αξίνα.
- **Καβούσι:** Στη θέση αυτή ανασκάφτηκαν κατά καιρούς γεωμετρικοί τάφοι.
- **Καλύβες:** Στη θέση αυτή εντοπίστηκε, αλλά δεν ανασκάφτηκε, μεγάλο μινωικό κτίριο, που πιθανόν ήταν μια αγρέπαυλη της νεοανακτορικής περιόδου.
- **Καλυβότοπος:** Εδώ ανασκάφτηκε το 1952 ένας καλά διατηρημένος λαξευτός τάφος με δρόμο της τελευταίας μινωικής περιόδου (ΥΜ ΙΙΙ, 1400-1100 π.Χ.).
- **Κάμπος:** Ανασκάφτηκε το 1952 μικρός και πτωχός λαξευτός τάφος της τελευταίας μινωικής περιόδου (ΥΜ ΙΙΙ, 1400-1100 π.Χ.).
- **Κεφάλαια:** Δίπλα στη μικρή εκκλησία της Παναγίας ανασκάφτηκαν λαξευτοί τάφοι της τελευταίας μινωικής περιόδου (ΥΜ ΙΙΙ, 1400-1100 π.Χ.) σε συστάδες με ορθογώνιους και κυκλικούς θαλάμους. Στην ίδια τοποθεσία, κοντά στους τάφους εντοπίστηκε τμήμα του μινωικού συνοικισμού με πλακόστρωτο δρόμο και τμήματα κτιρίων.
- **Μαλαθρέ:** Εδώ ανασκάφτηκε το 1951 ένας μινωικός λαξευτός τάφος (ΥΜ ΙΙΙ περίοδος, 1400-1100 π.Χ.) με τετραγωνικό θάλαμο λαξευμένο με επιμέλεια και με δρόμο που είχε σκαλοπάτια.
- **Μαρκαβούσα:** Εδώ ανασκάφτηκε το 1916 ένας μινωικός λαξευτός τάφος.
- **Χριστός:** Ανασκάφτηκαν μινωικοί και γεωμετρικοί τάφοι κοντά στο χωριό και μεγάλος ΥΜ ΙΙΙ λαξευτός τάφος με οχτώ σαρκοφάγους.
- **Κρύγια Βρύση:** Εντοπίστηκε νεοανακτορικό μινωικό οικοδόμημα, καθώς και μινωικοί λαξευτοί τάφοι με λάρνακες.
- **Σταμνιοί:** Ανασκάφτηκαν γεωμετρικές ταφές.
- **Αγία Αικατερίνη:** Ανάμεσα στη Κάτω Βάθεια και τους Σταμνιούς βρέθηκε πήλινη λάρνακα μινωικών χρόνων.
- **Παλιάλωνα:** Εδώ ανασκάφτηκαν το 1952 και το 1956 λαξευτοί τάφοι της τελευταίας μινωικής εποχής (ΥΜ ΙΙΙ, 1400-1100 π.Χ.).
- **Πατέλα:** Πιθανή θέση μινωικής αγροικίας.
- **Φονιάς:** Τάφος των γεωμετρικών χρόνων.

Επιπλέον, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός ναών που αναφέρονται στη συνέχεια ανά περιοχή.

- **Επισκοπή:** Κερά Λημνιώτισσα, Άγιος Ιωάννης, Αγία Τριάδα, Άγιος Γεώργιος στο Τουπάκι, Μεταμόρφωση του Σωτήρα, Άγιος Νικόλαος, Φανερωμένη.
- **Αϊτανια:** Εισόδια της Θεοτόκου και Άγιος Ιωάννης Πρόδρομος.
- **Καινούργιο Χωριό:** Παναγία Αγιοδεικτιανή ή Δεικτιανή, Άγιος Ιωάννης Ριγολόγος, Αγία Αναστασία, Άγιος Αντώνιος.
- **Γαλιπέ:** Άγιος Νικόλαος
- **Σταμνιοί:** Μεταμόρφωση του Σωτήρα, Αγία Παρασκευή, Άγιος Γεώργιος και Άγιος Βλάσιος.
- **Γαλύφα:** Αγία Παρασκευή, Άγιος Δημήτριος, Μεταμόρφωση του Σωτήρα, Άγιος Νικήτας και Άγιος Παντελεήμονα
- **Χοχλακιές:** Άγιος Γεώργιος ή Μετόχι της Μονής Αγκαράθου

Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου

Αναφορικά με τη Δ.Ε. Χερσονήσου, στη συνέχεια γίνεται συνοπτική αναφορά στους σημαντικότερους πολιτιστικούς πόρους ανά περιοχή.

→ Λιμάνι Χερσονήσου

Το Λιμάνι Χερσονήσου είναι ένας από τους αρχαιότερους οικισμούς της Κρήτης με ευρήματα από τους μινωικούς χρόνους. Η μακρά ιστορία του τόπου έχει αφήσει τα αποτυπώματά της σε πολλά σημεία της περιοχής, φέρνοντας στην επιφάνεια ευρήματα από σημαντικά έργα της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής, όπως το υδραγωγείο, το θέατρο, την ακρόπολη και τη νεκρόπολη.

→ Αβδού

Ένα από τα χωριά της Κρήτης που έχει την τύχη να κοσμεύεται από αξιόλογα ιστορικά μνημεία βυζαντινής τέχνης είναι και το Αβδού. Ιστορικό χωριό με πανάρχαιες ρίζες πολιτισμού ανά τους αιώνες, με αρχαιολογικά ευρήματα, δείγματα του πρώτου Πολιτισμού της Ευρώπης του Μινωικού.

Το Αβδού, εκτός των άλλων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων, της οικοδομικής τοποθέτησής του στο κέντρο περίπου της όμορφης, καταπράσινης και εύφορης μεγάλης κοιλάδας της Λαγκάδας, έχει να επιδείξει αξιόλογα πολιτιστικά μνημεία του και μάλιστα πρωτοχριστιανικές, βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες με πλούσιες τοιχογραφημένες αιογραφίες, αρχιτεκτονική, γλυπτική και χωροταξική τοποθέτηση στο φυσικό περιβάλλον. Πρόκειται για

τις παρακάτω εκκλησίες: Παναγία η Ευαγγελίστρια, Άγιος Αντώνιος, Άγιος Κωνσταντίνος, Άγιος Γεώργιος, Παναγία η Παντάνασσα (Κοίμηση της Θεοτόκου), Αγία Άννα, Άγιος Νικόλαος, Άγιος Μηνάς, Παναγία η Κεραπαναγιά (Ζωοδόχος Πηγή), Αφέντης Χριστός, Άγιος Γεώργιος Μελανιών και Αγία Παρασκευή-Άγιος Δημήτριος.

Στις ΒΔ πλαγιές του υψώματος "Λουλουδάκι" βρίσκονται δύο γνωστά σπήλαια, της Αγίας Φωτεινής και της Φανερωμένης. Στο δεύτερο εντοπίστηκαν αντικείμενα της υπομινωικής περιόδου, που μαρτυρούν ότι το σπήλαιο χρησιμοποιήθηκε ως λατρευτικός χώρος κατά την περίοδο του εποικισμού της Κρήτης από τους Δωριείς, όπως συνέβη και με πολλά άλλα σπήλαια.

→ Κερά (Καρφί)

Ένας από τους σημαντικότερους υπομινωικούς οικισμούς της Κρήτης βρίσκεται στο Καρφί. Με την ονομασία αυτή είναι ο απόκρημνος βράχος πάνω από τη μονή Κεράς, σε υψόμετρο 1100 μέτρων, στα δυτικά του όρους Σελένα των Λασιθιώτικων βουνών. Το όνομά του το οφείλει στο σχήμα του, που θυμίζει καρφί. Το Καρφί χαρακτηρίστηκε ως οικισμός - καταφύγιο των μινωιτών. Από την αρχική περίοδο χρήσης του βρέθηκαν ειδώλια διαφόρων τύπων και αναθηματικά αγγεία. Ο υστερομινωικός οικισμός απλώθηκε στην ανατολική πλευρά του βράχου και είχε σχετικά μεγάλη έκταση. Ο οικισμός του Καρφιού προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα ενός πρώιμου κρητικού οικισμού. Σημαντικό μνημείο της περιοχής είναι η Μονή Καρδιωτίσσης που βρίσκεται σε υψόμετρο 630μ., στους δυτικούς πρόποδες του υψώματος Καρφί.

→ Οικισμός Χερσονήσου

Η σημερινή Χερσόνησος είναι η συνέχεια της αρχαίας Χερσονήσου ή Χερρονήσου ή κατά θάλασσαν Λύττου. Στοιχεία της αρχαίας Χερσονήσου βρίσκονται και σήμερα: στη θέση «Βάρδια» όπου είναι το Μινωικό ιερό κορυφής με ευρύματα – αφιερώματα (ειδώλια Μινωικά) από την περιοχή που εκθέτονται στο αρχαιολογικό μουσείο Ηρακλείου. Υπάρχουν επίσης λατρευτικά σπήλαια: το σπήλαιο της Χρυσής, η Αχνίστρα καθώς και άλλα σημεία με στοιχεία Μινωικών οικισμών όπως η Στροβίλλη και ο Ανισσαράς.

Στην Δ.Ε. Χερσονήσου εντοπίζονται, επίσης, σημαντικά θρησκευτικά μνημεία. Ο ναός της «Παναγίας της Γκουβερνιώτισσας» στις Ποταμιές. Επιπλέον, στην περιοχή των Ποταμιών, υπάρχει ο ναός του Χριστού Σωτήρος (α' μισό 14ου αι. μ.Χ.). Στο Πισκοπιανό, εξωτερικά του νότιου τοίχου του ναού της Παναγίας, που είναι κτίσμα του 19ου αιώνα, σώζεται ο νότιος τοίχος ενός μικρού καμαροσκεπούς ναού με υπολείμματα τοιχογραφιών. Στην ίδια περίοδο πρέπει να

ενταχθεί ο ναΐσκος που ενσωματώθηκε ως ιερό στην εκκλησία του Αγίου Βασιλείου στο Κουτουλουφάρι, κτίσμα του 19ου αι. Στο μικρό ακρωτήριο Άγιος Γεώργιος που βρίσκεται δυτικά του Λιμένα Χερσονήσου προς τον Ανισαρά υπάρχει μικρός, δίκλιτος και διμάρτυρος καμαροσκεπής ναός. Κατά την περίοδο της ενετοκρατίας ιδρύθηκε Μονή αφιερωμένη στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο, στα μισά της απόστασης Πισκοπιανού και Χερσονήσου.

Δημοτική Ενότητα Μαλίων

Η Δημοτική Ενότητα Μαλίων έχει πολύ μεγάλη ιστορία που ξεκινάει από τους Νεολιθικούς ακόμα χρόνους. Η περιοχή διαθέτει ιδιαίτερα αξιόλογους πολιτιστικούς πόρους, με το μινωικό ανάκτορο των Μαλίων να κατέχει εξέχουσα θέση.

→ Ανάκτορο Μαλίων

Το μινωικό ανάκτορο Μαλίων είναι το τρίτο σε μέγεθος ανάκτορο της μινωικής Κρήτης. Πρόκειται για ένα ανάκτορο με επιβλητικές διαστάσεις, περίπλοκο σχέδιο και με πολλές λεπτομέρειες. Έξω από την περιοχή του ανακτόρου κοντά στη ακτή, βορειοανατολικά του ανακτόρου, ανασκάφηκε η μεγάλη παλαιοανακτορική νεκρόπολη με σημαντικότερο κομμάτι το μεγάλο ταφικό συγκρότημα στη θέση «Χρυσόλακκος», στο οποίο βρέθηκε το περίφημο χρυσό κόσμημα με τις δυο μέλισσες, σύμβολο γονιμότητας που φυλάσσεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου.

→ Πρωτομινωικός Θολωτός Τάφος

Η ανακάλυψη του τάφου έγινε από τον Σπ. Μαρινάτο το 1926 και τα αντικείμενα που βρέθηκαν, οδήγησαν το Μαρινάτο να θεωρήσει ότι ο τάφος στο Κράσι είναι παλαιότερος εκείνων της Μεσσαράς και να τον τοποθετήσει στην περίοδο της πρώτης, πρωτομινωικής εποχής. Υπάρχει μεγάλη ομοιότητα με τους τάφους των Κυκλάδων και ιδιαίτερα της Σύρου.

→ Οι Βρύσες στο Κράσι

Οι Βρύσες στο Κράσι αποτελούν ένα από τα ωραιότερα συγκροτήματα ύδρευσης στην Κρήτη. Σύμφωνα με την αναγραφόμενη πινακίδα, κατασκευάστηκε το 1890 με δαπάνες της κοινότητας από Μοχιανούς μαστόρους που ήταν περιζήτητοι και καταξιωμένοι. Οι Βρύσες είναι δύο (η πάνω βρύση και η κάτω βρύση). Είναι θολωτές με μια γούρνα σε καθεμία. Ακριβώς δίπλα στην κάτω βρύση βρίσκονται οι πέτρινες γούρνες του χωριού στις οποίες τα παλιά χρόνια ήταν ο τόπος συνάντησης των γυναικών και των μικρών παιδιών.

→ Πλάτανος

Ένα από τα μεγαλύτερα δημιουργήματα της φύσης είναι ο μεγάλος πλάτανος που η ηλικία του υπολογίζεται από 1.800 ως 2.000 χρόνια. Ο γιγάντιος κορμός του έχει περιφέρεια 24 μέτρα και διακλαδώνεται σε πολλούς βραχίονες, ενώ το φύλλωμά του αγκαλιάζει ολόκληρη την πλατεία.

→ Κεφάλαια-Λίμνη Λιγαρά

Σε πετρώδη θέση, βόρεια του Μοχού, βρίσκεται μια σειρά βουνών, το υψηλότερο των οποίων λέγεται Κεφάλαια. Κατά την αρχαιότητα, η Κεφάλαια αποτελείτο από πυκνά δάση τα οποία καταστράφηκαν τα νεότερα χρόνια. Ο Μ. Δαίφνερ αναφέρει ότι λόφοι με το όνομα αυτό κρύπτουν πάντοτε αρχαιότητες, γιατί Κεφάλαια ονομάζεται και ο λόφος της Φαιστού, της Κνωσού κλπ.

1.3.4 Πολιτιστικές Υποδομές και Εκδηλώσεις

Ανάμεσα στις πολιτικές του Δήμου Χερσονήσου, με αναφορά στην κοινωνία, διακρίνεται η πολιτική για τον Πολιτισμό, η οποία εκφράζεται με:

- ☒ την ίδρυση της Αστικής Μη Κερδοσκοπικού χαρακτήρα Εταιρίας “ΟΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΦΟΡΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ” σε συνεργασία με τα σωματεία και τους τοπικούς φορείς του Δήμου,
- ☒ το Ίδρυμα “ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ” που λειτουργεί με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αφορούν στην προαγωγή του πνευματικού επιπέδου της κοινωνίας του Δήμου Χερσονήσου και την πληρέστερη γνωριμία του συγγραφικού έργου, της ζωής, της προσωπικότητας και της πνευματικής προσφοράς των πνευματικών δημιουργών Έλλης Αλεξίου, Ελευθερίου Αλεξίου και Γαλάτειας Αλεξίου - Καζαντζάκη με το κοινό και, ειδικά με τη μαθητιώσα νεολαία. Στο πλαίσιο αυτό, το Ίδρυμα διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις, βραβεύει τους αποφοίτους των Λυκείων του Δήμου Χερσονήσου που επιτυγχάνουν την εισαγωγή τους σε Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας. επίσης, έχει προχωρήσει σε εκδόσεις και επανεκδόσεις, όπως το “ΚΑΣΤΡΟ” (2012) του φιλόλογου και ποιητή Λευτέρη Αλεξίου και συμμετέχει ενεργά στην πνευματική δραστηριότητα του τόπου
- ☒ το Σπίτι Λογοτεχνίας του οποίου η έδρα του βρίσκεται στο Κράσι και ανήκει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο 13 Σπιτιών λογοτεχνίας,
- ☒ το Υπαίθριο Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης “ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ” βρίσκεται Ανατολικά της πόλης και δίπλα στη θάλασσα, έχει λαογραφική συλλογή (Κρητικό σπίτι, αγροτικό και αστικό, εργαστήρια παραδοσιακών ασχολιών), φυσιογνωστική (κήπους με αρωματικά και κάκτους, περιβόλι με οπωροφόρα δέντρα και κληματαριές) και καλλιτεχνική συλλογή (εκθετήριο με έργα λαϊκών καλλιτεχνών). Το Μουσείο ήταν υποψήφιο Ευρωπαϊκό Μουσείο της χρονιάς 2010.

- ☒ το Αγροτικό Μουσείο του Πισκοπιανού (Μουσείο Παρλαμά), αποτελεί ζωντανό μνημείο της όμορφης παράδοσης με ιδιαίτερα εκθέματα. Στεγάζεται στο παλαιό ελαιοτριβείο της οικογένειας Παρλαμά και περιλαμβάνει προβιομηχανικούς χώρους εργασίας παραδοσιακών επαγγελματιών της περιοχής, καθώς και έκθεση τοπικών υφαντών.

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει ενεργή δράση σε ότι έχει να κάνει με τα πολιτιστικά δρώμενα, και έχει φροντίσει να δραστηριοποιείται σε πολλές εκδηλώσεις, ώστε να προάγει το πολιτισμό, όπως:

- ☒ Συμμετοχή στο πρόγραμμα “ΓΕΦΥΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ”
- ☒ Συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης για την ολοκλήρωση της ερευνητικής εργασίας «Νήσος Ντία. Έρευνα για την ιστορία και τον πολιτισμό ενός μικρονησιωτικού τοπίου»
- ☒ «Συμπλήρωση 100 ετών, 1915-2015 από τις ανασκαφές στο Μινωικό Ανάκτορο Μαλίων»
- ☒ Συνεργασία με τις ομάδες Πολιτών –Εθελοντών, τους πολιτιστικούς συλλόγους μας ώστε να διοργανώνουν εκδηλώσεις πολιτισμού και δράσεις πολιτισμού καθ’ όλη την διάρκεια του έτους (αποκριάτικες εκδηλώσεις κ.α.)
- ☒ Διοργάνωση καλοκαιρινών συναυλιών στους ειδικούς χώρους του Δήμου (βάση Γουρνών κλπ)
- ☒ Θεατρικές παραστάσεις σε διάφορα θέατρα του Δήμου
- ☒ Αγροτικό φεστιβάλ στα χωριά Αβδού, Μοχό και Επισκοπή
- ☒ Διοργάνωση εκθέσεων βιβλίου για την ιστορία και τα φυσικά μνημεία του Δήμου Χερσονήσου
- ☒ Δημιουργία Δημοτικής χορωδίας
- ☒ Δημιουργία μουσείων παραδοσιακής τέχνης περιοχών του Δήμου
- ☒ Παράδοση μαθημάτων παραδοσιακής κρητικής μουσικής
- ☒ Μουσική Βραδιά αλληλεγγύης (2015)
- ☒ Βραδιά ποίησης (2015)
- ☒ Σαρπηδώνεια (2015)
- ☒ Αναβίωση Φρυκτωριών

Σε πρόσφατη απόφαση του (2/9/2015) το Τμήμα Πολιτισμού Παιδείας Νεολαίας³³, λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές της UNESCO για την προστασία του πολιτιστικού αγαθού και τις σχετικές με τον πολιτισμό αρμοδιότητες των Δήμων σύμφωνα με τον 34/06 (ΦΕΚ 114/08.06.2006 Τ.Α’ (ΔΚΚ), προσδιορίζονται τα αρμόδια όργανα για τον σχεδιασμό, τη διαμόρφωση, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτιστικών δράσεων του Δήμου Χερσονήσου σε συνεργασία με:

³³ Έγκριση πραγματοποίησης πολιτιστικών δράσεων Δήμου Χερσονήσου (Τμήμα Πολιτισμού Παιδείας Νεολαίας, Γούρνες: 02/09/2015)

- τους τοπικούς πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς (σωματεία, ΜΚΟ, σύλλογοι)
- το ΚΟΙΠΟΔΙ (Κοινωνικό Οικο Πολιτιστικό Δίκτυο Δήμου Χερσονήσου)
- τους πνευματικούς δημιουργούς, τους καλλιτέχνες, τους καλλιτεχνικούς οργανισμούς και τις ομάδες που εμπλέκονται.

Σύμφωνα με αυτή την απόφαση, ο Δήμος Χερσονήσου καλείται σε αυτή τη φάση σε οργανωτικό και οικονομικό επίπεδο να:

- συμπληρώσει και να ενισχύσει τη δράση των πολιτιστικών συλλόγων, σωματείων, ΜΚΟ και του ΚΟΙΠΟΔΙ που στηρίζονται στην εθελοντική συνεισφορά των μελών της κοινωνίας
- αξιοποιήσει και να υποστηρίξει τους τοπικούς καλλιτέχνες, πνευματικούς δημιουργούς και πολιτιστικές ομάδες
- καλύψει αναγκαίες δαπάνες για την πραγματοποίηση πολιτιστικών δράσεων και την προβολή τους
- καλύψει τις ανάγκες πληροφόρησης – ενημέρωσης του κοινού μέσα από την έκδοση φυλλαδίου, προσκλήσεων, αφισών, χρήση ΜΜΕ και κοινωνικών δικτύων και γενικά να υποστηρίξει έμπρακτα την υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων.

Στο πλαίσιο αυτό εγκρίθηκε μια σειρά εκδηλώσεων και οι σχετικές για την υλοποίηση του δαπάνες, έχοντας ως γνώμονα το γεγονός ότι:

- απευθύνονται σε όλο τον τοπικό πληθυσμό προκειμένου να καλύπτεται η καθοριστικής σημασίας ανάγκη πρόσβασης σε πολιτιστικά αγαθά,
- υποστηρίζουν τη δράση τοπικών πολιτιστικών ομάδων που παράγουν πολιτιστικά αγαθά και
- καλύπτουν τις ανάγκες προβολής, ενημέρωσης και πληροφόρησης του κοινού για την πραγματοποίηση των πολιτιστικών δράσεων που υλοποιούνται στο Δήμο Χερσονήσου.

1.3.5 Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Οι πολιτιστικοί Σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Χερσονήσου είναι:

▪ Κίνηση Πολιτών Επισκοπής	▪ Σύλλογος Σγουροκεφαλίου
▪ Φιλωνίδειος Σύλλογος Λιμένος Χερσονήσου	▪ Σύλλογος Κων/πολιτών
▪ Πολιτιστικός Σύλλογος Χερσονήσου	▪ Σύλλογος Ανωπόλεως
▪ Συλλόγου Γυναικών Μαλίων "Εστία"	▪ Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Βάθειας
▪ Πολιτιστικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος Καρτερού	▪ Πολιτιστικός Σύλλογος Ελιάς
▪ Επιμορφωτικού Συλλόγου Γυναικών Χερσονήσου "Βριτομάρτις"	▪ Πολιτιστικός σύλλογος Γουβών
▪ Πολιτιστικός Σύλλογος Γουρνών	▪ Πολιτιστικός σύλλογος Καλού Χωριού
▪ Πολιτιστικός Σύλλογος Ανάληψης	▪ Πολιτιστικός σύλλογος Κόξαρης
▪ Πολιτιστικός Σύλλογος Αβδού	▪ Πολιτιστικός σύλλογος Ποταμιών
	▪ Εξωραϊστικός πολιτιστικός σύλλογος Ελιάς «Αγ. Ρωμανός ο μελωδός»
	▪ Σύλλογος Χαράσου «ο Άγιος

- Πολιτιστικός Σύλλογος Σταμινών
- Πολιτιστικός Σύλλογος Σκοτεινού
- ΠΑΝΟΜ
- Πολιτιστικός Σύλλογος Καινούριου Χωριού
- Πολιτιστικός Σύλλογος Γαλύφας
- Βραχόκηπος
- Άξιον Εστί (Κοκκίνη Χάνι)
- ΚΟΙΠΟΔΙ Χερσονήσου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Ανισαρά
- Σύλλογος Γυναικών Σταλίδας
- Αϊτανίων
- Ίριδα
- Πολιτιστικός Σύλλογος Ελιάς
- Πολιτιστικός Σύλλογος Βοριτσίου «Η Αγία Μαρίνα»
- ΠΑΝΟΜ
- Sarpidonistas
- Πολιτιστικός Σύλλογος Μοχού "Η Πρόοδος"
- Πολιτιστικός Σύλλογος Γωνιών
- Ευστάθιος»
- Πολιτιστικός Σύλλογος Κρασίου
- Γάλυπε
- Επισκοπής
- Σκοπέλων
- Σύλλογος Γυναικών "Η Εργάνη"
- Σύλλογος Γυναικών Σταλίδας
- Πολιτιστικός Σύλλογος Κρασίου
- Σύλλογος Περιβάλλοντος Χερσονήσου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Μαλίων
- Σύνδεσμος Γουρνών "Ανάπτυξη και Περιβάλλον"
- Πνευματικό Κέντρο Ενορίας Χερσονήσου
- Πολιτιστικός Σύλλογος Μαλίων
- Κοινωνικοοικοπολιτιστικό Δίκτυο Φορέων Δήμου Χερσονήσου
- Εκπολιτιστικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος Αγριανών "Η Αγία Τριάδα"
- Πολιτιστικό Σωματείο Ξυνόχονδρος & μουζουδιά "Μοχιανή αποκρά"

1.3.6 Γυναικείοι Συνεταιρισμοί

Εκτός των παραπάνω πολιτιστικών συλλόγων, στο Δήμο Χερσονήσου δραστηριοποιείται και ένας σημαντικός αριθμός γυναικείων συνεταιρισμών:

- Επιμορφωτικός Σύλλογος Γυναικών Χερσονήσου «Βριτόμαρτις» (Δ.Ε. Χερσονήσου)
- Σύλλογος Γυναικών Μαλίων «Εστία» (Δ.Ε. Μαλίων)
- Σύλλογος Γυναικών Σταλίδας-Μοχού «Φιλαρέτη» (Δ.Ε. Μαλίων)
- Συλλόγου Γυναικών Επισκοπής «Εργάνη» (Δ.Ε. Επισκοπής)
- Σύλλογος Γυναικών «Ίριδα» (ΜΚΟ) (Δ.Ε. Γουβών)
- Αγροτικός Γυναικείος Συνεταιρισμός Καλού Χωριού «Μίνθη» (Δ.Ε. Γουβών).

1.3.7 Εθελοντισμός

Ανάμεσα στις πολιτικές του Δήμου Χερσονήσου με αναφορά στην κοινωνία διακρίνεται η πολιτική για τον Εθελοντισμό όπως εκφράζεται και τεκμηριώνεται μέσα από τη **«Χάρτα του Δήμου Χερσονήσου για τον Εθελοντισμό»** που πρόσφατα αναδείχθηκε ως Εφαρμόσιμη Καλή Πρακτική Δήμων, σε πανελλήνιο επίπεδο, στα πλαίσια της διαδικασίας «ΕΦΑΡΜΟΣΙΜΕΣ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ» που έχει θεσπίσει η Πανελλήνια Ένωση Γενικών Γραμματέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ».

Η Χάρτα του Δήμου Χερσονήσου για τον εθελοντισμό αποτελεί, στην ουσία, τον Πρακτικό Οδηγό για όσους με κάθε τρόπο ενδιαφέρονται να συνδεθούν με τη λειτουργία του οργανισμού και της «κοινότητας» του Δήμου Χερσονήσου, συνδέοντας την ατομική ευθύνη και την προσωπική συνεισφορά με τη συλλογικότητα και την τοπική ανάπτυξη. Παρέχει ενημέρωση και πληροφόρηση τόσο προς τους ενδιαφερόμενους εθελοντές, όσο και προς τους Οργανισμούς του Δήμου Χερσονήσου, ενώ επιδιώκεται να αποτελέσει μια καλή πρακτική για την ανάπτυξη πολιτικής στον τομέα του Εθελοντισμού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Χάρτα του Δήμου Χερσονήσου προβλέπει μεταξύ άλλων: α) τη συμμετοχή του Δήμου στην Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία, β) την κατάρτιση του Μητρώου Εθελοντών, στο οποίο ήδη συμμετέχουν αρκετοί, κυρίως νέοι σε ηλικία εθελοντές που συμβάλλουν στην υλοποίηση τοπικών σχεδίων όπως είναι το «Σύμφωνο των Δημάρχων», κοινωνικές υπηρεσίες κ.λ.π., τη φιλοξενία ομάδων εθελοντών κ.α.

Επίσης, ο Δήμος Χερσονήσου είναι ενεργό μέλος στη δημόσια πλατφόρμα «Γέφυρες Συνεργασίας για τον Εθελοντισμό» της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς.

1.3.8 Αθλητικές Υποδομές και εκδηλώσεις

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει αναπτύξει αρκετές δραστηριότητες και υποδομές σχετικές με τον αθλητισμό που έχουν ως στόχο την ενθάρρυνση και την υποστήριξη της δυναμικής και της δράσης των νέων καθώς και στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα προάγει την ευγενή άμιλλα και θα "θωρακίζει" την ψυχική και σωματική υγεία. Στο πλαίσιο αυτό, στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Χερσονήσου δραστηριοποιούνται αθλητικοί σύλλογοι διαφόρων αθλημάτων, όπως καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης, ποδοσφαίρου και πολεμικών τεχνών.

Ειδικότερα, υποστηρίζεται η:

- ☒ λειτουργία αθλητικού κέντρου,
- ☒ λειτουργία γυμναστηρίου,
- ☒ διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων,
- ☒ συμμετοχή σε προγράμματα μαζικού αθλητισμού και
- ☒ λειτουργία τμημάτων αθλητισμού και άθλησης.

Επιπλέον, έχουν διαμορφωθεί και λειτουργούν διάφορες αθλητικές υποδομές, όπως αυτές που διαχειρίζεται η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Χερσονήσου (Κ.Ε.Δ.Χ):

- ☒ γήπεδο (1) ποδοσφαίρου με φυσικό χορτάρι στα Μάλια,
- ☒ γήπεδα (3) ποδοσφαίρου στους οικισμούς Μοχού, Χερσονήσου και Ελιάς με πλαστικό χλοοτάπητα,

- ☒ γήπεδα (2) ποδοσφαίρου 8Χ8 με πλαστικό τάπητα στους οικισμούς Χερσονήσου και Μαλίων,
- ☒ γήπεδα μπάσκετ βόλεϊ και τένις στους οικισμούς Μαλίων, Κρασίου, Χερσονήσου και πρώην βάσης Γουρνών,
- ☒ γήπεδα (4) ποδοσφαίρου χωρίς καθόλου χορτάρι στους οικισμούς Επισκοπής, Ανώπολης, Γουβών και Γουρνών.

Οι αθλητικές διοργανώσεις προάγουν τον αθλητικό χαρακτήρα του διευρυμένου Δήμου Χερσονήσου, όπως πρωταθλήματα και τουρνουά στο Ποδόσφαιρο, στην Καλαθοσφαίριση, στην Κολύμβηση, στο Σκάκι, στην Επιτραπέζια Αντισφαίριση, καθώς και τουρνουά προσφοράς αγάπης. Σημαντικές διοργανώσεις επίσης αποτελούν οι αγώνες δρόμου, τρίαθλο, πεζοπορία, ποδηλατοδρομία και άλλα, όπως:

- ☒ (1^ο) Kids sports camp για παιδιά από 4-12 ετών,
- ☒ 1^{οι} παραθαλάσσιοι αγώνες δρόμου αυτισμού (2015),
- ☒ Σχολικά πρωταθλήματα Σκάκι (2015),
- ☒ Super Sprint Triathlon Γούρνες (2015),
- ☒ Εθνικά σεμινάρια taekwondo.

1.3.9 Υποδομές Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας

Πρωτοβάθμια Φροντίδα στον Δήμο Χερσονήσου

Η εξυπηρέτηση των αναγκών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας των πολιτών του Δήμου Χερσονήσου γίνεται από:

- το Κέντρο Υγείας Καστελίου Πεδιάδος,
- το Περιφερειακό Ιατρείο Γουβών,
- το Περιφερειακό Ιατρείο Επισκοπής,
- το Περιφερειακό Ιατρείο Μαλίων,
- το Περιφερειακό Ιατρείο Χερσονήσου,
- το Περιφερειακό Ιατρείο Μοχού,

τα οποία υπάγονται στο Κέντρο Υγείας Καστελίου (Κ.Υ.Κ.) Πεδιάδος. Το τελευταίο βρίσκεται στο Καστέλι Πεδιάδος του Δήμου Μινώα (Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου), άρχισε να λειτουργεί στις 24/10/1988 και εποπτεύεται από το Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου Βενιζέλειο - Πανάνειο.

Πηγή: Περιφερειακά Ιατρεία Δήμου Χερσονήσου (7^η ΥΠΕ Κρήτης)

Το Κ.Υ.Κ. Παρέχει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στον πληθυσμό ευθύνης του. Συνολικά, **εξυπηρετεί 36.254 άτομα** εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος αφορά στον πληθυσμό του Δήμου Χερσονήσου.

Περιφερειακά ιατρεία που λειτουργούν στο Δήμο Χερσονήσου (ανά δυναμικότητα και ειδικευση) ³⁴			
A/A	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΑΤΡΕΙΟΥ	ΑΡ. ΥΠΗΡ. ΠΡΟΣ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
1.	Περιφερειακό Ιατρείο Λ. Χερσονήσου Στεγάζεται σε χώρο που έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο Χερσονήσου. Στα πλαίσια λειτουργίας του εντάσσεται η λειτουργία των Ιατρείων Πορείας στους οικισμούς: Αγριανά, Χερσόνησο, Ανάληψη, Γωνιές, Ποταμιές, Αβδού και Κερά ανά μία φορά την εβδομάδα. Η στέγαση των Ιατρείων Πορείας γίνεται σε δημοτικές εγκαταστάσεις.	3	1. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Α΄ Ε.Σ.Υ. 2. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Α΄ Ε.Σ.Υ. 3. Νοσηλεύτρια ΤΕ (οργανική θέση στο Κ.Υ. Καστελλίου)
2.	Περιφερειακό Ιατρείο Μαλίων Στεγάζεται σε χώρο που ενοικιάζει ο Δήμος Χερσονήσου. Στα πλαίσια λειτουργίας του εντάσσεται η λειτουργία του Ιατρείου Πορείας στον οικισμό Κράσι όπου στεγάζεται σε δημοτική εγκατάσταση.	3	1. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Α΄ Ε.Σ.Υ. 2. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Α΄ Ε.Σ.Υ. 3. Νοσηλεύτρια ΤΕ (με μετακίνηση από Κ.Υ. Καστελλίου) 4. Επισκέπτρια Υγείας

34 Επικαιροποίηση στοιχείων 5/10/2015

Περιφερειακά ιατρεία που λειτουργούν στο Δήμο Χερσονήσου (ανά δυναμικότητα και ειδίκευση) ³⁴			
A/A	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΑΤΡΕΙΟΥ	ΑΡ. ΥΠΗΡ. ΠΡΟΣ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
3.	Περιφερειακό Ιατρείο Γουβών Στεγάζεται σε χώρο που έχει παραχωρηθεί από την ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ εντός της Π.Α.Β.Γ. Στα πλαίσια λειτουργίας του εντάσσεται η λειτουργία των Ιατρείων Πορείας στους οικισμούς: Πάνω Γούβες, Σκοτεινό, Βορίτσιο, Χαρασό, Κόξαρη, Καλό Χωριό, Γούρνες και Κοκκίνη Χάνι. ανά μία φορά την εβδομάδα. Η στέγαση των Ιατρείων Πορείας γίνεται σε δημοτικές εγκαταστάσεις και ειδικότερα το Ιατρείο Κοκκίνη Χάνι, σε χώρο της τοπικής ενορίας.	3	1. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ. 2. Γενική Ιατρός, Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ. 3. Νοσηλεύτρια ΤΕ (με μετακίνηση από Νοσηλευτική Σχολή Βενιζελείου Νοσ/μείου)
4.	Περιφερειακό Ιατρείο Επισκοπής Στεγάζεται σε χώρο που έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο Χερσονήσου. Στα πλαίσια λειτουργίας του εντάσσεται η λειτουργία των Ιατρείων Πορείας στους οικισμούς: Ελιά, Πάνω και Κάτω Βάθια, Ανώπολη, ανά μία φορά την εβδομάδα. Η στέγαση των Ιατρείων Πορείας γίνεται σε δημοτικές εγκαταστάσεις.	3	1. Γενική Ιατρός, Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ. 2. Γενική Ιατρός, Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ. 3. Νοσηλεύτρια ΤΕ (με μετακίνηση από Βενιζέλιο Νοσ/μείο)
5.	Περιφερειακό Ιατρείο Μοχού Στεγάζεται σε χώρο που έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο Χερσονήσου.	3	1. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Β' Ε.Σ.Υ. 2. Γενικός Ιατρός, Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ. 3. Νοσηλεύτρια ΤΕ (με μετακίνηση από Βενιζέλιο Νοσ/μείο)

Ιατρεία Διακοπής Καπνίσματος

Τα τελευταία χρόνια, στα Περιφερειακά Ιατρεία του Δήμου Χερσονήσου παρέχονται υπηρεσίες υποστήριξης καπνιστών για τη διακοπή του καπνίσματος. Συγκεκριμένα, στο Περιφερειακό Ιατρείο Λ. Χερσονήσου και στο Περιφερειακό Ιατρείο Μαλίων, λειτουργούν αντίστοιχα Ιατρεία Διακοπής Καπνίσματος.

Ιδιωτική πρωτοβουλία στην παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας

Στα τουριστικά κέντρα Χερσονήσου και Μαλίων που συνδέονται εύκολα με τους υπόλοιπους οικισμούς εξυπηρετώντας τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής, δραστηριοποιούνται: η Ιατρική Βοήθεια και η Ιατρική Φροντίδα Κρήτης από το 1995 με δύο διαγνωστικά και τρία περιφερειακά ιατρεία.

Επείγουσα προνοσοκομειακή ιατρική – λειτουργία σταθμού ΕΚΑΒ στο Δήμο Χερσονήσου

Στο Δήμο Χερσονήσου και ειδικότερα στο νέο **κόμβο Χερσονήσου το ΕΚΑΒ διαθέτει σταθμό** από όπου είναι δυνατή η αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών στην περιοχή. Ο σταθμός λειτουργεί 24 ώρες την ημέρα για 365 ημέρες το χρόνο.

Βοήθεια στο σπίτι

Οι μονάδες «Βοήθεια στο σπίτι» έχουν στενή συνεργασία και υποστήριξη με τα Περιφερειακά Ιατρεία της περιοχής και έχουν καθοριστικό και αναγκαίο ρόλο στην κοινωνική πολιτική της περιοχής. Σκοπός είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας καθώς και ατόμων με κινητικά ή άλλα ειδικά προβλήματα (ΑμεΑ), η υποβοήθηση της αυτόνομης και αξιοπρεπούς διαβίωσης και η υποστήριξη του οικογενειακού περιβάλλοντος των επωφελουμένων.

Στο Δήμο Χερσονήσου, υπάρχουν δυο μονάδες "Βοήθεια στο σπίτι" για τους τέσσερις πρώην Καποδιστριακούς Δήμους με προσωπικό έξι ατόμων των παρακάτω ειδικοτήτων :

- 1 Κοινωνιολόγος (ΠΕ)
- 1 Κοινωνική Λειτουργός (ΤΕ)
- 1 Νοσηλεύτρια (ΔΕ)
- 3 Οικογενειακοί Βοηθοί (ΥΕ)

Λοιπές κοινωνικές δομές

Ο Δήμος Χερσονήσου στα πλαίσια των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής ίδρυσε το Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) Δήμου Χερσονήσου με στόχο να παραμείνει το ηλικιωμένο άτομο ενεργό, αυτόνομο και ισότιμο μέλος στην κοινωνία. Το Κ.Α.Π.Η. Δήμου

Χερσονήσου ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 2001 στο Λιμάνι Χερσονήσου, ενώ ένα χρόνο αργότερα λειτούργησε και το Τοπικό Παράρτημα στη Δ.Κ. Χερσονήσου.

Επιπλέον, στο Δήμο Χερσονήσου, από το 2004, έχει ξεκινήσει τη λειτουργία του το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ). Σκοπός του ΚΗΦΗ είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των εξυπηρετούμενων ηλικιωμένων. Με τον τρόπο αυτό, το ΚΗΦΗ συμβάλλει στην εναρμόνιση της οικογενειακής και εργασιακής ζωής των μελών του οικογενειακού περιβάλλοντος των ηλικιωμένων, καθώς και στη διαφύλαξη της οικογενειακής αλληλεγγύης. Εξασφαλίζει την παραμονή των ηλικιωμένων ατόμων στο οικείο τους περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνει τα μέλη της οικογένειας - κυρίως τις γυναίκες - που εργάζονται και παράλληλα έχουν αναλάβει τη φροντίδα του ηλικιωμένου μέλους της οικογένειας.

Τέλος, στο Δήμο Χερσονήσου, έχει δημιουργηθεί Ομάδα Υγείας η οποία απαρτίζεται από δημότες οι οποίοι συμμετέχουν σε εθελοντική βάση. Η εθελοντική συμμετοχή στην ομάδα υγείας αποβλέπει τόσο στην κινητοποίηση και εκπαίδευση / κατάρτιση των πολιτών σε θέματα υγείας, αλλά και στην κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή μεταξύ των κατοίκων της τοπικής κοινότητας.

1.4 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση».

1.4.1 Απασχόληση - Ανεργία

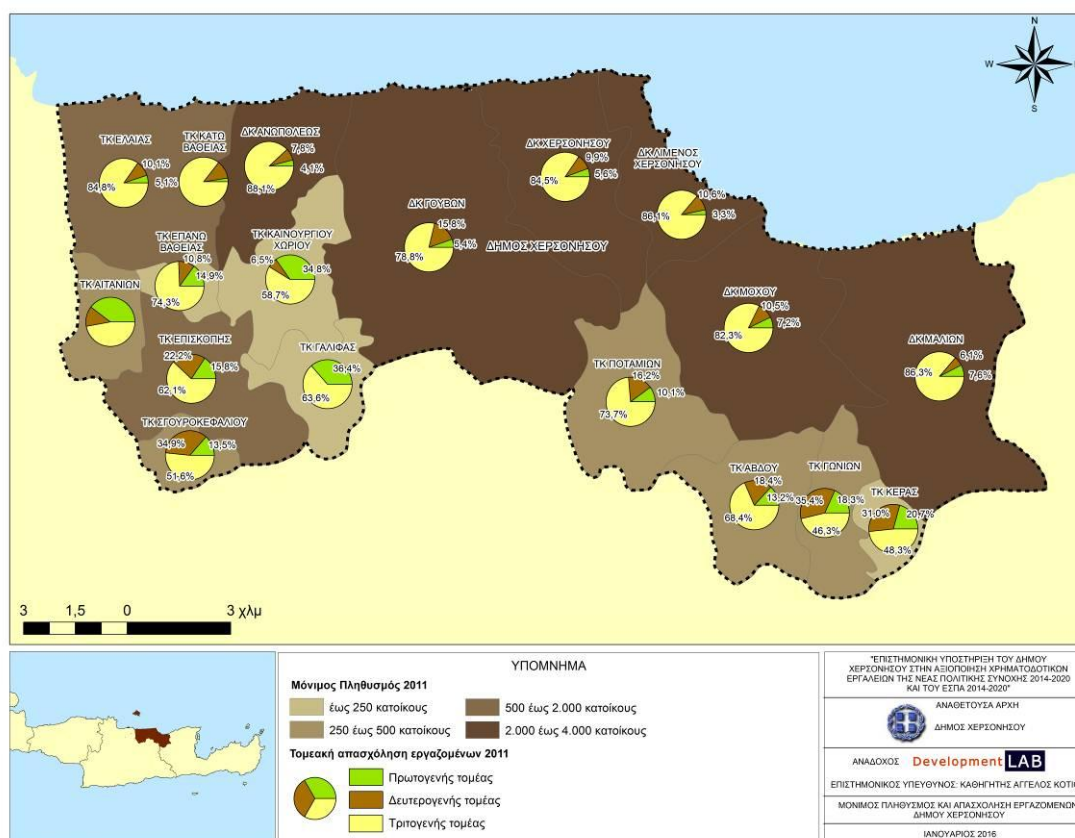
Στον επόμενο πίνακα και χάρτη παρατίθενται τα αντίστοιχα στοιχεία τομεακής απασχόλησης των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Χερσονήσου. Κυρίαρχος τομέας απασχόλησης των κατοίκων είναι ο τριτογενής τομέας (81% των απασχολούμενων). Ακολουθούν ο δευτερογενής τομέας που συγκεντρώνει το 13% των απασχολούμενων και ο πρωτογενής τομέας που συγκεντρώνει το υπόλοιπο 6% των απασχολούμενων. Μάλιστα όσον αφορά τις παραλιακές περιοχές του Δήμου, όπου παρατηρείται συγκέντρωση πληθυσμού, τα ποσοστά απασχόλησης των κατοίκων στον πρωτογενή είναι ιδιαίτερα χαμηλά, γεγονός που δεν ισχύει για την ενδοχώρα, όπου τα αντίστοιχα ποσοστά είναι υψηλότερα.

Τομεακή Διάρθρωση Απασχόλησης του Δήμου Χερσονήσου (έτος 2011)			
	Α'γενής τομέας	Β'γενής τομέας	Γ'γενής τομέας
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	6,0%	13,0%	81,0%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΥΒΩΝ	4,5%	14,2%	81,3%
Δημοτική Κοινότητα Γουβών	5,4%	15,8%	78,8%
Δημοτική Κοινότητα Ανωπόλεως	4,1%	7,8%	88,1%
Τοπική Κοινότητα Ελαίας	5,1%	10,1%	84,8%
Τοπική Κοινότητα Επάνω Βαθείας	14,9%	10,8%	74,3%
Τοπική Κοινότητα Καλού Χωρίου	12,1%	20,7%	67,2%
Τοπική Κοινότητα Κάτω Βαθείας	2,4%	12,0%	85,6%
Τοπική Κοινότητα Κόξαρης	17,9%	14,3%	67,9%
Τοπική Κοινότητα Χαράσου	57,1%	0,0%	42,9%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	17,3%	19,9%	62,8%
Τοπική Κοινότητα Επισκοπής	15,8%	22,2%	62,1%
Τοπική Κοινότητα Αϊτανίων	39,7%	13,2%	47,1%
Τοπική Κοινότητα Γαλίδας	36,4%	0,0%	63,6%
Τοπική Κοινότητα Καινούργιου Χωρίου	34,8%	6,5%	58,7%
Τοπική Κοινότητα Σγουροκεφαλίου	13,5%	34,9%	51,6%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΛΙΩΝ	7,2%	9,9%	82,9%
Δημοτική Κοινότητα Μαλίων	7,6%	6,1%	86,3%
Τοπική Κοινότητα Κρασίου	21,4%	17,9%	60,7%
Δημοτική Κοινότητα Μοχού	7,2%	10,5%	82,3%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	5,0%	11,2%	83,8%

Τομεακή Διάρθρωση Απασχόλησης του Δήμου Χερσονήσου (έτος 2011)			
Δημοτική Κοινότητα Λιμένος Χερσονήσου	3,3%	10,6%	86,1%
Τοπική Κοινότητα Αβδού	13,2%	18,4%	68,4%
Τοπική Κοινότητα Γωνιών Πεδιάδος	18,3%	35,4%	46,3%
Τοπική Κοινότητα Κεράς	20,7%	31,0%	48,3%
Τοπική Κοινότητα Ποταμιών	10,1%	16,2%	73,7%
Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου	5,6%	9,9%	84,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2015

Μόνιμος πληθυσμός και Τομεακή Απασχόληση στις Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες του Δήμου Χερσονήσου (έτος 2011)

Πηγή: Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

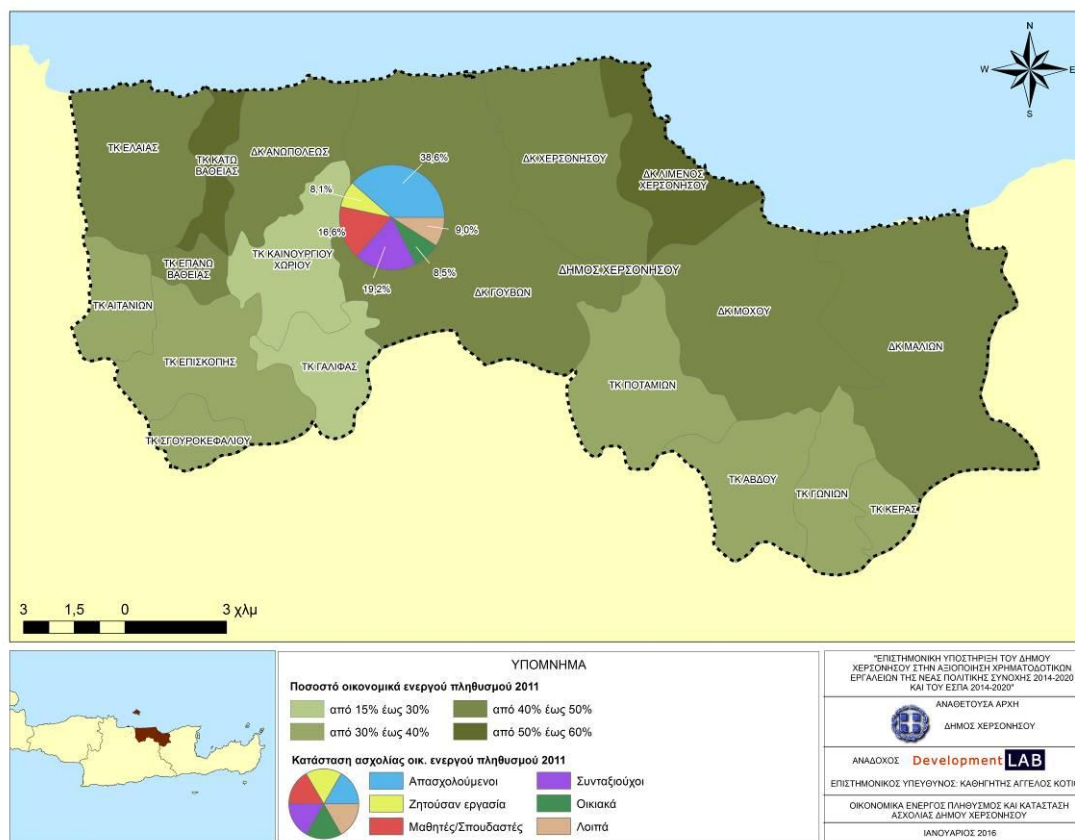
Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της περιοχής του Δήμου Χερσονήσου ανέρχεται στο 46,7% του συνολικού πληθυσμού της. Σε επίπεδο Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων παρατηρείται ότι υψηλότερα ποσοστά οικονομικά ενεργού πληθυσμού έχουν οι παραλιακές περιοχές του Δήμου, με τα υψηλότερα να εμφανίζονται στις ΤΚ Λιμένος Χερσονήσου (54,7%) και ΤΚ Κάτω Βαθειάς (51,4%). Όσον αφορά την κατάσταση ασχολίας του πληθυσμού της περιοχής του Δήμου, το

ποσοστό των απασχολούμενων ανέρχεται συνολικά στο 38,6% του πληθυσμού, ενώ οι συνταξιούχοι και οι ζητούντες εργασία αποτελούν το 19,2% και το 8,1% αντίστοιχα.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου (έτος 2011)		
	Οικονομικά Ενεργοί	Ποσοστά οικ. ενεργού πληθυσμού
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	12.470	46,7%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΥΒΩΝ	5.029	46,9%
Δημοτική Κοινότητα Γουβών	1.463	48,3%
Δημοτική Κοινότητα Ανωπόλεως	1.700	47,2%
Τοπική Κοινότητα Ελαίας	917	47,4%
Τοπική Κοινότητα Επάνω Βάθειας	97	43,3%
Τοπική Κοινότητα Καλού Χωρίου	74	25,5%
Τοπική Κοινότητα Κάτω Βάθειας	698	51,4%
Τοπική Κοινότητα Κόξαρης	52	26,1%
Τοπική Κοινότητα Χαράσου	28	31,1%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	789	34,4%
Τοπική Κοινότητα Επισκοπής	446	36,9%
Τοπική Κοινότητα Αϊτανίων	101	36,1%
Τοπική Κοινότητα Γαλίδας	21	17,2%
Τοπική Κοινότητα Καινούργιου Χωρίου	61	29,6%
Τοπική Κοινότητα Σγουροκεφαλίου	160	33,8%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΛΙΩΝ	2.555	47,0%
Δημοτική Κοινότητα Μαλίων	1.592	49,4%
Τοπική Κοινότητα Κρασίου	38	25,9%
Δημοτική Κοινότητα Μοχού	925	44,9%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	4.097	49,6%
Δημοτική Κοινότητα Λιμένος Χερσονήσου	2.085	54,7%
Τοπική Κοινότητα Αβδού	109	30,5%
Τοπική Κοινότητα Γωνιών Πεδιάδος	160	39,9%
Τοπική Κοινότητα Κεράς	40	36,4%
Τοπική Κοινότητα Ποταμών	141	34,1%
Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου	1.562	49,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2015

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και κατάσταση ασχολίας του για το Δήμο Χερσονήσου (έτος 2011)

Πηγή: Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

[illegible]

Ποσοστά κλαδικής απασχόλησης Δήμου Χερσονήσου και των Δημοτικών/Τοπικών του Κοινοτήτων (2015-2019)															
	Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟ ΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	Β. ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙ Α	Γ. ΜΕΤΑΠΟΙ ΗΣΗ	Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚ ΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟ Σ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣ ΜΟΥ	Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩ Ν, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣ Η ΑΠΟΒΛΗΤ ΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣ ΗΣ	ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕ ΥΕΣ	Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚ Ο ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟ ΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤ ΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚ ΛΕΤΩΝ	Η. ΜΕΤΑΦΟΡ Α ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕ ΥΣΗ	Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩ Ν ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜ ΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩ Ν ΕΣΤΙΑΣΗΣ	Ι. ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩ ΝΙΑ	Κ. ΧΡΗΜΑΤ ΟΠΙΣΤΩΤΙ ΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤ ΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ	Λ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣ Η ΑΚΙΝΗΤΗ Σ ΠΕΡΙΟΥΣΙ ΑΣ	Μ. ΕΠΑΓΓΕΛ ΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜ ΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ	Ν. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚ ΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙ ΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ	Ξ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩ ΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚ Η ΑΣΦΑΛΙΣ Η
Αϊτανίων															
Τοπική Κοινότητα Γαλίδας	36,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	36,4%	27,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Τοπική Κοινότητα Καινούργιου Χωρίου	34,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%	13,0%	0,0%	19,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%	6,5%
Τοπική Κοινότητα Σγουροκεφαλίου	13,5%	0,0%	7,9%	0,0%	0,0%	27,0%	11,1%	4,0%	17,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΛΙΩΝ	7,2%	0,0%	3,3%	0,2%	0,5%	5,9%	17,2%	1,9%	48,0%	0,2%	0,8%	0,0%	1,4%	4,6%	2,6%
Δημοτική Κοινότητα Μαλίων	7,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,1%	18,6%	2,2%	51,0%	0,4%	1,1%	0,0%	1,6%	5,6%	0,0%
Τοπική Κοινότητα Κρασίου	21,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	17,9%	10,7%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Δημοτική Κοινότητα Μοχού	7,2%	0,0%	3,4%	0,0%	0,8%	6,3%	18,1%	1,9%	51,2%	0,0%	0,4%	0,0%	1,2%	0,0%	2,2%

Ποσοστά κλαδικής απασχόλησης Δήμου Χερσονήσου και των Δημοτικών/Τοπικών του Κοινοτήτων (2011)															
	Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟ ΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	Β. ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙ Α	Γ. ΜΕΤΑΠΟΙ ΗΣΗ	Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚ ΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟ Σ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣ ΜΟΥ	Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑ ΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩ Ν, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣ Η ΑΠΟΒΛΗΤ ΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣ ΗΣ	ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕ ΥΕΣ	Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚ Ο ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟ ΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤ ΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚ ΛΕΤΩΝ	Η. ΜΕΤΑΦΟΡ Α ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕ ΥΣΗ	Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩ Ν ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜ ΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩ Ν ΕΣΤΙΑΣΗΣ	Ι. ΕΝΗΜΕΡΩ ΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩ ΝΙΑ	Κ. ΧΡΗΜΑΤ ΟΠΙΣΤΩΤΙ ΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤ ΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ	Λ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣ Η ΑΚΙΝΗΤΗ Σ ΠΕΡΙΟΥΣΙ ΑΣ	Μ. ΕΠΑΓΓΕΛ ΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜ ΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ	Ν. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚ ΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙ ΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙ ΟΤΗΤΕΣ	Ξ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩ ΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚ Η ΑΣΦΑΛΙΣ Η
Τοπική Κοινότητα Ποταμιών	10,1%	0,0%	4,0%	0,0%	5,1%	7,1%	14,1%	4,0%	38,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,0%	6,1%
Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου	5,6%	0,0%	3,6%	0,0%	0,0%	6,3%	16,4%	2,3%	38,9%	0,9%	0,9%	0,0%	3,0%	4,4%	6,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα της απογραφής του 2011 της ΕΛΣΤΑΤ το επίπεδο της ανεργίας του Δήμου Χερσονήσου είναι 17,3%. Στα μητρώα ανεργίας του ΟΑΕΔ σύμφωνα με στοιχεία του 2015 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι του Δήμου ανέρχονται σε 1.416 άτομα, αντιστοιχώντας στο 5,3% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής του αλλά και στο 4,9% των εγγεγραμμένων ανέργων της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και στο 2,9% των εγγεγραμμένων της Περιφέρειας Κρήτης. Συγκριτικά με τους υπόλοιπους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας, το ποσοστό του Δήμου εμφανίζεται να είναι το τρίτο κατά σειρά μικρότερο μεταξύ των οκτώ Δήμων της ευρύτερης περιοχής. Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι Δήμοι Μίνωα Πεδιάδας και Βιάννου με εγγεγραμμένο στα μητρώα το 4,5% και 2,5% αντίστοιχα του πληθυσμού τους. Αντιθέτως, υψηλότερα ποσοστά εμφανίζουν οι υπόλοιποι Δήμοι, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στο Δήμο Ηρακλείου (12,1%). Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι εγγεγραμμένοι του Δήμου Χερσονήσου που εποχικά απασχολούνται στον τουριστικό κλάδο αποτελούν μόλις το 3,6% του συνόλου των εγγεγραμμένων.

Όσον αφορά τους μακροχρόνια άνεργους, αυτοί για το σύνολο της περιοχής του Δήμου αντιστοιχούν στο 25,6% των συνολικά εγγεγραμμένων στα μητρώα του ΟΑΕΔ, ενώ το σχετικό ποσοστό στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου είναι 41,8% και στην Περιφέρεια Κρήτης είναι 39,1%. Μάλιστα, συγκριτικά και με τους υπόλοιπους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, ο Δήμος Χερσονήσου εμφανίζει το μικρότερο επίπεδο μακροχρόνιας ανεργίας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι οι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ που δηλώνουν μακροχρόνια άνεργοι στο Δήμο Ηρακλείου αντιστοιχούν στο 42,0% του συνόλου των εγγεγραμμένων, ενώ στο Δήμο Βιάννου το αντίστοιχο ποσοστό είναι 42,4%. Μεταξύ των οκτώ Δήμων της Περ. Ενότητας φαίνεται πως το μεγαλύτερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας των εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ ατόμων για το 2015 αφορά το Δήμο Γόρτυνας (47,3%).

Αριθμός δελτίων και ΕΤΑ στον ΟΑΕΔ για το Δήμο Χερσονήσου και την Π.Ε. Ηρακλείου για το έτος 2015

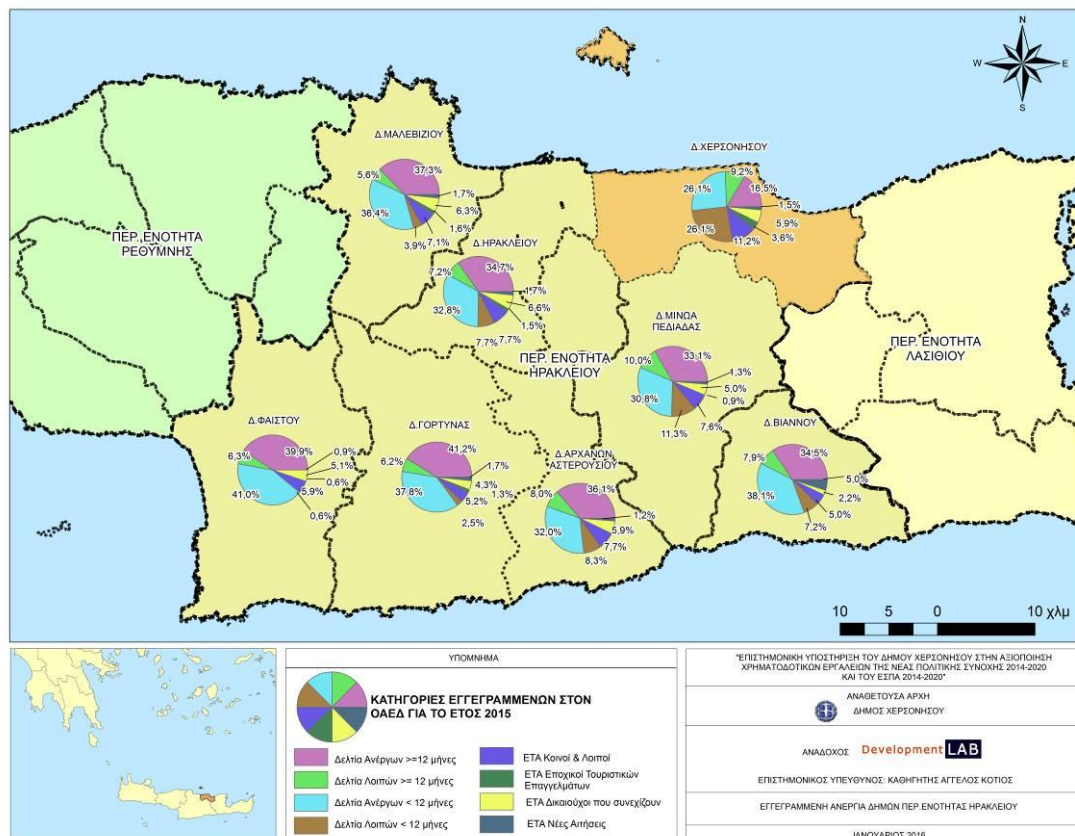
	Δελτία Ανέργων >=12 μήνες	Δελτία Λοιπών >= 12 μήνες	Δελτία Ανέργων < 12 μήνες	Δελτία Λοιπών < 12 μήνες	ΕΤΑ Κοινοί & Λοιποί	ΕΤΑ Εποχικοί Τουριστικών Επαγγελματιών	ΕΤΑ Δικαιούχοι που συνεχίζουν	ΕΤΑ Νέες Αιτήσεις
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ - ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	357	79	316	82	76	8	58	12
ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	48	11	53	10	7	0	3	7
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	379	57	348	23	48	12	38	16

Αριθμός δελτίων και ΕΤΑ στον ΟΑΕΔ για το Δήμο Χερσονήσου και την Π.Ε. Ηρακλείου για το έτος 2015

	Δελτία Ανέργων ≥12 μήνες	Δελτία Λοιπών ≥12 μήνες	Δελτία Ανέργων <12 μήνες	Δελτία Λοιπών <12 μήνες	ΕΤΑ Κοινοί & Λοιποί	ΕΤΑ Εποχικοί Τουριστικών Επαγγελματιών	ΕΤΑ Δικαιούχοι που συνεχίζουν	ΕΤΑ Νέες Αιτήσεις
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	7.308	1.520	6.893	1.627	1626	311	1396	363
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	714	108	696	74	135	31	121	33
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	264	80	246	90	61	7	40	10
ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	740	117	761	12	105	11	94	16
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	233	130	370	370	158	51	83	21
ΠΕΡ.ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	10.043	2.102	9.683	2.288	2.216	431	1.833	478
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	15.519	3.869	15.974	4.916	4.007	1.151	3.383	775

Πηγή: ΟΑΕΔ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2015

Εγγεγραμμένη στον ΟΑΕΔ ανεργία στους Δήμους της Περ. Ενότητας Ηρακλείου για το έτος 2015

Πηγή: ΟΑΕΔ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

1.4.2 Πρωτογενής Τομέας

Ο πρωτογενής τομέας στην περιοχή του Δήμου Χερσονήσου σημειώνει σχετικά περιορισμένη παρουσία που διαχρονικά βαίνει μειούμενη λόγω της ενασχόλησης των κατοίκων και της περιοχής κυρίως με την τουριστική δραστηριότητα. Αναφέρεται ότι, βάσει του μητρώου επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ, το 2010 το 0,4% των επιχειρήσεων του Δήμου Χερσονήσου δραστηριοποιούνταν στον πρωτογενή τομέα, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία της απασχόλησης για το 2011 το 6,0% των εργαζομένων της περιοχής απασχολούνται στον εν λόγω τομέα, σημειώνοντας διαχρονικά μείωση λόγω της αλλαγής δραστηριοποίησης στον τριτογενή τομέα και στον τουρισμό. Επίσης, το μέσο φορολογούμενο εισόδημά των απασχολουμένων στον τομέα ανέρχεται για το 2009 στα 11.595 ευρώ, σημειώνοντας μια διαχρονική μείωση της τάξης του 21,4% για την περίοδο 2004-2009 και καταλαμβάνοντας την πέμπτη θέση μεταξύ όλων των ομάδων επαγγελματιών της κατηγοριοποίησης του ΚΕΠΥΟ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2012	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	20	95,24
Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	20	
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	1	4,76
Λοιπά ορυχεία και λατομεία	1	
ΣΥΝΟΛΟ	21	100

Το εύφορο έδαφος, οι ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες και η ύπαρξη νερού ευνοούν την ανάπτυξη δυναμικών καλλιεργειών. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να σημειωθεί ότι η δραστηριότητα του τομέα στο Δήμο Χερσονήσου συγκεντρώνεται κυρίως στην ενδοχώρα του Δήμου και μάλιστα στο δυτικό τμήμα αυτής, καθώς στις κοντινές στα παράλια περιοχές συναντάται σχεδόν εξολοκλήρου τουριστική δραστηριότητα αλλά και άλλες συμπληρωματικές προς τον τουρισμό δραστηριότητες. Η γεωργία λαμβάνει κυρίως τη μορφή της θερμοκηπιακής καλλιέργειας (μπανάνας και γαρυφάλλων), ενώ άλλα τοπικά παραγόμενα προϊόντα είναι το λάδι, το κρασί, η σταφίδα, τα κηπευτικά και οι πατάτες. Σήμερα σημειώνεται σταδιακά για το σύνολο της περιοχής μια στροφή της παραγωγής προς τους βιολογικούς τρόπους καλλιέργειας, κατά την οποία δε χρησιμοποιούνται πλέον τα βλαβερά για τον άνθρωπο χημικά λιπάσματα και φυτοφάρμακα. Ωστόσο, όπως και στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας, σημειώνεται σταδιακή εγκατάλειψη του τομέα λόγω της βαριάς φύσης της εργασίας που απαιτείται σε αυτόν, του υψηλού κόστους παραγωγής αλλά και της περιορισμένης αποδοτικότητας. Επίσης,

σημαντικό ζήτημα είναι ο κατακερματισμός της ιδιοκτησίας, γεγονός που δυσχεραίνει την παραγωγή (απαιτείται αναδασμός).

Η κτηνοτροφία στην περιοχή του Δήμου είναι εκτατική με κύριο χαρακτηριστικό της τον μικρό αριθμό οργανωμένων κτηνοτροφικών μονάδων. Στο παραλιακό τμήμα σημειώνεται επίσης σημαντική αλιευτική δραστηριότητα, η οποία αντιμετωπίζει ζητήματα διαχείρισης και εμπορίας των αλιευμάτων και εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσης του αλιευτικού στόλου και των ακολουθούμενων μεθόδων αλιείας. Άλλα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τομέας είναι ο μικρός πολυτεμαχισμένος αγροτικός κλήρος, η γήρανση και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του αγροτικού πληθυσμού, η μειωμένη ανταγωνιστικότητα των τοπικά παραγόμενων προϊόντων, το χαμηλό ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων κλπ.

Ωστόσο, η υψηλή ζήτηση κατανάλωσης προϊόντων στην περιοχή λόγω της αυξημένης τουριστικής δραστηριότητας και της λειτουργίας ξενοδοχειακών μονάδων δεν καλύπτεται από τα παραγόμενα στην περιοχή προϊόντα. Οι μονάδες της περιοχής αναγκάζονται να τροφοδοτούνται από άλλες περιοχές, αρκετές φορές με εισαγωγή προϊόντων, και σε αυτό το σημείο κρίνεται ιδιαίτερα κρίσιμη η επίτευξη μόνιμης συνεργασίας τροφοδότησης και κάλυψης της επιπλέον ζήτησης από τους παραγωγούς γειτονικών περιοχών (π.χ. του Δήμου Οροπεδίου), στα πλαίσια αμοιβαίας επωφελούς συνεργασίας αλλά και παροχής ενός ολοκληρωμένου ποιοτικού τουριστικού πακέτου.

Σε γενικές γραμμές παρουσιάζεται σημαντική δυνατότητα αφενός διατήρησης και αφετέρου ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα της περιοχής (καλλιέργειες, κτηνοτροφία). Όσον αφορά συγκεκριμένα τις γεωργικές καλλιέργειες, ακόμα και με τη μορφή του συμπληρωματικού εισοδήματος των παραγωγών που ασχολούνται και με άλλες εργασίες, ο κλάδος δύναται να διατηρηθεί αρχικά σταθερός και σε επόμενο στάδιο να σημειώσει ανάπτυξη. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η προώθηση στοχευμένων δράσεων εκσυγχρονισμού των καλλιεργειών, η προώθηση της εφαρμογής ορθών πρακτικών, προώθησης της βιολογικής καλλιέργειας, η διασύνδεση της αγροτικής παραγωγής με τον τουρισμό, η πιστοποίηση των προϊόντων και η προώθηση της τυποποίησής τους. Στον τομέα της κτηνοτροφικής παραγωγής διαφαίνεται ότι με κατάλληλες παρεμβάσεις, όπως για παράδειγμα μέσω του εκσυγχρονισμού των εκμεταλλεύσεων, της καλύτερης διαχείρισης των αποβλήτων και της βελτίωσης του συστήματος διάθεσης των προϊόντων, ο κλάδος της αιγοπροβατοτροφίας μπορεί να διατηρηθεί σταθερός και σταδιακά να εμφανίσει ανοδική πορεία.

Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται σημαντική ανάγκη ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα, ενός τομέα που διαχρονικά αποτελεί την παραγωγική βάση της εκάστοτε οικονομίας, με στοχευμένες και αποτελεσματικές δράσεις για τη διαφύλαξη και ενίσχυση του εισοδήματος των απασχολουμένων σε αυτόν, έχοντας υπόψη ότι η βρισκόμαστε σε μεταβατική περίοδο λόγω των περιορισμένων πλέον πόρων που καταλήγουν σε αυτόν τον τομέα. Εξάλλου, δύναται η εξειδίκευση μιας περιοχής σε συγκεκριμένο τομέα να προσφέρει υψηλά εισοδήματα για τους κατοίκους της, ωστόσο καθιστά δύσκολη την προσαρμογή της τοπικής οικονομίας σε νέες και σε μεγάλο βαθμό απρόβλεπτες συνθήκες. Συνεπώς, η συνέχιση της παρουσίας όλων των παραγωγικών τομέων είναι καθοριστική για την επίτευξη ικανοποιητικού βαθμού ανταγωνιστικότητας της εκάστοτε τοπικής οικονομίας.

Γεωργική Στατιστική παραγόμενων προϊόντων του Δήμου Χερσονήσου		
Δήμος Χερσονήσου		
	Έκταση σε στρέμματα	Παραγωγή σε κιλά
Σιτάρι μαλακό	75	12.500
Σιτάρι σκληρό	56	5.400
Κριθάρι	112	20.550
Βρώμη	14	1.760
Φασόλια χωρίς συγκαλλιέργεια	9	1.040
Κουκιά	116	22.115
Φακή		
Λαθούρια (Φάβες)	2	300
Ρεβίθια	21	2.000
Μπιζέλια		
Κολοκύθες για πασατέμπο		
Ηλίανθος	7	360
Βίκος	31	4.780
Κουκιά κτηνοτροφικά	3	450
Κριθάρι για σανό	338	148.000
Βρώμη για σανό	664	299.480
Βίκος για σανό	245	97.750
Λοιπα σανά (από ρόβι,λαθούρια κλπ.)	80	72.000
Τριφύλλια ετήσια και λοιπά πολυετή	80	40.000
Κριθάρι	8	0
Βρώμη	5	0
Σόργο χλωρό	0	0
Καρπούζια	312	426.880
Πεπόνια	334	375.915
Πατάτες άνοιξης	1.076	1.469.337

Γεωργική Στατιστική παραγόμενων προϊόντων του Δήμου Χερσονήσου		
Πατάτες καλοκαιρινές	352	492.146
Πατάτες φθινοπώρου και χειμώνα	75	72.970
Σύνολο εκτάσεων φυτών μεγάλης καλλιέργειας και λοιπών καλλιεργειών	4.015	
Ποτίστηκαν	2.510	
Καθαρή έκταση	3.960	
Καθαρή έκταση που ποτίστηκε	2.485	
1α. Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	3.960	2.485
1β. Κηπευτική γη, θερμοκήπια, εμπορικοί ανθόκηποι, σπορεία	1.902	1.542
1γ. Αγρανάπαυση 1 - 5 ετών (πρώτη εγγραφή)	6.206	
1δ. Εκτάσεις, που διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβ. Κατάσταση	630	
1. Σύνολο αροτριάων καλλιεργειών	12.698	4.027
2. Δενδρώδεις καλλιέργειες	90.359	24.565
3. Άμπελοι Σταφιδάμπελοι	7.974	2.896
Φυτώρια	8	8
Γενικό Σύνολο των εκτάσεων	111.039	31.496
Λάχανα	78	117.250
Κουνουπίδια	71	83.000
Σπανάκι	5	4.300
Πράσα	19	36.550
Κρεμύδια ξερά	65	165.600
Σκόρδα ξερά	8	4.700
Αρακάς χλωρός	0	0
Μαρούλια	38	128.860
Αντίδια και ραδίκια	7	8.300
Τομάτες επιτραπέζιες για νωπή χρήση, υπαίθρου	334	566.500
Τομάτες επιτραπέζιες για νωπή χρήση, υπό κάλυψη(θερμοκήπια)	28	91.800
Φασολάκια χλωρά	69	54.550
Μπάμιες ποτιστικές	29	16.550
Μπάμιες ξερικές	3	950
Κολοκυθάκια	101	147.610
Αγγούρια υπαίθρου	100	156.400
Αγγούρια υπό κάλυψη (θερμοκηπίου)	25	72.600
Μελιτζάνες υπαίθρου	25	35.330

Γεωργική Στατιστική παραγόμενων προϊόντων του Δήμου Χερσονήσου		
Μελιτζάνες υπό κάλυψη (θερμοκηπίου)	2	8.000
Αγκινάρες	533	710.770
Σπαράγγια	0	0
Φράουλες (χαμοκέρασα)	1	200
Λοιπά (μαϊντανός, άνηθος κ.λ.π.)	3	1.400
Σύνολο κηπευτικών εκτάσεων	1.800	
Ελαιόδενδρα για ελιές βρώσιμες		16.080
Ελαιόδενδρα για ελιές ελαιοποιήσεως	88.801	11.625.000
Λεμονιές		171.683
Πορτοκαλιές		446.500
Μανταρινιές		35.880
Αχλαδιές		113.850
Μηλιές		27.330
Βερικοκιές		50.595
Ροδακινιές		10.260
Κερασιές		640
Συκιές για νωπά σύκα		37.750
Συκιές για ξερά σύκα		300
Δαμασκηινιές για ξερά σύκα		400
Αμυγδαλιές		43.449
Καρυδιές		57.550
Λεπτοκαρυές (φουντουκιές)		45
Καστανιές ήμερες		405
Σύνολο εκτάσεων	90.359	
Ποτίστηκαν	24.565	
1. Άμπελοι, κυρίως για οινοπαραγωγή	1.280	553.200
2. Άμπελοι κυρίως για επιτραπέζια σταφύλια	841	357.000
3.1. Σταφίδα σουλτανίνα	5.853	986.240
Σύνολο εκτάσεων	7.964	
Ποτίστηκαν	2.896	
Καυσόξυλα που συγκομίσθηκαν από γεωργικές εκτάσεις (σε τόνους)		7.149
Συνολική ποσότητα μούστου που παράχθηκε στο Δημοτικό ή Κοινοτικό Διαμέρισμα		479.030

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2012

Κτηνοτροφική Στατιστική – αριθμός ζώων και ποσότητα παραγόμενων προϊόντων του Δήμου Χερσονήσου	
Δήμος Χερσονήσου	
Αριθμός ζώων	
Ίπποι άρρενες	4
Ίπποι Θήλεις	30
Ημίονοι - Γίνοι (γαϊδουρομούλαρα)	4
α) Όνοι Άρρενες	14
β) Όνοι Θήλεις	33
α) Βοοειδή Άρρενα εγχώριων φυλών αβελτίωτα	148
β) Βοοειδή Θήλεα εγχώριων φυλών αβελτίωτα	193
α) Βοοειδή Άρρενα εγχώριων φυλών βελτιωμένα	27
β) Βοοειδή Θήλεα εγχώριων φυλών βελτιωμένα	3
β) Βοοειδή Θήλεα ξενικών φυλών καθαρόαιμα	40
α) Χοίροι αναπαραγωγής (γουρούνες και κάπροι επιβάσεως)	513
β) Χοίροι κρεοπαραγωγής, γενικά	1.801
α) Πρόβατα Οικόσιτα	1.579
β) Πρόβατα Κοπαδιάρικα	21.308
γ) Πρόβατα Νομαδικά	9.830
α) Αίγες Οικόσιτες	1.614
β) Αίγες Κοπαδιάρικες	9.710
γ) Αίγες Νομαδικές	4.850
Κουνέλια	9.610
Όρνιθες σε συστηματικά πτηνοτροφεία	101.000
Όρνιθες χωρικής εκτροφής	14.540
Πάπιες	27
Γαλοπούλες (ινδιάνοι)	75
α) Μέλισσες σε εγχώριες κυψέλες	30
β) Μέλισσες σε ευρωπαϊκές κυψέλες	2.257
Παραγωγή γάλατος/Ποσότητα	
α) Αγελάδες εγχώριες αβελτίωτες	40.000
γ) Αγελάδες ξενικές	4.800
α) Πρόβατα οικόσιτα	107.695
β) Πρόβατα κοπαδιάρικα	1.165.150
γ) Πρόβατα νομαδικά	499.750
α) Αίγες Οικόσιτες	228.360
β) Αίγες Κοπαδιάρικες	640.650
γ) Αίγες Νομαδικές	287.500
Τυρί μαλακό (φέτα,τελεμές,τουλουμοτύρι)	6.840

Τυρί σκληρό	37.748
Μυζήθρα (γκίζα, βουστίνα, κλοτσούρι)	23.803
Βούτυρο νωπό	105
Βούτυρο λιωμένο	2.150
Κρέμα	600
Λίπος χοιρινό (γενικά, όπως εξάγεται από τα σφάγια)	500
Μαλλιά προβάτων	12.855
Μέλι	21.094
Κερί	3.000
Δέρματα νωπά μικρών ζώων (αιγοπροβάτων, χοίρων)	8.862
Δέρματα νωπά μεγάλων ζώων (βοοειδών, βουβάλων)	344
Αυγά	5.384.090
α) Όρνιθες που γέννησαν	32.760
β) Αυγά που γέννησε κάθε μια ετησίως	2.454

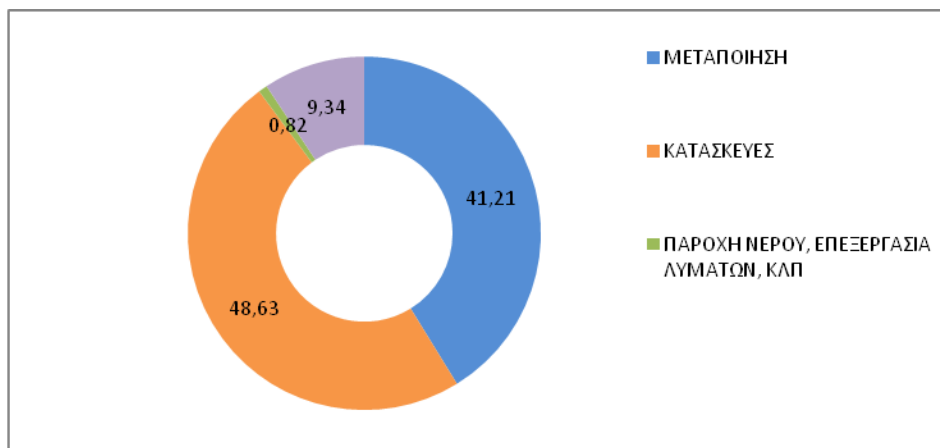
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά 2012

1.4.3 Δευτερογενής Τομέας

Ο δευτερογενής τομέας αποτελεί το δεύτερο σε σπουδαιότητα παραγωγικό τομέα που απορροφά το 13% του απασχολούμενου πληθυσμού του Δήμου. Εμφανίζει σημαντική διασύνδεση με τον τριτογενή τομέα, καθώς οι κλάδοι επιχειρήσεων που ανθούν είναι εκείνοι που σχετίζονται με τον τουρισμό και την ικανοποίηση των αναγκών των επισκεπτών. Οι επιχειρήσεις είναι κατά βάση μικρές, οικογενειακού χαρακτήρα, τοπικής εμβέλειας και επικεντρώνονται σε παραδοσιακούς κλάδους με περιορισμένη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας. Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά λειτουργούν σε αρκετές περιπτώσεις ανασταλτικά στην εν γένει πρόοδό τους, ερμηνεύει δε σε μεγάλο βαθμό τις οργανωτικές και οικονομικές αδυναμίες τους και την παρεπόμενη χαμηλή ένταση καινοτομίας.

Ο σημαντικότερος κλάδος του δευτερογενή τομέα είναι οι κατασκευές που την προηγούμενη περίοδο είχαν ευνοηθεί λόγω της έντονης οικιστικής και τουριστικής ανάπτυξης. Ωστόσο, στην περίοδο της ισχυρής ύφεσης είναι ένας από τους κλάδους που διανύει έντονη κρίση. Ακολουθεί από πλευράς σπουδαιότητας η μεταποίηση, η οποία συνδέεται κύρια με την επεξεργασία – τυποποίηση προϊόντων του πρωτογενή τομέα.

Διάρθρωση του Δευτερογενή τομέα

Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνεται αναλυτικά η διάρθρωση των επιχειρήσεων του Δήμου στο δευτερογενή τομέα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ³⁵	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2012	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	150	41,21
Βιομηχανία τροφίμων	48	13,19
Ποτοποιία	2	0,55
Παραγωγή προϊόντων καπνού		0,00
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	4	1,10
Κατασκευή ειδών ένδυσης	5	1,37
Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών		0,00
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	10	2,75
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	1	0,27
Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	8	2,20
Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου		0,00
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	1	0,27
Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων		0,00
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες		0,00
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	11	3,02
Παραγωγή βασικών μετάλλων		0,00

³⁵ Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ³⁵	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2012	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	19	5,22
Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων		0,00
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	1	0,27
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	2	0,55
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημρυμουλκούμενων οχημάτων		0,00
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	1	0,27
Κατασκευή επίπλων	15	4,12
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	9	2,47
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	13	3,57
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	34	9,34
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	34	9,34
ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	3	0,82
Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	2	0,55
Επεξεργασία λυμάτων		0,00
Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων, ανάκτηση υλικών	1	0,27
Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων		0,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	177	48,63
Κατασκευές κτιρίων	59	16,21
Έργα πολιτικού μηχανικού	1	0,27
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	117	32,14

Το 2010 λειτουργούσαν 46 επιχειρήσεις μεταποίησης (3,3% του συνόλου) και άλλες 76 κατασκευαστικές (5,4%). Την περίοδο 2005-2010 συνολικά οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα του Δήμου σημείωσαν μείωση κατά 64%. Οι επιμέρους κλάδοι σημείωσαν μείωση (65,4% ο κλάδος της μεταποίησης και 63,1% ο κλάδος των κατασκευών). Επίσης, βάσει των στοιχείων απασχόλησης του πληθυσμού του Δήμου Χερσονήσου, το 2011 μόνο το 13,0% των απασχολούμενων εργαζόταν στο δευτερογενή τομέα παραγωγής. Ωστόσο, σημειώνονται προοπτικές ανάπτυξης και σχετικό πεδίο δράσης για ενδεχόμενες νέες επιχειρήσεις, ειδικά στην περίπτωση ταυτόχρονης ανάκαμψης του πρωτογενή τομέα και της σύνδεσής του με τον τουριστικό κλάδο, ο οποίος απαιτεί τροφοδότηση με μεταποιημένα προϊόντα υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας.

1.4.4 Τριτογενής Τομέας

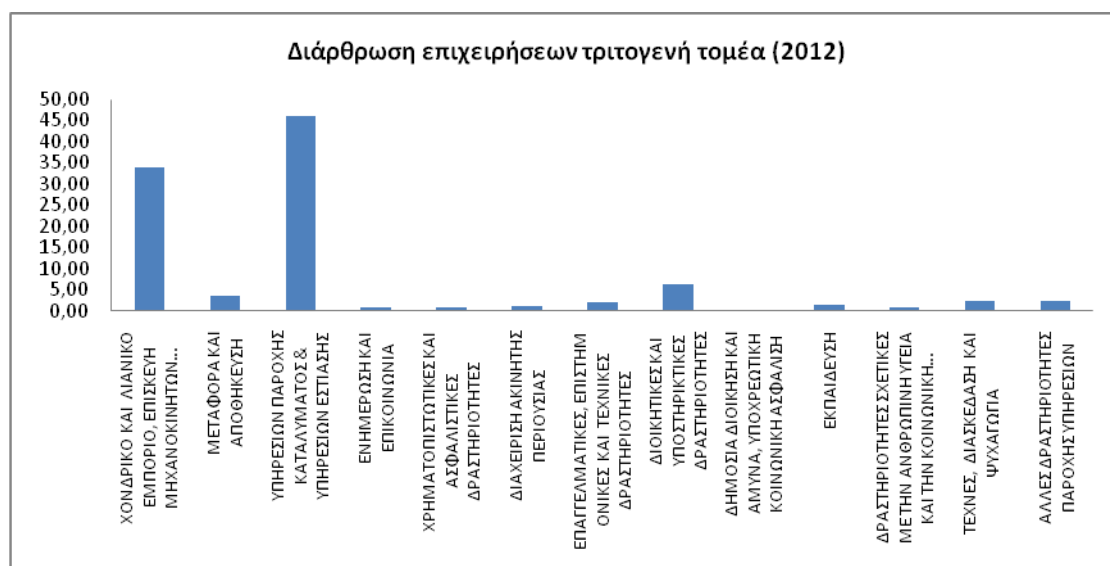
Ο τριτογενής τομέας κατέχει την κυρίαρχη θέση στην οικονομία του Δήμου διαμορφώνοντας τόσο τα μεγέθη εισοδήματος, όσο και απασχόλησης. Μάλιστα, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, στον τριτογενή τομέα του Δήμου συγκεντρώνεται η απασχόληση του 81,0% του πληθυσμού του. Συγκεντρώνει το μεγαλύτερο όγκο των επιχειρήσεων και στηρίζεται κυρίως στον τουρισμό και στις συμπληρωματικές με αυτόν δραστηριότητες. Ειδικότερα, το 2012 στο Δήμο λειτουργούσαν συνολικά 3.603 επιχειρήσεις εκ των οποίων οι 2.891 (80%) αντιστοιχούν σε επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα. Σχεδόν το ήμισυ (45,90%) των επιχειρήσεων αφορά σε υπηρεσίες παροχής καταλυμάτων (587) και υπηρεσιών εστίασης (740) συμμετέχοντας σε ποσοστό 35,68% στην αντίστοιχη οικονομική δραστηριότητα σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά στο σύνολο του Δήμου η διάρθρωση των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα ανά δραστηριότητα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	%
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	980	33,90
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	36	1,25
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	138	4,77
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	806	27,88
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	97	3,36
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	90	3,11
Πλωτές μεταφορές	2	0,07
Αεροπορικές μεταφορές	0	0,00
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	1	0,03
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	4	0,14
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	1.327	45,90
Καταλύματα	587	20,30
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	740	25,60
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	19	0,66
Εκδοτικές δραστηριότητες	1	0,03
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	1	0,03
Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	2	0,07
Τηλεπικοινωνίες	6	0,21
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	7	0,24
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	2	0,07

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	%
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	19	0,66
Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	1	0,03
Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1	0,03
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	17	0,59
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	26	0,90
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	26	0,90
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	53	1,83
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	15	0,52
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	7	0,24
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	4	0,14
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	1	0,03
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	5	0,17
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	21	0,73
Κτηνιατρικές δραστηριότητες		0,00
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	180	6,23
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	121	4,19
Δραστηριότητες απασχόλησης	0	0,00
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και άλλων υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	39	1,35
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	6	0,21
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	10	0,35
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	4	0,14
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ, ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	4	0,14
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4	0,14
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	36	1,25
Εκπαίδευση	36	1,25
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	18	0,62
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	9	0,31
Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος	4	0,14
Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	5	0,17
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	66	2,28
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	8	0,28
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων, και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	0	0,00

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	%
Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	8	0,28
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	50	1,73
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	66	2,28
Δραστηριότητες οργάνωσης	1	0,03
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	9	0,31
Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	56	1,94
	2.891	

Πηγή: Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού
<http://www.hersonisos.gr/municipal/tourism/tourism-satellite-accounts.html>

1.4.5 Τουριστική δραστηριότητα

Ο Δήμος Χερσονήσου είναι ένας από τους πλέον δημοφιλείς και ανεπτυγμένους τουριστικούς προορισμούς της Κρήτης. Η τουριστική δραστηριότητα αναπτύσσεται στις παράκτιες κοινότητες ήτοι **Λιμένα Χερσονήσου, Γούβες και Μάλια**, ενώ στις περιοχές της ενδοχώρας η τουριστική κίνηση είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Το μοντέλο του τουρισμού που για χρόνια επικρατούσε είναι εκείνο του οργανωμένου, μαζικού τουρισμού με μία σχεδόν απόλυτη εξάρτηση από μεγάλους ταξιδιωτικούς οργανισμούς της Ευρώπης. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια καταγράφονται προσπάθειες **εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος και ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού**, προκειμένου να διαφοροποιηθεί το τουριστικό προϊόν και

να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού αυτού προορισμού προσελκύοντας και άλλες ομάδες επισκεπτών πέραν των μαζικών τουριστών.

Η τουριστική δραστηριότητα στην περιοχή λαμβάνει τις εξής μορφές:

- **Τουρισμός Αναψυχής:** Αποτελεί την πιο διαδεδομένη μορφή τουριστικής δραστηριότητας με αρχή παρουσίας στην περιοχή τη δεκαετία του 1960, προσφέροντας ποικιλία δραστηριοτήτων και εμπλουτισμένο τουριστικό προϊόν αναψυχής πλούσιο σε εναλλαγές χρωμάτων (εκτεταμένο παραθαλάσσιο μέτωπο, λειτουργία υδάτινων πάρκων, ανεπτυγμένη εμπορική αγορά, γαστρονομία και νυχτερινή διασκέδαση).
- **Πολιτιστικός Τουρισμός:** Η ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνει ένα πλούσιο δίκτυο πολιτιστικών πόρων, το οποίο συμπεριλαμβάνει μουσεία (π.χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Μαλίων, Αργυράκειο Πολεμικό & Εθνολογικό Μουσείο κλπ) και δύο ενυδρεία (Θαλασσόκοσμος και Aquaworld Aquarium). Εκτός αυτών, οι οικισμοί του Δήμου έχουν να επιδείξουν πλούσια πολιτιστική παράδοση, ενώ σημειώνεται και η ύπαρξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων (Αρχαιολογικός Χώρος Μαλίων, Χρυσόλακκος, Αρχαιολογικός Χώρος Αμνισού, Λαογραφικό Μουσείο Παρλαμά, Μουσείο Λυχνοστάτης κλπ).
- **Θρησκευτικός Τουρισμός:** Στην περιοχή συναντούνται πολυάριθμοι πόροι θρησκευτικού ενδιαφέροντος, οι οποίοι αποτελούν σημαντικούς πόλους έλξης επισκεπτών, δεκάδες εκκλησίες και εξωκκλήσια του 11ου αιώνα μ.Χ. μέχρι και το 16ο αιώνα μ.Χ., καθώς και αρκετά μοναστήρια.
- **Τουρισμός αθλητικών δραστηριοτήτων:** Η συγκεκριμένη τουριστική μορφή παρουσιάζει αρκετές και διαφορετικές δυνατότητες για την περιοχή, η οποία διαθέτει πλούσιο και επισκέψιμο φυσικό περιβάλλον. Σχετικές δραστηριότητες είναι η πεζοπορία, η ποδηλασία, οι καταδύσεις, η ιππασία, το γκολφ, η αναρρίχηση κλπ.
- **Συνεδριακός Τουρισμός:** Στην περιοχή διοργανώνεται ένας σημαντικός αριθμός συνεδρίων και εκθέσεων, δραστηριότητες οι οποίες οδηγούν σε αυξημένες επισκέψεις και ενισχύουν τη συνολική τουριστική δραστηριότητα της περιοχής.

Ο Δήμος Χερσονήσου συγκεντρώνει σχεδόν το **74% των κλινών της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου** και περίπου το 29% των κλινών της Περιφέρειας Κρήτης. Ειδικότερα, στο Δήμο το 2012 λειτουργούσαν **65.600 κλίνες**, εκ των οποίων το 81% αντιστοιχούσε σε ξενοδοχειακά καταλύματα και το 18% σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα – δωμάτια. Το υπόλοιπο 1% αφορούσε σε κλίνες τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών / επαύλεων και κάμπινγκ.

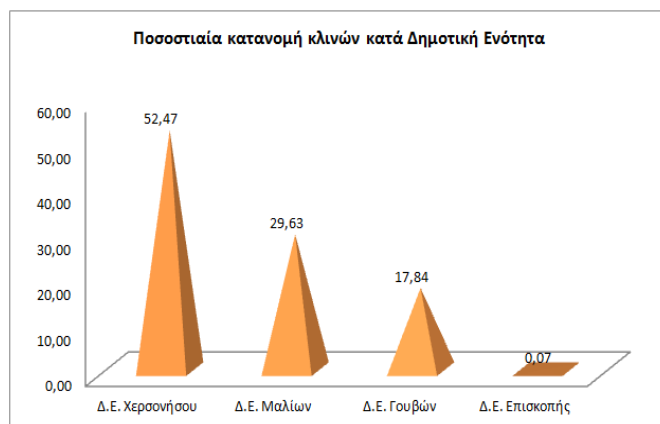

ΚΛΙΝΕΣ					
	Ξενοδοχειακά Καταλύματα	Ενοικιαζόμενα Δωμάτια-Διαμερίσματα	Τουριστικές Κατοικίες / Επαύλεις	Κάμπινγκ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ
Περιφέρεια Κρήτης	168.440	50.313	5.600	2.531	226.884
Π.Ε. Ηρακλείου	69.686	17.146	997	982	88.811
Δήμος Χερσονήσου	53.291	11.749	178	382	65.600
Δ.Ε. Χερσονήσου	30.338	3.885	83	112	34.418
Δ.Ε. Μαλίων	13.112	6.279	44	0	19.435
Δ.Ε. Γουβών	9.835	1.585	12	270	11.702
Δ.Ε. Επισκοπής	6	0	39	0	45
% Συμμετοχής Δήμου στην Π.Ε. Ηρακλείου	76,5%	68,5%	17,9%	38,9%	73,9%
% Συμμετοχής Δήμου στην Περιφέρεια Κρήτης	31,6%	23,4%	3,2%	15,1%	28,9%

Πηγή: Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού

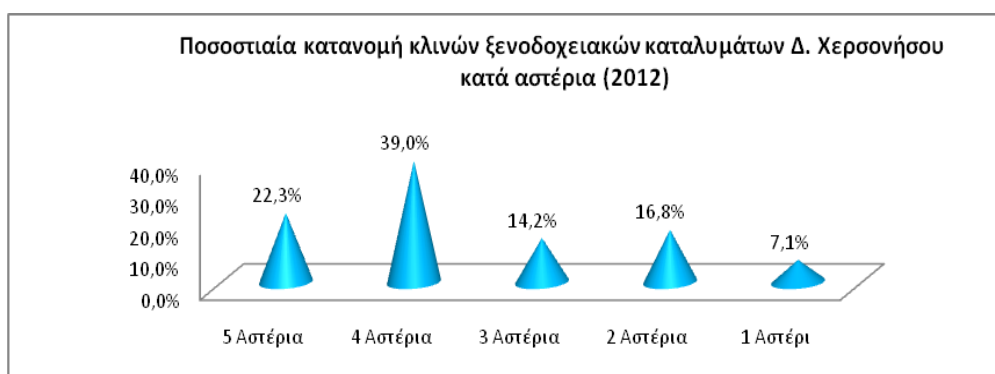

Η σπουδαιότητα του τουριστικού τομέα για την τοπική οικονομία τεκμηριώνεται και από την εξέλιξη του αριθμού των κλινών που λειτουργούν στο Δήμο. Διαχρονικά, στην περίοδο 2009-2012 ο αριθμός των κλινών αυξάνεται συνεχώς. Μάλιστα, το ποσοστό αύξησης ανέρχεται σε 3,68%.

Από πλευράς χωρικής συγκέντρωσης, η πλειονότητα των κλινών, ήτοι το 56,93%, λειτουργούν στη Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου. Ακολουθεί η Δημοτική Ενότητα Μαλίων με 24,60% και η Δημοτική Ενότητα Γουβών με 18,46%. Στη Δημοτική Ενότητα Επισκοπής υπάρχουν ελάχιστες κλίνες.

Η ποιότητα των κλινών των ξενοδοχειακών καταλυμάτων του Δήμου είναι πολύ υψηλή, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος τους, περίπου το **61% αφορά σε κλίνες καταλυμάτων 5 και 4 αστεριών**.

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνεται αναλυτικά η ποιότητα των ξενοδοχειακών κλινών και των κλινών ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων-δωματίων κατά Δημοτική Ενότητα για το έτος 2012.

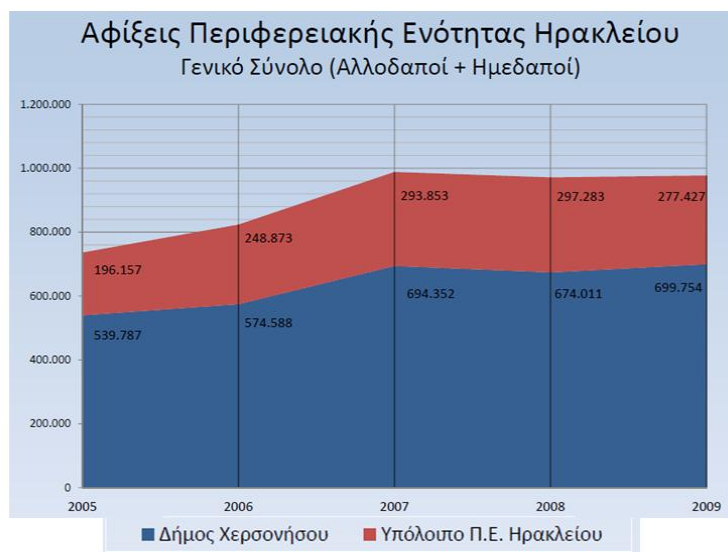
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΛΙΝΕΣ								
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	5 Αστέρια	4 Αστέρια	3 Αστέρια	2 Αστέρια	1 Αστέρι	Β	Γ	Δ
ΔΕ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	27,40	41,10	11,80	14,40	4,80	0,00	0,40	0,10
ΔΕ ΜΑΛΛΙΩΝ	15,70	23,50	19,80	23,30	16,40	0,00	0,30	1,00
ΔΕ ΓΟΥΒΩΝ	15,10	53,40	14,00	15,60	1,80	0,00	0,20	0,00
ΔΕ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	23,3	39	14,2	16,8	7,1	0	0,3	0,3

Πηγή: Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού

ΚΛΙΝΕΣ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ- ΔΩΜΑΤΙΩΝ							
	Μονάδες	Κλίνες	% Κλινών	4 κλειδιών	3 κλειδιών	2 κλειδιών	1 κλειδιού
Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	160	3.885	33,07	7,28	55,06	31,66	6,00
Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ	246	6.279	53,44	3,12	42,40	45,56	8,92
Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ	80	1.585	13,49	3,28	37,98	48,20	10,54
Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	486	11.749	100	4,52	45,99	41,32	8,17

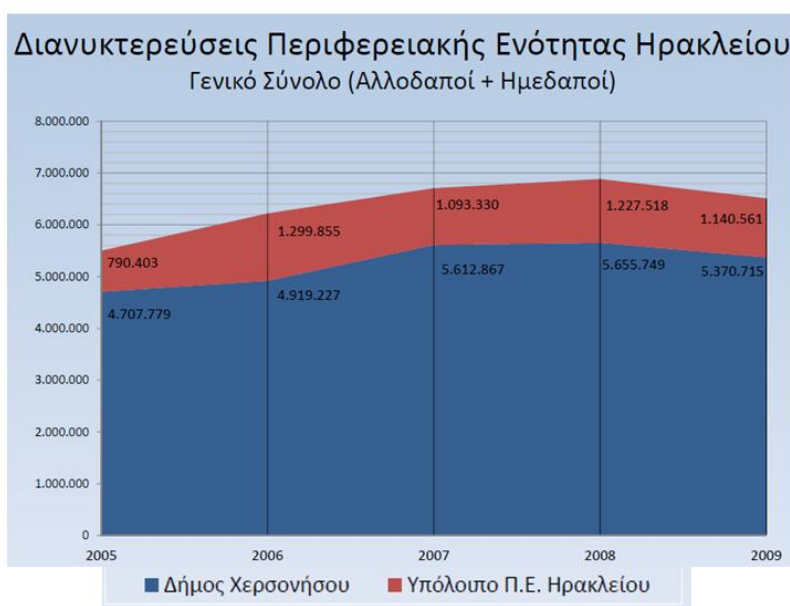
Πηγή: Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού

Η τουριστική κίνηση του Δήμου αποτυπώνεται από τον αριθμό των αφίξεων. Στο διάστημα 2005 έως το 2009, για το οποίο και υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα από το Δήμο, καταγράφεται συνεχής αύξηση των αφίξεων με εξαίρεση το έτος 2008 ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης. Το 2009 στο Δήμο **αφίχθησαν 699.754 επισκέπτες** που αναλογούν στο 71,60% των συνολικών αφίξεων της Π.Ε. Ηρακλείου.

Πηγή: Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού

Για το ίδιο διάστημα, οι διανυκτερεύσεις σημειώνουν αυξητική πορεία έως και το 2008, ενώ το 2009 καταγράφεται μείωση της τάξης του 5% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος. Όπως φαίνεται στο επόμενο γράφημα, το 2009 Δήμος συγκέντρωσε το 82% των διανυκτερεύσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Π.Ε. Ηρακλείου.

Πηγή: Δήμος Χερσονήσου, Δορυφόροι Λογαριασμοί Τουρισμού

Ο Δήμος Χερσονήσου, λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο αριθμό επαναλαμβανόμενων τουριστών και επισκεπτών και το γεγονός ότι η πιστότητα των τουριστών αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο που μπορεί να αξιοποιηθεί με σκοπό να:

- ενισχύσει τη φήμη του δήμου ως προορισμού,
- προσελκύσει περισσότερους νέους επισκέπτες,
- δημιουργήσει πρεσβευτές του Δήμου, της Κρήτης αλλά και της χώρας γενικότερα³⁶

δημιούργησε ένα **Πλαίσιο Τοπικής Πολιτικής Επιβράβευσης της Πιστότητας Τουριστών**.

Το εν λόγω πλαίσιο, περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα, δράσεις και ενέργειες όπως η:

1. δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριών – Μητρώου Πιστών Τουριστών.
2. οργάνωση τακτικής επικοινωνίας με τους πιστούς τουρίστες.
3. οργάνωση εκδηλώσεων στη χώρα προορισμού των πιστών τουριστών.
4. συμβολική επιβράβευση των πιστών τουριστών κατά τις διακοπές τους

³⁶ Έγκριση Τοπικής πολιτικής επιβράβευσης της πιστότητας τουριστών επισκεπτών στον Δήμο Χερσονήσου και έγκριση αναμόρφωσης Προϋπολογισμού 2015 (Αντιδημαρχία Τουρισμού & Απασχόλησης 15/07/2015).

5. συμμετοχή επαναλαμβανόμενων – πιστών επισκεπτών σε προωθητικές ενέργειες του Δήμου Χερσονήσου
6. δημιουργία συμβολικής κάρτας ανταποδοτικών ωφελειών με συμβεβλημένες επιχειρήσεις που θα παρέχουν εκπτώσεις, ειδικά προνόμια

Αρμόδιος για την άσκηση της ως άνω πολιτικής είναι ο Αντιδήμαρχος Τουρισμού και Απασχόλησης σε συνεργασία με το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο αναγνωρίζει τη σημασία και τα οφέλη της πιστότητας των τουριστών επισκεπτών προς το Δήμο Χερσονήσου, συμπεριλαμβάνοντας τις ως άνω δράσεις στο Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου.

1.4.6 Ανάλυση εισοδηματικού επιπέδου κατοίκων

Όσον αφορά το επίπεδο του εισοδήματος των κατοίκων της περιοχής του Δήμου Χερσονήσου, σύμφωνα με το ΚΕΠΥΟ και με στοιχεία των οικονομικών ετών 2009-2012, παρατηρείται ότι οι κάτοικοι των γειτονικών περιοχών του Ηρακλείου εμφανίζουν υψηλότερο μέσο εισόδημα από τις υπόλοιπες περιοχές. Χαρακτηριστικά σημειώνεται συγκέντρωση υψηλότερων εισοδημάτων στο δυτικό τμήμα του Δήμου Χερσονήσου (ΔΕ Επισκοπής και τμήμα της ΔΕ Γουβών), χωρίς ωστόσο να παραβλέπονται τα υψηλά εισοδήματα των παραλιακών περιοχών των ΔΕ Χερσονήσου και Μαλίων λόγω του τουριστικού τους χαρακτήρα. Αντιθέτως, χαμηλότερα εισοδήματα εμφανίζονται στο δυτικό τμήμα της ΔΕ Μαλίων και στο ενδότερο τμήμα της ΔΕ Χερσονήσου. Σε σχέση με το εισοδηματικό επίπεδο των ανωτέρων επιπέδων, το μέσο φορολογούμενο εισόδημα του Δήμου Χερσονήσου είναι χαμηλότερο από αυτό της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και της Περιφέρειας (94,7% και 96,7% αντίστοιχα). Σε σχέση και με τις υπόλοιπες περιοχές της Περ. Ενότητας Ηρακλείου, υψηλότερο μέσο εισοδηματικό επίπεδο από αυτό του Δήμου Χερσονήσου συναντάται σχεδόν στο σύνολο του Δήμου Ηρακλείου, γεγονός αναμενόμενο λόγω της ύπαρξης της αστικής περιοχής του Ηρακλείου και των οικονομικών δραστηριοτήτων που εκτελούνται σε αυτή. Επίσης, μεγαλύτερο εισόδημα από αυτό του Δήμου Χερσονήσου παρατηρείται σε επιμέρους περιοχές των υπόλοιπων Δήμων (π.χ. Μοίρες - Δήμος Φαιστού, Γάζι - Δήμος Μαλεβιζίου και Αρχάνες - Δήμος Αρχανών-Αστερουσίων).

Εξετάζοντας την εξέλιξη του δείκτη για την περίοδο 2009-2012 παρατηρείται ότι το μέσο φορολογούμενο εισόδημα των κατοίκων σημαντικού τμήματος της περιοχής σημειώνει μείωση. Πιο συγκεκριμένα οι περιοχές που σημειώνουν τη μεγαλύτερη μείωση εισοδημάτων είναι ο Λιμένας Χερσονήσου (7,7%) και τα Μάλια (5,5%). Αντιθέτως αύξηση εισοδημάτων εμφανίζεται στην περιοχή της Επισκοπής (3,2%). Όσον αφορά τις υπόλοιπες περιοχές των

Δήμων της Περ. Ενότητας σημειώνονται τόσο αύξηση όσο και μείωση εισοδημάτων. Για παράδειγμα παρατηρείται ότι το σύνολο των Δήμων Μίνωα Πεδιάδος και Αρχανών-Αστερουσίων σημειώνει αύξηση. Επίσης σε αρκετές υποπεριοχές σημειώνονται σημαντικά θετικά ποσοστά εξέλιξης του μέσου φορολογούμενου εισοδήματος (π.χ. Έμπαρος Δήμου Βιάννου, Πύργος Αρχανών-Αστερουσίων, Αγ. Μύρωνας και Δάφνες Ηρακλείου).

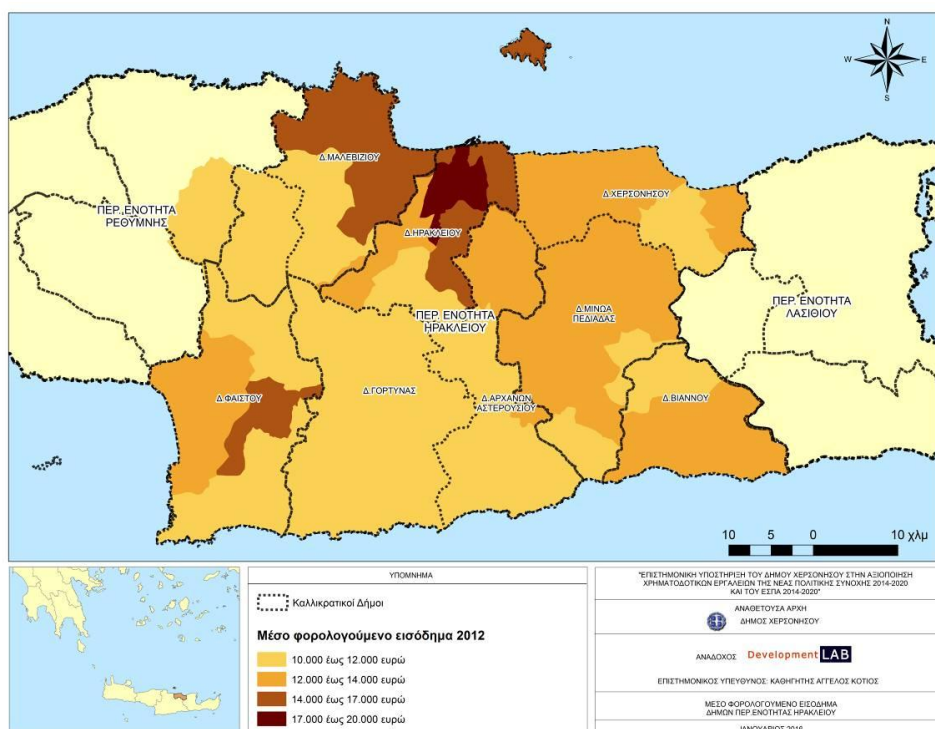
Τέλος, συσχετίζοντας το εισοδηματικό επίπεδο της περιοχής με το όριο της φτώχειας (όπως αυτό έχει διαμορφωθεί για το 2012), φαίνεται ότι το σύνολο της περιοχής βρίσκεται πάνω από το όριο της φτώχειας αλλά με σημαντική διαφορά από τα επίπεδα της Περιφέρειας. Πιο συγκεκριμένα, κοντά στο όριο της φτώχειας αλλά πάνω από αυτό βρίσκονται οι περιοχές Μοχός, Μάλια και Λιμένας Χερσονήσου, ενώ σε ικανοποιητικό βαθμό πάνω από το όριο βρίσκεται η Επισκοπή. Σε αυτό το σημείο τονίζεται ότι ορισμένες περιοχές των υπολοίπων Δήμων της Περ. Ενότητας βρίσκονται βάσει του ίδιου δείκτη κάτω από το όριο της φτώχειας.

Μέσο φορολογούμενο εισόδημα για το 2012 των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου						
		2012	2009	Μεταβολή 2009-2012	Ποσοστό στο ΜΟ της χώρας 2012	Μέσο φορολογούμενο εισόδημα προς όριο φτώχειας 2012 (11.986 ευρώ)
Δ. Χερσονήσου	Επισκοπή	13.461	13.042	3,20%	80,20%	1,12
	Λιμένας Χερσονήσου	13.002	14.082	-7,70%	77,40%	1,08
	Μάλια	12.186	12.840	-5,10%	72,60%	1,02
	Μοχός	11.990	12.180	-1,60%	71,40%	1
Δ. Αρχανών-Αστερουσίων	Αρχάνες	13.614	13.102	3,90%	81,10%	1,14
	Πύργος Μονοφατσίου	11.291	10.552	7,00%	67,20%	0,94
Δ. Βιάννου	Α. Βιάννος	12.015	12.072	-0,50%	71,50%	1
	Έμπαρος	11.868	10.738	10,50%	70,70%	0,99
Δ. Γόρτυνας	Αγ. Βαρβάρα	11.619	11.349	2,40%	69,20%	0,97
	Αγ. Δέκα	11.940	12.440	-4,00%	71,10%	1
	Ασήμι	10.558	11.036	-4,30%	62,90%	0,88
	Γέργερι	11.235	12.561	-10,60%	66,90%	0,94
	Καστέλλι	13.195	13.779	-4,20%	78,60%	1,1
Δ. Ηρακλείου	Αγ. Μύρωνας	12.936	12.162	6,40%	77,00%	1,08
	Δάφνες	11.928	11.226	6,30%	71,00%	1
	Ηράκλειο	16.434	17.827	-7,80%	97,90%	1,37
		19.816	20.928	-5,30%	118,00%	1,65
		22.033	26.520	-16,90%	131,20%	1,84
		20.064	21.260	-5,60%	119,50%	1,67
		19.124	19.716	-3,00%	113,90%	1,6
		15.161	15.891	-4,60%	90,30%	1,26
		16.200	16.863	-3,90%	96,50%	1,35
		19.183	20.114	-4,60%	114,20%	1,6

Μέσο φορολογούμενο εισόδημα για το 2012 των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου						
		2012	2009	Μεταβολή 2009-2012	Ποσοστό στο ΜΟ της χώρας 2012	Μέσο φορολογούμενο εισόδημα προς όριο φτώχειας 2012 (11.986 ευρώ)
		17.954	18.756	-4,30%	106,90%	1,5
		16.283	16.979	-4,10%	97,00%	1,36
		16.710	17.148	-2,50%	99,50%	1,39
		19.594	20.393	-3,90%	116,70%	1,63
		17.271	18.335	-5,80%	102,80%	1,44
		15.524	15.970	-2,80%	92,40%	1,3
	Νέο Στάδιο	20.844	29.859	-30,20%	124,10%	1,74
	Νέα Αλικαρνασός	15.229	15.510	-1,80%	90,70%	1,27
	Πόρος	28.691	28.819	-0,40%	170,80%	2,39
Δ. Μαλεβιζίου	Γάζι	16.307	16.196	0,70%	97,10%	1,36
	Κρουσώνας	11.399	10.872	4,80%	67,90%	0,95
Δ. Μίνωα Πεδιάδας	Αρκαλοχώρι	13.182	12.905	2,10%	78,50%	1,1
Δ. Φαιστού	Ζαρός	11.676	11.470	1,80%	69,50%	0,97
	Μοίρες	14.046	14.723	-4,60%	83,60%	1,17
	Πόμπια	11.751	12.157	-3,30%	70,00%	0,98
	Τυμπάκι	12.745	13.267	-3,90%	75,90%	1,06
Π.Ε. Ηρακλείου		15.713	16.226	-3,16%	96,6%	1,31
Περιφέρεια Κρήτης		15.389	15.937	-3,44%	91,63%	1,28

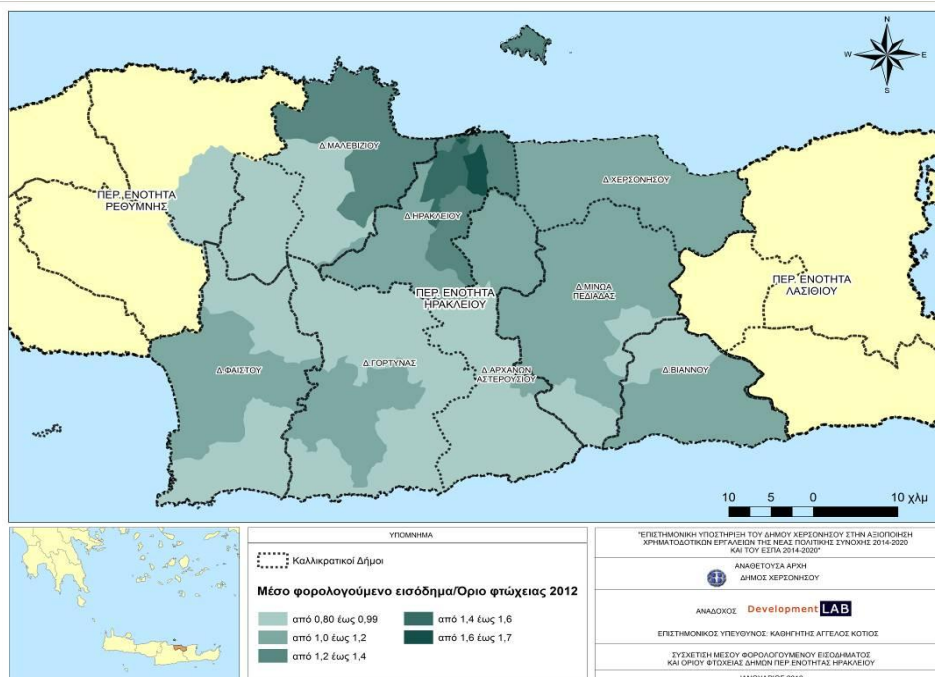
Πηγή: ΚΕΠΥΟ 2009 και 2012 - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Μέσο φορολογούμενο εισόδημα για το 2012 των Δήμων της Π.Ε. Ηρακλείου

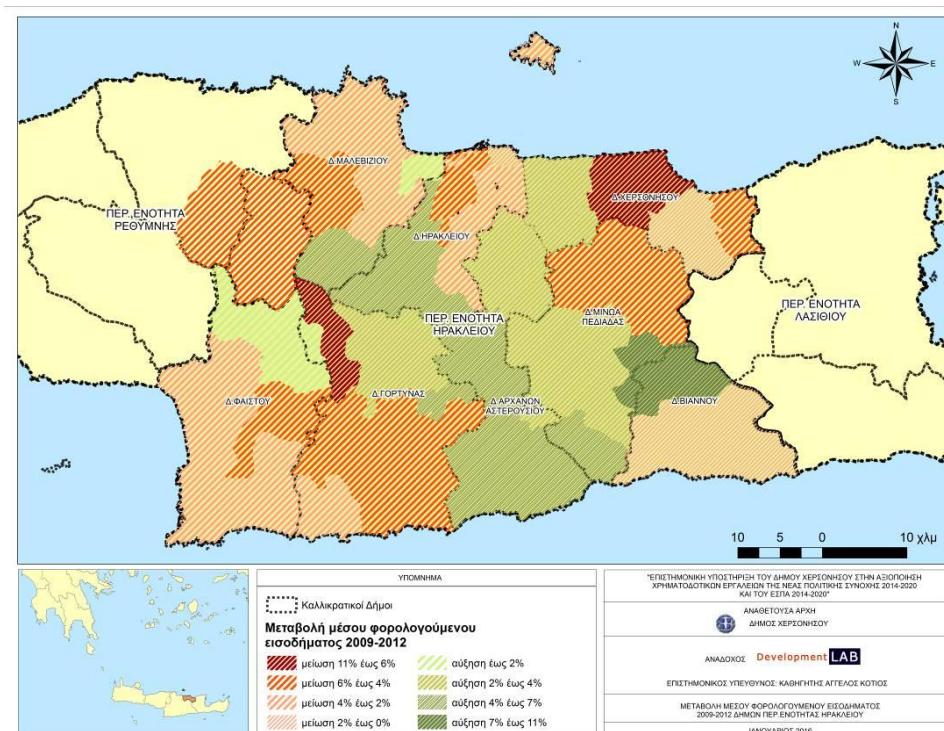
Πηγή: ΚΕΠΥΟ 2012 - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Συσχέτιση εισοδήματος με όριο φτώχειας για τους Δήμους της Π.Ε. Ηρακλείου

Πηγή: ΚΕΠΥΟ 2012 - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Μεταβολή μέσου φορολογούμενου εισοδήματος 2009-2012

Πηγή: ΚΕΠΥΟ 2009 και 2012 - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

1.4.7 Καθημερινή εργασιακή κινητικότητα

Η καταγραφή των καθημερινών μετακινήσεων των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής από και προς το Δήμο Χερσονήσου για λόγους εργασίας φανερώνει ότι ο Δήμος αποτελεί **σημαντικό πόλο έλξης εργαζομένων**. Μάλιστα η καθημερινή εισροή εργαζομένων είναι 2,5 φορές η αντίστοιχη εκροή, όπως φανερώνουν και οι τιμές των δεικτών εισροής (2,53) και εκροής (0,40). Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων η μεγαλύτερη εισροή εργαζομένων παρατηρείται στις ΔΕ Χερσονήσου (δείκτης εισροής 9,53) και Μαλίων (5,46) και η μικρότερη στη ΔΕ Επισκοπής (0,28). Αντίθετα, η μεγαλύτερη εκροή παρατηρείται στη ΔΕ Επισκοπής (δείκτης εκροής 3,59) και η μικρότερη στη ΔΕ Χερσονήσου (0,10).

Δείκτης εισροής και εκροής εργαζομένων στις Δημοτικές Ενώτητες του Δήμου Χερσονήσου		
	Δείκτης εισροής	Δείκτης εκροής
Δ.Ε. Χερσονήσου	9,53	0,10
Δ.Ε. Γουβών	0,58	1,71
Δ.Ε. Επισκοπής	0,28	3,59
Δ.Ε. Μαλίων	5,46	0,18
Δήμος Χερσονήσου	2,53	0,40

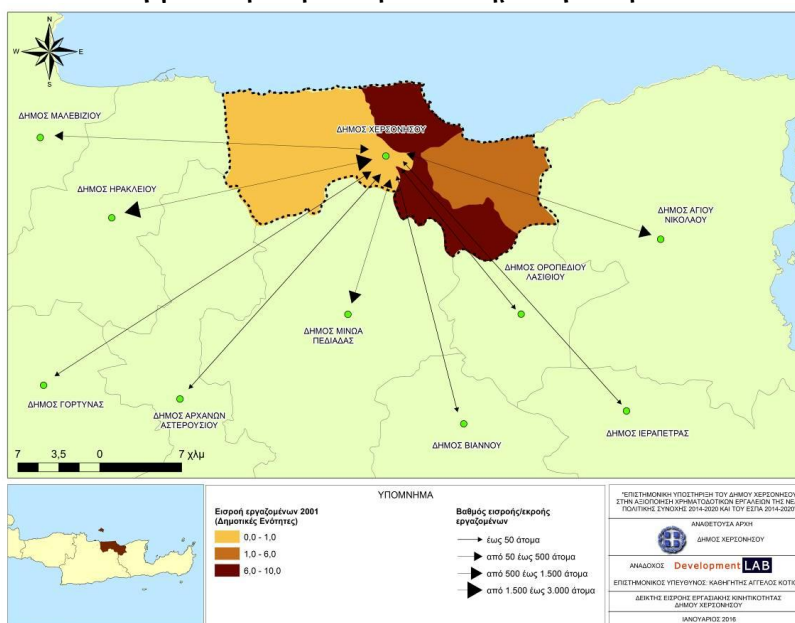
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Χερσονήσου γίνεται από το Δήμο Ηρακλείου (77,2% του συνόλου των ατόμων που έρχονται στο Δήμο). Ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι Δήμοι Μίνωα Πεδιάδας και Μαλεβιζίου (7,3% και 4,9% αντίστοιχα). επίσης, η μεγαλύτερη εκροή εργαζομένων από το Δήμο Χερσονήσου γίνεται προς το Δήμο Ηρακλείου (87,3% του συνόλου των ατόμων που φεύγουν από το Δήμο), ενώ ακολουθούν οι Δήμοι Αγίου Νικολάου (3,9%) και Μίνωα Πεδιάδος (3,3%).

Αριθμός εργαζομένων που μετακινούνται καθημερινά από και προς το Δήμο Χερσονήσου		
	Από Δήμο Χερσονήσου προς:	Προς Δήμο Χερσονήσου από:
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1.158	2.575
ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	4	24
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	1	4
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ	2	55
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	44	245
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ-ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	7	133
ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	3	16
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	28	165
ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	16	22
ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	1	5
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	52	71
ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	0	6
ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	9	1
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	1	2
ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	12
ΣΥΝΟΛΟ	1.327	3.336

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

Εργασιακή κινητικότητα στο Δήμο Χερσονήσου

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Μελέτη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2015

1.5 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης περιοχής Δήμου Χερσονήσου (SWOT Ανάλυση)

Στην ενότητα αυτή καταγράφονται οι σημαντικότεροι παράγοντες που αναστέλλουν αλλά και εκείνοι που ενισχύουν την αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου Χερσονήσου και τα συμπεράσματα που προκύπτουν με τη μορφή κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης, τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, κατά την επόμενη πενταετία.

1.5.1 Προβλήματα και απειλές

Με τον όρο «Προβλήματα» (ή Μειονεκτήματα) λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του Δήμου που προκύπτουν από εγγενή προβλήματα και ενδογενείς παράγοντες της ίδιας της γεωγραφικής περιοχής. Με τον όρο «Απειλές» (ή Περιορισμοί) λαμβάνονται υπόψη οι παράγοντες, αλλαγές και εξελίξεις στο εξωτερικό περιβάλλον που αξιολογούνται αρνητικά, διότι αποτελούν εμπόδια ή απειλές στην εκπλήρωση του σκοπού του δήμου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
- Μαζικός τουρισμός, εποχικότητα, έλλειψη προγραμματισμού, επικράτηση μονοδιάστατου μοντέλου «ήλιος – θάλασσα» - Χωρική συγκέντρωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή του δήμου - Υποβάθμιση φυσικών πόρων και αλλοίωση τοπίου. - Μερική αξιοποίηση πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών - Συγκρούσεις χρήσεων γης και αυθαίρετη δόμηση - Υφαλμύρωση υπόγειου υδροφορέα και υπερβολική κατανάλωση υδάτινων πόρων κατά την τουριστική περίοδο - Ελλιπής μελέτη για τη ρύθμιση του οδοφωτισμού και τη σωστή τοποθέτηση του αστικού εξοπλισμού - Έλλειψη ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου - Παράνομη στάθμευση και διαμόρφωση αστικού χώρου (μικρά πεζοδρόμια, άστοχη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, αυθαίρετες κατασκευές, άστοχες κλίσεις οδοστρώματος, απουσία ραμπών για ΑΜΕΑ, σήμανση και αρίθμηση οδών) - Αυξημένη κίνηση οχημάτων, ειδικά κατά	- Περιβαλλοντική υποβάθμιση από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τον εποχικό τους χαρακτήρα - Επιβάρυνση του υδροφόρου ορίζοντα από υγρά απόβλητα με βλαβερές συνέπειες για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία - Υποβάθμιση του τοπίου και μείωση της ελκυστικότητας του Δήμου από ασύμβατες ανθρώπινες δραστηριότητες και εκμεταλλεύσεις (υπερβόσκηση, πυρκαγιές, εκχερσώσεις κ.α) - Εμφάνιση συνεπειών της κλιματικής αλλαγής π.χ. διάβρωση ακτών, μείωση υδάτινων πόρων, επικίνδυνα καιρικά φαινόμενα κ.α. - Περαιτέρω μείωση των πόρων της Αυτοδιοίκησης

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
τους καλοκαιρινούς μήνες - Δυσκολία αξιοποίησης του λιμένα Χερσονήσου που θα μπορούσε να συμβάλει στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος λόγω περιορισμένου χώρου και συγκρούσεων χρήσεων γης - Μεγάλες ποσότητες αστικών απορριμμάτων ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες - Σημαντική εξάρτηση των οικισμών της ενδοχώρας από τη Χερσόνησο, τα Μάλια και τις Γούβες	
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
- Χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα στην ενδοχώρα - Σταδιακή εγκατάλειψη του πρωτογενή τομέα παραγωγής - Πληθυσμός που βιώνει τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό - Έλλειψη πόρων για τη συντήρηση, ανάδειξη, αξιοποίηση μνημείων - Εποχικός χαρακτήρας απασχόλησης	- Περαιτέρω εγκατάλειψη της ενδοχώρας του δήμου και μετεγκατάσταση στους παραλιακούς οικισμούς - Περαιτέρω εγκατάλειψη του πρωτογενή τομέα παραγωγής - Περαιτέρω μείωση των πόρων της Αυτοδιοίκησης - Αύξηση των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό - Περαιτέρω συγχώνευση δομών εκπαίδευσης, φροντίδας και πρόνοιας λόγω συνέχισης της οικονομικής κρίσης - Αύξηση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
- Έλλειψη συνεργιών και διασυνδέσεων μεταξύ παραγωγικών κλάδων - Περιορισμένες υποδομές τουριστικής πληροφόρησης και ενημέρωσης για την αξιοποίηση της ενδοχώρας - Εξάρτηση του τοπικού εισοδήματος από τον τουρισμό - Τουριστικές δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας, δυσανάλογες με το μέγεθος των επιχειρήσεων - Υψηλή εποχικότητα των κύριων οικονομικών δραστηριοτήτων και της απασχόλησης - Χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών - Περιορισμένη κάλυψη ευρυζωνικού δικτύου και δικτύου ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο - Χαμηλός βαθμός διασύνδεσης έρευνας και	- Υπερβολική εξάρτηση της οικονομίας από έναν μόνο κλάδο (τουρισμό) γεγονός που την καθιστά ευάλωτη σε περιόδους κρίσης («μονοκαλλιέργεια» του τουρισμού) - Παρακμή τουριστικού μοντέλου «ήλιος – θάλασσα» καθώς μεταξύ άλλων εξαρτάται άμεσα από την εξέλιξη του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής ενώ παράλληλα η ζήτηση για εναλλακτικές μορφές – βιώσιμου – ήπιου τουρισμού αυξάνεται διαχρονικά - Σταδιακή περιθωριοποίηση της περιοχής και χρήση αυτής μόνο ως τόπου διανυκτέρευσης και ως πύλη για την μετακίνηση των τουριστών σε άλλες περιοχές με μεγαλύτερη ποικιλία όσον αφορά το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν - Περαιτέρω εγκατάλειψη του πρωτογενούς τομέα ή και εξαφάνιση παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων ή και δραστηριοτήτων - Περαιτέρω αύξηση του κόστους της

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
επιχειρηματικότητα Δυσκολία πρόσβασης σε κεφάλαια για τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και των νέων αγροτών.	αγροτικής παραγωγής - Παράταση της οικονομικής ύφεσης με περαιτέρω μείωση της ζήτησης ή περιορισμένη οικονομική ανάκαμψη - Περιορισμένη συμβολή της ακαδημαϊκής-ερευνητικής κοινότητας

1.5.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες και ευκαιρίες

Με τον όρο «Δυνατότητες» (ή Πλεονεκτήματα) λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες του δήμου που πηγάζουν από τα ίδια τα χαρακτηριστικά του, τους πόρους, το δυναμικό και τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα. Με τον όρο «Ευκαιρίες» λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες του δήμου που προκύπτουν ως αποτέλεσμα εξωγενών παραγόντων και μπορούν να αξιοποιηθούν από τον ίδιο για την εκπλήρωση του σκοπού του.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
- Σημαντικός αριθμός οικοτόπων (π.χ. περιοχή Λαγκάδας) και φυσικών και πολιτιστικών πόρων - Συγκέντρωση διοικητικών δομών και υπηρεσιών - Κεντροβαρής γεωγραφική θέση του Δήμου - Θεσμοθετημένος χωροταξικός σχεδιασμός (ΣΧΟΟΑΠ/ΓΠΣ) - Ιδιαίτερο και ελκυστικό φυσικό ανάγλυφο που συνδυάζει εκτεταμένο παραλιακό μέτωπο με ορεινούς σχηματισμούς (σπήλαια και φαράγγια) - Πλούσιο και μοναδικής οικολογικής αξίας φυσικό περιβάλλον - Συμμετοχή στο Σύμφωνο των Δημάρχων - Οριοθετημένες προστατευόμενες περιοχές NATURA - Λειτουργίες περιφερειακής / διαπεριφερειακής εμβέλειας στον τομέα προστασίας περιβάλλοντος - Ήπιο κλίμα - Πλαίσιο Τοπικής Πολιτικής Επιβράβευσης της Πιστότητας Τουριστών - Διαδημοτική συνεργασία με τους Δήμους Ηρακλείου & Μαλεβιζίου για την προστασία των παράκτιων πόρων	- Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες (Διαρθρωτικά Ταμεία και Ανταγωνιστικά Προγράμματα περιόδου 2014-2020) για την προστασία-ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής - Αξιοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικού χώρου - Η πολιτική της Γαλάζιας Ανάπτυξης της Ε.Ε.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Σύγχρονο (σε μεγάλο βαθμό) οδικό δίκτυο που συμβάλει στη μείωση των χρονοαποστάσεων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα (Ηράκλειο – Άγιος Νικόλαος) και την ενδοχώρα του δήμου	
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
- Λειτουργίες περιφερειακής / διαπεριφερειακής εμβέλειας στους τομείς εκπαίδευσης και έρευνας - Καλό δημογραφικό προφίλ - Υψηλού επιπέδου κοινωνική συνοχή μετά τη συνένωση των 4 Καποδιστριακών Δήμων - Λειτουργία σημαντικών φορέων υπερτοπικής σημασίας (ΕΛΚΕΘΕ, ΔΕΚΚ, Βιοτεχνικό πάρκο Ανώπολης, κλπ) - Ανάληψη πλήθους τοπικών πρωτοβουλιών στον τομέα του πολιτισμού - Δημιουργία και στήριξη σχετικών πολιτιστικών δομών - Σημαντικά μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι - Υποδομές κάλυψης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας - Πολιτιστικοί σύλλογοι με αξιόλογη δράση και έργο - Αξιόλογες αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητική δραστηριότητα	- Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για τη βελτίωση των υποδομών υγείας & πρόνοιας και των παρεχόμενων υπηρεσιών - Περιφερειακή στρατηγική για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού - Αξιοποίηση ΤΠΕ για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος - Αξιοποίηση εθνικού πλαισίου για την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
- Αυξημένες ευκαιρίες απασχόλησης στον τριτογενή τομέα - Υποδομές λιμένα Χερσονήσου και μαρίνας Γουβών για επαγγελματικά αλιευτικά και τουριστικά σκάφη - Οργανωμένες φυσιολατρικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες - Σημαντική συγκέντρωση φυσικών, πολιτιστικών και ανθρωπογενών πόρων που μπορούν να ενισχύσουν το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν - Χαμηλό επίπεδο ανεργίας συγκριτικά με γειτονικές περιοχές	- Αξιοποίηση προγραμμάτων για τη συντήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων - Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την εκπαίδευση-κατάρτιση - Σχεδιαζόμενες τουριστικές επενδύσεις στην περιοχή - Ολοκλήρωση λιμένα Μαλίων

1.5.3 Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση, τα ζητήματα στα οποία φαίνεται να έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος συνοψίζονται στα παρακάτω:

1. σε κοινωνικές παροχές και σε δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και
2. στον εμπλουτισμό των αστικών υποδομών που ωστόσο φαίνεται να εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα.

Από την άλλη, τα προβλήματα που εξακολουθούν να εντοπίζονται ως ιδιαίτερα κρίσιμα είναι:

- η εποχικότητα του τουρισμού,
- το χαμηλό επίπεδο συνεργειών μεταξύ τουρισμού και αγρο-διατροφικού τομέα,
- η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων (υδάτων) και η αλλοίωση του φυσικού τοπίου,
- οι συγκρούσεις των χρήσεων γης με αποτέλεσμα να επιδεινώνεται η κατάσταση των φυσικών οικοτόπων,
- η υπολειτουργία πολλών πολιτιστικών ιδρυμάτων κυρίως λόγω ελλειπών υποδομών και
- η αδυναμία αναγνώρισης, ανάδειξης, προστασίας και αξιοποίησης του τοπικού κεφαλαίου (φυσικού, κοινωνικού, πολιτιστικού).

Πέραν τούτων όμως, αρκετά από τα κρίσιμα ζητήματα της προηγούμενης περιόδου εξακολουθούν να εμφανίζονται καθώς φαίνεται να απαιτείται υιοθέτηση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου, η αποδοχή του οποίου πολλές φορές απαιτεί μακροχρόνιες προσπάθειες και ισχυρή κοινωνική συναίνεση και συνοχή. Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης για το Δήμο Χερσονήσου, ανά θεματικό τομέα, όπως προέκυψαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή, είναι τα εξής:

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα	
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
☒	Ο ορθολογικός καθορισμός των χρήσεων γης και των όρων και περιορισμών για την άσκηση δραστηριοτήτων στην περιοχή.
☒	Περιβαλλοντική εκπαίδευση των κατοίκων και των επιχειρήσεων που θα συμβάλλουν στην άμβλυνση των συγκρούσεων μεταξύ των διαφόρων χρήσεων γης.
☒	Προστασία και ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων και των προστατευόμενων περιοχών του δήμου.
☒	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού με προώθηση της εκπαίδευσης, της κατάρτισης – επιμόρφωσης και της απασχόλησης.
☒	Ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων.
☒	Προστασία των ακτών του δήμου από τη διάβρωση.

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα	
☒	Ορθολογική αξιοποίηση και προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, αντιμετώπιση των πιέσεων που εμφανίζονται και συγχρόνως ανάδειξη της φυσιογνωμίας της περιοχής.
☒	Προστασία, ανάδειξη και διατήρηση βιοποικιλότητας και φυσικού περιβάλλοντος.
☒	Πρωώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης μεταξύ παράκτιας ζώνης και ενδοχώρας χωρίς όμως αλλοτρίωση του χαρακτήρα της δεύτερης.
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
☒	Ενίσχυση των δομών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του δήμου.
☒	Στενή συνεργασία και συντονισμός με συλλόγους και φορείς στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής.
☒	Συντήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων.
☒	Συνεργασία με τοπικούς και εθνικούς φορείς ανάπτυξης του αθλητισμού και των σχετικών εγκαταστάσεων.
☒	Στήριξη και διασφάλιση της απρόσκοπτης και εύρυθμης λειτουργίας των δομών υγείας που λειτουργούν στην περιοχή του δήμου και κάλυψη των κενών όπου εντοπίζονται.
☒	Δημιουργία προϋποθέσεων για την παραμονή του πληθυσμού και την προσέλκυση νέων κατοίκων στην ενδοχώρα του δήμου.
☒	Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου.
☒	Ήπια αξιοποίηση της τοπικής ταυτότητας και των ιδιαίτερων πολιτιστικών πόρων της περιοχής και συνεργασία με τους πολιτιστικούς φορείς της περιοχής.
☒	Στήριξη της έρευνας και μελέτης του τοπικού φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου.
☒	Ενίσχυση των δομών εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ενηλίκων.
☒	Αξιοποίηση του εθελοντισμού σε συλλογικές πρωτοβουλίες και δράσεις.
☒	Στήριξη των αθλητικών σωματείων και διαρκής βελτίωση-ενίσχυση των αθλητικών υποδομών σε όλη την περιοχή του δήμου.
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
☒	Αξιοποίηση της έκτασης της Πρώην Αμερικάνικης Βάσης Γουρνών (Π.Α.Β.Γ.)
☒	Ολοκλήρωση της μαρίνας Μαλίων
☒	Ανάδειξη χωρικών επιπτώσεων φράγματος Αποσελέμη και σχεδιασμός ολοκληρωμένου προγράμματος βιώσιμης διαχείρισης και ήπιας αξιοποίησης της περιοχής
☒	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
☒	Στήριξη της διασύνδεσης του αγροτοδιατροφικού τομέα με τον τουριστικό κλάδο.
☒	Βελτίωση των υποδομών του πρωτογενή τομέα (οδοποιία, δίκτυα άρδευσης, εγγειοβελτιωτικά έργα κ.α.).
☒	Διασφάλιση εντός μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης που θα σέβεται το περιβάλλον και θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής (γεωγραφική θέση και κλίμα, καθαρές ακτές, ενδοχώρα, τοπικά προϊόντα, πολιτισμός).
☒	Στήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
☒	Ενίσχυση των μηχανισμών προβολής και προώθησης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.
☒	Στήριξη ολοκληρωμένων σχεδίων για την τοπική ανάπτυξη και απασχόληση.
☒	Σχεδιασμένη ανάπτυξη και στήριξη της επιχειρηματικότητας και διαρκής υποστήριξη της τοπικής αγοράς για τη βιωσιμότητα της.

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα

- ☑ Προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης μεταξύ παραγωγικών τομέων και κλάδων και ενίσχυση της πολύ- δραστηριότητας, ώστε να αποφεύγεται η υπέρμετρη εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από ένα τομέα ή κλάδο.
- ☑ Προώθηση των συμπράξεων και συνεργασιών με τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της Κρήτης και άλλους φορείς, με σκοπό τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και την προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα στάδια και διαδικασίες.
- ☑ Προώθηση και ενδυνάμωση διαδημοτικών (ειδικά με τους όμορους Δήμους) και διαβαθμικών συνεργασιών, με σκοπό την αλληλοϋποστήριξη για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και την αξιοποίηση κοινών ευκαιριών.
- ☑ Στήριξη της επιμόρφωσης και κατάρτισης και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς παραγωγής.
- ☑ Βελτίωση της πρόσβασης στο διαδίκτυο σε όλους τους οικισμούς του δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Ο ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

2.1 Διοικητική οργάνωση και οι οριζόντιες δημοτικές υπηρεσίες

2.1.1 Αιρετά όργανα διοίκησης

Βάσει της υπ. αριθ. Πρωτ.: 23283-01/09/2014 απόφασης του Δημάρχου Χερσονήσου κ. Ιωάννη Μαστοράκη, οι αντιδημαρχίες κατανέμονται σε 6 θεματικές ενότητες:

- **Οικονομικών Θεμάτων και Διαχείρισης της Δημοτικής Περιουσίας**, με αρμοδιότητες στα τμήματα:
 - Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου
 - Εσόδων & Περιουσίας
 - Ταμείου
 - Προμηθειών
- **Τεχνικών Έργων και Χωροταξικού Σχεδιασμού**, με αρμοδιότητες στα γραφεία:
 - Συγκοινωνιακών & Κτιριακών Έργων
 - Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων
 - Υδραυλικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων
- **Καθημερινότητας, Περιβάλλοντος, Προστασίας του Πολίτη & Εμπορίου**, με αρμοδιότητες στα γραφεία:
 - Περιβάλλοντος & Πολιτικής Προστασίας
 - Αστικού και Περιαστικού Πράσινου
 - Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων & ΣηματοδότησηςΚαι στα τμήματα:
 - Καθαριότητας
 - Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων
 - Αδειοδοτήσεων & Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- **Ενδοχώρας και Διοικητικών Θεμάτων**, με αρμοδιότητες στα τμήματα:
 - Διοίκησης
 - ΚΕΠΚαι στο γραφείο:
 - Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας

- **Στρατηγικού Σχεδιασμού & Προγραμματισμού, Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Καινοτομίας & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων**, με αρμοδιότητες στα τμήματα:
 - Προγραμματισμού, Σχεδιασμού, Παρακολούθησης, Αποτελεσματικότητας και Απόδοσης προγραμμάτων & Καινοτομίας
 - Τεχνολογιών, Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- **Τουρισμού & Απασχόλησης**, με αρμοδιότητες στα γραφεία :
 - Απασχόλησης & Τουρισμού
 - Τουριστικής Προβολής & Ανάπτυξης

2.1.2 Δημοτικές Επιτροπές

Οικονομική Επιτροπή

Συστήθηκε με την υπ. αριθμ. 276/2014 του Δημοτικού Συμβουλίου για δυνάμηση έτη (1.9.2014-5.3.2017) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του Ν.3852/2010. Αποτελείται από 8 τακτικά μέλη και 5 αναπληρωματικά, όλοι τους δημοτικοί σύμβουλοι της πλειοψηφίας και μειοψηφίας του Δημοτικού Συμβουλίου. Πρόκειται για το όργανο που παρακολουθεί και ελέγχει την οικονομική λειτουργία του Δήμου (αρ. 72, ν. 3852/2010).

Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

Συστήθηκε με την υπ. αριθμ. 485/2014 του Δημοτικού Συμβουλίου για δυνάμηση έτη. Αποτελείται από 32 μέλη, εκ των οποίων οι 24 κατέθεσαν αίτηση ενδιαφέροντος και οι υπόλοιποι 8 ορίστηκαν μετά από κλήρωση που διενεργήθηκε από τους εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου. Στην επιτροπή εκπροσωπούνται οι φορείς τις τοπικής κοινωνίας και οι δημότες. Πρόκειται για το όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες κατά το αρ. 76, ν.3852/2010.

Δημοτική Επιτροπή για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες

Το Δημοτικό Συμβούλιο Χερσονήσου στην συνεδρίασή του στις 22/12/2012 ενέκρινε τη συγκρότηση Δημοτικής Επιτροπής για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες (10 μέλη + Πρόεδρος).

Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων έχει ενδεικτικά τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- I. μεριμνά και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή πολιτική του Δήμου, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων.

- II. Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του Δήμου για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής.
- III. Εισηγείται προς το Δημοτικό Συμβούλιο την ένταξη έργων που προωθούν τα ανωτέρω μέτρα και τις σχετικές δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών.
- IV. Συνεργάζεται με το Συμβουλευτικό Κέντρο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, με άλλα κέντρα καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Η επιτροπή καλείται να αξιοποιήσει τη λειτουργία του Τοπικού Παρατηρητηρίου για την Κοινωνική Συνοχή, να συνεργαστεί με τους κοινωνικούς τοπικούς φορείς και γενικότερα με όσους κρίνεται αναγκαίο προκειμένου να καταρτίσει το Τοπικό Σχέδιο Δράσης του Δήμου Χερσονήσου για την Ισότητα των Φύλων.

Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την Πολεοδομία και προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του Δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Σύμφωνα με την παραγρ. 2 του άρθρου 73 του Ν. 3852/2010 η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων στους τομείς αρμοδιότητας της, η οποία συζητείται και εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Επιτροπή Εκτίμησης Ακινήτων

Συγκροτήθηκε για το έτος 2016 με την υπ. αριθμ. 7/2016 (α.π. 2345/10.2.2016) απόφαση Αντιδημάρχου Διοικητικών Υπηρεσιών και αποτελείται από ένα Δημοτικό Σύμβουλο ως Πρόεδρο, ένα εκπρόσωπο της οικείας Τοπικής Κοινότητας, στην οποία ανήκει το προς εκτίμηση ακίνητο, ένα μόνιμο υπάλληλο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και ένα ακόμα δημοτικό υπάλληλο ως Γραμματέα.

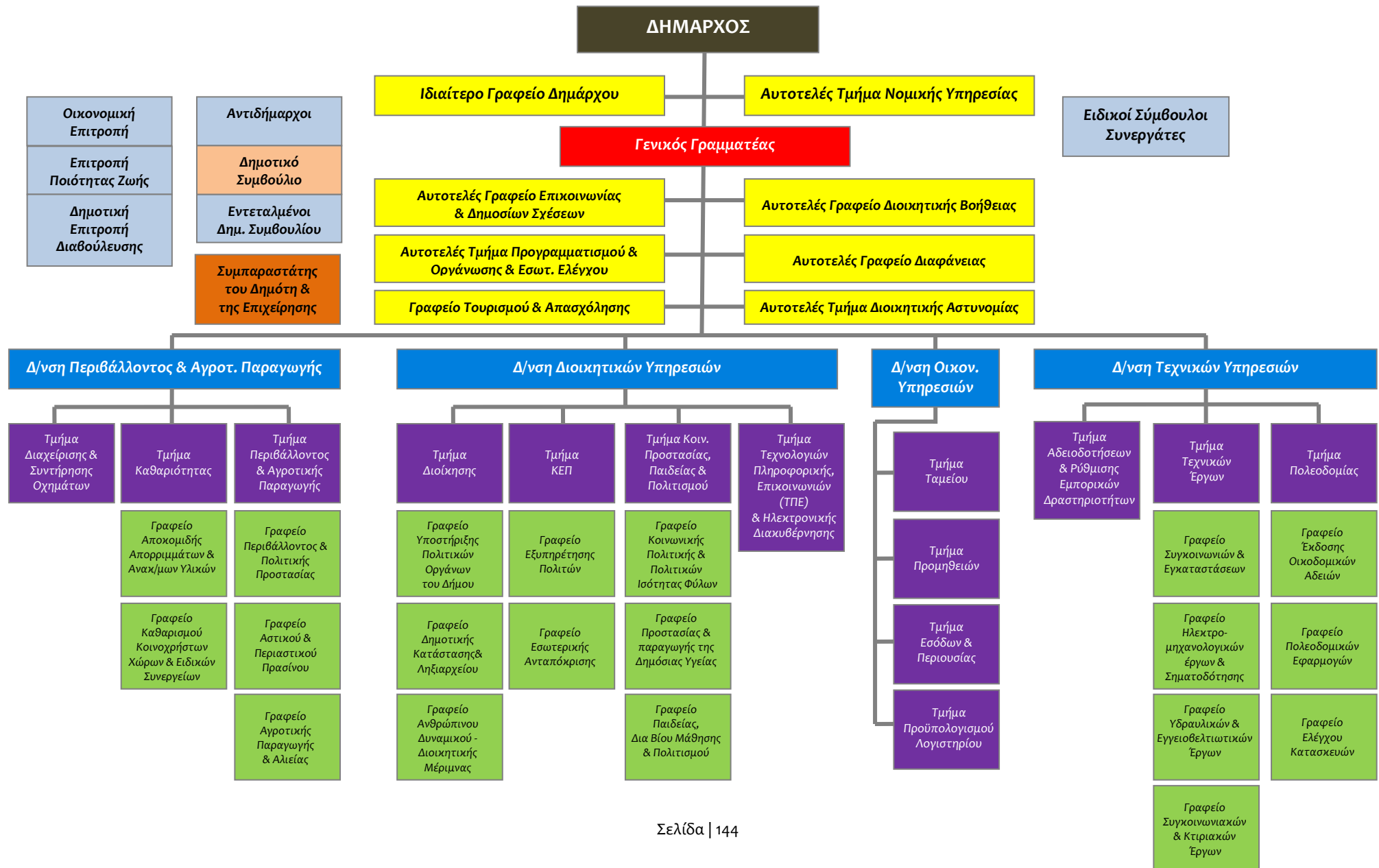
Άλλες Επιτροπές που έχουν συσταθεί είναι:

- Δημοτική Επιτροπή Παιδείας (Αποφ.29/2015 & Απ.Αντδ.12/3-3/15)
- Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων – Τουρισμού – Δημοσίων Σχέσεων – Ενημέρωσης Δημοτών (Αποφ. 31/2015)

- Πολιτικός υπεύθυνος, συντονιστής και συντονιστική επιτροπή για τη συμμετοχή του Δήμου στο Πρόγραμμα "ΥΓΙΕΙΣ ΠΟΛΕΙΣ" (Ε.Δ.Δ.Υ.Π.Π.Υ) (Αποφ.439/2014).

2.1.3 Διάρθρωση οργανικών μονάδων

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) του Καλλικρατικού Δήμου Χερσονήσου εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 5076/22-7-2011 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ 1827/Β/16-8-2011) και σύμφωνα με την πρόσφατη τροποποίηση του (15701/28-11-2013), οι οργανικές μονάδες του Δήμου διαρθρώνονται σε κεντρικές και αποκεντρωμένες υπηρεσίες.

Οι **Κεντρικές Υπηρεσίες** αφορούν σε αρμοδιότητες:

- Γενικού Γραμματέα
- Ιδιαίτερου Γραφείου Δημάρχου
- Αυτοτελούς Γραφείου Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
- Νομικής Υπηρεσίας
- Αυτοτελούς Γραφείου Διαφάνειας
- Αυτοτελούς Γραφείου Διοικητικής Βοήθειας
- Γραφείου Απασχόλησης και Τουρισμού
- Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Εσωτερικού Ελέγχου
- Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής
- Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών
- Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών
- Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών

Οι **αποκεντρωμένες υπηρεσίες** αφορούν στη γεωγραφική κατανομή των υπηρεσιών και ειδικότερα στη συγκέντρωση αυτών στην έδρα των 3 πρώην Καποδιστριακών Δήμων, ήτοι:

- Την Επισκοπή
- Τα Μάλια
- Το Λιμένα Χερσονήσου

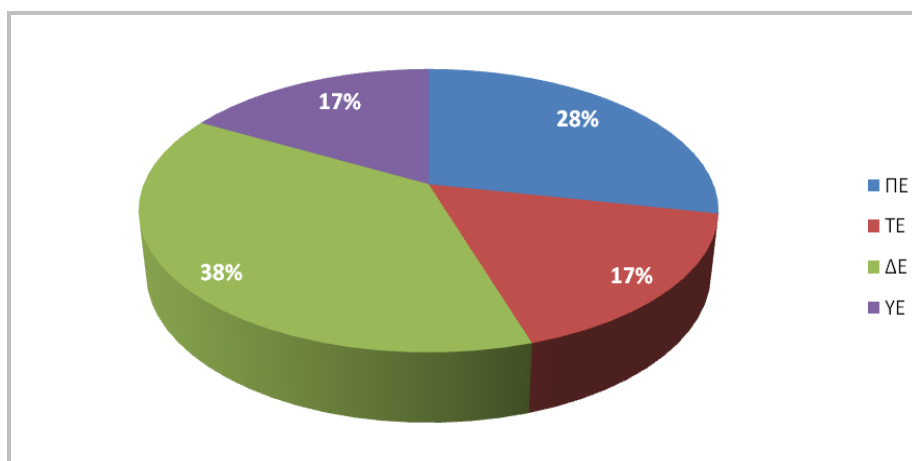
Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο (με τη γραμματεία του Δημάρχου, τα τμήματα δημοσίων σχέσεων, νομικής υποστήριξης, τουρισμού και απασχόλησης, διαφάνειας και διοικητικής βοήθειας αντιδημάρχων)
- Επιτελικές Υπηρεσίες (με το τμήμα Προγραμματισμού, οργάνωσης και εσωτερικού ελέγχου)
- Υπηρεσίες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής (καθαριότητα, πολιτική προστασία, περιαστικό πράσινο, αγροτική παραγωγή, συντήρηση οχημάτων)
- Υπηρεσίες Υποστήριξης (διοικητικές- οικονομικές - τεχνικές υπηρεσίες, τμήμα κοινωνικής προστασίας, τμήμα τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τμήμα ΚΕΠ).

2.1.4 Ανθρώπινο δυναμικό

Στο Δήμο εργάζονται συνολικά **166 υπάλληλοι** από τους οποίους, το 38 % ανήκει στην κατηγορία ΔΕ, το 28% στην κατηγορία ΠΕ, και από 17% στις κατηγορίες ΤΕ και ΥΕ αντίστοιχα.

**ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Πηγή: Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών Δήμου Χερσονήσου, Οκτώβριος 2015

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού ανά υπηρεσία και κατηγορία εκπαίδευσης.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υπηρεσία	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Α. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	40	26	59	28	153
Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	6	3	27	6	42
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	10	8	3	1	22
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	10	7	10	3	30
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ³⁷	14	8	19	18	59
Β. ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ	1	1	4	0	6
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	0	0	4	0	4
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	0	1	0	0	1
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ					
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ					

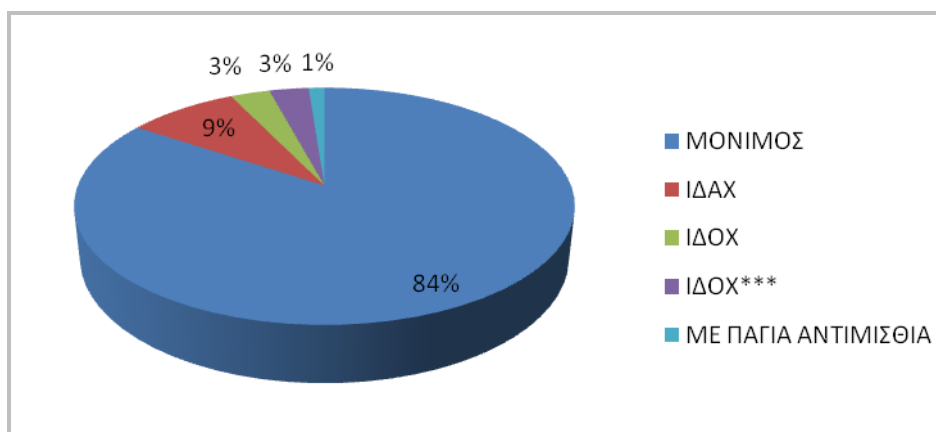
³⁷ Περιλαμβάνονται τα Γραφεία Τουρισμού, Διοικητικής Βοήθειας, Αντιδημάρχων και Δημάρχου.

Υπηρεσία	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ		0		0	0
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ³⁸					
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	1	0	0	0	1
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΕΣ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ					
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ					
Γ. ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	6	1	0	0	7
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	1	0	0	0	1
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΠΑΓΙΑ ΑΝΤΙΜΙΣΘΙΑ	2	0	0	0	2
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ	1	0	0	0	1
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	2	1	0	0	3
ΣΥΝΟΛΟ	47	28	63	28	166

Πηγή: Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών Δήμου Χερσονήσου, Οκτώβριος 2015

Από το σύνολο των στελεχών του Δήμου Χερσονήσου, το 83% ανήκει στο μόνιμο προσωπικό ενώ 15% αφορά υπαλλήλους αορίστου και ορισμένου χρόνου, κυρίως στη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών.

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

³⁸ Η στελέχωση του Γραφείου Νομικής Υπηρεσίας γίνεται με δικηγόρους με αντιμισθία (Πίνακας Γ).

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΑΝΑ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ	ΙΔΑΧ	ΙΔΟΧ	ΙΔΟΧ*** 39	ΜΕ ΠΑΓΙΑ ΑΝΤΙΜΙΣ ΘΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	39	2		1		42
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	20	2				22
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	28	1		1		30
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	47	9		3		59
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	4					4
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	1		1			2
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	1					1
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΠΑΓΙΑ ΑΝΤΙΜΙΣΘΙΑ					2	2
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ			1			1
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ			1			1
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ			2			2
ΣΥΝΟΛΟ	140	14	5	5	2	166

Πηγή: Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών Δήμου Χερσονήσου, Οκτώβριος 2015

Στις 11 Δεκεμβρίου 2014 (ΦΕΚ 33259/2014), με απόφαση αντιδημάρχου τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε η με αριθμ. 113/2011 προγενέστερη απόφαση Αντιδημάρχου που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 11.3/ 2-2-2012 τ.Β' ως προς την Κατηγορία ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών ως εξής:

39 ΙΔΟΧ*** : υπάλληλοι από προσωρινά αποτελέσματα διαγωνισμών ΑΣΕΠ

ΚΕΝΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΕΠ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Προβλεπόμενες οργανικές θέσεις	Καλυμμένες	Κενές	Κενές που εξαιρούνται από την κατάργηση κατ' εφαρμογή των περ. α' ή και β' της παρ. 1α του άρθρου 33 του Ν. 4024/2011		Καταργούμενες κενές
	(Α+Β)	(Α)	(Β)	περ. α (Γ)	περ. α (Δ)	[Β μείον (Γ+Δ)]
Κατηγορία ΠΕ διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών (ΚΕΠ)	8	7	1	0	1	0

2.1.5 Επιμόρφωση-κατάρτιση προσωπικού

Κεντρική επιδίωξη κάθε νέας δημοτικής αρχής είναι η ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού με μεθοδική και οργανωμένη επιμόρφωση, στοχευμένη στο σχεδιασμό και στις επιδιώξεις της ηγεσίας, με την αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων εργαλείων και νέων τεχνολογιών που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, με απώτερο σκοπό την αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες.

Σε αυτό το πλαίσιο θα τροποποιηθεί ο υφιστάμενος τρόπος επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού, ο οποίος μέχρι πρόσφατα αποτελούσε αποκλειστική επιλογή της θεματολογίας και του χρόνου επιμόρφωσης, από τον ίδιο τον επιμορφούμενο υπάλληλο, μη λαμβάνοντας υπόψη το σχεδιασμό των δράσεων και τις ανάγκες της υπηρεσίας που υπηρετεί, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται το φαινόμενο της άνισης κατανομής της εκπαίδευσης και κυρίως της μη συνάφειας του αντικειμένου με τα καθήκοντα που εκτελεί.

Προς άρση όλων των ανωτέρω δυσλειτουργιών, εφεξής η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού θα αποτελεί ευθύνη της εκάστοτε ηγεσίας, η οποία λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους όπως αυτοί περιγράφονται στο επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου και υλοποιούνται στα ετήσια προγράμματα δράσης, θα ικανοποιούν βασικές αιρεσιμότητες που δεν είναι άλλες από την στόχευση στις υφιστάμενες υπηρεσιακές ανάγκες με μεθοδικό και απόλυτα οργανωμένο τρόπο ώστε να μεγιστοποιούν τα προσδοκώμενα από την επιμόρφωση αποτελέσματα της ανάπτυξης και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού με άμεση συμβολή του στην επίτευξη του οράματος της εκάστοτε δημοτικής αρχής.

Ως εκ τούτου στην αρχή κάθε έτους θα σχεδιάζεται και θα καταρτίζεται Ετήσιο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Υπαλλήλων (Ε.Π.Ε.Υ.) Δήμου Χερσονήσου με βάση τις υφιστάμενες υπηρεσιακές ανάγκες προκειμένου να επιτευχθεί η βέλτιστη αξιοποίηση τόσο των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων όσο και των διαθέσιμων εκπαιδευτικών εργαλείων. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Υπαλλήλων (Ε.Π.Ε.Υ.) Δήμου Χερσονήσου θα παρακολουθείται από Τρίμηνα Προγράμματα Δράσης, ώστε να συνάδουν και με το σχεδιασμό του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α), που τα υλοποιεί μέσω του Περιφερειακού Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ) και το οποίο έχει ως σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και την αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες, στόχοι οι οποίοι ταυτίζονται απόλυτα με τις επιδιώξεις της εκάστοτε δημοτικής αρχής.

2.1.6 Συστήματα και μέθοδοι διασφάλισης ποιότητας

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει διασφαλίσει την απαιτούμενη διάρθρωση και οργάνωση των υπηρεσιών του έτσι ώστε να ανταποκρίνεται επαρκώς στις απαιτήσεις και τα κριτήρια επιλεξιμότητας των δυνητικών δικαιούχων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαθέτει την απαιτούμενη διαχειριστική επάρκεια και εμπειρία στη διαχείριση και υλοποίηση έργων που χρηματοδοτήθηκαν από τα προγράμματα του ΈΣΠΑ 2007-2013 τόσο σε σχέση με τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα όσο και σε σχέση με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κρήτης. Στο διάστημα των τελευταίων 5 ετών συμμετείχε με μεγάλη επιτυχία σε ένα σημαντικό αριθμό προσκλήσεων.

2.1.7 Τοπική ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Επιπλέον, ο Δήμος Χερσονήσου έχει αναπτύξει ένα σημαντικό αριθμό ηλεκτρονικών υπηρεσιών προωθώντας τη διαφάνεια και τον εκσυγχρονισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης:

- **e-υπηρεσίες.** Ενημέρωση για τις απαιτούμενες διαδικασίες και τα δικαιολογητικά που χρειάζονται για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των δημοτών. Χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών και υποβολή ηλεκτρονικών αιτημάτων.
- **e-δήλωση τελών.** Ηλεκτρονική καταχώρηση και αποστολή της «Δήλωσης Τελών Διαμονής Παρεπιδημούντων & Εκδιδόμενων Λογαριασμών» των επιχειρήσεων προς τον Δήμο.
- **e-ποδείξεις.** Υπόδειξη, προς τις υπηρεσίες, σημεία σε εποπτικό μέσο – χάρτη του δήμου, εστιάζοντας στην ακριβή τοποθεσία στην οποία υπάρχει βλάβη, φθορά ή ατέλεια.
- **free internet προς τους πολίτες.** Επέκταση σε όλες τις παραλίες του Δήμου.

2.1.8 Πληροφορική & καινοτομία

Στο ίδιο πλαίσιο, ο δήμος υποστήριξε την ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών πληροφορικής όπως:

- **Hersonisos info point** (Κέντρο Τουριστικής Πληροφόρησης Δήμου Χερσονήσου). Πρόκειται να καλύψει τις ανάγκες των πολιτών και τουριστών επισκεπτών και να αποτελέσει έναν νέο πόλο επισκεψιμότητας, καθώς ο διαδραστικός χαρακτήρας του θα είναι ιδιαίτερα ελκυστικός προς όλο το κοινό ανεξαιρέτως.
- **Info kiosks - GIS**. Ενημέρωση των επισκεπτών και διάχυση της πληροφορίας σε ένα ευρύ κοινό. Στα Σημεία Ενημέρωσης Κοινού (Info kiosks) ο επισκέπτης αντλεί πληροφορίες από μια γεωχωρική βάση δεδομένων και τις διαδραστικές εφαρμογές του Κέντρου Τουριστικής Πληροφόρησης Δήμου Χερσονήσου.
- **Διαχείριση έργων**. Εφαρμογή για καταγραφή όλων των κινήσεων από την πρόταση για υλοποίηση έργου έως και την ολοκλήρωσή του. Δυνατότητα δημοσιοποίησης στο portal του δήμου της εξέλιξης του έργου για ενημέρωση των δημοτών.
- **e-συμπαρασάτης του δημότη**. Πληροφόρηση των δημοτών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του σε σχέση με τον Δήμο μετά από αίτημα.
- Εφαρμογές λογισμικού για υποστήριξη των υπηρεσιών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία τους και την ασφάλεια των συστημάτων:
 - ✓ Εφαρμογή υποστήριξης γραφείου κίνησης.
 - ✓ Πρόσθετες εφαρμογές διαχείρισης εσόδων.
 - ✓ Γραμματειακή υποστήριξη Δημάρχου, Αντιδημάρχων.
 - ✓ Αιτήματα, ροές εργασιών, υποστήριξη εσωτερικών διαδικασιών.

2.1.9 Συγχρηματοδοτούμενα έργα

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται τα έργα του δήμου που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΣΠΑ 2007-2013 στο πλαίσιο τομεακών προγραμμάτων και του Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που υλοποιήθηκαν στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης των Περιοχών της Υπαίθρου (ΟΣΑΠΥ) του Δήμου Χερσονήσου:

Δήμος Χερσονήσου: Έργα ενταγμένα στο ΕΣΠΑ 2007-2013					
A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟ-ΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
1	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ Δ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	1/9/2009	363.570,33 €	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ Δ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
2	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	2/11/2011	29.564,14 €	ΠΑΚΕΤΑ Α & Β
					ΠΑΚΕΤΑ Γ,Δ,Ε,ΣΤ, & Ζ
3	ΑΝΑΔΕΙΞΗ, ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΑΛΙΩΝ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	6/7/2012	60.146,52 €	ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ
					ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΥΓΡΟΤΟΠΟ ΜΑΛΙΩΝ
4	ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΟΚΚΙΝΗ ΧΑΝΙΟΥ, ΒΑΘΕΙΑΝΟΥ ΚΑΜΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΤΕΡΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ, ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	6/10/2011	10.702.071,00 €	ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ Κ. ΧΑΝΙ - ΒΑΘΕΙΑΝΟΥ ΚΑΜΠΟΥ
					ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΡΤΕΡΟΥ ΚΑΙ Κ. ΧΑΝΙ - ΒΑΘΕΙΑΝΟΥ ΚΑΜΠΟΥ
					ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΡΤΕΡΟΥ ΚΑΙ Κ. ΧΑΝΙ - ΒΑΘΕΙΑΝΟΥ ΚΑΜΠΟΥ
					ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ Ε.Ε.Λ.
5	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	8/3/2013	1.800.000,00 €	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
6	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	16/4/2013	1.708.953,39 €	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ
					ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΔΩΝ ΜΙΚΡΟΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Δήμος Χερσονήσου: Έργα ενταγμένα στο ΕΣΠΑ 2007-2013					
A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
					ΥΠΟΓΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ Δ.Ε.Η.
7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	9/3/2012	50.000,00 €	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

Έργα ΟΣΑΠΥ Δήμου Χερσονήσου					
A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΠΡΟΥΠΟ-ΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
1	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙΟΥ (Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	21/12/2012	145.000,00 €	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙΟΥ (Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)
2	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΠΙΣΚΟΠΙΑΝΟ (Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	29/10/2012	756.000,00 €	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΠΙΣΚΟΠΙΑΝΟ (Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ)
					ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (ΟΡΓΑΝΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ)
3	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ (Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	28/12/2012	145.000,00 €	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ (Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)
4	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΣΤΟ ΚΡΑΣΙ & ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ (Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	1/3/2013	167.000,00 €	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΣΤΟ ΚΡΑΣΙ & ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ (Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ)
5	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΔΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ (Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013		180.000,00 €	
6	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΣΤΟ ΒΑ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΡΑΣΙ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	6/2/2013	69.000,00 €	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΣΤΟ ΒΑ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
7	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΑΝΩΠΟΛΗΣ (Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013		350.000,00 €	

Έργα ΟΣΑΠΥ Δήμου Χερσονήσου					
A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΠΡΟΥΠΟ-ΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
8	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΟΡΙΤΣΙΟΥ (Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	29/10/2012	92.800,00 €	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΟΡΙΤΣΙΟΥ (Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ)
9	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	15/3/2013	174.991,90 €	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (GIS) ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΩΧΩΡΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ (INFOKIOSKS)
					ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
10	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ "ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ", ΚΡΑΣΙ (Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013		100.000,00 €	
11	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ ΣΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ (Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013	19/4/2013	125.000,00 €	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ ΣΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ (Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ)
	ΕΡΓΑ Ο.Σ.Α.Π.Υ. Β' ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ				
1	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΓΚΟΥΒΕΡΝΙΩΤΙΣΣΑΣ, ΠΟΤΑΜΙΕΣ (Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ)	Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013		550.000,00 €	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΓΚΟΥΒΕΡΝΙΩΤΙΣΣΑΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΕ ΑΥΤΟΝ
	ΣΥΝΟΛΟ			17.912.144,28 €	

Το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης Περιοχών Υπαίθρου Δήμου Χερσονήσου (ΟΣΑΠΥ)

Το ΟΣΑΠΥ του Δήμου Χερσονήσου με τίτλο «Βιώσιμη Ανάδειξη του οικοπολιτισμικού και φυσικού αποθέματος της ενδοχώρας ή βιώσιμη ενδοχώρα» που υποβλήθηκε για χρηματοδότηση από τον Άξονα 7 «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στην Περιφέρεια Κρήτης» (ΠΕΠ Κρήτης 2007-2014) αποσκοπεί στη διατήρηση και ανάδειξη του οικο-πολιτιστικού αποθέματος της ενδοχώρας και του φυσικού οικοσυστήματος που περιβάλλει τους οικισμούς της. Ο παραπάνω στόχος καταδεικνύει την σημαντικότητα αυτών των δυο τομέων (φυσικό περιβάλλον και πολιτισμό) όσον αφορά στην τοπική οικονομία και αφετέρου τη δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας με την ένταξη των διαθέσιμων πολιτιστικών και φυσικών πόρων της ενδοχώρας σε ένα ολοκληρωμένο θεματικά και χωρικά τουριστικό προϊόν.

Οι ειδικοί Στόχοι του Σχεδίου είναι:

- Η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος
- Η αύξηση της ελκυστικότητας των οικισμών με τη βοήθεια αναπλάσεων
- Η βελτίωση της προσπελασιμότητας μέσω καλύτερων διασυνδέσεων της βόρειας ζώνης με τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους της ενδοχώρας
- Η αναμόρφωση του τουριστικού προϊόντος μέσω της ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οικοπολιτιστικός, οικοτουρισμός, αγρο-τουρισμός, φυσιολατρικός θρησκευτικός τουρισμός, κλπ)
- Η αύξηση της επισκεψιμότητας μέσω της δημιουργίας υποδομών εξυπηρέτησης επισκεπτών

Στο εν λόγω πλαίσιο στρατηγικής, από το 2012 προβλέπονται και υλοποιούνται δράσεις στους οικισμούς Σγουροκεφάλι, Αβδού, Κρασίου, Πισκοπιανού, Επισκοπής, Ανώπολης, Γουβών, Ελιάς, Ποταμιών, Κεράς, Καλού χωριού, Μοχού, Χαρασού, Σκοτεινού, όπως:

- αναπλάσεις πάρκων, πλατειών και χώρων πρασίνου
- αναστηλώσεις, ανακαινίσεις παραδοσιακών κτιρίων
- αναβάθμιση υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης, οδικού δικτύου κλπ
- δημιουργία υποδομών πληροφόρησης και εξυπηρέτησης επισκεπτών (σήμανση, κλπ)
- δημιουργία έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού προβολής
- ανάδειξη και κατάλληλη ενσωμάτωση της ενδοχώρας στην πλατφόρμα διαχείρισης τουριστικού προορισμού
- ανάδειξη πολιτιστικού πλούτου μέσω της δημιουργίας ψηφιακού μουσείου στο Αβδού

2.1.10 Οχήματα και μηχανοκίνητος εξοπλισμός

Τα ενεργά οχήματα⁴⁰ του Δήμου Χερσονήσου είναι 49 όπως φαίνονται και στον παρακάτω πίνακα:

Α/Α	ΕΙΔΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ - ΜΗΧ/ΤΟΣ	ΑΡ. ΟΧΗΜΑΤΩΝ-ΜΗΧ/ΤΩΝ	ΚΑΥΣΙΜΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ	8	BENZINH	Τα 2 είναι από το "Βοήθεια στο σπίτι", 1 υβριδικό (Δημάρχου)
2	ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	7	DIESEL	
3	ΑΠΟΡ/ΤΟΦΟΡΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ	4	DIESEL	
4	ΑΠΟΡ/ΤΟΦΟΡΟ	11	DIESEL	2 σε ακινησία, 2 χωρίς ABS
5	ΦΟΡΤΗΓΑ	3	DIESEL	Το 1 με παραχώρηση χρήσης από τον πρώην Δήμο Θραψανού
6	ΗΜΙΦΟΡΤΗΓΑ >3,5 & <4,5 T	4	DIESEL	Τα 2 είναι ακινητοποιημένα για επισκευή
7	ΔΙΚΥΚΛΑ	8	BENZINH	Σε λειτουργία τα 3
8	ΗΜΙΦΟΡΤΗΓΑ 4Χ4	3	DIESEL	
9	ΗΜΙΦΟΡΤΗΓΟ	1	BENZINH	
ΣΥΝΟΛΟ		49		

⁴⁰ Πηγή: Δ/ση Περιβάλλοντος Δήμου Χερσονήσου - Ιανουάριος 2016

2.2 Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Χερσονήσου

Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του ν. 3852/2010, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα των καποδιστριακών δήμων και κοινοτήτων περιέρχονται ως έχουν στο νέο «Καλλικρατικό» δήμο, ενώ για τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου προβλέφθηκε διαδικασία συγχώνευσης. Στην εγκύκλιο 11/2011 του ΥΠΕΣΔΑ (11/01/2011) δόθηκαν οι σχετικές οδηγίες για την διαδικασία συγχώνευσης των ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων των νέων «Καλλικρατικών» δήμων. Ο Δήμος Χερσονήσου μετά τη διαδικασία συγχωνεύσεων και καταργήσεων παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα σε σχέση με τα ΝΠΔΔ και τις Δημοτικές Επιχειρήσεις.

Α. Δημοτικές Επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ)

- Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Χερσονήσου
- Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Χερσονήσου
- Αναπτυξιακή Γουβών Α.Ε. Μονομετοχική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ
- Διαχείριση Ακτών Μαλίων Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α [ΔΑΜΑΛ]
- Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Βόρειας Πεδιάδας (ΦοΔΣΑ) Α.Ε. ΟΤΑ

Β. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)

- ΝΠΔΔ ΚΠΑ - Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου
- Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου
- Κοινωφελές Μη Κερδοσκοπικό Ίδρυμα «Έλλη Αλεξίου»
- Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Χερσονήσου
- Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Χερσονήσου

2.2.1 Δημοτικές Επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ)

Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Χερσονήσου

Η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση με την επωνυμία «ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ» και τον διακριτικό τίτλο Κ.Ε.Δ.Χ (Ν.3463/2006), συστάθηκε με την υπ' αριθμ.98/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Χερσονήσου περί της συγχώνευσης των κοινωφελών επιχειρήσεων των συνενωμένων Δήμων Επισκοπής και Γουβών.⁴¹

⁴¹ ΦΕΚ 1022/τ. Β/26.5.2011, Συγχώνευση των κοινωφελών επιχειρήσεων των συνενωμένων Δήμων σε μία κοινωφελή επιχείρηση σύμφωνα με παρ.1 και 2 του άρθρου 109 του Ν.3852/2010 με την επωνυμία: «Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Χερσονήσου» του ν. 3463/2006 και με διακριτικό τίτλο «Κ.Ε.Δ.Χ.»

Έδρα της επιχείρησης είναι ο οικισμός Λιμένος Χερσονήσου και σκοπός της η ανάπτυξη και υποστήριξη δράσεων κοινωφελούς και κοινωνικού χαρακτήρα, συναφών με την κοινωνική πρόνοια και την αλληλεγγύη, την παιδεία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και το περιβάλλον. Ειδικότερα, η Επιχείρηση θα δραστηριοποιηθεί στους τομείς:

- Α. Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης (Βοήθεια στο Σπίτι & Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)
- Β. Παιδείας (Κ.Δ.Α.Π., ωδείο κ.α.)
- Γ. Πολιτισμού (βιβλιοθήκη, εκδηλώσεις και παραστάσεις, πολιτιστικό κέντρο κ.α.)
- Δ. Αθλητισμού (μαζικός αθλητισμός κ.α) και
- Ε. Περιβάλλοντος

Η επιχείρηση διοικείται από ενδεκαμελές (11) διοικητικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το δημοτικό συμβούλιο. Από τα μέλη αυτά πέντε (5) είναι αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου εκ των οποίων οι δύο (2) προέρχονται από την αντιπολίτευση, πέντε (5) μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης και ένας (1) εκπρόσωπος των εργαζομένων στην περίπτωση που η επιχείρηση απασχολεί περισσότερους από είκοσι (20) εργαζομένους, οποίος υποδεικνύεται από τη Γενική Συνέλευση αυτών, και στην περίπτωση που δεν υπάρχουν είκοσι (20) εργαζόμενοι θα συμμετέχει ένας (1) αιρετός εκπρόσωπος του Δήμου.

Με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών, όπως εγκρίθηκε με την Απόφαση 5076/22-7-2011 και τροποποιήθηκε με την Αρ. Πρωτ. 15701/28-11-2013 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ 1827/Β/16-8-2011) (ΑΔΑ: ΒΛΓ6ΟΡ1Θ-4ΓΧ), οι υπηρεσίες της επιχείρησης διαρθρώνονται ως εξής:

- Γενική Διεύθυνση
- Γραμματεία Γενικής Διεύθυνσης και Δ.Σ.
- Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας και πρόνοιας
- Διεύθυνση Σφαγείων
- Τμήμα οικονομικής και Διοικητικής Μέριμνας
- Τμήμα πολιτισμού
- Τμήμα αθλητισμού
- Γραφείο περιβάλλοντος.

Σε ότι αφορά τη **Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας και Πρόνοιας** στην αρμοδιότητα της περιλαμβάνονται:

Α. Η ευθύνη της λειτουργίας των μονάδων «Βοήθεια στο Σπίτι»,

Β. Η ευθύνη της λειτουργίας άλλων δομών κοινωνικής μέριμνας όπως Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κ.Δ.Α.Π. για Α.Μ.Ε.Α κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας κτλ.

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Χερσονήσου (ΔΕΥΑΧ)

Η δημοτική επιχείρηση ύδρευσης – αποχέτευσης με την επωνυμία «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ (Δ. Ε. Υ. Α. Χ.)», με έδρα τα Μάλια, προήλθε από τη συγχώνευση των ΔΕΥΑ Μάλίων (ΦΕΚ Α' 241/29-10-1998) και Χερσονήσου (ΦΕΚ Β' 2609/23-12-2008) που πραγματοποιήθηκε το 2011 (Απόφ. 100/2011, ΦΕΚ 812/10.05.2011) βάσει των διατάξεων του άρθρου 109 του Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης», το οποίο καθιστά υποχρεωτική τη συγχώνευση των υφιστάμενων Δ.Ε.Υ.Α. των δήμων που συνενώνονται σε ένα νέο Δήμο.

Η ΔΕΥΑΧ είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Δημοτική Επιχείρηση ΟΤΑ ειδικού σκοπού) με κοινωφελή χαρακτήρα και διέπεται ως προς τη διοίκηση, οργάνωση εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση των έργων της αρμοδιότητάς της, καθώς και τις πηγές χρηματοδότησης της από τις διατάξεις του ν. 1069/1980 «περί κινήτρων για την ίδρυση επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης». Για τα λοιπά θέματα θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», του Ν. 3852/2010 και οι κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 1069/1980).

Σκοπός της Επιχείρησης είναι η άσκηση της πάσης φύσης δραστηριότητας του κυκλώματος ύδρευσης, αποχέτευσης και άρδευσης της περιοχής του Δήμου Χερσονήσου. Η Επιχείρηση είναι αρμόδια για τη μελέτη, λειτουργία, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων, ως και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων της περιοχής της αρμοδιότητάς της (Άρθρο 2 ν. 1069/1980). Περιοχή αρμοδιότητας της επιχείρησης είναι ολόκληρος ο Δήμος Χερσονήσου. Επίσης, είναι αρμόδια για την άρδευση από επεξεργασμένα λύματα των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων.

Η επιχείρηση διοικείται από ενδεκαμελές (11) Διοικητικό Συμβούλιο. Το οργανόγραμμα της περιλαμβάνει τμήματα και επιμέρους γραφεία που ανήκουν σε δύο κύριες υπηρεσίες, τη Διοικητική & Οικονομική και την Τεχνική Υπηρεσία. Επίσης, το οργανόγραμμα περιλαμβάνει:

θέση Γενικού Διευθυντή, Γραφείο Διασφάλισης Ποιότητας, Γραφείο Νομικού Συμβούλου, Γραμματεία Διοίκησης, Συμβούλιο Προγραμματισμού και Γραφείο Τεχνικού Ασφαλείας.

Η επιχείρηση τα τελευταία χρόνια έχει ενεργή συμμετοχή στην υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων (LIFE & MED), με στόχο τη δικτύωση και την ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε διάφορα πεδία της αρμοδιότητά της. Ετοιμάζει προτάσεις για εγκατάσταση τηλεμετρικού συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των διαρροών του δικτύου ύδρευσης, καθώς και για εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης και παρακολούθησης ενεργοβόρων υποδομών και εγκαταστάσεων, με σκοπό τη μείωση του λειτουργικού κόστους. Παράλληλα εκτελεί έργα ύδρευσης – αποχέτευσης συνολικού προϋπολογισμού 53,7 εκατ. Ευρώ.

Αναπτυξιακή Γουβών – Αναπτυξιακή Ανώνυμη εταιρία ΟΤΑ

Την 29/12/2010 καταχωρήθηκε στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών (70495/70/B/10/53) η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Αναπτυξιακή Γουβών Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ» (ΦΕΚ Αρ. Φύλλου 15123, 31/12/2010). Έδρα της εταιρίας είναι ο πρώην Δήμος Γουβών (Δημαρχιακό Κατάστημα πρώην Δήμου Γουβών).

Στους σκοπούς της εταιρίας έγκεινται η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη του πρώην Δήμου Γουβών και των λοιπών ΟΤΑ, αλλά και ο σχεδιασμός, η προετοιμασία, σύνταξη και υλοποίηση σχεδίων, μελετών έργων, προγραμμάτων για την ανάπτυξη του πρώην Δήμου Γουβών με προοπτική για την ένταξη για χρηματοδότηση σε εθνικά ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα ή πρωτοβουλίες.

Στις δράσεις της περιλαμβάνεται η παρακολούθηση των προγραμμάτων και η προώθηση των ευρωπαϊκών πολιτικών στους άξονες προτεραιότητας της ΕΕ. Επιπροσθέτως, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και υιοθέτηση καλών πρακτικών σε τομείς που εμπίπτουν στους άξονες προτεραιότητας της αναπτυξιακής εταιρίας και του Δήμου Χερσονήσου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης αποτελείται από πέντε τακτικά μέλη και τους αντίστοιχους αναπληρωματικούς, σύμφωνα με την απόφαση ΔΣ 9/2013 [ΑΔΑ: ΒΕΥ5ΩΗΜ-ΣΓΖ].

Διαχείριση Ακτών Μαλίων Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α - Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε.

Η Διαχείριση Ακτών Μαλίων Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α με διακριτικό τίτλο «Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε.» είναι η μονομετοχική Ανώνυμη Εταιρεία του Δήμου Χερσονήσου, με έδρα το (πρώην) Δημαρχείο Μαλίων. Η Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. αποτελεί τη διάδοχη εταιρεία σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 252-269 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και ανάλογη

εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 67 παρ. 2 του ΚΝ 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» της αμιγούς δημοτικής επιχείρησης «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΙΩΝ» και διακριτικό τίτλο ΑΔΕΜ του πρώην Δήμου Μαλίων.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηρακλείου με την υπ' αριθ. 11026/30-12-2010 απόφασή της παρείχε την άδεια σύστασης της Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. και την καταχώρησε με τον αριθμό 70517/70/Β/10/56 στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών. Το καταστατικό της εταιρείας δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε., αρ. φύλ. 15117) στις 31/12/2010.

Η εταιρία διαθέτει επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με την απόφαση Δ.Σ. 8/2013 [ΑΔΑ: ΒΕΥ5ΩΗΜ- 060].

Οι σκοποί της Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. είναι καταρχάς η διαχείριση των παραλίων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Χερσονήσου και ειδικότερα η οργάνωση και εκμετάλλευση των παραλίων του Δήμου (υπηρεσία εκμίσθωσης ξαπλώστρων, ομπρελών, θαλασσίων μέσων αναψυχής κ.α.), καθώς και η εκμετάλλευση τροχήλατων αναψυκτηρίων για την εξυπηρέτηση των αναγκών στις παραλίες που διαχειρίζεται.

Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Βόρειας Πεδιάδας (ΦοΔΣΑ) Α.Ε. ΟΤΑ

Ο ΦοΔΣΑ Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ, με έδρα το Δήμο Χερσονήσου, ιδρύθηκε το 2009⁴² με τη μετατροπή της Διαδημοτικής Επιχείρησης ΧΥΤΑ Χερσονήσου - Μαλίων, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις περί ΦοΔΣΑ (άρθρο 30 Ν.3536/2007, άρθρο 15 Ν. 3688/2006 και τη σχετική ΚΥΑ 2527/07.01.2009). Η νομική μορφή είναι Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ (Α.Μ. 68185/70/Β/09/22) και οι μέτοχοι του ΦοΔΣΑ είναι ο Δήμος Χερσονήσου, με ποσοστό 95% και ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας, με ποσοστό 5% (ΦΕΚ ΑΕ – ΕΠΕ 12836 10.01.2011).

Οι ΦοΔΣΑ είναι οι αρμόδιοι φορείς της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης για την εξειδίκευση και υλοποίηση των στόχων και των δράσεων των Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων [ΠΕΣΔΑ] και ειδικότερα για την προσωρινή αποθήκευση, μεταφόρτωση, αξιοποίηση και διάθεση των στερεών αποβλήτων. Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες και τη δομή των ΦοΔΣΑ αποτελείται από το Ν. 1650/1986 «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος», το Ν. 3536/2007 «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης

⁴² ΦΕΚ 5008/15.06.2009, Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε., Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της σύστασης της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Φο.Δ.Σ.Α ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ», με δ.τ. «Φο.Δ.Σ.Α ΒΟΡΕΙ- ΑΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ Α.Ε.».

και Αποκέντρωσης», το Ν. 3463/06 «Κύρωση Κώδικα Δήμων & Κοινοτήτων» και την ΚΥΑ 50910/2727/2003 «Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης».

Γενικός σκοπός του ΦοΔΣΑ Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ είναι «η ορθολογική συλλογή, μεταφορά, οργάνωση και ολοκληρωμένη διαχείριση (προσωρινή αποθήκευση – μεταφόρτωση – αξιοποίηση – διάθεση) των στερεών αποβλήτων πρωτίστως της διαχειριστικής της ενότητας, με στόχο την προφύλαξη και πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων για τον περιορισμό του συνολικού όγκου αυτών και τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών για την υγεία και το περιβάλλον, καθώς και την αξιοποίηση των αποβλήτων μέσω της επαναχρησιμοποίησης, της ανάκτησης υλικών και της ανακύκλωσης ή οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας έχει ως στόχο την παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών ή προϊόντων, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το οικονομικό, κοινωνικό περιβαλλοντικό κόστος και τη δημόσια υγεία».

Ο Φο.Δ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ έχει την ευθύνη της διαχείρισης των απορριμμάτων στην 9η Διαχειριστική ενότητα του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων, δηλαδή στο Δήμο Χερσονήσου και στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας και της αποτελεσματικής λειτουργίας του ΧΥΤΑ που βρίσκεται στη θέση Πυργιά του Δήμου Χερσονήσου. Εκτός της διαχείρισης του ΧΥΤΑ Χερσονήσου – Μαλίων ο Φο.Δ.Σ.Α. έχει αναπτύξει και άλλες δραστηριότητες στο πλαίσιο μιας Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (πιλοτικό πρόγραμμα οικιακής κομποστοποίησης, πρόγραμμα διαχείρισης ογκωδών απορριμμάτων, Μονάδα Ηλιακής Ξήρανσης Λυματολάσπης κ.α.).

Η Εταιρεία εκπροσωπείται σύμφωνα με το άρθρο του κ.ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» από Διοικητικό Συμβούλιο. Διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο που εκλέγεται από τη Γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρείας.

2.2.2 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)

Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου

Το ΝΠΔΔ Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου συστάθηκε με την Αριθ. Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου 96/2011 (ΦΕΚ 1022 Β/26-05-2011), λαμβάνοντας υπόψη τον Ν3852/2010. Συγχρόνως, συγχωνεύτηκαν τα παρακάτω ΝΠΔΔ των πρώην Δήμων Χερσονήσου, Γουβών, Μαλίων και Επισκοπής:

- α) «Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Χερσονήσου»
- β) «Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Μαλίων»
- γ) «Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Μοχού»
- δ) «Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Γουβών»
- ε) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Επισκοπής
- στ) ΚΑΠΗ Δήμου Μαλίων Ν. Ηρακλείου
- ζ) Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων Κοινότητας Λιμένας Χερσονήσου»
- η) Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Μαλίων»
- θ) «Δημοτικός Οργανισμός Νεολαίας και Αθλητισμού Δήμου Γουβών»
- ι) «Πνευματικό Κέντρο Κοινότητας Α. Χερσονήσου»
- ια) «Δημοτικός αθλητικός Οργανισμός χερσονήσου – Δ.Α.Ο.Χ.».

Στους καταστατικούς σκοπούς του νέου ΝΠΔΔ περιλαμβάνονται:

1. Η υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα βρεφικής- παιδικής ηλικίας και τρίτης ηλικίας.
2. Η δημιουργία και λειτουργία κέντρου πρόληψης από εξαρτησιογόνες ουσίες, δημοτικού ιατρείου, προγράμματος για την υποστήριξη των νέων που έχουν παραβατική συμπεριφορά.
3. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθιγγάνων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
4. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.
5. Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας κ.α.
6. Η συμμετοχή σε διάφορα σχετικά προγράμματα και δράσεις (παιδικών, βρεφοκομείων κλπ).

Το ΝΠΔΔ έχει την έδρα του στις Γούρνες και διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Χερσονήσου, από το οποίο εξαρτάται και εποπτεύεται. Με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του ΝΠΔΔ⁴³, οι υπηρεσίες του

43 Υπ. αριθμ. 3378/11.4.2012 (ΑΔΑ: Β49ΜΟΡ1Θ-5ΔΧ) Απόφαση του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης περί της Έγκρισης Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών του ΝΠΔΔ «Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου».

περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

- ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Διεύθυνση Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης.
- ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.
- ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Τμήμα Υπηρεσιών Προστασίας Τρίτης Ηλικίας Και Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων που περιλαμβάνει:
 - Γραφείο ΚΑΠΗ Χερσονήσου
 - Γραφείο ΚΑΠΗ Μαλίων
 - Γραφείο ΚΑΠΗ περιοχής Γουβών
 - Γραφείο ΚΑΠΗ περιοχής Επισκοπής
 - Γραφείο Υγειονομικής Υπηρεσίας.
- ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : Τμήμα Παιδικής Φροντίδας που περιλαμβάνει :
 - Γραφείο Παιδικού Σταθμού Επισκοπής
 - Γραφείο Παιδικού και Βρεφονηπιακού Σταθμού Γουβών
 - Γραφείο Παιδικού και Βρεφονηπιακού Σταθμού Χερσονήσου
 - Γραφείο Παιδικού Σταθμού Ανάληψης Χερσονήσου
 - Γραφείο Παιδικού Σταθμού Μαλίων
 - Γραφείο Παιδικού Σταθμού Μοχού.

Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου αποτελεί το φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα Χερσονήσου. Η χρήση και διαχείριση του λιμένα μεταβιβάστηκε το 2001 βάσει του ΠΔ 182/2001 [ΦΕΚ 149/5.7.2001 Α'] «Μεταφορά αρμοδιοτήτων του Λιμενικού Ταμείου Ν. Ηρακλείου στο Δήμο Χερσονήσου, και σύσταση Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου» ενώ μέχρι το 2001 η διαχείριση ασκούνταν από το Λιμενικό Ταμείο Ηρακλείου (προϋφισταμένη μορφή της Ο.Λ.Η. Α.Ε.). Έδρα του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου είναι ο Δήμος Χερσονήσου. Η περιοχή αρμοδιότητας του Δ.Λ.Τ. Χερσονήσου περιλαμβάνει πέραν της θαλάσσιας ζώνης λιμένα και την καθορισθείσα χερσαία λιμενική ζώνη σύμφωνα με το ΦΕΚ/150/1973 και ΦΕΚ 259/1970 (στοιχείο 2α και 2β).

Στους σκοπούς του Δ.Λ.Τ. Χερσονήσου περιλαμβάνονται: η μέριμνα για την ομαλή λειτουργία του λιμένα, η μελέτη και κατασκευή έργων για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υποδομής του λιμένα και η διαχείριση και εκμετάλλευση της χερσαίας λιμενικής ζώνης.

Οι αρμοδιότητες του Δ.Λ.Τ. Χερσονήσου αφορούν στα ζητήματα:

- εθνικής ασφάλειας, στρατιωτικής χρησιμοποίησης των λιμανιών,
- χορήγησης αδειών που έχουν σχέση με την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του Ν. 1650/1986 και τη λοιπή περί θαλάσσιου περιβάλλοντος νομοθεσία και
- ασφαλούς κατάπλου και απόπλου των πλοίων, καθηκόντων της λιμενικής αστυνομίας και δικαστικής ανακριτικής δικαιοδοσίας των λιμενικών οργάνων, ασκούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο. Οι υπηρεσίες του με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του φορέα⁴⁴ περιλαμβάνουν τη Διεύθυνση Διοικητικών-Οικονομικών και Τεχνικών Υπηρεσιών, η οποία αποτελείται από δύο Τμήματα, το Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών, τα οποία με τη σειρά τους περιλαμβάνουν επιμέρους γραφεία.

Σχολικές Επιτροπές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 προβλέφθηκε η συγχώνευση των σχολικών επιτροπών που λειτουργούν σε ένα δήμο, σε δύο (2) νομικά πρόσωπα, ένα για τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και ένα για τις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο Δήμος Χερσονήσου με τις υπ. αρ. Απόφ. 115/2011 και 116/2011 (ΦΕΚ 1022, τ.Β'/26.05.2011) προχώρησε στις παρακάτω συγχωνεύσεις των υφιστάμενων Σχολικών Επιτροπών και τη σύσταση των αντίστοιχων ενιαίων ΝΠΔΔ Σχολικών Επιτροπών:

Α) Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Χερσονήσου [ΝΠΔΔ]

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΦΕΚ ΣΥΣΤΑΣΗΣ
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Μαλίων	64/1990 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Μοχού	335/1991 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου, Γυμνασίου, Λυκείου Λιμ. Χερσονήσου	63/2000 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Χερσονήσου	280/2010 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Ανάληψης	280/2010 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Γωνιών	63/2000 τΒ'
1η Σχολική Επιτροπή Γουρνών	1322/2005 τΒ'
2η Σχολική Επιτροπή Γουρνών	1322/2005 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Γουβών	2152/1999 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Κοκκίνη Χάνι	2152/1999 τΒ'

⁴⁴ ΦΕΚ Β' 1534/7.11. 2005, Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου

Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Ελιάς	2152/1999 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου Ανώπολης	2152/1999 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Επισκοπής	494/2000 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου Σγουροκεφαλίου	395/1999 τΒ'

Β) Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Χερσονήσου [ΝΠΔΔ]

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΦΕΚ ΣΥΣΤΑΣΗΣ
Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου-Λυκείου Μαλίων	64/1990 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου-Λυκείου Μοχού	335/1991 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Νηπιαγωγείου-Δημοτικού Σχολείου, Γυμνασίου, Λυκείου Λιμ. Χερσονήσου	63/2000 τΒ'
1η Σχολική Επιτροπή Γουρνών	1322/2005 τΒ'
2η Σχολική Επιτροπή Γουρνών	1322/2005 τΒ'
Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου-Λυκείου Επισκοπής	494/2000 τΒ'

Σκοπός των σχολικών επιτροπών είναι η διαχείριση των πιστώσεων που τους διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, και προς τις Κτιριακές Υποδομές ΑΕ που είναι ο ενιαίος κατασκευαστικός φορέας του ελληνικού κράτους, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για την στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διατάξεις του νόμου.

Και τα δύο Νομικά Πρόσωπα διοικούνται από 11 μέλη Διοικητικά συμβούλια, ενώ οι πόροι τους προέρχονται από: την ετήσια τακτική επιχορήγηση από τους ΚΑΠ, την ετήσια τακτική επιχορήγηση του Δήμου, που ανέρχεται σε 100.000 € και από άλλες έκτακτες επιχορηγήσεις των δήμων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 περιπτ. (α) και (β) του άρθρου 113 του Ν.1892/1990, τις προσόδους της σχολικής περιουσίας, τις εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων, τις κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες ή και από κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

Κοινωφελές Μη Κερδοσκοπικό Ίδρυμα «ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ»

Το Κοινωφελές Μη Κερδοσκοπικό Δημοτικό Ίδρυμα «ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ» συστάθηκε με το υπ' αριθ. 77 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 142 Α'/18-8-2010). Η έδρα του Ιδρύματος βρίσκεται στο Κράσι, Δημοτικής Ενότητας Μαλίων του Δήμου Χερσονήσου, ενώ ο χώρος στον οποίο στεγάζεται το Ίδρυμα είναι ο α' όροφος του Δημοτικού Πολύκεντρου Κρασίου.

Σκοπός του Ιδρύματος είναι η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αφορούν την προαγωγή του πνευματικού επιπέδου της κοινωνίας του Δήμου Χερσονήσου καθώς και η πληρέστερη γνωριμία του συγγραφικού έργου, της ζωής, της προσωπικότητας και της πνευματικής προσφοράς των πνευματικών δημιουργών Έλλης Αλεξίου, Ελευθερίου Αλεξίου και Γαλάτειας Αλεξίου – Καζαντζάκη με το κοινό και ειδικά με τη μαθητιώσα νεολαία.

Στο πλαίσιο αυτό το Ίδρυμα επιδιώκει να πραγματοποιήσει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Διοργάνωση εκδηλώσεων, ημερίδων, διαλέξεων και λογοτεχνικών διαγωνισμών στα σχολεία.
- Διοργάνωση συνεδρίων και έκδοση ενημερωτικών εντύπων και βιβλίων.
- Εκπόνηση μελετών και ερευνών που σχετίζονται με τους σκοπούς του Ιδρύματος και αναφέρονται στο έργο των ανωτέρω πνευματικών δημιουργών.
- Συνεργασία με πνευματικούς ανθρώπους καθώς και με άλλα ιδρύματα συναφών σκοπών.

Το ίδρυμα διοικείται α) από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και β) από τριμελή Εκτελεστική Επιτροπή που αποτελείται από τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο και δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Η θητεία της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι διετής και συμπίπτει με τη διάρκεια της θητείας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του ιδρύματος.

2.3 Οικονομικά αποτελέσματα

2.3.1 Οικονομικά αποτελέσματα Δήμου Χερσονήσου

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Χερσονήσου βασίστηκε στα διαθέσιμα στοιχεία της Οικονομικής Υπηρεσίας. Ειδικότερα, η ανάλυση που ακολουθεί βασίστηκε στα απολογιστικά στοιχεία (έσοδα εισπραχθέντα και δαπάνες τιμολογημένες) για την περίοδο 2012-2014, καθώς και στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμό και καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως) για τα έτη **2012, 2013 και 2014**.

Έσοδα

Αναλύοντας τα απολογιστικά στοιχεία του Δήμου Χερσονήσου, διαπιστώνεται ότι τα εισπραχθέντα έσοδα διακρίνονται σε έξι (6) βασικές ομάδες:

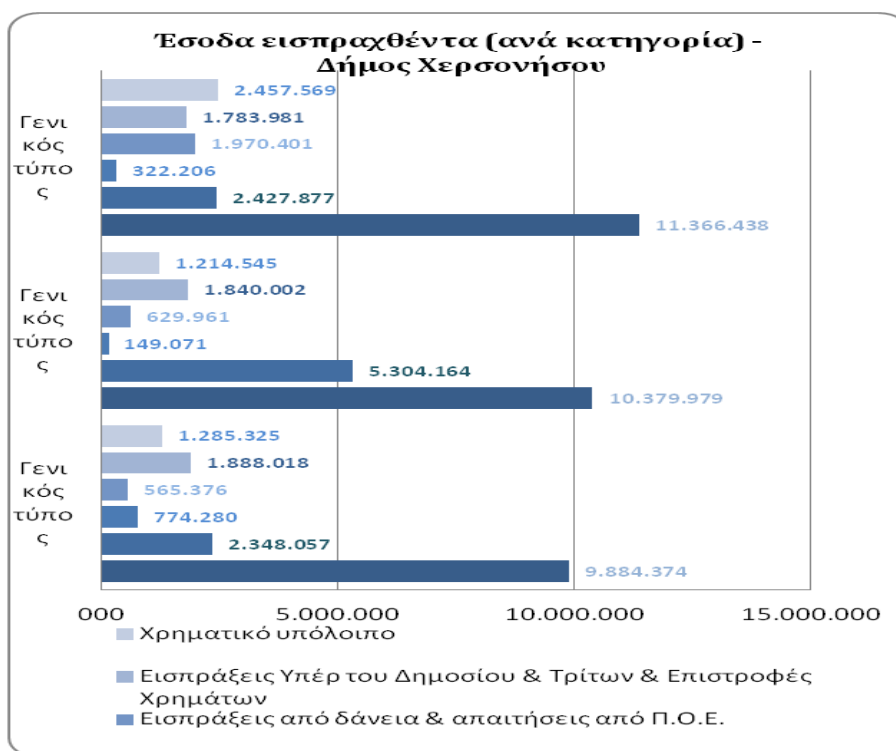
- Τακτικά έσοδα (ομάδα 0).
- Έκτακτα έσοδα (ομάδα 1).
- Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ομάδα 2).
- Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. (ομάδα 3).
- Εισπράξεις Υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων (ομάδα 4).
- Χρηματικό υπόλοιπο (ομάδα 5).

Η διαχρονική εξέλιξη των εσόδων που εισπράχθηκαν από το Δήμο Χερσονήσου κατά την τριετία 2012-2014, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ταμειακών απολογισμών, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ				
Έσοδα εισπραχθέντα (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
0	Τακτικά Έσοδα			
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	37.875,00	23.149,00	33.496,00
2	Έσοδα από κινητή περιουσία	57.034,00	51.261,00	67.670,00
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα	3.572.771,00	3.618.776,00	4.298.063,00
4	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα & παροχή υπηρεσιών	2.146.531,00	2.538.614,00	2.775.651,00
5	Φόροι & εισφορές	43.972,00	120.075,00	26.351,00
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	3.949.868,00	3.875.603,00	4.049.637,00
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	76.323,00	152.501,00	115.570,00
	Γενικό Σύνολο Τακτικών Εσόδων	9.884.374,00	10.379.979,00	11.366.438,00
1	Έκτακτα Έσοδα			
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	6.000,00		
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	372.043,00	3.000.587,00	307.725,00
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	1.518.077,00	1.756.738,00	1.692.108,00
14	Δωρεές- κληρονομίες-κληροδοσίες			
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	378.332,00	494.198,00	354.890,00
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	73.605,00	52.641,00	73.154,00
	Γενικό Σύνολο Έκτακτων Εσόδων	2.348.057,00	5.304.164,00	2.427.877,00
2	Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά			
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	594.180,00	148.571,00	321.206,00
22	Έσοδα Π.Ο.Ε έκτακτα	180.100,00	500,00	1.000,00
	Γενικό Σύνολο Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά	774.280,00	149.071,00	322.206,00
3	Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.			
31	Εισπράξεις από δάνεια			
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	565.376,00	629.961,00	1.970.401,00
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.	565.376,00	629.961,00	1.970.401,00
4	Εισπράξεις Υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων			
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου & τρίτων	1.860.323,00	1.840.002,00	1.782.257,00
42	Επιστροφές χρημάτων	27.695,00	0,00	1.724,00
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων	1.888.018,00	1.840.002,00	1.783.981,00
5	Χρηματικό υπόλοιπο			
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	1.285.325,00	1.214.545,00	2.457.569,00
	Γενικό Σύνολο Χρηματικού Υπολοίπου	1.285.325,00	1.214.545,00	2.457.569,00
Ε1.	Γενικό Σύνολο Εσόδων (0+1+2+3+4+5)	16.745.430,00	19.517.722,00	20.328.472,00

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Χερσονήσου, 2015

Από τον παραπάνω πίνακα εύκολα εξάγεται το συμπέρασμα ότι τα εισπραχθέντα έσοδα του Δήμου Χερσονήσου παρουσιάζουν ανοδική τάση κατά την περίοδο 2012-2014, με την μέση ετήσια αύξηση να ανέρχεται σε 10,35%. Για το 2013 η κύρια αιτία της αύξησης των εσόδων ήταν οι έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών (έκτακτο έσοδο), ενώ για το 2014 βασικός παράγοντας της αύξησης των εισπραχθέντων εσόδων ήταν η αύξηση που σημειώθηκε στα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (τακτικό έσοδο), καθώς και στα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη (εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.). Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των εισπραχθέντων εσόδων ανά ομάδα εσόδων:

Αναλυτικά, τα έσοδα που εισπράχθηκαν ανά ομάδα εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

Τακτικά έσοδα

Τα **τακτικά** έσοδα του Δήμου Χερσονήσου προέρχονται από επτά (7) διαφορετικές πηγές εσόδων, η κάθε μια από τις οποίες παρουσίασε διαφορετική τάση κατά την περίοδο 2012-2014. Κυριότερη πηγή τακτικών εσόδων για το Δήμο Χερσονήσου αποτελούν τα έσοδα από **επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε 3.958.369,3 ευρώ, για την εξεταζόμενη περίοδο, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 37,54% του συνόλου των τακτικών εσόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο. Το συνολικό ποσό των εσόδων από επιχορηγήσεις

για λειτουργικές δαπάνες ανήλθε το 2014 σε 4.049.637 ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 4,49% σε σχέση με το 2013, όπου η αντίστοιχη τιμή ήταν 3.875.603 ευρώ.

Η δεύτερη σημαντικότερη πηγή τακτικών εσόδων αποτελούν τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε 3.829.870 ευρώ για την τριετία 2012-2014, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 36,32% του συνόλου των τακτικών εσόδων της εξεταζόμενης περιόδου. Τα έσοδα την εν λόγω κατηγορίας παρουσιάζουν διακυμάνσεις αυξητική τάση, και από 3.572.771 ευρώ που ήταν το 2012, ανήλθαν σταδιακά σε 4.298.063 ευρώ το 2014.

Αυξητική καταγράφεται και η τάση για την τρίτη σημαντικότερη πηγή των τακτικών εσόδων που είναι τα έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών. Η εν λόγω κατηγορία εσόδων αντιστοιχεί στο 23,59% του συνόλου των τακτικών εσόδων, με το ύψος της να διαμορφώνεται σε 2.775.651 ευρώ το 2014, ποσό αυξημένο κατά 629.120 ευρώ σε σχέση με το 2012.

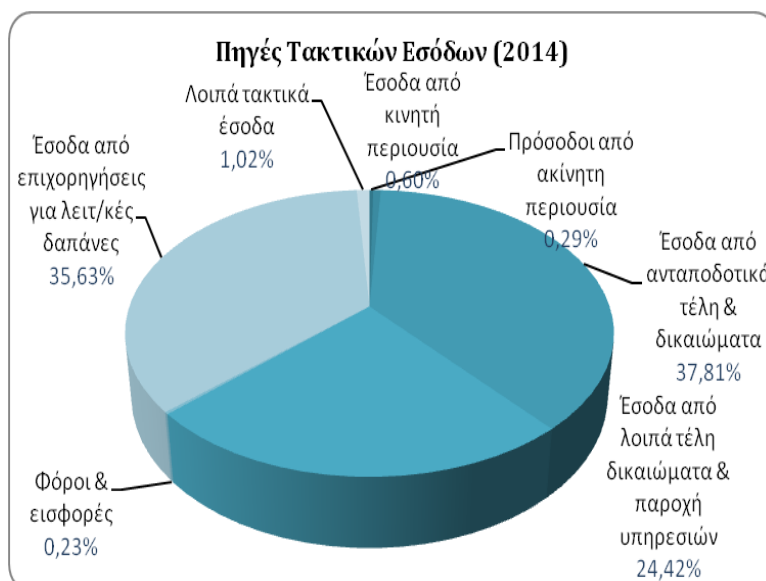
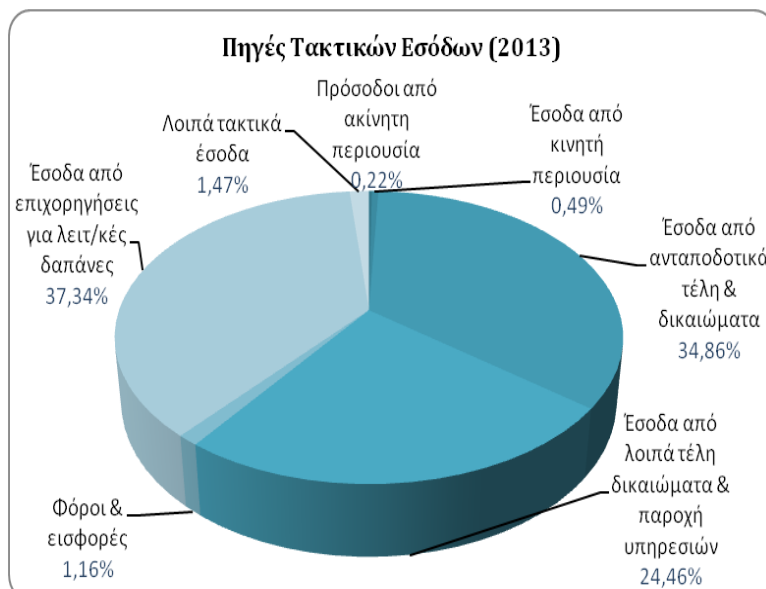
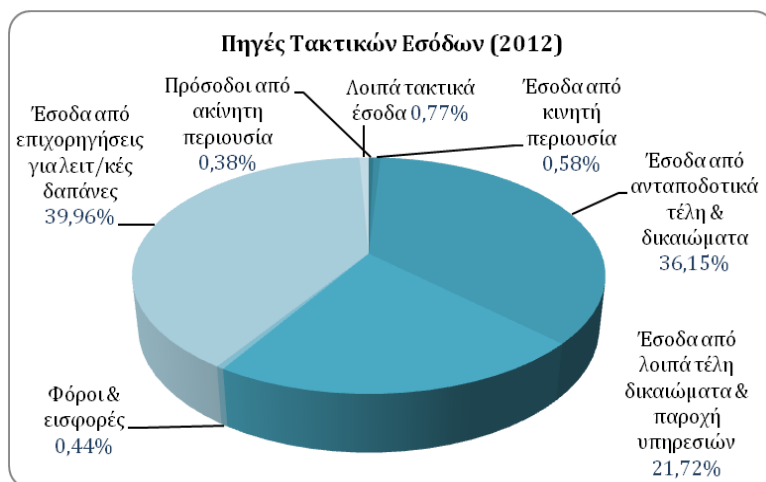
Τα λοιπά τακτικά έσοδα αποτέλεσαν το 1,09% των συνολικών τακτικών εσόδων της περιόδου 2012-2014, με τη μέση τιμή τους να ανέρχεται σε 114.798 ευρώ, ενώ παρουσίασαν αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Το 2014 ανήλθαν σε 115.570 ευρώ, όταν το προηγούμενο έτος ήταν 152.501 ευρώ και το 2013 ανήλθαν σε 76.323 ευρώ.

Αυξομειώσεις παρουσιάζουν και τα έσοδα από φόρους και εισφορές, με τη μέση τιμή της κατηγορίας για την περίοδο 2012-2014 να υπολογίζεται σε 63.466 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 0,60% επί του συνόλου των τακτικών εσόδων της κατηγορίας. Τα εισπραχθέντα έσοδα από φόρους και εισφορές το 2014 ανήλθαν σε 26.351 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 120.075 ευρώ και το 2012 ήταν 43.972 ευρώ.

Την 6^η σημαντικότερη κατηγορία τακτικών εσόδων αποτελούν τα έσοδα από κινητή περιουσία, τα οποία εμφανίζουν και αυτά διακυμάνσεις από έτος σε έτος, καθώς η τιμή της εν λόγω κατηγορίας εσόδων διαμορφώθηκε σε 67.670 ευρώ το 2014, όταν το προηγούμενο έτος ήταν 51.261 ευρώ και το 2012 ήταν 57.034 ευρώ. Τα εισπραχθέντα έσοδα από κινητή περιουσία αντιστοιχούν στο 0,56% του συνόλου των τακτικών εσόδων 2012-2014.

Μικρότερη συμβολή στη διαμόρφωση των τακτικών εσόδων με ποσοστό 0,30% επί του συνόλου, έχουν οι πρόσδοι από ακίνητη περιουσία, με τη μέση τιμή τους να ανέρχεται σε 31.506,67 ευρώ, καταγράφοντας αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Αναλυτικά, η διάρθρωση του

συνόλου των τακτικών εσόδων ανά πηγή προέλευσης και ανά έτος παρουσιάζεται στα ακόλουθα γραφήματα:

Έκτακτα έσοδα

Η σημαντικότερη πηγή έκτακτων εσόδων για κάθε δήμο αποτελούν οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις καθώς και οι έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών. Οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις παρουσίασαν αυξομειώσεις για το Δήμο Χερσονήσου κατά την περίοδο 2012-2014. Ειδικότερα, το 2012 ανήλθαν σε 1.518.077 ευρώ, για να αυξηθούν σε 1.756.738 ευρώ το 2013, και να μειωθούν το 2014 σε 1.692.108 ευρώ. Η μέση τιμή τριετίας των εσόδων από επιχορηγήσεις ήταν 1.655.641 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 49,30% του συνόλου των έκτακτων εσόδων του Δήμου Χερσονήσου για την περίοδο 2012-2014.

Εντυπωσιακές ήταν και οι αυξομειώσεις των έκτακτων επιχορηγήσεων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών καθώς ενώ τα έτη 2012 και 2014, τα έσοδα της εν λόγω κατηγορίας κυμάνθηκαν από 307.000 ευρώ έως 372.000 ευρώ, το 2013 τα έσοδα από την συγκεκριμένη κατηγορία ξεπέρασαν τα 3.000.000 ευρώ, γεγονός που συνετέλεσε και στην αύξηση του γενικού συνόλου εσόδων του Δήμου Χερσονήσου για το έτος αυτό. Η μέση τιμή της συγκεκριμένης κατηγορίας έκτακτων εσόδων ήταν 1.226.785 ευρώ για την περίοδο 2012-2014, ποσό που αντιστοιχεί στο 36,53% των συνόλου των έκτακτων εσόδων της συγκεκριμένης περιόδου.

Αυξομειώσεις καταγράφονται και στην κατηγορία των έκτακτων εσόδων από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα, καθώς το 2014 τα έσοδα που εισέπραξε ο δήμος από την εν λόγω κατηγορία ήταν 354.890 ευρώ, όταν το 2013 ήταν 494.198 ευρώ και το 2012 δεν ξεπέρασαν τα 378.332 ευρώ.

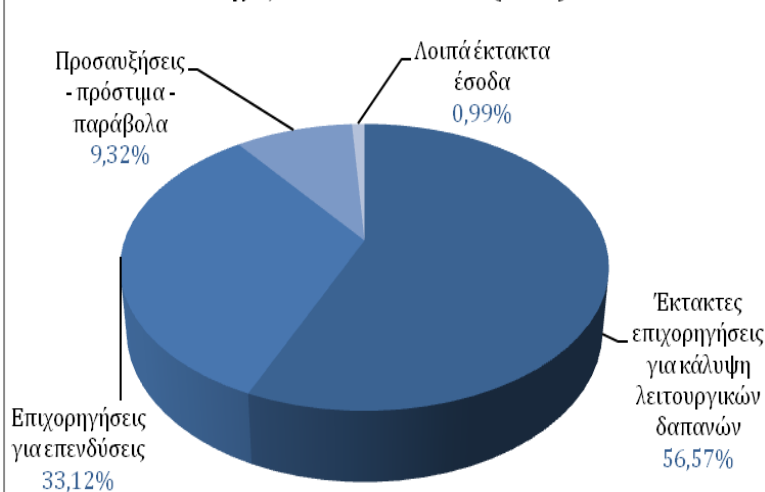
Στη διαμόρφωση του συνόλου των έκτακτων εσόδων πολύ μικρότερη ήταν η συμβολή των λοιπών έκτακτων εσόδων, με τη μέση τιμή τους για την περίοδο 2012-2014 να μην ξεπερνάει τα 66.466,67 ευρώ, ενώ μηδενική ήταν η συμβολή των εσόδων από δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.

Τέλος, τα έσοδα από την εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας του δήμου για το έτος 2012 ήταν 6.000 ευρώ, ενώ για τα επόμενα έτη τα έσοδα από την εν λόγω κατηγορία ήταν μηδενικά. Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η διάρθρωση του συνόλου των έκτακτων εσόδων του Δήμου Χερσονήσου, ανά πηγή προέλευσης:

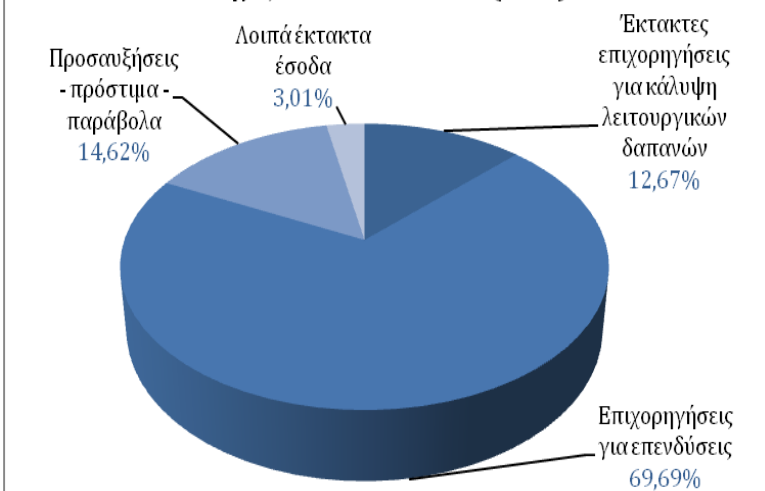
Πηγές Έκτακτων Εσόδων (2012)

Πηγές Έκτακτων Εσόδων (2013)

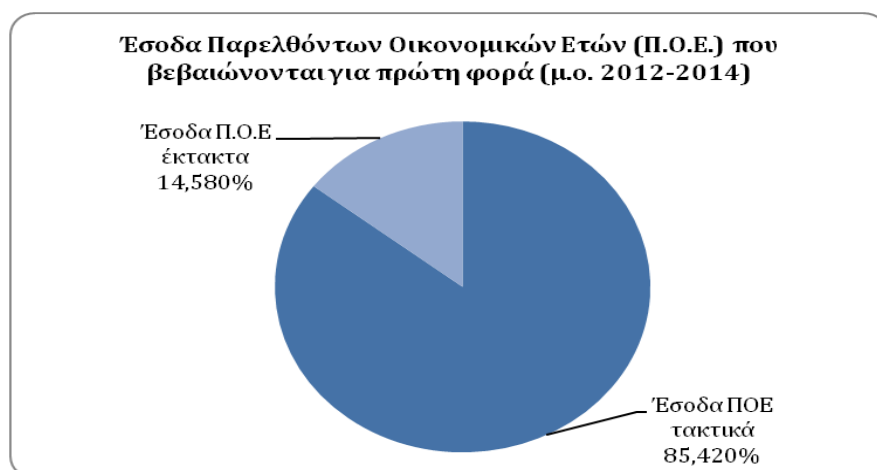
Πηγές Έκτακτων Εσόδων (2014)

Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά.

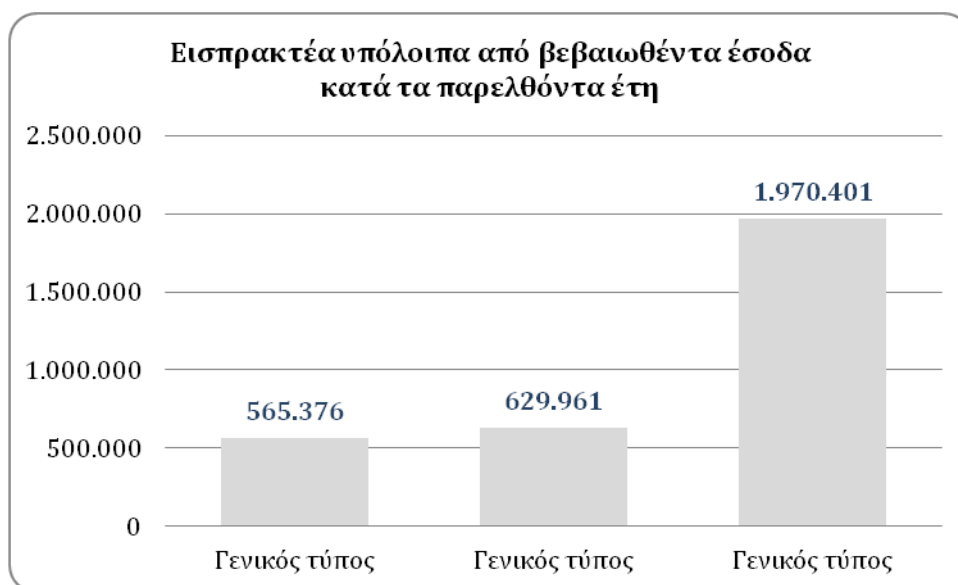
Τα έσοδα της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορούν σχεδόν αποκλειστικά τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. καθώς η συμβολή των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. έχει μειωθεί σημαντικά κατά τις διαχειριστικές χρήσεις 2012 και 2013. Ειδικότερα, τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. αντιστοιχούν στο 85,42% των συνολικών εσόδων Π.Ο.Ε. κατά την περίοδο 2012-2014, εμφανίζοντας αυξομειώσεις από έτος σε έτος και καταγράφοντας μια σημαντική άνοδο το 2014 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. το 2014 ανήλθαν σε 321.206 ευρώ, ενώ ένα χρόνο νωρίτερα ήταν μόλις 148.571 ευρώ.

Πτωτική χαρακτηρίζεται και η τάση των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. όπου ενώ το 2012 ήταν 180.100 ευρώ, το 2013 σχεδόν μηδενίστηκαν (500 ευρώ) και το 2014 ανήλθαν σε 1.000 ευρώ. Η συμβολή των τακτικών και των έκτακτων εσόδων Π.Ο.Ε. στο σύνολο των εσόδων Π.Ο.Ε. για την περίοδο 2012-2014 καταγράφεται στο ακόλουθο γράφημα:

Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.

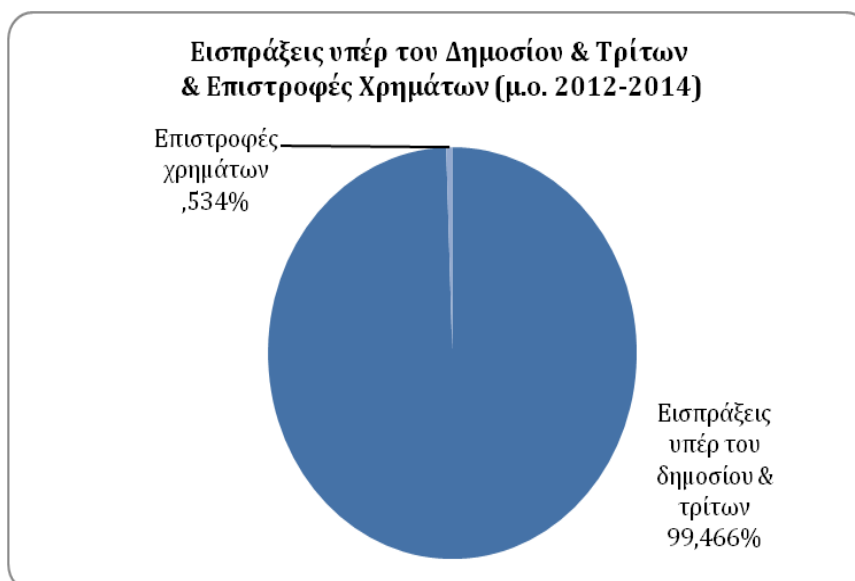
Ο Δήμος Χερσονήσου εμφάνισε μια εντυπωσιακή αύξηση κατά το έτος 2014 στα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη. Ειδικότερα, το σύνολο των εισπράξεων από απαιτήσεις Π.Ο.Ε. ανήλθαν σε 1.970.401 ευρώ το 2014, όταν το 2013 ήταν μόλις 629.961 ευρώ, όπως παρουσιάζεται και στο ακόλουθο γράφημα:

Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων

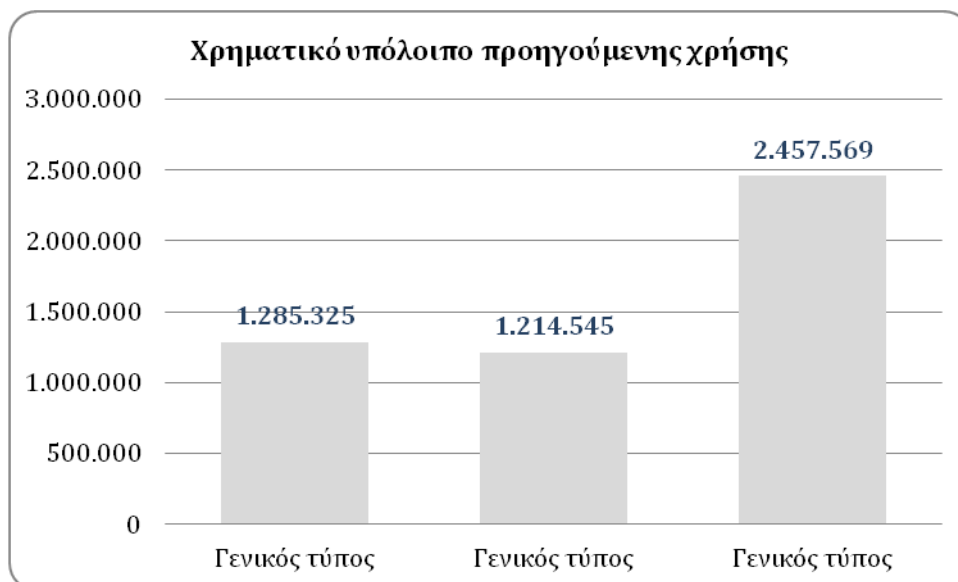
Οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και οι επιστροφές χρημάτων παρουσιάζουν μικρές διακυμάνσεις από έτος σε έτος, με τη μέση τιμή της εν λόγω κατηγορίας εσόδων να ανέρχεται σε 1.837.333,67 ευρώ για την περίοδο 2012-2014. Το σημαντικότερο τμήμα εσόδων της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορά εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων, έσοδα τα οποία ανήλθαν σε 1.782.257 ευρώ το 2014, παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως των 57.745 ευρώ, σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η διάρθρωση της εν λόγω κατηγορίας εσόδων κατά την εξεταζόμενη περίοδο εμφανίζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Χρηματικό υπόλοιπο

Το χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης παρουσίασε σταθερή πορεία την περίοδο 2012-2013, ενώ κατά το 2014 σχεδόν διπλασιάστηκε με την τιμή του να ανέρχεται σε 2.457.569 €, όπως φαίνεται και στο γράφημα που ακολουθεί:

Έξοδα

Η εξέλιξη των τιμολογηθέντων δαπανών στο Δήμο Χερσονήσου για την περίοδο 2012-2014, σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί, από τον οποίο προκύπτει ότι τα έξοδα των ταμειακών απολογισμών του δήμου διακρίνονται στις ακόλουθες τέσσερις (4) ομάδες:

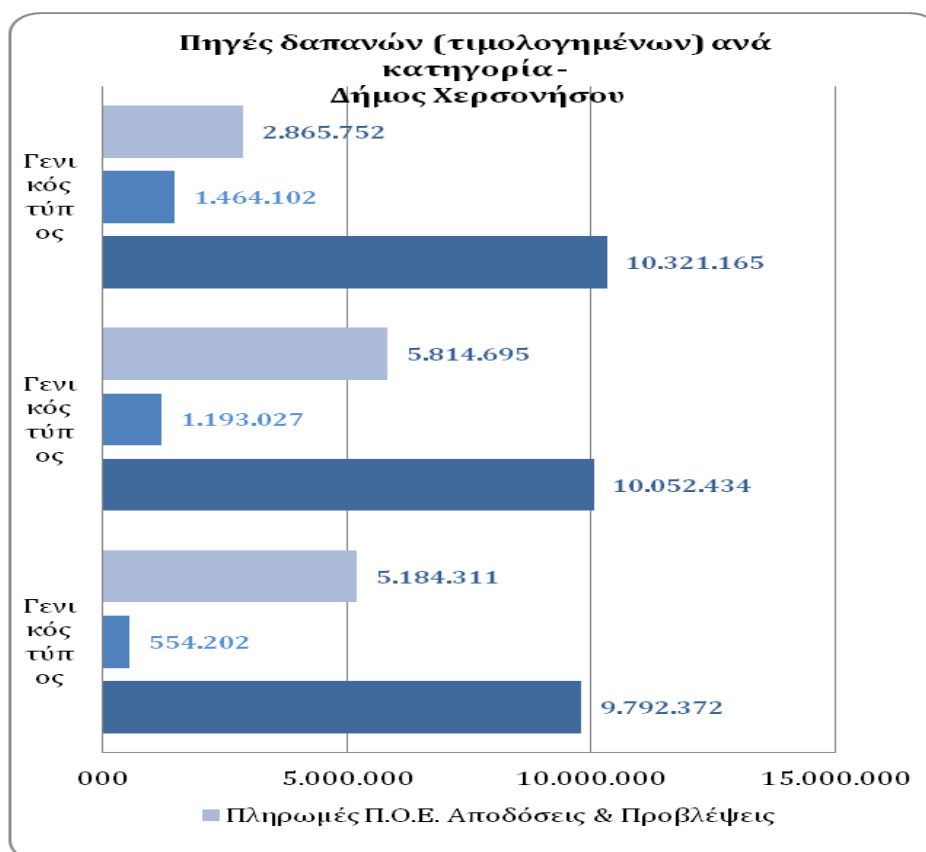
- Έξοδα χρήσης (ομάδα 6)
- Επενδύσεις (ομάδα 7)
- Πληρωμές Π.Ο.Ε. αποδόσεις & προβλέψεις (ομάδα 8)
- Αποθεματικό (ομάδα 9)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ				
Δαπάνες - Τιμολογημένες (σε ευρώ)				
		2012	2013	2014
6	Έξοδα Χρήσης			
60	Αμοιβές & Έξοδα Προσωπικού	4.021.740,00	3.701.109,00	3.563.336,00
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	2.559.614,00	500.989,00	457.636,00
62	Παροχές Τρίτων	1.531.637,00	4.202.659,00	4.662.923,00
63	Φόροι - τέλη	16.524,00	16.545,00	15.997,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	364.887,00	333.844,00	482.016,00
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	215.312,00	348.294,00	181.511,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	390.278,00	256.233,00	170.546,00
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους: παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές	684.380,00	692.589,00	787.091,00
68	Λοιπά έξοδα	8.000,00	172,00	109,00
	Σύνολο Κ.Α. 6 Εξόδων Χρήσης	9.792.372,00	10.052.434,00	10.321.165,00
7	Επενδύσεις			
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων & προμηθειών παγίων	115.576,00	497.101,00	78.751,00
73	Έργα	347.630,00	372.856,00	1.160.420,00
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες & ειδικές δαπάνες	90.996,00	323.070,00	224.931,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)			
	Σύνολο Κ.Α. 7 Επενδύσεις	554.202,00	1.193.027,00	1.464.102,00
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις Προβλέψεις			
81	Πληρωμές Υποχρεώσεις (Π.Ο.Ε.)	3.115.555,00	895.338,00	847.853,00
82	Λοιπές αποδόσεις	2.068.756,00	2.294.024,00	1.844.543,00
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.		2.625.333,00	173.356,00
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων Υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη			
	Σύνολο Κ.Α. 8 Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις & Προβλέψεις	5.184.311,00	5.814.695,00	2.865.752,00
9	Αποθεματικό			
91	Αποθεματικό			
	Σύνολο Κ.Α. 9 Αποθεματικό			
Ε2.	Γενικό Σύνολο Δαπανών (6+7+8+9)			
		15.530.885,00	17.060.156,00	14.651.019,00

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Χερσονήσου, 2015

Οι δαπάνες που τιμολογήθηκαν την περίοδο 2012-2014 παρουσίασαν αυξομειώσεις από έτος σε έτος, με τη μέση τιμή τριετίας να ανέρχεται σε 15.747.353,33 ευρώ, και τη μεγαλύτερη τιμή να καταγράφεται το 2013, με τις τιμολογημένες δαπάνες να ανέρχονται σε 17.060.156 ευρώ.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της εκάστοτε κατηγορίας τιμολογημένων δαπανών:

Αναλυτικά, τα έξοδα που τιμολογήθηκαν ανά κατηγορία εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)

Οι **λειτουργικές δαπάνες χρήσης** παρουσίασαν αυξητική τάση κατά την περίοδο 2012-2014, με τις επιμέρους κατηγορίες δαπανών να εμφανίζουν αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Αθροιστικά, τα έξοδα χρήσης αποτελούν το 63,85% των συνολικών δαπανών που τιμολογήθηκαν από το Δήμο Χερσονήσου, με τη μέση τιμή τριετίας για την εν λόγω κατηγορία δαπανών να ανέρχεται σε 10.055.323,67 ευρώ.

Το μεγαλύτερο τμήμα των εξόδων χρήσης αφορούσε τις **αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού**, η μέση τιμή των οποίων ανήλθε σε 3.762.061,67 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 37,41% του

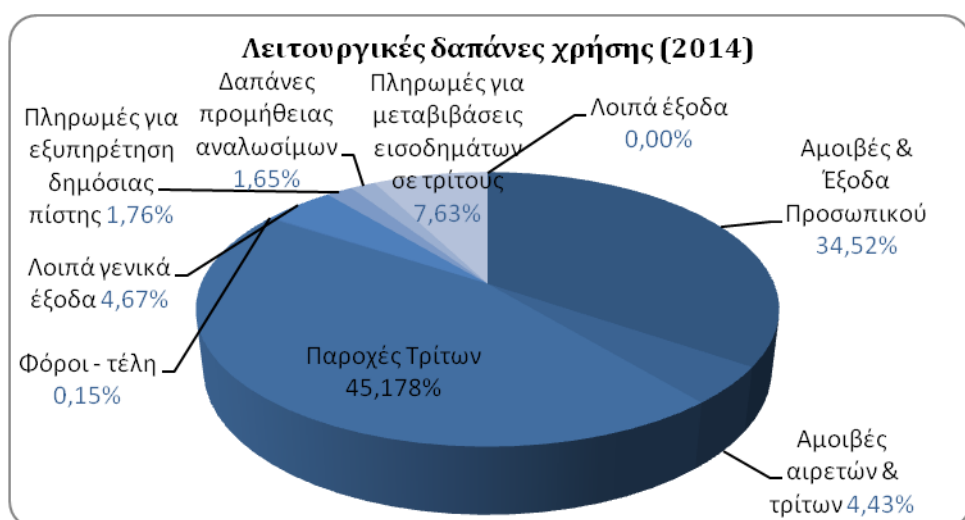
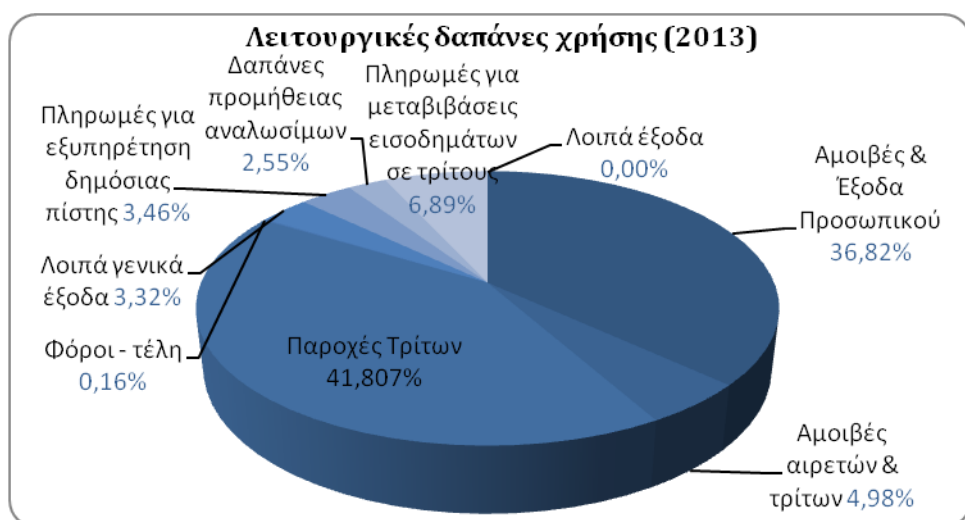
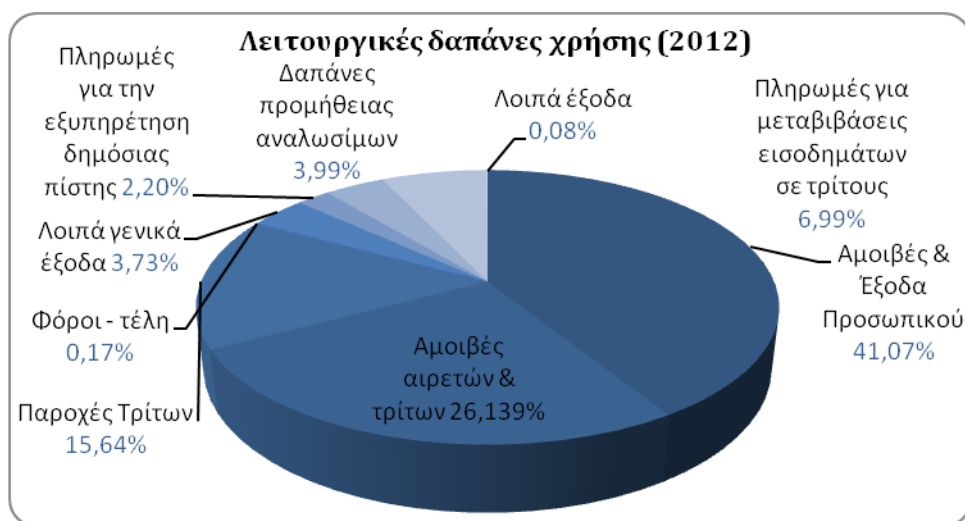
συνόλου των δαπανών χρήσης. Οι αμοιβές προσωπικού ανήλθαν το 2014 σε 3.563.336 ευρώ, παρουσιάζοντας μέση ετήσια μείωση της τάξης του 5,85% κατά την περίοδο 2012-2014.

Σημαντικό τμήμα των εξόδων χρήσης αντιστοιχεί και στις **παροχές τρίτων**, οι οποίες παρουσίασαν εντυπωσιακή αύξηση κατά την τελευταία διετία. Ειδικότερα, στις παροχές τρίτων αντιστοιχεί το 34,47% του συνόλου των εξόδων χρήσης του Δήμου Χερσονήσου, με τη μέση τιμή τριετίας για την εν λόγω κατηγορία δαπάνης να ανέρχεται σε 3.465.739,67 ευρώ.

Η τρίτη σημαντικότερη πηγή εξόδων χρήσης με ποσοστό 11,66% αφορά τις **αμοιβές αιρετών και τρίτων**, με τη μέση τιμή τριετίας να ανέρχεται σε 1.172.746,33 ευρώ. Η εν λόγω δαπάνη παρουσίασε το 2014 μείωση της τάξης του 55,93 % σε σχέση με το 2012, με τα αντίστοιχα έξοδα να μειώνονται από 2.559.614 ευρώ το 2012, σε 457.636 ευρώ το 2014.

Μία άλλη σημαντική πηγή εξόδων χρήσης αποτελούν **οι πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων** σε τρίτους (παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές), με ποσοστό 7,17% επί των συνολικών τιμολογημένων εξόδων χρήσης. Οι δαπάνες της εν λόγω κατηγορίας εμφανίζουν ανοδική τάση τα τελευταία χρόνια, καθώς από 684.380 ευρώ που ήταν το 2012, αυξήθηκαν σε 787.091 ευρώ το 2014.

Η πέμπτη βασικότερη πηγή εξόδων χρήσης αφορά τα **λοιπά γενικά έξοδα** τα οποία εμφανίζουν αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Αθροιστικά, τα λοιπά γενικά έξοδα αφορούν το 3,91% των συνολικών εξόδων χρήσης, με την τιμή του να υπολογίζεται σε 482.016 ευρώ το 2014. Μικρές αυξομειώσεις εμφανίζουν οι πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης, με τη μέση τιμή του δείκτη να ανέρχεται σε 248.372,33 ευρώ κατά την περίοδο 2012-2014, ενώ οι δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων, καταγράφουν πτωτική τάση με την μέση τιμή τους να ανέρχεται σε 272.352,33 ευρώ. Στα γραφήματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η διάρθρωση των εξόδων χρήσης ανά κατηγορία δαπάνης για τα έτη 2012, 2013 και 2014:

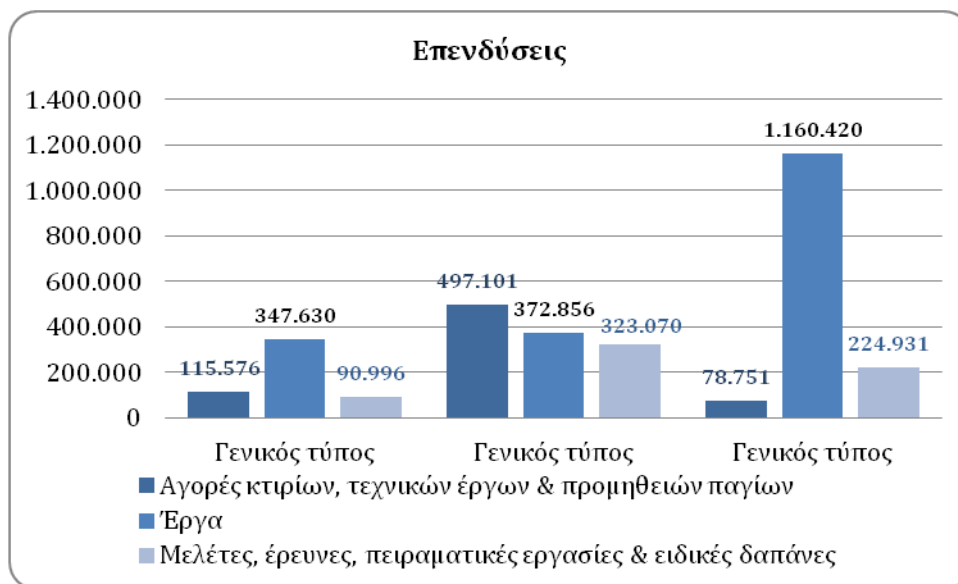
Επενδύσεις

Οι δαπάνες για επενδύσεις καταγράφουν αυξητική τάση για το Δήμο Χερσονήσου κατά την περίοδο 2012-2014, με το μεγαλύτερο τμήμα να αφορά τις **δαπάνες για έργα**.

Ειδικότερα, οι **δαπάνες για έργα** παρουσίασαν εντυπωσιακή αύξηση το 2014, καθώς ανήλθαν σε 1.160.420 ευρώ, από 372.856 ευρώ που ήταν το προηγούμενο έτος, ενώ πτωτική τάση εμφάνισαν οι αγορές **κτιρίων, τεχνικών έργων και προμηθειών παγίων**, καθώς από 497.101 ευρώ που ήταν το 2013 μειώθηκαν σε 78.751 ευρώ το 2014. Ειδικότερα, τα έργα αντιστοιχούν στο 58,57% των τιμολογημένων δαπανών για επενδύσεις, ενώ οι δαπάνες για αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμηθειών παγίων αντιστοιχούν στο 21,53% του συνόλου των επενδύσεων για την εξεταζόμενη περίοδο.

Οι δαπάνες για **μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες** ανήλθαν σε 224.931 ευρώ το 2014, παρουσιάζοντας πτώση της τάξης του 30,38% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

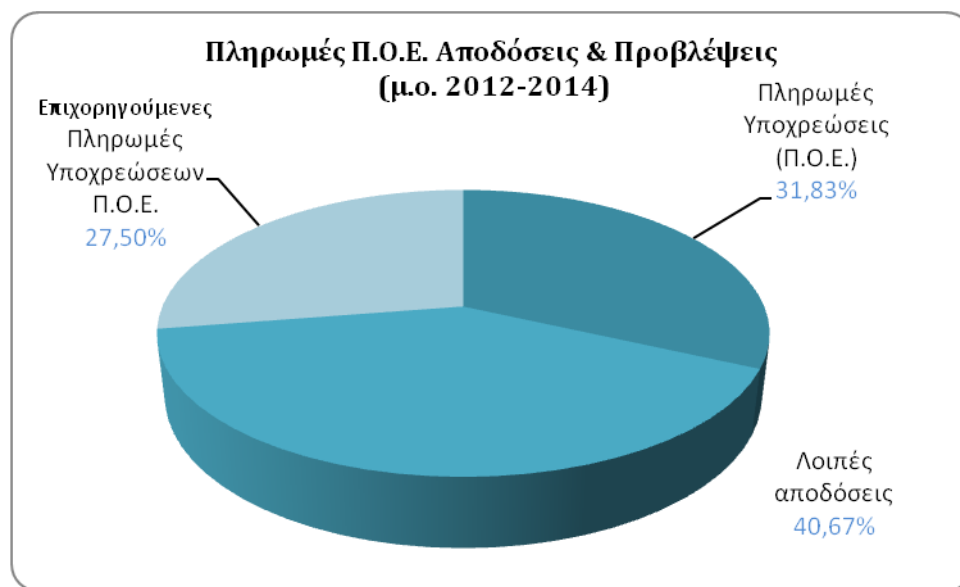
Η διαχρονική εξέλιξη των δαπανών για επενδύσεις παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις & Προβλέψεις

Οι **πληρωμές προηγούμενων οικονομικών ετών** (Π.Ο.Ε.), παρουσίασαν αυξομειώσεις κατά την περίοδο 2012-2014, με τη μέση τιμή τους να διαμορφώνεται σε 4.621.586 ευρώ. Πτωτική τάση κατέγραψαν οι **πληρωμές υποχρεώσεις** (Π.Ο.Ε.) οι οποίες από 3.115.555 ευρώ το 2012, μειώθηκαν σε 895.338 ευρώ το 2013 και σε 847.853 ευρώ το 2014.

Γενικότερα, σημαντικές διακυμάνσεις καταγράφηκαν σε όλες τις επιμέρους κατηγορίες πληρωμών Π.Ο.Ε., αποδόσεων και προβλέψεων, ενώ η διάρθρωση των επί μέρους κατηγοριών δαπανών παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

Αποθεματικό

Το αποθεματικό του Δήμου Χερσονήσου είναι μηδενικό για την περίοδο 2012-2014 σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία της οικονομικής του υπηρεσίας.

Ισολογισμός

Στην ενότητα που ακολουθεί αναλύονται οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Χερσονήσου κατά την περίοδο 2012-2014, οι οποίες διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			
	2012	2013	2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ			
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	590.278,89	433.298,35	641.729,07
ΣΥΝΟΛΟ	590.278,89	433.298,35	641.729,07
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
I Ασώματες Ακίνητοποιήσεις			
4. Λοιπές ασώματες ακίνητοποιήσεις	4.764,63	8.904,63	82.977,37
II. Ενσώματες ακίνητοποιήσεις			
1. Γήπεδα - Οικόπεδα	27.713.568,75	27.765.568,75	27.835.463,17
1α. Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι κοινής χρήσεως	874.538,52	795.810,20	747.723,14
1β. Οδοί - Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	5.338.259,83	4.230.354,25	3.113.123,46

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	2.463.681,47	2.059.185,66	1.654.689,85
2. Ορυχεία - μεταλλεία - λατομεία - αγροί - φυτείες - δάση			
3. Κτίρια και τεχνικά έργα			
3α. Κτίρια - εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	4.279.408,53	3.775.388,73	3.559.004,62
3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	1.729.707,68	1.754.119,31	1.428.911,90
3γ. Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	2.991.843,66	2.568.951,76	2.235.446,82
4. Μηχανήματα - Τεχν. Εγκαταστάσεις λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	19.666,38	23.757,64	22.935,30
5. Μεταφορικά μέσα	163.343,38	204.971,64	151.306,67
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	269.805,28	201.816,46	226.434,28
7. Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	1.011.317,85	1.329.281,25	2.106.215,56
Σύνολο Ακινήτοποιήσεων (ΓII)	46.855.141,33	44.709.205,65	43.081.254,77
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις	10.047.700,41	11.010.053,21	11.078.911,01
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης	10.047.700,41	11.010.053,21	11.078.911,01
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)	56.907.606,37	55.728.163,49	54.243.143,15
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
I. Αποθέματα			
4. Πρώτες και βοηθητικές ύλες αναλώσιμα υλικά, ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας			
II. Απαιτήσεις	9.197.019,57	13.793.721,79	
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών Μείον: πρόβλεψη επισφαλών πελατών	8.586.201,90	12.543.197,54	12.480.213,64
5. Χρεώστες διάφοροι	610.817,67	1.250.524,25	1.187.366,57
6. Λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων			
IV. Διαθέσιμα			
1. Ταμείο	22.307,79	31.127,26	3.032,62
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	1.379.006,93	3.265.164,79	5.726.677,48
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	10.598.334,29	17.090.013,84	19.397.290,31
E. Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού			
1. Έξοδα επόμενων χρήσεων			
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα			5.237,54
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ+E)	68.096.219,55	73.251.475,68	74.287.400,07
Λογαριασμοί τάξεως χρεωστικοί			
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού			
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
I. Κεφάλαιο	53.196.982,99	53.196.982,99	53.196.982,99
II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - δωρεές παγίων	13.505.799,47	14.604.038,56	14.719.516,27

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας τίτλων	748.847,06	1.711.199,86	1.780.057,66
3. Δωρεές παγίων	25.137,93	25.137,93	146.505,55
4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων	12.731.814,48	12.867.700,77	12.792.953,06
Μείον: Αποσβέσεις επιχορηγήσεων			
III. Αποθεματικά Κεφάλαια			2.282.281,01
3. Ειδικά αποθεματικά			
IV. Αποτελέσματα εις νέο	-7.111.896,65	-2.995.621,66	-973.360,01
Έλλειμμα χρήσεων			
Υπόλοιπο Αποτελεσμάτων προηγ. χρήσεων			
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (AI+AII+AIII+AIV)	59.590.885,81	64.805.399,89	69.225.420,26
B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ			
1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	210.441,50	210.441,50	210.441,50
2. Λοιπές προβλέψεις	2.567.299,67	2.152.246,15	2.152.246,15
Σύνολο	2.777.741,17	2.362.687,65	2.362.687,65
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	675.586,28	2.511.560,22	396.806,50
2. Δάνεια τραπεζών	675.586,28	541.119,78	396.806,50
4. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		1.970.440,44	
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	5.049.363,29	3.570.379,06	2.301.034,73
1. Προμηθευτές	4.501.566,25	1.569.192,32	1.476.672,72
3. Τράπεζες λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	224.698,73	51.322,48	26.507,53
5. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	133.310,75	501.529,13	507.249,68
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	18.238,72		39,60
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	138.925,68	131.693,52	138.002,40
8. Πιστωτές διάφοροι	32.623,16	1.316.641,61	152.562,80
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)	5.724.949,57	6.081.939,28	2.697.841,23
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ			
1. Έσοδα επόμενων χρήσεων	2.642,73	1.450,84	1.450,84
2. Έξοδα χρήσεως πληρωτέα			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)			
	68.096.219,28	73.251.477,66	74.287.399,98
Λογαριασμοί τάξεως πιστωτικοί			
2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Δημόσιου Λογιστικού			

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ - ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			
	2012	2013	2014
I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως			
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	6.841.723,80	7.497.653,54	7.181.842,66
2. Έσοδα από φόρους - εισφορές - πρόστιμα - προσαυξήσεις	924.454,54	2.168.881,39	2.085.116,22
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	4.042.143,66	3.935.703,43	4.110.836,85
Σύνολο	11.808.322,00	13.602.238,36	13.377.795,73
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών	13.642.164,76	12.531.147,77	12.092.750,31
Μικτά αποτελέσματα (ζημιές) εκμεταλλεύσεως	-1.833.842,76	1.071.090,59	1.285.045,42
Πλέον: Άλλα έσοδα (επιχορηγήσεις - ενοίκια)	973.853,86	567.884,78	519.521,78
Σύνολο	-859.988,90	1.638.975,37	1.804.567,20
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	1.875.801,19	1.562.897,99	1.773.828,81
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	30.026,64	30.909,10	21.942,92
Μερικά αποτελέσματα (ζημιά) εκμεταλλεύσεως	-2.765.816,73	45.168,28	8.795,47
Πλέον: 4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	57.033,94	51.261,42	67.669,86
Μείον: 2. Προβλέψεις υποτιμήσεως τίτλων και χρεογράφων			
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	53.673,17	33.216,69	18.693,84
Ολικά αποτελέσματα (ζημιά) εκμεταλλεύσεως	-2.762.455,96	63.213,01	57.771,49
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα			
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	1.397.001,54	1.432.431,32	1.476.005,88
2. Έκτακτα κέρδη	6.000,00		
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	1.450.395,45	3.544.512,97	710.076,54
4. Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	1.225.263,31	610.504,25	
Μείον:			
1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	459.959,93	271.743,92	51546,71
2. Έκτακτες ζημιές	50.150,70		10447,56
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	1.411.378,13	590.612,43	159.597,99
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	2.582.053,71	672.030,21	
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (ζημιές)	-3.187.338,13	4.116.274,99	2.022.261,65
Μείον: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	4.350.033,20	3.383.092,41	3.159.976,55
Μείον: Οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	4.350.033,20	3.383.092,41	3.159.976,55
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΝ (ζημιές ή κέρδη)	-3.187.338,13	4.116.274,99	2.022.261,65
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			
	2012	2013	2014
Καθαρά αποτελέσματα (ζημιές ή κέρδη) χρήσεως	-3.187.338,13	4.116.274,99	2.022.261,65
(+) Υπόλοιπο αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων	-3924558,52	-7.111.896,65	-2.995.621,66
Έλλειμμα εις νέον	-7.111.896,65	-2.995.621,66	-973.360,01

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Δήμου Χερσονήσου, 2015

Μελετώντας τη δομή του ισολογισμού, διαπιστώνεται ότι σχεδόν 77,56% των στοιχείων του ενεργητικού αφορά το πάγιο ενεργητικό. Η συνολική αναπόσβεστη αξία των ενσώματων ακινητοποιήσεων του Δήμου Χερσονήσου ανήλθε κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση σε 43,081 εκατομμύρια ευρώ.

Το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καταγράφει μια αυξητική τάση, κυρίως λόγω της αύξησης των απαιτήσεων αλλά και των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας του Δήμου. Ειδικότερα, το σύνολο των απαιτήσεων το 2014 ανήλθε σε 12,48 εκ. ευρώ, όταν το 2012, ήταν 8,58 εκ. ευρώ, ενώ και το σύνολο των καταθέσεων όψεως από 1,37 εκ. ευρώ το 2012, ανήλθαν σε 5,72 εκ. ευρώ το 2014.

Τα ίδια κεφάλαια του Δήμου Χερσονήσου ανήλθαν κατά μέσο όρο σε 64,54 εκ. ευρώ κατά την περίοδο 2012-2014, ποσό που αντιστοιχεί στο 89,79% του συνόλου του παθητικού του δήμου. Το μεγαλύτερο τμήμα των ιδίων κεφαλαίων από το κεφάλαιο του δήμου με ποσοστό 82,42% και από τις επιχορηγήσεις επενδύσεων με ποσοστό 19,82%.

Αναφορικά με τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις του Δήμου Χερσονήσου αξίζει να σημειωθεί ότι μειώθηκαν κατά 2,11 εκ. ευρώ το 2014, σε σύγκριση με τη χρήση του 2013, ενώ σημαντική είναι η μείωση που καταγράφεται και στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες συρρικνώθηκαν κατά 54,43% την περίοδο 2012-2014, με την τιμή τους να διαμορφώνεται σε 2,3 εκ. ευρώ το 2014 από 5,04 εκ. ευρώ που ήταν το 2012. Το μεγαλύτερο τμήμα των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αφορά υποχρεώσεις προς προμηθευτές σε ποσοστό 64,17%, ενώ σημαντικό μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, με ποσοστό 22,04% αντιστοιχεί στις υποχρεώσεις από φόρους – τέλη.

Άμεση συνέπεια της αύξησης του κυκλοφορούντος ενεργητικού, σε συνδυασμό και με τη μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που παρατηρήθηκε ήταν η αύξηση του αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας του Δήμου, γεγονός το οποίο αποτελεί ένδειξη ότι ο δήμος είναι σε θέση να ικανοποιεί τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν ληξιπρόθεσμες, χωρίς σημαντικές δυσκολίες.

Αναφορικά, με τα αποτελέσματα χρήσης, αξίζει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Χερσονήσου κατά τις δύο τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις καταγράφει θετικά καθαρά αποτελέσματα. Βασική αιτία αυτού του γεγονότος είναι αφενός η σημαντική αύξηση των εσόδων από φόρους, εισφορές, πρόστιμα και προσαυξήσεις, αλλά και των εσόδων από πώληση αγαθών και υπηρεσιών, και αφετέρου η μείωση του κόστους αγαθών και υπηρεσιών. Ειδικότερα, τα έσοδα από φόρους,

εισφορές, πρόστιμα και προσανυξήσεις αυξήθηκαν το 2014 κατά 125,55% σε σχέση με το 2012, τα έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών κατά 4,97%, ενώ παράλληλα το κόστος για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκε κατά 11,36% για την ίδια περίοδο. Σημαντική μείωση κατέγραψαν τα έξοδα προηγούμενων χρήσεων (από 1.411.378,13€ το 2012, το 2014 ανήλθαν σε 159.597,99€), ενώ και οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους από 2.582.053,71€ μηδενίστηκαν το 2014.

Σε κάθε περίπτωση, η χρηματοοικονομική κατάσταση του Δήμου Χερσονήσου παρουσιάζει σημαντική βελτίωση κατά τις τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις, γεγονός που ενισχύει τόσο την πιστοληπτική του ικανότητα όσο και την φερεγγυότητα του προς τρίτους.

2.3.2 Οικονομικά στοιχεία για το Ν.Π.Δ.Δ. κοινωνικής προστασίας & αλληλεγγύης

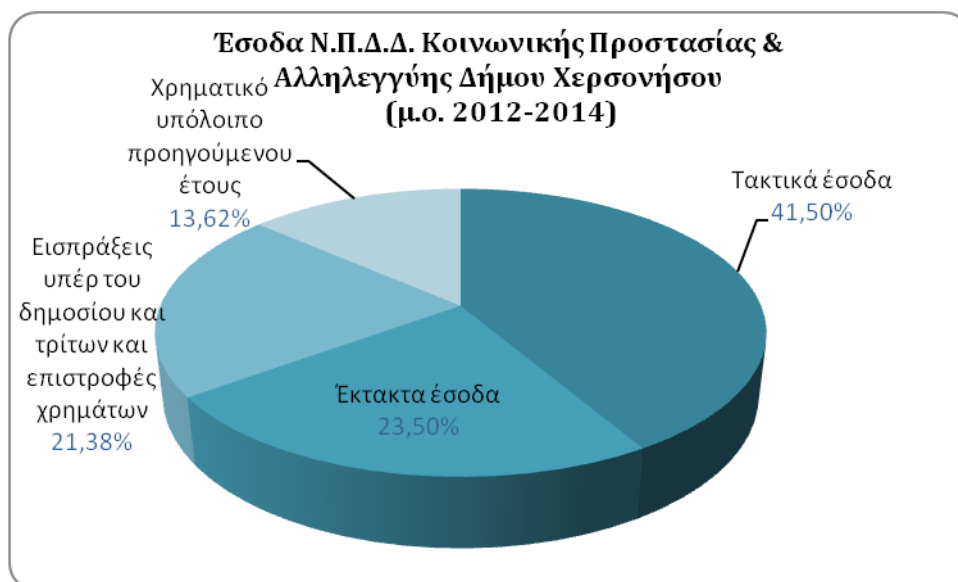
Τα απολογιστικά στοιχεία (έσοδα – έξοδα) του Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου για τα έτη 2012-2014 παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Ν.Π.Δ.Δ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ			
Έσοδα	2012	2013	2014
ο. Τακτικά έσοδα	492.813,27	327.140,41	297.600,67 €
1. Έκτακτα έσοδα	49.654,50	357.045,00	226.240,71€
Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων	209.442,46	186.166,53	180.275,65€
Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενου έτους	171.976,57	29.310,43	165.411,06€
Σύνολο Εσόδων	923.886,80	899.662,37	869.528,09€
Έξοδα	2012	2013	2014
οο. Γενικά έξοδα	22.401,89	15.005,22	9.532,20
6ο. Αμοιβές - έξοδα προσωπικού	422.779,03	443.494,03	435.716,81
605. Εργοδοτικές εισφορές	83.820,89	0,00	0,00
Λοιπές λειτουργικές δαπάνες (παροχές τρίτων, φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα, δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων)	48.153,54	41.361,93	61.696,79
7. Επενδύσεις	29.158,28	821,64	15.757,96
81. Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	70.538,82	46.792,77	35.978,65
Λοιπές αποδόσεις (απόδοση φόρων, απόδοση εισφορών σε ασφαλιστικούς οργανισμούς)	208.695,40	178.195,32	172.294,00
Κρατήσεις στις αποδοχές για εξόφληση δανείων Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και Τ.Π.Δ.	7.028,52	6.580,40	4.330,12
Πάγια προκαταβολή	2.000,00	2.000,00	2.000,00
Μερικό σύνολο	894.576,37	734.251,31	737.306,53
Αποθεματικό	29.310,43	165.411,06	132.221,56
Σύνολο εξόδων	923.886,80	899.662,37	869.528,09

Έσοδα

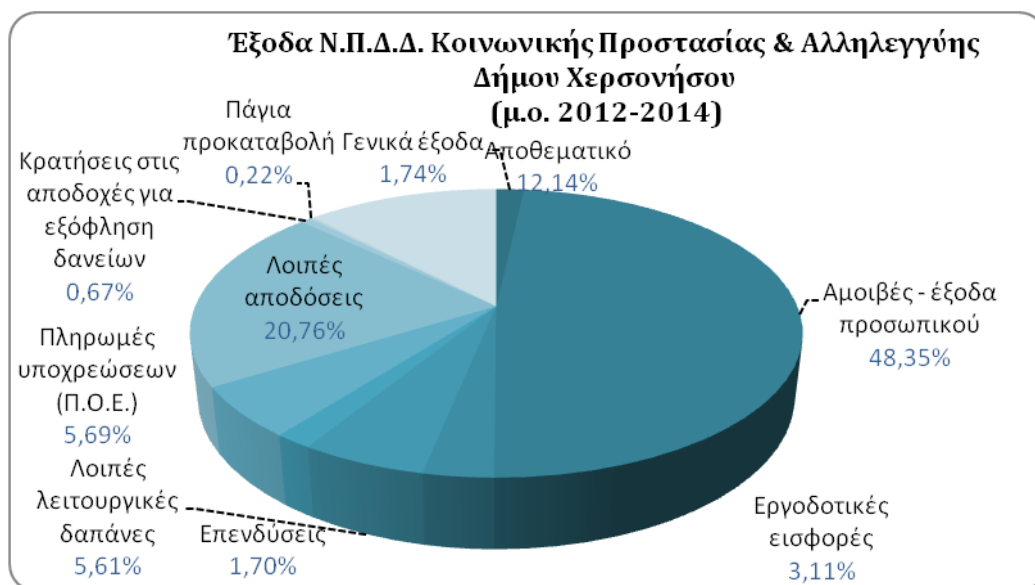
Τα έσοδα του νομικού προσώπου παρουσίασαν πτωτική τάση κατά την περίοδο 2012-2014, με την μέση ετήσια μείωση να ανέρχεται σε 2,99%. Κυριότερη πηγή εσόδων αποτελούν τα τακτικά έσοδα, τα οποία αντιστοιχούν στο 41,50% των συνολικών εσόδων και ακολουθούν τα έκτακτα έσοδα με ποσοστό 23,50%. Οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων ανήλθαν σε 180.275,65 ευρώ το 2014, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 3,16% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Η συμβολή των επιμέρους κατηγοριών εσόδων στα συνολικά έσοδα του Ν.Π.Δ.Δ. Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Δήμου Χερσονήσου, παρουσιάζεται στο γράφημα που ακολουθεί:

Έξοδα

Βασικότερη πηγή εξόδων για το νομικό πρόσωπο αποτελούν οι αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού, η δαπάνη για τις οποίες αντιστοιχεί στο 48,35% των συνολικών εξόδων. Οι λοιπές αποδόσεις (απόδοση φόρων, απόδοση εισφορών σε ασφαλιστικούς οργανισμούς) είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πηγή κόστους για τον νομικό πρόσωπο, το ύψος των οποίων αντιστοιχεί στο 20,76% των συνολικών εξόδων, και ακολουθούν οι πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.) με ποσοστό 5,69% και λοιπές λειτουργικές δαπάνες με ποσοστό 5,61%.

2.4 Αξιολόγηση δομών και υπηρεσιών Δήμου Χερσονήσου και κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης

Με βάση τα ερωτηματολόγια προς τις Δημοτικές Υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, φαίνεται ότι τα κρίσιμότερα ζητήματα αφορούν στην έλλειψη επαρκών υποδομών, κτιρίων, πόρων, τεχνικού εξοπλισμού και εξειδικευμένου προσωπικού. Τα σημαντικότερα συμπεράσματα από την προηγηθείσα ανάλυση σχετίζονται με τις παρακάτω διαπιστώσεις:

- Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει καλό οικονομικό προφίλ σε ότι αφορά τα δημοσιονομικά του, με αυξημένη εισπρακτική ικανότητα σε ότι αφορά ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.
- Έχει αναπτύξει πλήθος συνεργασιών με τοπικούς και εθνικούς φορείς ανάπτυξης του αθλητισμού.

Ωστόσο τα λειτουργικά του κόστη εξακολουθούν να είναι υψηλά, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με τα ενεργοβόρα κτίρια συγκεκριμένων δομών και υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση προωθούνται δράσεις ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού προκειμένου να ανταπεξέρχονται επαρκώς στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες από πλευράς διοικητικού φόρτου (Προγράμματα Δια βίου μάθησης, κατάρτιση – επιμόρφωση προσωπικού, κλπ). Αναλυτικότερα, τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης για την επόμενη περίοδο είναι :

Α. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
• Καθυστέρηση στη διεκπεραίωση υποθέσεων λόγω απομακρυσμένων υπηρεσιών • Ελλιπής στελέχωση προσωπικού σε διάφορα τμήματα
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
• Άριστη συνεργασία με τις υπόλοιπες υπηρεσίες και φορείς (ΑΣΕΠ, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Υπουργεία κ.α.) • Αμεσότητα με τους πολίτες και διαχείριση κρίσεων μέσα από το διάλογο
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
• Εκσυγχρονισμός υλικοτεχνικού εξοπλισμού • Επιμόρφωση προσωπικού • Προγραμματισμός προσλήψεων

Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Το Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού στεγάζεται στο χώρο του Κ.Α.Π.Η., γεγονός που το καθιστά ανεξάρτητο και περιθωριοποιημένο από τις κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Αποτέλεσμα είναι να καθίσταται δύσκολη η ενημέρωση και η συνεργασία με άλλα τμήματα. - Καταγράφονται συγκεκριμένες ελλείψεις σε ότι αφορά τη στελέχωση και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό του Τμήματος. - Έλλειψη επαρκούς διοικητικού προσωπικού για τη διαχείριση όλων των Προγραμμάτων - Έλλειψη επαρκούς υλικοτεχνικού εξοπλισμού (fax, εκτυπωτή) και μεταφορικού μέσου για την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των κατοίκων της ενδοχώρας - Καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση του δικτύου εθελοντών και των λοιπών Επιτροπών και υποστηρικτικών ομάδων
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
Συγκρότηση πλήθους Επιτροπών και υποστηρικτικών υπηρεσιών για την καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών του Τμήματος
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη να συστεγαστούν η διοίκηση του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού με το ΚΑΠΗ - Προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού (fax, εκτυπωτή) και μεταφορικού μέσου για την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των κατοίκων της ενδοχώρας Ανάγκη ενημέρωσης και ενεργοποίησης του δικτύου εθελοντών - Δυνατότητα ανάπτυξης συνεργασιών στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Αδυναμία συγχρονισμού των υπηρεσιών για την ολοκλήρωση διοικητικών πράξεων προμηθειών - Ελλιπής στελέχωση και ταυτόχρονη αδυναμία προσλήψεων - Συνεχής μεταφορά και ανακατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ στελεχών - Έλλειψη χώρου αρχειοθέτησης και αδυναμία οργάνωσης του αρχείου - Παλαιό σύστημα μηχανοργάνωσης - Δυσκολία εξυπηρέτησης μεγάλου αριθμού δημοτών τις ημέρες αιχμής λόγω έλλειψης χώρου
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
Άρτια καταρτισμένο με εμπειρία και ευσυνείδητο προσωπικό της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης με έμφαση στις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες του Τμήματος Προμηθειών λόγω συχνών αλλαγών - Βελτίωση μηχανοργάνωσης (υπολογιστές, εκτυπωτές, κλπ) - Βελτίωση προγράμματος οικονομικής διαχείρισης με επέκταση των δυνατοτήτων - Ανάπτυξη συστημάτων ηλεκτρονικής πληρωμής - Ανάγκη δεύτερου ταμείου στις Γούρνες που να λειτουργεί τις ημέρες αιχμής

Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Έλλειψη προσωπικού, μεταφορικών μέσων, φορτηγών, απορριμματοφόρων, μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού - Δυσλειτουργίες που οφείλονται στην έλλειψη μηχανοργάνωσης - Καθυστερήσεις όσον αφορά την έγκαιρη συντήρηση μηχανημάτων και αποκατάσταση βλαβών - Πεπαλαιωμένος ηλεκτρονικός εξοπλισμός - Μειωμένος προϋπολογισμός - Μη επαρκής οργάνωση των επιμέρους γραφείων και υπηρεσιών - Διαρκής αύξηση των αναγκών λόγω τουριστικής κίνησης με μη παράλληλη αύξηση των διαθέσιμων μέσων και προσωπικού - Χαμηλό επίπεδο συνεργασίας με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου τόσο λόγω απόστασης όσο και λόγω μη ικανοποιητικού επιμερισμού αρμοδιοτήτων - Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, παλαιότητα του στόλου οχημάτων του τμήματος καθαριότητας, παλαιότητα λοιπού εξοπλισμού, έλλειψη εργαλείων, έλλειψη χώρων, μεγάλη καθυστέρηση όσο αφορά τη συντήρηση του εξοπλισμού (διαδικασίες προμηθειών κλπ) κλπ
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
Άριστη συνεργασία με Υπηρεσίες της Περιφέρειας Κρήτης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καθώς και με όλες τις Υπηρεσίες διάσωσης : Πυροσβεστική, Αστυνομία, Λιμενικό, Στρατιωτικές Μονάδες
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη πρόσληψης προσωπικού και κατάλληλης κατανομής αρμοδιοτήτων - Αντικατάσταση κινητού και συμπλήρωση πάγιου εξοπλισμού - Μηχανοργάνωση (Η/Υ, κλπ) - Συνεχής επιμόρφωση - Ανάγκη συγκέντρωση προσωπικού και υπηρεσιών

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Έλλειψη οργανωμένου αρχείου (υπόβαθρα) με αποτέλεσμα να χάνεται αρκετός χρόνος - Ελλιπής διασύνδεση των αρχείων μεταξύ των υπηρεσιών - Ανάγκη υποστήριξης σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο νομοθετικό περιβάλλον - Καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση αιτημάτων λόγω υποστελέχωσης και γραφειοκρατίας - Υποστελέχωση του τμήματος αδειοδοτήσεων και ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων - Έλλειψη συγκεκριμένων ειδικοτήτων (αρχιτέκτονα, πολιτικού μηχανικού και γεωλόγου) - Πεπαλαιωμένος ηλεκτροτεχνικός εξοπλισμός (Η/Υ και φωτοαντιγραφικού) - Έλλειψη αρμοδίων αναπληρωτών - Έλλειψη σχεδίων πόλεων και οικισμών και κτηματολογίου – καταγραφή της δημοτικής περιουσίας ιδιαίτερα των δημοτικών και αγροτικών οδών - Μεγάλος αριθμός δημοτικών καταστημάτων, αθλητικών εγκαταστάσεων, σχολείων και παιδικών χαρών χωρίς οικοδομική άδεια με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στην χρηματοδότηση σχετικών έργων

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
- Αποκεντρωμένες υπηρεσίες και διασπορά αυτών σε πολλά κτίρια - Περιορισμένος χρόνος για την υλοποίηση μελετών και την επίβλεψη έργων - Καθυστερήσεις σε σχέση με τη διαδικασία πληρωμών και την έγκριση αποφάσεων
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Ικανό και πρόθυμο εργατικό δυναμικό - Υψηλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών - Καλό επίπεδο συνεργασίας με λοιπούς φορείς και διευθύνσεις υπηρεσιών - Άρτια καταρτισμένο με εμπειρία και ευσυνείδητο προσωπικό - Εξαιρετική εμπειρία των μηχανικών σε επίβλεψη και υλοποίηση τεχνικών έργων
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση λόγω συχνών αλλαγών στο νομοθετικό πλαίσιο - Δυσκολία στον προγραμματισμό νέων τεχνικών έργων κυρίως δραστικού περιορισμού οικονομικών πόρων - Ανάγκη αυστηρής τήρησης ωραρίου εξυπηρέτησης του κοινού - Ανάγκη αναβάθμισης του ρόλου των τοπικών συμβουλίων στην επίλυση των προβλημάτων της καθημερινότητας

ΚΕΠ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ (528)
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Ελλιπής στελέχωση - Ανεπαρκείς κτηριακές εγκαταστάσεις - Παλιό σύστημα μηχανοργάνωσης
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Άρτια καταρτισμένο με εμπειρία και ευσυνείδητο προσωπικό - Άριστη συνεργασία με Υπηρεσίες του Δήμου - Διοργάνωση ενημερωτικών και άλλων εκδηλώσεων
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης - Βελτίωση μηχανοργάνωσης (υπολογιστές, εκτυπωτές, κλπ) - Βελτίωση των κτηριακών εγκαταστάσεων (ανακαίνιση – συντήρηση)

ΚΕΠ ΓΟΥΒΩΝ (0527)
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των υποθέσεων λόγω της παλαιότητας των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών - Χαμηλή ταχύτητα σύνδεσης στο διαδίκτυο - Ελλιπής υλικοτεχνικός εξοπλισμός

ΚΕΠ ΓΟΥΒΩΝ (0527)
Ελλιπής διασύνδεση μεταξύ των υπηρεσιών του ΚΕΠ και του Κράτους. (π.χ. Γ.Λ.Κ. – Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων – Υπουργείο Εργασίας)
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Άριστη συνεργασία με Υπηρεσίες του Δήμου - Ευσυνείδητο προσωπικό
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Βελτίωση της προσβασιμότητας στο χώρο - Αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανοργάνωσης (Η/Υ, εκτυπωτές κλπ.) - Συνεχής επιμόρφωση

ΚΕΠ ΜΑΛΙΩΝ (842)
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Περιορισμένη πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες - Καθυστέρηση διεκπεραίωσης υποθέσεων από άλλες υπηρεσίες λόγω γραφειοκρατίας - Πεπαλαιωμένος εξοπλισμός μηχανογράφησης
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Ικανό και πρόθυμο ανθρώπινο δυναμικό - Υψηλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών - Αρίστη συνεργασία με όλους τους φορείς
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση λόγω των αυξημένων νέων αρμοδιοτήτων - Στελέχωση ανθρωπίνου δυναμικού - Εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος εξοπλισμού και αναβάθμιση του συστήματος μηχανογράφησης

ΚΕΠ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ (0007)
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Έλλειψη προσωπικού με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η τήρηση ολοήμερου ωραρίου λειτουργίας - Παλαιότητα των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών με αποτέλεσμα τη δυσλειτουργία και καθυστέρηση στη διεκπεραίωση υποθέσεων και την εξυπηρέτηση των πολιτών - Ανεπαρκείς κτηριακές εγκαταστάσεις
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών - Προσωπικό πρόθυμο για συνεχή επιμόρφωση - Εξαιρετικά καλό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες Υπηρεσίες του Δήμου και του Δημόσιου Τομέα
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος εξοπλισμού - Βελτίωση των κτηριακών εγκαταστάσεων (Ανακαίνιση – Συντήρηση) - Στελέχωση ανθρωπίνου δυναμικού

Β. ΝΠΔΔ & ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Κοινωφελές, μη κερδοσκοπικό Ίδρυμα «ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ»	
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	
- Προβλήματα υγραμόνωσης και θερμομόνωσης στις κτιριακές υποδομές που φιλοξενούν το ίδρυμα (Πολύκεντρο Κρασίου) - Έλλειψη απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού - Περιορισμένη οικονομική δυνατότητα που δεν επιτρέπει την ανάπτυξη και υλοποίηση φιλόδοξων σχεδίων πέραν των καθιερωμένων υποτροφιών σε περιπτώσεις αριστείας	
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	
- Ικανοποιητική λειτουργία και ανταπόκριση των προσφερόμενων υπηρεσιών του Ιδρύματος στις τοπικές ανάγκες σε θέματα που σχετίζονται ειδικά με την προαγωγή του πνευματικού επιπέδου των τοπικών κοινωνιών - Εξαιρετικό επίπεδο συνεργασίας με τις υπηρεσίες του Δήμου και όλους τους κατά τόπους Πολιτιστικούς Συλλόγους, την Παγκρήτια Ένωση Πολιτιστικών Συλλόγων και το Δίκτυο Πολιτιστικών Συλλόγων του Δήμου - Δυνατότητα ανάληψης περαιτέρω πρωτοβουλιών και παροχής περισσότερων υπηρεσιών - Διοργάνωση Συνεδρίου «Ο 16^{ος} αιώνας στην Βενετοκρατούμενη Κρήτη» - Συνεργασία με το Ίδρυμα Καψωμένου και την Εταιρία Κρητικών Σπουδών	
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	
- Δημοπράτηση έργου ανακαίνισης του κτιρίου του Πολύκεντρου Κρασίου όπου φιλοξενείται η Έδρα του Ιδρύματος και ενεργειακής αναβάθμισης αυτού - Προμήθεια απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού - Δυνατότητα ευρείας διάδοσης και ενημέρωσης του κοινού για τις δράσεις του Ιδρύματος	

ΝΠΔΔ Κοινωνικής προστασίας & αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου	
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	
- Έλλειψη επαρκούς υλικοτεχνικού εξοπλισμού στα Τμήματα παιδικής φροντίδας και Μέρμνας Μοχού, Γουβών, Επισκοπής, Ανάληψης - Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για την παροχή υπηρεσιών σε άτομα με ειδικές ανάγκες - Αυξημένα λειτουργικά κόστη λόγω της αποκέντρωσης των υπηρεσιών - Έλλειψη επαρκούς προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων και κινητικότητας και ανεπαρκής στελέχωση του Τμήματος Διοικητικού Λογιστικού και των ΚΑΠΗ - Μεγάλο κόστος συντήρησης των δομών λόγω της χαμηλής ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών εγκαταστάσεων - Απουσία τακτικής ενδοδημοτικής συγκοινωνίας για τη μεταφορά των δημοτών στα ΚΑΠΗ Χερσονήσου και Μαλίων - Υψηλό κόστος ενοικίασης του κτιρίου του Παιδικού Σταθμού Ανάληψης - Αδυναμία λειτουργίας Φυσιοθεραπευτηρίου λόγω έλλειψης προσωπικού και κατάλληλου υλικοτεχνικού εξοπλισμού	
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	
Αρκετά υψηλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών	

ΝΠΔΔ Κοινωνικής προστασίας & αλληλεγγύης Δήμου Χερσονήσου
- Προσωπικό πρόθυμο για συνεχή επιμόρφωση - Παράλληλη διοργάνωση ενημερωτικών και άλλων εκδηλώσεων - Εξαιρετικά καλό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες Υπηρεσίες του Δήμου
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων του Οργανισμού - Ανάγκη πρόσληψης φυσιοθεραπευτή και ειδικού προσωπικού προκειμένου να γίνει λειτουργική και να αξιοποιηθεί η εν λόγω δομή - Ανάγκη πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού για την παροχή υπηρεσιών σε άτομα με ειδικές ανάγκες - Ανάγκη αγοράς φωτοτυπικών και Η/Υ για όλες τις δομές (Τμήμα Παιδικής Φροντίδας και Μέριμνας Μοχού, Γουβών, Επισκοπής, Ανάληψης)

Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Χερσονήσου
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Έλλειψη πόρων - Έλλειψη διοικητικής και λογιστικής υποστήριξης με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούνται εξωτερικοί συνεργάτες - Έλλειψη προσωπικού και αδυναμία προσλήψεων - Ελλιπής συντήρηση της υλικοτεχνικής υποδομής των αθλητικών χώρων
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Προσωπικό πρόθυμο για συνεχή επιμόρφωση - Εξαιρετικά καλό επίπεδο συνεργασίας με τις υπόλοιπες Υπηρεσίες του Δήμου και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα - Διοργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων - Συνεχής προγραμματισμός νέων δράσεων
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Μερική αναβάθμιση της μηχανοργάνωσης (Η/Υ, εκτυπωτές κλπ.) - Προμήθεια υγειονομικού υλικού - Συντήρηση των υποδομών - Άμεση χρηματοδότηση για καλύτερη στελέχωση - Προγραμματισμός προσλήψεων - Επιμόρφωση του προσωπικού - Δημιουργία νέων δομών

ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Ελάχιστη προστασία του λιμένα από Ν και ΝΑ ανέμους - Έλλειψη πυροσβεστικού δικτύου (πυροσβεστικές φωλιές κλπ)

ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
- Έλλειψη προσωπικού για τη διαχείριση των αποβλήτων πλοίων σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο - Ανεπαρκής διαθέσιμος ελεύθερος χώρος για την υποδοχή αποβλήτων, την αποθήκευση μέσων απορρύπανσης, κλπ - Δύσκολο να καταστεί ο χώρος επισκέψιμος κυρίως λόγω του σημαντικά περιορισμένου ελεύθερου χώρου - Έλλειψη Κανονισμού Λειτουργίας με αποτέλεσμα να παρατηρούνται καταχρηστικές συμπεριφορές - Αδυναμία κάλυψης των αυξημένων αναγκών και της ζήτησης του καλοκαιρινούς μήνες λόγω έλλειψης διαθέσιμου χώρου - Καθυστερήσεις στην ωρίμανση έργων ανάπλασης όλου του παραλιακού μετώπου επί της οδού Αγίας Παρασκευής - Στέγαση των υπηρεσιών σε εγκαταστάσεις που η στέγη τους αποτελείται από αμίαντο, γεγονός που καθιστά επισφαλή την υγεία του προσωπικού. - Σύγχυση και ασάφεια στη διαχείριση, τη χρήση και εκμετάλλευση χώρων χερσαίας λιμενικής ζώνης, την απώλεια εσόδων, θέματα που απαιτούν άμεση νομοθετική αποκατάσταση. - Αδυναμία ηλεκτρονικής διεκπεραίωσης των αιτημάτων των πολιτών λόγω έλλειψης μηχανοργάνωσης και σύγχρονων εφαρμογών τεχνολογίας και πληροφοριών (ΤΠΕ)
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Ύπαρξη Σχεδίου Δράσης του Λιμενικού Ταμείου που λαμβάνει υπόψη όλα τα παραπάνω προβλήματα και προτείνει λύσεις - Επικαιροποιημένο Σχέδιο Αντιμετώπισης Περιστατικών Θαλάσσιας ρύπανσης - Διαθέσιμος συναφής εξοπλισμός για την Αντιμετώπιση Περιστατικών Θαλάσσιας ρύπανσης
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
- Ανάγκη επίσπευσης έργων ανάπλασης του παραλιακού μετώπου - Ανάγκη υιοθέτησης κανονιστικού πλαισίου και δημιουργίας συστήματος ελέγχου των καταχρηστικών λειτουργιών στο παραλιακό μέτωπο - Ανάγκη μηχανοργάνωσης, αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του διαθέσιμου υλικοτεχνικού εξοπλισμού (Η/Υ, εκτυπωτές, φωτοαντιγραφικό) - Ανάγκη εύρεσης κατάλληλου χώρου στέγασης των υπηρεσιών

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ (ΦΟΔΣΑ) Α.Ε. ΟΤΑ
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Έλλειψη υποδομών διαχείρισης απορριμμάτων - Έλλειψη προσωπικού τεχνικού και επιστημονικού - Έλλειψη εξοπλισμού για τις ανάγκες ανάπτυξης των δράσεων
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
- Το βραχυπρόθεσμο επενδυτικό πρόγραμμα που έχει καταρτιστεί και πρόκειται να υλοποιηθεί άμεσα θα βελτιώσει τη λειτουργική ετοιμότητα του φορέα - Άριστη συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου και με άλλους φορείς διαχείρισης απορριμμάτων σε πανελλήνιο επίπεδο - Προσφερόμενες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ (ΦΟΔΣΑ) Α.Ε. ΟΤΑ

- Άρση των περιορισμών των προσλήψεων σε τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό
- Ένταξη των ώριμων έργων του φορέα σε χρηματοδοτικά εργαλεία
- Υλοποίηση των σχεδιαζόμενων καινοτόμων δράσεων

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Πρόβλημα επάρκειας υδρευτικού και αρδευτικού νερού
- Ελλείψεις και προβλήματα σε βασικές υποδομές
- Παράπονα για την αναπόφευκτη διαδικασία της εκ' περιτροπής υδροδότησης λόγω των προβλημάτων επάρκειας και ποιότητας των υδάτων
- Μεγάλος αριθμός βλαβών λόγω των πεπαλαιωμένων δικτύων ύδρευσης
- Μειωμένοι οικονομικοί πόροι της επιχείρησης

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η λειτουργία του φράγματος Αποσελέμη αναμένεται να συνεισφέρει στην επάρκεια των υδάτων.
- Το πλαίσιο λειτουργίας χαρακτηρίζεται από ευελιξία, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα, τόσο όσο αφορά την διαχείριση της καθημερινότητας (συντήρηση, λειτουργία, βλάβες δικτύων, αύξηση της ζήτησης σε περιόδους αιχμής), όσο και στη διαχείριση και αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων και των εθνικών πόρων για την εκτέλεση έργων βασικών υποδομών.
- Άριστη συνεργασία με το Δήμο και με το Φο.Δ.Σ.Α Βόρειας Πεδιάδας
- Συμμετοχή ως συντονιστής σε ένα πρόγραμμα LIFE με τίτλο: "From Treated Wastewater to Alternative Water Resources in Semi-Arid Regions" με εφαρμογή στην Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων της ΔΕΥΑΧ στη Χερσόνησο

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- Αναβάθμιση και επέκταση των βασικών δικτύων μεταφοράς ώστε να υπάρχει δυνατότητα διανομής νερού, από όπου και αν προέρχεται
- Σύνδεση των δικτύων της ΔΕΥΑΧ με το φράγμα Αποσελέμη, για αναβάθμιση της ποιότητας και κάλυψη των αναγκών σε ποσότητες υδάτων
- Συνετή διαχείριση και εξοικονόμηση των φυσικών πόρων από όλους του παράγοντες, επιχειρηματίες, αγρότες, δημότες, και ανάπτυξη δράσεων που ενσωματώνουν τις αρχές της αειφορίας
- Διαχείριση δρομολογημένων έργων
- Προετοιμασία έργων για τη δημιουργία των βασικών υποδομών στις περιοχές που εντοπίζονται ελλείψεις
- Αναδιοργάνωση και ανακατανομή των πόρων της επιχείρησης
- Υλικοτεχνική υποδομή χρήζει ενίσχυσης
- Χρηματοδοτήσεις μέσω συγχρηματοδοτούμενων κοινοτικών προγραμμάτων

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ ΜΟΝΟΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α. – «Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε.»
ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
• Έλλειψη προσωπικού • Υψηλό κόστος παρεχόμενων υπηρεσιών • Παλαιωμένος εξοπλισμός • Μη κατάλληλη μηχανοργάνωση • Οικονομικές εκκρεμότητες παλαιότερων ετών σε Δ.Ο.Υ. και Κτηματική Υπηρεσία. • Έλλειψη μηχανοκίνητου εξοπλισμού (φορτηγό τύπου 4Χ4) • Μη κατάλληλος έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στους χώρους διαχείρισης της εταιρείας
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
• Ελεύθερη πρόσβαση στις παραλίες για όλους • Πρόσβαση για ΑΜΕΑ σε 2 παραλίες • Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών • Εξαιρετικά επίπεδο συνεργασίας με τις Υπηρεσίες του Δήμου και όλους τους Αντιδημάρχους • Οικονομικός προγραμματισμός
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
• Εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος εξοπλισμού (Ομπρέλες, καρέκλες κλπ) • Στελέχωση ανθρωπινού δυναμικού • Καλύτερη μηχανογράφηση (Wi-Fi, Ταμειακές μηχανές κλπ) • Άμεση αγορά μηχανοκίνητου εξοπλισμού (φορτηγό τύπου 4Χ4) • Σωστή κατανομή εργασιών • Προγραμματισμός και αγορά καντινών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015-2019

3.1 Το γενικό πλαίσιο χάραξης της στρατηγικής του Δήμου Χερσονήσου

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός της νέας προγραμματικής περιόδου (2015-2019) εξακολουθεί να λαμβάνει υπόψη του τα Γενικά & Ειδικά Πλαίσια Ανάπτυξης και το σχετικό νομικό πλαίσιο σε συνέχεια του προηγούμενου επιχειρησιακού προγραμματισμού. Ειδικότερα, για την διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου Χερσονήσου (2015-2019) εξακολουθούν να λαμβάνονται υπόψη το:

- Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης (Βιομηχανία).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης (Τουρισμός).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης (Α. Π. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ).
- Ειδικό Ρυθμιστικό Σχέδιο Ηρακλείου.

Επιπλέον, η χάραξη στρατηγικής για τη νέα περίοδο υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη, αξιοποιώντας και ενσωματώνοντας:

- την προηγούμενη εμπειρία και προσπάθεια να επαναπροσδιοριστεί η τουριστική ταυτότητα του Δήμου Χερσονήσου υπό το πρίσμα της βιώσιμης – αειφόρου ανάπτυξης,
- τις επιδιώξεις της νέας δημοτικής αρχής όπως αυτή διατυπώνεται στο κείμενο των προγραμματικών της δηλώσεων και δεσμεύσεων,
- την Ευρωπαϊκή στρατηγική για την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό,
- την περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική όπως ορίζεται στο αναθεωρημένο ΠΧΣΑΑ Κρήτης,
- την Ολοκληρωμένη Χωρική Στρατηγική του Δήμου Χερσονήσου για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020
- το Σχέδιο ΒΙΤΑ του Δήμου για την Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη της περιοχής,
- την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη Γαλάζια Ανάπτυξη,
- τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου (2014-2020),
- την τρέχουσα κοινωνικοοικονομική συγκυρία όπως διαγράφεται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις επιπτώσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και
- τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου Χερσονήσου.

Η προηγούμενη εμπειρία και το αποτέλεσμα της προσπάθειας επαναπροσδιορισμού της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου

Στα πλαίσια της προηγούμενης περιόδου στρατηγικού σχεδιασμού (2009-2013), οι προσπάθειες της τότε δημαρχιακής αρχής επικεντρώθηκαν στην υλοποίηση του οράματος για την «ανάδειξη του Δήμου σε Οικονομικό, Τουριστικό & Πολιτιστικό πόλο ανάπτυξης υιοθετώντας και εφαρμόζοντας τις βασικές αρχές βιώσιμης ανάπτυξης». Μεταξύ άλλων, η προηγούμενη δημοτική

αρχή επικεντρώθηκε στον επαναπροσδιορισμό της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Χερσονήσου με σεβασμό στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Ως εκ τούτου δόθηκε έμφαση στην:

- ✓ Ενίσχυση των υποδομών του Δήμου και την αύξηση της δημοτικής περιουσίας.
- ✓ Βελτίωση της ποιότητας ζωής και της καθημερινότητας των δημοτών μέσω της συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων.
- ✓ Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και στήριξη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού
- ✓ Ισομερή ανάπτυξη των δημοτικών ενοτήτων.
- ✓ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας.
- ✓ Διασφάλιση και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Προτεραιότητα δόθηκε στην άμεση πληροφόρηση των δημοτών και στην ανάπτυξη ποικίλων μορφών διαλόγου, την ασφαλή διαβίωση και την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, στη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτών προγραμμάτων και στη συμμετοχή του Δήμου σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα (όπως το «Σύμφωνο των Δημάρχων», η ένωση «Όμορφα χωριά», κλπ), στη βελτίωση των οικονομικών του Δήμου, στην προστασία και αποκατάσταση δασικών εκτάσεων και ευαίσθητων περιοχών (αναδασώσεις, φαράγγια κλπ.), στην ανάδειξη πολιτιστικών πόρων του Δήμου, στην επαναχρησιμοποίηση υγρών αποβλήτων και στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του ευρύ κοινού, στη δημιουργία κινήτρων και στη βράβευση ιδιωτικών πρωτοβουλιών (πχ βραβεία ενεργειακής αποδοτικότητας), στην υλοποίηση μεγάλου αριθμού δράσεων τουριστικής προβολής, στην ανάπτυξη πλατειών και οικισμών, καθώς και στην ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων και τμήματος του δημοτικού φωτισμού, κ.α.

Ειδικότερα σε ότι αφορά το **Σύμφωνο των Δημάρχων**, έχει γίνει μια σημαντική προσπάθεια υλοποίησης επιδεικτικών έργων ενεργειακής αναβάθμισης σχολικών (πράσινα δώματα και βιοκλιματικές παρεμβάσεις) και άλλων δημοτικών κτιρίων μέσω της αξιοποίησης πόρων από το Πράσινο Ταμείο καθώς και αναβάθμισης του δημοτικού φωτισμού μέσω άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Σημαντική υπήρξε και η προσπάθεια εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος του Δήμου μέσω της δημιουργίας **Τουριστικού Χάρτη Εμπειριών**. Βασικός στόχος ήταν η ενίσχυση της εικόνας της ενδοχώρας και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, του φυσικού κάλλους και του πλούτου της περιοχής. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω χάρτης παρέχει, μεταξύ άλλων, πληροφορίες για μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, εκκλησίες, μοναστήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις, υδάτινα πάρκα, πεζοπορικά μονοπάτια, ποδηλατικές διαδρομές, θέσεις θέας,

φαράγγια. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ειδικό φυλλάδιο για τον ποδηλατικό τουρισμό στο Δήμο Χερσονήσου.

Γενικότερα, στη διάρκεια της θητείας της προηγούμενης δημορχιακής αρχής υλοποιήθηκαν πλήθος έργων και δράσεων σε όλους στους τομείς (πολιτισμός, κοινωνία, περιβάλλον) μεταξύ των οποίων ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

Κοινωνικές δράσεις:

- Εθελοντικές αιμοδοσίες.
- Σχολές γονέων, ενημερωτικές εκδηλώσεις για γονείς, συναντήσεις με λογοθεραπευτές.
- Εκδηλώσεις για την τρίτη ηλικία σε συνεργασία με τις κοινωνικές δομές.
- Ίδρυση Κέντρου Δια βίου μάθησης και υλοποίηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης.
- Εκδηλώσεις για τη νεολαία στο Πνευματικό Κέντρο Λιμένος Χερσονήσου και λειτουργία παιδικής εξοχικής κατασκήνωσης.
- Υπογραφή της Χάρτας εθελοντισμού και της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την ισότητα των φύλων.
- Βραβεύσεις μαθητών, βράβευση ενεργού δημότη, βραβεύσεις επαναλαμβανόμενων επισκεπτών του δήμου.
- Οργάνωση φιλοζωικών δράσεων, έγκριση και εφαρμογή Σχεδίου Δράσης για τα αδέσποτα ζώα.
- Συμμετοχή στο θεσμό κοινωφελούς εργασίας.
- Προγράμματα αλληλεγγύης και δωρεάν διανομής τροφίμων σε απόρους.
- Δωρεάν ιατρικές εξετάσεις με το πρόγραμμα τηλείατρικής.

Περιβαλλοντικές δράσεις:

- Υλοποιήθηκε Εκστρατεία Ενημέρωσης για την επαναχρησιμοποίηση των υγρών αποβλήτων στο Δήμο.
- Υλοποιήθηκαν Εκδηλώσεις για τη «Βιώσιμη Κινητικότητα».
- Εκπονήθηκε μελέτη για τη δημιουργία Εργοστάσιου μηχανικής διαλογής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης.
- Ξεκίνησε η υλοποίηση του Έργου: «συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και διάθεση λυμάτων εντός των ορίων του πρώην Δήμου Γουβών».
- Υλοποιήθηκε πλήθος ευρωπαϊκών έργων και προγραμμάτων με θέμα την εξοικονόμηση ενέργειας, κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση αποβλήτων.
- Υπογράφηκε το Σύμφωνο των Δημάρχων, εκπονήθηκε το Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας του Δήμου (ΣΔΑΕ), υλοποιήθηκαν ημέρες ενέργειας και ολοκληρώθηκε η πρώτη διετής αναφορά προόδου του ΣΔΑΕ.

- Χρηματοδοτήθηκε η ανάδειξη Διατήρηση και προστασία της Βιο-ποικιλότητας του Υγροτόπου Μαλίων.
- Χρηματοδοτήθηκε η προμήθεια και τοποθέτηση ενεργειακών λαμπτήρων Αστικού – Οδικού Δικτύου Φωτισμού από το Πρόγραμμα «Αστική Αναζωογόνηση 2012-2015» (Πράσινο Ταμείο).
- Υλοποιήθηκαν «Δράσεις Ανάδειξης, περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και Εκπαίδευσης στον Υγρότοπο των Μαλίων» σε συνεργασία με τη WWF.
- Δημιουργήθηκε νέος Σταθμός Ανακύκλωσης ογκωδών απορριμμάτων στην Επισκοπή - Green Point στην Δ.Ε. Επισκοπής και υλοποιήθηκαν πλήθος ημερίδων σχετικών με την ανακύκλωση απορριμμάτων.
- Υπογράφηκαν συμβάσεις για την κατασκευή έργων οδικού δικτύου.
- Χρηματοδοτήθηκαν έργα ύδρευσης.
- Δημοπρατήθηκαν Έργα αποχέτευσης ακαθάρτων υδάτων και επεξεργασίας λυμάτων Παραλιακού Μετώπου.
- Υλοποιήθηκε ένας μεγάλος αριθμός αστικών αναπλάσεων.
- Εγκρίθηκε το Έργο «Ολοκληρωμένο Ηλεκτρονικό Σύστημα Διαχείρισης Ενδοχώρας Δήμου Χερσονήσου».
- Εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης Περιοχών Υπαίθρου. (ΟΣΑΠΥ) του Δήμου Χερσονήσου.
- Ανατέθηκαν μελέτες σχετικές με την προστασία της παράκτιας ζώνης.
- Εκπονήθηκε Ολοκληρωμένο Σχέδιο Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης και μελέτη για τους δορυφόρους λογαριασμούς τουρισμού.
- Χρηματοδοτήθηκε το κέντρο τουριστικής πληροφόρησης και προβολής του Δήμου Χερσονήσου και δημιουργήθηκαν πλήθος ταξιδιωτικών προτάσεων, βίντεο και τουριστικών οδηγιών.

Πολιτιστικές δράσεις:

- Χρηματοδοτήθηκε η «Αναβάθμιση του πολιτιστικού κέντρου Βοριτίου Δ.Ε. Γουβών».
- Δημοπρατήθηκε η υλοποίηση «Ψηφιακού μουσείου του Δήμου Χερσονήσου, στο Αβδού».
- Χρηματοδοτήθηκαν έργα ανάδειξης μονοπατιών και πολιτιστικών μνημείων.
- Υλοποιήθηκαν εκδηλώσεις μνήμης και σχετικοί εορτασμοί.
- Διοργανώθηκαν μουσικές εκδηλώσεις.

Οι προγραμματικές θέσεις της νέας Δημοτικής Αρχής

Οι προγραμματικές θέσεις της νέας Δημοτικής Αρχής περιλαμβάνουν συγκεκριμένους στόχους και προτάσεις που διαρθρώνονται κάτω από πέντε (5) βασικούς άξονες οικονομικής και βιοτικής ανάπτυξης για την περιοχή του Δήμου Χερσονήσου:

Άξονας 1.

Δήμος Χερσονήσου, νέες διαδρομές σε έναν δημοφιλή τουριστικό προορισμό

- Εξειδίκευση στρατηγικής τουρισμού
- Ενιαία προβολή και διαμόρφωση έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού
- Προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Στήριξη μικρών τουριστικών καταλυμάτων και της ποιοτικής αναβάθμισης αυτών
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- Σύστημα διαχείρισης προορισμού (DMO)
- Εξατομικευμένο τουριστικό προϊόν μέσω του τουριστικού Portal και ειδικών εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας
- Στρατηγική τουριστικού Marketing με road shows κρητικών προϊόντων παραδοσιακής γαστρονομίας
- Portal υπηρεσιών e-tourism
- Ολοκλήρωση Μαρίνας Μαλίων
- Εμπλουτισμός και διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων
- Ανάπλαση χερσαίας λιμενικής ζώνης επί του παραλιακού μετώπου Αγίας Παρασκευής
- Repeater's card για επαναλαμβανόμενους επισκέπτες.

Άξονας 2.

Η αξία του περιβάλλοντος

- Χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών (GIS) για τον επανασχεδιασμό των διαδρομών και την συλλογή και αποκομιδή απορριμμάτων
- Υιοθέτηση καλών πρακτικών διαχείρισης απορριμμάτων
- Προώθηση της ανακύκλωσης και της εξοικονόμησης νερού και ενέργειας στον ιδιωτικό τομέα
- Εφαρμογή καινοτόμων πιλοτικών συστημάτων διαχείρισης απορριμμάτων
- Προώθηση της κομποστοποίησης και της μείωσης στην πηγή κλπ
- Δημιουργία «οικολογικών γραφείων» και «οικολογικών σχολείων»
- Ενίσχυση και αναβάθμιση της ανακύκλωσης
- Βράβευση καθαρής γειτονιάς
- Εμπλουτισμός αστικού πρασίνου
- Διευκόλυνση της πρόσβασης στις παραλίες του Δήμου
- Αισθητική αναβάθμιση πλατειών και παιδικών χαρών
- Αναπλάσεις οικισμών
- Βελτίωση οδικού δικτύου, συντήρηση, σήμανση, διαγράμμιση
- Αναβάθμιση, βελτίωση ηλεκτροφωτισμού κοινόχρηστων χώρων
- Ολοκλήρωση του ΓΠΣ και νομιμοποίηση δημοτικών υποδομών
- Μελέτη Ανάπλασης κηρυγμένου παραδοσιακού οικισμού Καινούργιου Χωριού
- Διεκδίκηση κυρίαρχου ρόλου στο Φορέα Διαχείρισης του Φράγματος Αποσελέμη
- Ολοκλήρωση – αναβάθμιση εσωτερικών δικτύων ύδρευσης Δ.Ε. Επισκοπής, Σγουροκεφάλι, Γουβών, Σταλίδας
- Ολοκλήρωση δικτύου αποχέτευσης και ΜΕΛ σε Γούβες, Γούρνες, Κοκκίνη Χάνι, Βαθειανό Κάμπο, Καρτερό, Ανάληψη.

Άξονας 3.

Πολιτικές για τον άνθρωπο

- Δημιουργία δικτύου επιστημόνων της περιοχής

- Ίδρυση κοινωνικού φαρμακείου
- Ενίσχυση εθελοντισμού
- Προώθηση κοινωνικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας
- Στήριξη τρίτης ηλικίας
- Αναβάθμιση των ΚΑΠΗ
- Συνέχιση προγραμμάτων ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ και ΚΗΦΗ
- Αύξηση των παιδικών σταθμών και υποστήριξη της λειτουργίας τους
- Πρόγραμμα εντατικής υποστήριξης οικογενειών
- Πρόγραμμα Συμβουλευτική Γονέων και Σχέσεις Σχολείου Οικογένειας
- Παροχή βοήθειας σε άτομα που χρήζουν ψυχικής φροντίδας και κοινωνικής υποστήριξης
- Ανάδειξη πολιτιστικών εκκλησιαστικών μνημείων
- Ολοκλήρωση ψηφιακού Μουσείου Δήμου στο Αβδού
- Προώθηση δράσεων του Ιδρύματος «Έλλη Αλεξίου»
- Συνεργασία με πολιτιστικούς συλλόγους
- Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μουσείων
- Δημιουργία νέων μονοπατιών και οδηγών για τους επισκέπτες
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, φεστιβάλ, εκθέσεων κλπ
- Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων και συντήρηση υφισταμένων
- Διοργάνωση διαγωνισμών θαλάσσιων αθλημάτων
- Διοργάνωση εκδηλώσεων μαζικού αθλητισμού
- Προώθηση σχολικού αθλητισμού
- Προώθηση δημιουργίας ομάδων παραγωγών
- Φροντίδα και συντήρηση αγροτικής οδοποιίας
- Προώθηση τοπικής κουζίνας
- Κατασκευή σκεπαστής λαϊκής αγοράς βιολογικών και τοπικών προϊόντων
- Δημιουργία «πρότυπου αγροκτήματος»
- Αξιοποίηση και επικαιροποίηση μελέτης «δορυφόρων λογαριασμών»

Άξονας 4.

Δήμος Αρωγός στους νέους, την παιδεία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και τον αγροτικό τομέα

- Ολοκληρωμένο πρόγραμμα βελτίωσης και ολοκλήρωσης σχολικών κτιρίων
- Κατασκευή δημοτικού σχολείου και ολοήμερου νηπιαγωγείου σε Κοκκίνη Χάνι και Ανάληψη
- Στήριξη σχολικών επιτροπών
- Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Τουρισμού και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Κίνητρα προσέλκυσης χορηγών σε προγράμματα υποτροφιών
- Καθιέρωση μαθητικών βραβείων
- Λειτουργία πολυχώρου έκφρασης και δημιουργικότητας νεολαίας
- Ανάπτυξη εθελοντισμού και ενθάρρυνση της κινητικότητας της σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Άξονας 5.

Δήμος φιλικός προς το Δημότη

- Αναδιοργάνωση οργανωτικής δομής του Δήμου
- Επέκταση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Καταγραφή περιουσίας του Δήμου και εκπόνηση μελέτης αξιοποίησης
- Εφαρμογή προγράμματος εξοικονόμησης ενέργειας
- Εγκατάσταση εφαρμογής «Ηλεκτρονική Εξυπηρέτηση Καθημερινότητας»
- Προστασία αδέσποτων ζώων, ενημέρωση δημοτών και δημιουργία ειδικών σημείων σίτισης

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου Χερσονήσου

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του δήμου σχετίζονται κυρίως με την γεωγραφική του θέση και γειτνίαση με το Ηράκλειο, την τουριστική του ιστορία και δυναμική αλλά και με τον εξαιρετικό φυσικό πλούτο που εξακολουθεί να διαθέτει, τις κλιματολογικές συνθήκες, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία και τη δυνατότητα να αποτελέσει κεντροβαρή ρόλο στην προσπάθεια να διασφαλιστεί η ισόρροπη **πολυκεντρική ανάπτυξη και εταιρική σχέση πόλεων – υπαίθρου προσφέροντας αν μη τι άλλο ποιοτικές τουριστικές υπηρεσίες και υποδομές και αποτελώντας πύλη εισόδου για την ενδοχώρα.**

Η τρέχουσα κοινωνικοοικονομική συγκυρία όπως διαγράφεται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και οι επιπτώσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να βρίσκεται σε βαθιά ύφεση από το 2009 με την ανεργία να αγγίζει το 24,4% τον Ιανουάριο του 2016, από 25,7% που ήταν την αντίστοιχη περίοδο του 2015.⁴⁵ Ειδικά για την Περιφέρεια Κρήτης η ανεργία έκλεισε το 2015 στο 25,8% από 24,5% στο τέλος του 2014. Σύμφωνα με σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα μαζί με την Κύπρο καταγράφουν ιστορικά υψηλά επίπεδα μακροχρόνιας ανεργίας, τα οποία συνεχίζουν να αυξάνονται στις δύο χώρες, αλλά και στην Ιταλία. Ειδικότερα, η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη στην Ε.Ε. σε ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας, καθώς το 74,4% των ανέργων είναι μακροχρόνια άνεργοι, γεγονός που αναδεικνύεται σε μείζον ζήτημα. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση το εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα συνεχίζει να μειώνεται. Η κατάσταση σε ό,τι αφορά στην ανεργία προβλέπεται να διατηρηθεί στα ίδια περίπου επίπεδα και το 2017 (23,6% κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή), με τους διεθνείς οργανισμούς να κάνουν γενικά λόγο για μια «διαρκή κρίση απασχολησιμότητας». Σύμφωνα με την τριμηνιαία έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους (ΓΠΚ) της Βουλής για την περίοδο Ιανουάριος-Μάρτιος 2016 «Στην αρχή του 2016, οι εξελίξεις εξακολουθούν να είναι ανησυχητικές για την πορεία της ελληνικής οικονομίας και συνδέονται άμεσα με την καθυστέρηση στην άρση της αβεβαιότητας και στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία..... Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος για την Ελλάδα το Φεβρουάριο επιδεινώθηκε..... Οι τραπεζικές καταθέσεις Επιχειρήσεων και Νοικοκυριών υποχωρούν περαιτέρω... .. Οι εξαγωγές υποχώρησαν..... Για το 2016 συνολικά, προβλέπεται περαιτέρω πτώση του ΑΕΠ της χώρας».⁴⁶ Επίσης, σε άλλη έκθεση του ΓΠΚ της Βουλής διαπιστώνει ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας που ζούσε υπό το καθεστώς φτώχειας, ή υπό την απειλή της φτώχειας λόγω υλικών στερήσεων και ανεργίας το 2013 ανήλθε στα 6,3

⁴⁵ ΕΛΣΤΑΤ. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.

⁴⁶ Βουλή των Ελλήνων, Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους, Τριμηνιαία Έκθεση Ιανουάριος-Μάρτιος 2016, Απρίλιος 2016

εκατομμύρια άτομα.⁴⁷ Η ίδια έκθεση επισημαίνει επίσης πως η Ελλάδα σύμφωνα με την Eurostat βρίσκεται στη χειρότερη θέση στην Ε.Ε. των 28 χωρών, όσον αφορά τον κίνδυνο φτώχειας, ενώ συγκαταλέγεται στην ομάδα των χωρών με τη μεγαλύτερη φτώχεια (23,1%) και προηγείται της Ισπανίας, της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας.

Σε αυτό το γενικότερο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, το οποίο τελευταία επηρεάζεται και από το μεταναστευτικό ζήτημα, η **Τοπική Αυτοδιοίκηση** καλείται να αντιμετωπίσει σημαντική μείωση των εσόδων της που προέρχεται από την πρωτόγνωρη περικοπή των κρατικών επιχορηγήσεων σε ποσοστό ως και 65%, αλλά και τη μείωση των ιδίων εσόδων της λόγω του περιορισμού της φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών. Επιπλέον, σχεδόν όλοι οι δήμοι της χώρας καλούνται να διαχειριστούν την παραπάνω κατάσταση με μειωμένο προσωπικό λόγω συνταξιοδοτήσεων, μεταθέσεων κλπ., ενώ έχει επιβληθεί και περιορισμός νέων προσλήψεων, όταν την ίδια στιγμή οι δήμοι, ως οι φορείς εκείνοι που βρίσκονται πλησιέστερα στον πολίτη, και με δεδομένη την αδυναμία του εθνικού συστήματος πρόνοιας, καλούνται να αυξήσουν τις δαπάνες τους για κοινωνική πρόνοια και υποστήριξη, λόγω των οικονομικών πιέσεων που υφίστανται τα νοικοκυριά και οι αδύναμες κοινωνικές ομάδες. Η συγκεκριμένη αναγκαιότητα θα διατηρηθεί και στο μέλλον, καθώς το ποσοστό του πληθυσμού που είναι άνω των 65 ετών διατηρεί την ανοδική του πορεία. Ταυτόχρονα, διαπιστώνεται μια έντονη αντίφαση καθώς οι δήμοι εξαναγκάζονται να τακτοποιήσουν τα οικονομικά τους και να υποβάλλουν ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, μπαίνοντας σε καθεστώς επιτήρησης (Βλ. Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ) όσοι εξ αυτών αδυνατούν να το πράξουν. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, οι όποιες δυνατότητες υπάρχουν για τους δήμους της χώρας προκειμένου να ασκήσουν κοινωνική πολιτική αλλά και να επενδύσουν σε υποδομές, προέρχεται κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, από ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις. Συνεπώς, οι δήμοι είναι αναγκασμένοι, από τις σημερινές συνθήκες να αναζητήσουν εναλλακτικές ή συμπληρωματικές λύσεις χρηματοδότησης, προκειμένου να ασκήσουν τον αναπτυξιακό τους ρόλο.

Οι επικρατούσες τάσεις και κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού και το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου (2014-2020)

Το 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» που στόχο έχει να μετατρέψει την επόμενη δεκαετία την ΕΕ σε μια **έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία**, επιτυγχάνοντας υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής, μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ). Ως εκ τούτου, η στρατηγική επικεντρώνεται σε πέντε φιλόδοξους στόχους στους τομείς της

47 Βουλή των Ελλήνων, Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους, Έκθεση: ««Πολιτικές Ελάχιστου Εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα: Μία συγκριτική ανάλυση», Σεπτέμβριος 2014.

απασχόλησης, της έρευνας και ανάπτυξης, του κλίματος/της ενέργειας της εκπαίδευσης και της μείωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Σε εθνικό επίπεδο, το **Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020)** αναδεικνύεται στο κεντρικό αναπτυξιακό πλαίσιο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Το ΕΣΠΑ καθορίζει το αναπτυξιακό όραμα της χώρας για την επόμενη περίοδο 2014-2020 που αναφέρεται «στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχές της αειφόρου ανάπτυξης».

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες πέντε (5) χρηματοδοτικές προτεραιότητες με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες, σύμφωνα με τους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων:

- 1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- 2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
- 3) Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
- 4) Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- 5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στη νέα προγραμματική περίοδο εισάγεται μια νέα προσέγγιση αναπτυξιακού σχεδιασμού που εξυπηρετεί τη χωρική διάσταση της ανάπτυξης και αναφέρεται στην **«Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη»**, με σκοπό την αντιμετώπιση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων που διαρκώς εντείνονται σε αντίθεση με τις διαπεριφερειακές ανισότητες που φαίνεται να περιορίζονται. Η συγκεκριμένη προσέγγιση επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων στο ορισμένο χωρικό (ενδοπεριφερειακό) επίπεδο, ήτοι **σε αστικές, αγροτικές, παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές**, εκεί δηλαδή όπου εκδηλώνονται οι ανισότητες, δρουν οι μακροπρόθεσμοι παράγοντες δημιουργίας τους και υπάρχει το ενδογενές δυναμικό για την αντιστροφή τους.

Τα τρία (3) εργαλεία εφαρμογής της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, είναι η “Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων”, η “Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση” και η “Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη”, τα οποία θα αξιοποιηθούν πόρους από ένα ή περισσότερα ΕΔΕΤ.

Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ / CLLDs)

Η χρηματοδότηση θα γίνει προς ενιαίες **Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης** που θα εκπονήσουν και θα υλοποιήσουν ενιαίες **Τοπικές Ομάδες Δράσης**, με τη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορέων του ιδιωτικού τομέα και των λοιπών οργανώσεων, συνεταιρισμών και ομάδων μιας περιοχής. Η εφαρμογή των Στρατηγικών αφορά τρεις κατηγορίες χωρικών τύπων:

- Υποπεριφερειακές, ή και διαπεριφερειακές κατεχοχήν αγροτικές/ αλιευτικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις,
- Αστικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις,
- Περιοχές όπου η σύνδεση αστικού κέντρου και περιμετρικού αγροτικού χώρου είναι ιδιαίτερα σημαντική ή προβληματική,

Ως κριτήρια για τον εντοπισμό των λειτουργικών περιοχών τίθενται στις αστικές και περιαστικές περιοχές, η ύπαρξη συγκέντρωσης ανεργίας, φτώχειας και ομάδων-στόχου, περιβαλλοντικών, δημογραφικών και φυσικών προκλήσεων, σαφώς διακριτής ζώνης παραγωγικής αποδιάρθρωσης ή ασύμβατων χρήσεων. Στις αγροτικές και αλιευτικές περιοχές τα κριτήρια θα εξειδικευτούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και του Ε.Π. Αλιείας 2014-2020.

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ / ITIs)

Η εφαρμογή τους θα γίνει σε τρεις κατηγορίες χωρικών τύπων:

- υποπεριφερειακές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις, όπου την πρωτοβουλία του σχεδιασμού αναλαμβάνει η Περιφέρεια,
- δια-περιφερειακές περιοχές με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κοινές προκλήσεις, αλλά και προβλήματα που απαντώνται στις μειονεκτικές γεωγραφικές περιοχές του ελληνικού χώρου, όπου το σχεδιασμό αναλαμβάνει κεντρικός φορέας ή διαπεριφερειακό συντονιστικό όργανο,
- περιοχές επιρροής τομεακών παρεμβάσεων και δράσεων που όμως εντάσσονται σε ολοκληρωμένη τοπική στρατηγική/ σχέδιο, όπου το σχεδιασμό αναλαμβάνει κεντρικός φορέας,

ιδιαίτερα αν αυτές ορίζονται συγκεκριμένα στα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ή σε τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Οι "ΟΧΕ" θα χρηματοδοτηθούν μέσω των ΠΕΠ και μέσω πόρων που θα διαθέσουν στις Περιφέρειες –ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά– τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ)

Για την επιλογή των περιοχών εφαρμογής, προκρίνονται, κατ' αρχάς, οι παρακάτω κατηγορίες περιοχών:

- Περιοχές εφαρμογής Ρυθμιστικού Σχεδίου ή περιοχές που έχουν προσδιοριστεί ως περιοχές παρεμβάσεων αστικής ανασυγκρότησης στα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, στα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ή σε Σχέδια Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης, κατά την κείμενη ελληνική νομοθεσία.
- Ορίζονται με βάση τα όρια Δημοτικής Ενότητας ή όρια Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου ή Ρυθμιστικού Σχεδίου και ο πληθυσμός τους ξεπερνά τους 10.000 κατοίκους.
- Αντιμετωπίζουν έντονες προκλήσεις: οικονομικές/ περιβαλλοντικές/ κλιματικής αλλαγής/ δημογραφικές/ λειτουργικής οργάνωσης της πόλης.
- Περιλαμβάνουν ζώνες αποβιομηχάνισης, περιοχές που περισσότερο δοκιμάζονται από την οικονομική κρίση με τα συνακόλουθα φαινόμενα αστικής φτώχειας και υψηλών ποσοστών ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού, ή περιοχές αλλαγών χρήσεων γης και αυθαίρετης δόμησης.

Στις περιοχές αυτές η προσέγγιση της "Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης" θα εφαρμοστεί μέσω του εργαλείου της **Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης** στη βάση **Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης** που θα εκπονηθούν από τις Τοπικές Αρχές.

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Ταυτόχρονα, αναδεικνύεται η έννοια της «**Έξυπνης Εξειδίκευσης**» ως ένα μέσο για την επίτευξη της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η έξυπνη εξειδίκευση αναφέρεται στον εντοπισμό των μοναδικών χαρακτηριστικών και μέσων κάθε χώρας και περιφέρειας, επισημαίνοντας τα συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα κάθε περιφέρειας, και συγκεντρώνοντας τοπικούς παράγοντες και πόρους γύρω από ένα όραμα για το μέλλον τους που άγεται από την αριστεία. Στόχος της έξυπνης εξειδίκευσης είναι να **καταστεί η καινοτομία μια προτεραιότητα για όλες τις περιφέρειες**. Σε ότι αφορά την **Περιφέρεια Κρήτης** έχουν εντοπιστεί τέσσερα συμπλέγματα τομέων/κλάδων, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν προτεραιότητες της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κρήτη.

Αυτά είναι:

- i. **Το αγροτοδιατροφικό σύμπλεγμα:** Βασική επιδίωξη αποτελεί η ανασυγκρότηση του αγροτοδιατροφικού τομέα με προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ανάδειξη της αξίας της Κρητικής διατροφής και ενδυνάμωση των εξαγωγικών κλάδων.
- ii. **Το πολιτιστικό - τουριστικό σύμπλεγμα:** Κεντρικές προτεραιότητες είναι η προσέλκυση ενός καλύτερου μίγματος τουριστών με στόχο την αύξηση της δαπάνης ανά επίσκεψη, η

- αύξηση της τουριστικής κίνησης, η επέκταση της τουριστικής περιόδου καθώς και η διάχυση των τουριστών και προς άλλες περιοχές της περιφέρειας.
- iii. **Το περιβαλλοντικό σύμπλεγμα:** Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες στον τομέα του περιβάλλοντος εστιάζονται στην έξυπνη διαχείριση υδάτων και αποβλήτων, στην ανάκτηση - επαναχρησιμοποίηση των υλικών, στις βιώσιμες κατασκευές, στην εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και στην αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- iv. **Το σύμπλεγμα της γνώσης:** Στο πλαίσιο προώθησης της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης στο σύμπλεγμα της γνώσης επιδιώκεται η δημιουργία ενός πρότυπου οικοσυστήματος Καινοτομίας, το οποίο θα λειτουργεί διαδραστικά και θα συνδέει τον ερευνητικό και εκπαιδευτικό ιστό, τη βιομηχανία, την επιχειρηματικότητα και την επενδυτική κοινότητα.⁴⁸

Στο πλαίσιο της δημοσίας διαβούλευσης για την στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης, ο Δήμος Χερσονήσου, αναγνωρίζει ότι⁴⁹ «η περιφερειακή πολιτική, αποτελεί σήμερα για την Ευρώπη το βασικό συστατικό της πολιτικής συνοχής, και ότι η περιφέρεια Κρήτης αποτελεί, εξαιτίας κυρίως του τουρισμού, μια εξωστρεφή περιοχή της Ευρώπης με ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα που μπορούν μέσα από την προσέγγιση της «Έξυπνης Εξειδίκευσης» να μετασχηματίσουν την οικονομία της, σε μια νέα και τολμηρή βάση συνεργατικών σχηματισμών. Για το λόγο αυτό, και λαμβάνοντας μεταξύ άλλων υπόψη ότι ο όρος «έξυπνη εξειδίκευση» έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη θεωρητικών και εμπειρογνομόνων ως βασικό συστατικό της μελλοντικής ανάπτυξης, καθώς και ότι στις 29/10/2010 υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ των νομίμων εκπροσώπων:

- Της Περιφέρειας Κρήτης,
- Του Πανεπιστημίου Κρήτης,
- Του Πολυτεχνείου Κρήτης,
- Του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Κρήτης,
- Του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Κρήτης (ΠΤΑΚ),
- Του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας,
- Του Δήμο Χερσονήσου,
- Το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων,

48 ΕΥΔ Περιφέρειας Κρήτης, Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Κρήτης, Μάρτιος 2015.

49 «Προτάσεις» στο πλαίσιο της δημοσίας διαβούλευσης για την στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης

Ο Δήμος διατύπωσε μια σειρά προτάσεων όπως την ίδρυση του Κέντρου Αριστείας Καινοτομίας για τον Τουρισμό (Ι.Α.Κ.Ε.Τ.), αναγνωρίζοντας τη σκοπιμότητά⁵⁰ του. Επιπλέον, με σχετική επιστολή του υποστηρίζει την ίδρυση επιχειρήσεων spin off με βάση τη γνώση και την καινοτομία που θα αναπτύσσεται στο Ι.Α.Κ.Ε.Τ. Σε σχέση με τα αναφερόμενα για την υλοποίηση της στρατηγικής για την έξυπνη εξειδίκευση και ειδικότερα όσον αφορά στη «μεταφορά βέλτιστων πρακτικών από τη Συμμαχία για τη Γνώση» θα πρέπει να προστεθεί η αξιοποίηση του ERASMUS FOR YOUNG ENTREPRENEURS που αποτελεί πρόγραμμα διακρατικής συνεργασίας και παρέχει σε επιχειρηματίες την ευκαιρία να αποκομίσουν γνώσεις από έμπειρους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα κατά τη διάρκεια παραμονής του νέου επιχειρηματία δίπλα στον έμπειρο».

Τομεακά Προγράμματα

Ο εθνικός αναπτυξιακός σχεδιασμός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 (ΕΣΠΑ 2014-2020) θα υλοποιηθεί μέσα από 7 τομεακά και 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Συγκεκριμένα:

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια».
- Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη»
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας».

Περιφερειακά Προγράμματα

Δεκατρία πολυτομεακά και πολυταμειακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες, τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις και έργα περιφερειακής κλίμακας και χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.

Ειδικά για την Κρήτη το **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κρήτης** καθορίζει το αναπτυξιακό όραμα για το νησί που αναφέρεται σε μια **«Δυναμική και Βιώσιμη Κρήτη»**. «Δυναμική» με την έννοια της ύπαρξης μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής εξόδου από την κρίση, με επενδύσεις και ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των

⁵⁰ «Μελέτη Βιωσιμότητας Δια-Ιδρυματικού Κέντρου Αριστείας, Καινοτομίας & Εκπαίδευσης για τον Τουρισμό (ΙΑΚΕΤ)

«Δυναμικών Τομέων: αγροτοδιατροφικός πολιτισμός, τουρισμός, περιβάλλον, οικονομία της γνώσης». «Βιώσιμη» σε όρους, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς. «Βιώσιμη σε όρους οικονομικούς»: επιδιώκεται διατηρήσιμη ανάπτυξη που στηρίζεται σε χαρακτηριστικά της περιφέρειας, σταθερής διαχρονικής αξίας «πολιτισμός – Κρητική διατροφή» όπου υπάρχει ισχυρό υπόβαθρο για την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της αυξημένης ανταγωνιστικότητας. «Βιώσιμη σε όρους περιβαλλοντικούς»: προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. «Βιώσιμη σε όρους κοινωνικούς»: ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς με παράλληλη αντιμετώπιση των φαινομένων φτώχειας και ενίσχυση των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Το ΠΕΠ Κρήτης Κρήτης δομείται σε 7 Άξονες προτεραιότητας ως εξής:

A.Π.1 (ΕΤΠΑ)	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.
A.Π.2 (ΕΤΠΑ)	Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.
A.Π.3 (ΕΤΠΑ)	Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.
A.Π.4 (ΕΚΤ)	Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.
A.Π.5 (ΕΚΤ)	Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη.
A.Π.6	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ.
A.Π.7	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ.

Προγράμματα εδαφικής συνεργασίας

Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα συνεχιστεί η υλοποίηση πολυμερών προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας που διακρίνονται σε διακρατικά, διασυνοριακά και διμερή διασυνοριακά προγράμματα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα προγράμματα: ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ – ΙΟΝΙΟΥ (Διακρατικό), MED (Διακρατικό), BALKAN MEDITERRANEAN (διακρατικό), Ελλάδα-Κύπρος (διμερές διασυνοριακό πρόγραμμα) καθώς και το INTERREG EUROPE (διαπεριφερειακό).

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό

Η από 20.2.2014 ως άνω Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2014), 86 τελικό, επικεντρώνεται στις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν και προτείνει μια στρατηγική για την ενίσχυση της

βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας του τομέα, στρατηγική που πρέπει να υλοποιηθεί από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και από άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Συγκεκριμένα προτείνει:

- ✓ την ανάπτυξη ειδικών δεικτών για να βελτιωθεί η συνοχή και η συγκρισιμότητα των στατιστικών του παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού,
- ✓ την ανάπτυξη καινοτόμων και ελκυστικών πολιτικών και προϊόντων, με στόχο την αξιοποίηση του δυναμικού των τουριστών που μπορούν να ταξιδεύουν κατά τη χαμηλή τουριστική περίοδο,
- ✓ τη συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων, μουσείων, τουριστικών επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων ώστε να αναπτυχθούν καινοτόμα και βιώσιμα προϊόντα που να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των επισκεπτών και υποκαθιστούν την έλλειψη πόρων για επενδύσεις,
- ✓ την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων και καινοτόμων μορφών επαγγελματικής διδασκαλίας και κατάρτισης με στόχο την απόκτηση δεξιοτήτων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Ευρωπαϊκή στρατηγική για την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον παράκτιο και θαλάσσιο τουρισμό

Στα πλαίσια αυτά, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές να:

- ενθαρρύνουν τη δυνατότητα **σύνδεσης με το Διαδίκτυο** και την προώθηση των ηλεκτρονικών εργαλείων εμπορίας.
- προωθήσουν **μεταφραστικές υπηρεσίες** που αφορούν χάρτες, φυλλάδια και πληροφορίες εφοδιαστικής
- συμμετάσχει ενεργά σε δραστηριότητες για την **προώθηση δεξιοτήτων** καθώς και για την επιμόρφωση
- εφαρμόσουν το **πρωτόκολλο** και τη σύσταση για την **ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών (ICZM)**.
- εκπονήσουν κατευθυντήριες γραμμές για την ελαχιστοποίηση των **επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα** και την αύξηση του οφέλους από τις δραστηριότητες της αναψυχής και τον τουρισμό στις προστατευόμενες περιοχές.
- προωθήσουν την **προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή** όσον αφορά τις παράκτιες περιοχές.
- βελτιώσουν την αποδοτικότητα των πόρων, την **πρόληψη παραγωγής αποβλήτων** και της ρύπανσης και τη διαχείριση των επιχειρήσεων στις τουριστικές περιοχές.
- προωθήσουν την οικολογική διαχείριση και τον **οικολογικό έλεγχο** και να εφαρμόσουν τις καλύτερες δυνατές πρακτικές περιβαλλοντικής διαχείρισης και προσεγγίσεις για πράσινη υποδομή.
- προωθήσουν τη χρήση της ηλεκτροδότησης από την ξηρά και τη δημιουργία λιμενικών

εγκαταστάσεων.

- ➔ προωθήσουν μέτρα για την αποδοτική **χρήση των υδάτων** που περιλαμβάνονται στο προσχέδιο για τα ύδατα.⁵¹
- ➔ αξιοποιήσουν τον τουρισμό που βασίζεται στην **πολιτιστική κληρονομιά**, τα υποβρύχια αρχαιολογικά πάρκα (με βάση το έργο που έχει ολοκληρώσει η UNESCO), καθώς και τον τουρισμό στη φύση ή για λόγους **υγείας σε παράκτιους προορισμούς**.
- ➔ χρησιμοποιήσουν εθνικές και **περιφερειακές στρατηγικές** για την εξασφάλιση της **συνοχής των τουριστικών προσφορών** και τη βελτιωμένη πρόσβαση στις νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές.
- ➔ αναπτύξουν καινοτόμες πρακτικές για την **αναβίωση** και την επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων θαλάσσιων υποδομών.

Η Επιτροπή καλεί τον κλάδο και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να:

- ☑ **συμμετάσχει ενεργά σε δραστηριότητες για την προώθηση δεξιοτήτων καθώς και για την επιμόρφωση.**
- ☑ **επενδύει σε πρωτοβουλίες ελέγχου ποιότητας των τουριστικών προϊόντων και του προσωπικού.**
- ☑ **καθιερώνει και να προωθήσει ανοικτά επιγραμματικά μαθήματα αναβάθμισης ή επαναπροσανατολισμού δεξιοτήτων στον παράκτιο και στον θαλάσσιο τομέα.**
- ☑ **αναπτύξουν και να προωθήσουν τον οικοτουρισμό και άλλα βιώσιμα τουριστικά προϊόντα.**
- ☑ **εφαρμόσουν μέτρα για την αποτελεσματική χρήση του νερού που περιλαμβάνονται στο προσχέδιο για τα ύδατα.**
- ☑ **συμμετάσχουν ενεργά σε έργα για τη μείωση των αποβλήτων, των εκπομπών, των θαλάσσιων απορριμμάτων, της χρήσης των φυσικών πόρων και την ανάκτηση/ανακύκλωση των αποβλήτων.**
- ☑ **δημιουργήσει ένα ειδικό δίκτυο ενδιαφερόμενων φορέων του κλάδου του τουρισμού, περιλαμβανομένων των τουριστικών πρακτόρων.**

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτη

Το εν λόγω πλαίσιο, το οποίο βρίσκεται σε τελική φάση αναθεώρησης, προτείνει μια σειρά από στρατηγικές επιλογές προτεραιότητας, μεταξύ των οποίων:

- ☑ **Ολοκλήρωση της υλοποίησης των διευρωπαϊκών υποδομών μεταφορών** και εμπλουτισμός του συστήματος με τις απαραίτητες νέες στρατηγικού χαρακτήρα υποδομές.
- ☑ **Αλλαγή του προτύπου κατανάλωσης του χώρου και εμπλουτισμό των πόλεων** της Κρήτης με λειτουργίες ευρύτερης εμβέλειας για την αναβάθμισή τους και την εξειδίκευση του ευρωπαϊκού και διαπεριφερειακού ρόλου τους.

⁵¹ Το προσχέδιο για τα ύδατα αποσκοπεί στην ενσωμάτωση της πολιτικής για τα ύδατα σε άλλες πολιτικές (<http://ec.europa.eu/environment/water/blueprint>).

- ☑ **Ενίσχυση του γεωργοπεριβαλλοντικού αγροτοδιατροφικού τομέα**, ως δυναμικού αναπτυξιακού κλάδου της Περιφέρειας με υπερτοπικό χαρακτήρα.
- ☑ **Προώθηση καινοτομικών πρωτοβουλιών στον τομέα του τουρισμού** και μετάβαση από ένα αδιαφοροποίητο και μονοθεματικό τουρισμό σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό.
- ☑ **Παράλληλη ανάπτυξη των δύο συνεργαζομένων τομέων του τουρισμού και της γεωργίας**, με κατάλληλα μέτρα χωροταξικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.
- ☑ **Ελεγχόμενη ανάπτυξη επιδεικτικών πιλοτικών και παραγωγικών εφαρμογών ΑΠΕ στην Κρήτη.**

Σε ότι αφορά το **ρόλο των πόλεων της Κρήτης** το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης επιβεβαιώνει το στόχο για **ισόρροπη - πολυκεντρική ανάπτυξη και εταιρική σχέση πόλεων - υπαίθρου**, με την προώθηση νέων μορφών συμπράξεων και χωρικής διακυβέρνησης (Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου 1999). Ειδικά για τα μικρότερα αστικά κέντρα προτείνεται η δημιουργία συναφών υποστηρικτικών υποδομών εμβέλειας, ώστε να υποστηρίζεται η συνεργασία των πόλεων και της υπαίθρου, με δημιουργία πλεγμάτων, τα οποία σκοπό έχουν να καθιστούν τον χώρο συνολικά ελκυστικό. Γενικά, σύμφωνα με το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης συμπληρώνεται και εξειδικεύεται εκ νέου ο ρόλος των πόλεων σε προοπτική δεκαπενταετίας, με άξονες αναφοράς **την έρευνα και τεχνολογία, τον πολιτισμό, την παραγωγή και πιστοποίηση γεωργοπεριβαλλοντικών προϊόντων, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, τον ποιοτικό τουρισμό.**

Σύμφωνα με την πρόσφατη αναθεωρημένη έκδοση του ΠΠΧΣΑΑ, το βόρειο παραλιακό μέτωπο του Δήμου Χερσονήσου (Γούρνες, Γούβες, Ανάληψη, Λιμένας Χερσονήσου, Μάλια) ορίζεται ως **«παράκτια ζώνη αστικών δραστηριοτήτων/ οικιστικής και τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής /περιβαλλοντικής αναβάθμισης»** που σήμερα αποτελούν παράκτιες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας με σημαντικής κλίμακας ανατροπής και υποβάθμισης του τοπίου. Από την άλλη, η ενδοχώρα του Δήμου (Επισκοπή, Μοχός) ως **«ευρείες ζώνες ανάπτυξης πρωτογενούς τομέα»** με το **Μοχό** συγκεκριμένα να αποτελεί τόπο τουριστικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας. Παράλληλα, εξαιρετικής σπουδαιότητας αναμένεται να είναι και η οδική σύνδεση του Δήμου Χερσονήσου με το δίκτυο που συνδέει το νέο αεροδρόμιο Καστελλίου με τον Βόρειο Οδικό Άξονα, και ιδιαίτερα την πόλη του Ηρακλείου, τον Άγιο Νικόλαο και την υπόλοιπη ενδοχώρα δημιουργώντας δίοδο από τις βόρειες ακτές του νησιού προς το ορεινό και ημιορεινό του τοπίο (Αβδού- Γωνιές - Κερά).

Η αναπτυξιακή δυναμική του δήμου σε σχέση με την τοπική και περιφερειακή οικονομία ενισχύεται και από το γεγονός ότι στην ενδοχώρα του βρίσκεται θεσμοθετημένο βιοτεχνικό πάρκο (Ανώπολη - Επιχειρηματικό Πάρκο Τύπου Β) και θεσμοθετημένη περιοχή υποδοχής βιομηχανίας, βιοτεχνίας, κυρίως γεωργικής αλλά και γενικής δραστηριότητας (Καλό χωριό – Επιχειρηματικό Πάρκο Τύπου Γ). Συγκεκριμένα, στο αναθεωρημένο ΠΠΣΧΑΑ το οικιστικό κέντρο **Γουβών** προσδιορίζεται ως χώρος για τη δημιουργία κοινών υποδοχέων κυρίως γεωργικών προϊόντων αλλά και γενικής μεταποιητικής δραστηριότητας, καθώς η συμπληρωματικότητα του αγροτικού τομέα παραγωγής και της μεταποίησης των προϊόντων του για την Κρήτη είναι καθοριστικής σημασίας.

Το σύμπλεγμα των κοινοτήτων Γούρνες/Σταυρωμένος - Ελαία, Γούβες, Επισκοπή, Λιμήν Χερσονήσου – Μάλια/Μοχός, αναφέρεται ως ενδεικτικό δίκτυο οικισμών/ πολύπολο κέντρο αναφοράς εντός των ευρύτερων γεωγραφικών /αναπτυξιακών ενοτήτων, στα οποία θα μπορεί να εξυπηρετείται και το δίκτυο των μικρότερων οικισμών στην προσπάθεια μετριασμού των φαινομένων πληθυσμιακής αποψίλωσης. Σε αυτή την κατεύθυνση αναμένεται να συμβάλλει σημαντικά η συλλειτουργία και η συνεργασία των 100 οικιστικών κέντρων της Κρήτης ως δίκτυα οικισμών/ πολύπολα, με κοινές συμπληρωματικές κοινωνικές εξυπηρετήσεις και αντίστοιχα προσανατολισμένα προς την εξυπηρέτησή τους οδικά δίκτυα (ΠΠΣΧΑΑ, Νοέμβριος 2014).

Όσον αφορά στις παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας στον τομέα των Υπηρεσιών -πλην του τουρισμού-, η έκταση της πρώην Αμερικάνικης Βάσης στις Γούρνες διαθέτει δυνατότητες υποδοχής νέων μεγάλων επενδύσεων. Ενώ υπογραμμίζεται και η απόδοσή τους σε χρήσεις συνεδριακών / ερευνητικών / πολυθεματικών κέντρων συνδυασμένων με ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους και πολυθεματικά πάρκα αθλητικών δραστηριοτήτων και τουρισμού / αναψυχής.

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι το αναθεωρημένο ΠΠΣΧΑΑ, προσδιορίζει ένα μεγάλο τμήμα της έκτασης του Δήμου Χερσονήσου ως περιοχή με κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης, που απαιτεί ειδικό σχεδιασμό και συντονισμένο πρόγραμμα μέτρων και έργων, καθώς εμπεριέχεται και καλείται να παίζει καθοριστικό ρόλο στην ευρύτερη ζώνη του φράγματος Αποσελέμη, του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι και της μονάδας διαχείρισης Αποβλήτων της Χερσονήσου⁵².

⁵² Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης(Στάδιο Β.1 - Τεύχος 7, σελ 112)

Λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις του αναθεωρημένου ΠΠΣΧΑΑ⁵³ για την ανάδειξη, αξιοποίηση και συντονισμένη διαχείριση ευρύτερων χωρικών συνόλων, σε επίπεδο νησιού εντοπίζονται εννέα (9) ζώνες τοπίων ιδιαίτερης σημασίας. Σκοπός είναι να ενισχυθούν τα συμπλέγματα των κοινοτήτων Οροπέδιο Λασιθίου – Κέρα – Κράσι – Μάλια γύρω από αυτό καθώς προσδιορίζουν μια ενιαία χωρική ενότητα, η οποία διαθέτει ορεινά και ημιορεινά τοπία σε καλή έως φυσική/Αρίστη κατάσταση, καθώς και πυρήνες παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής συγκρότησης, στοιχεία σύγχρονης λαϊκής αρχιτεκτονικής μορφής και μινωικής εποχής, ενώ στην περιοχή βρίσκεται και ο σημαντικός υστερομινωικός οικισμός στην κορυφή Καρφή πάνω από τον οικισμό της Κεράς.

Για την ανάδειξη του παραπάνω συμπλέγματος⁵⁴ επί τη ευκαιρία και της γειτνίασης του με το τοπίο ιδιαίτερης σημασίας του Κόλπου Μεραμπέλου, προσδιορίζονται οι πύλες εισόδου στην χωρική ενότητα Οροπέδιο Λασιθίου – Κέρα – Κράσι – Μάλια από τους Ποτάμους στα ανατολικά του Οροπεδίου, στη Νεάπολη και στα δυτικά από την περιοχή Γουβών. Ωστόσο, σημειώνεται ότι το επαρχιακό και διαδημοτικό δίκτυο της περιοχής κρίνεται επαρκές όσον αφορά την πυκνότητά του, αλλά ανεπαρκές σε ότι αφορά τα τεχνικά του χαρακτηριστικά. Παράλληλα, με δεδομένα ότι α) την ορεινή περιοχή του Οροπεδίου διασχίζει το Ευρωπαϊκό Ορειβατικό Μονοπάτι μεγάλων αποστάσεων Ε4 β) ολόκληρο το οδικό δίκτυο του Οροπεδίου προσφέρεται για ποδήλατο και γ) στην ευρύτερη περιοχή Οροπεδίου και κορυφής Σελένα (Κράσι – Μάλια) αναπτύσσονται περιπατητικές – ορειβατικές διαδρομές, ο Δήμος Χερσονήσου καλείται να διερευνήσει το ρόλο του μέσα σε αυτό το πλαίσιο περιφερειακής στρατηγικής και να αναπτύξει τα μέσα με τα οποία θα συμβάλει και παράλληλα θα επωφεληθεί από αυτή την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού εντός της ενδοχώρας.

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Ηρακλείου (Ν. 2508/97)

Η προβλεπόμενη από το νόμο Μελέτη για την κατάρτιση και έγκριση Ρυθμιστικού Σχεδίου Ηρακλείου ανατέθηκε από τη Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υ.Π.Ε.Κ.Α., της οποίας εκπονείται η Β' Φάση (έναρξη Ιούνιος 2012). Η κατεύθυνση που δίδεται από το ισχύον Περιφερειακό Πλαίσιο, όσον αφορά την οριστικοποίηση των ορίων της περιοχής του Ρυθμιστικού Σχεδίου, είναι ότι θα πρέπει να περιλαμβάνονται εντός της το σύνολο της χωρικής περιοχής της αναπτυξιακής ενότητας (Καποδιστριακοί Δήμοι: Αγ. Βαρβάρας, Αρχανών, Γαζίου, Γοργολαϊνης, Γουβών, Επισκοπής, Ηρακλείου, Κρουσώνα, Μαλίων, Ν. Αλικαρνασσού, Ν. Καζαντζάκη, Τεμένους, Τετραχωρίου, Τυλίσου και Χερσονήσου). Υπογραμμίζεται το γεγονός ότι

⁵³ Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης (Στάδιο Β.1 - Τεύχος 9)

⁵⁴ Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης

με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες⁵⁵ μέχρι σήμερα δεν έχει εγκριθεί κάποια ΕΠΜ ή κάποιο Ειδικό Σχέδιο Διαχείρισης.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Στρατηγική του Δήμου Χερσονήσου για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

Με βάση τα κρίσιμα ζητήματα που διατυπώθηκαν στην Α' φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αλλά και τους στόχους της στρατηγικής για τη δημοτική περίοδο 2014-2019, ο Δήμος Χερσονήσου, τόσο ως διοικητική μονάδα, αλλά και ως αναπτυξιακή ζώνη/ περιοχή διαθέτει τα χαρακτηριστικά εκείνα που καθιστούν αναγκαία την ολοκληρωμένη και χωρική διαφοροποιημένη προσέγγιση στην υλοποίηση τοπικών πολιτικών ή την εφαρμογή περιφερειακών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Κατά τη δημοτική περίοδο 2014-2019 δίδεται η δυνατότητα στο Δήμο Χερσονήσου να αντιμετωπίζει ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που τον καθιστούν ιδιαίτερο, πολυσχιδή και με έντονες αντιθέσεις Δήμο. Η σχέση παραλίας-ενδοχώρας, οι πιέσεις περιαστικού-αστικού-αγροτικού χώρου, αλλά και η ύπαρξη αναπτυξιακών χωρικών ενοτήτων με έντονα σημάδια γήρανσης, εγκατάλειψης ή έντονης παραγωγικής αποσυγκρότησης συγκροτούν το πεδίο – «καμβά» άσκησης τοπικής αναπτυξιακής πολιτικής στον τομέα των υποδομών, των κοινωνικών εξυπηρετήσεων και της βιώσιμης οικονομικής ανασύνταξης.

Η σύγχρονη μεθοδολογία αναπτυξιακού σχεδιασμού και προγραμματισμού προϋποθέτει την εισαγωγή της «χωρικής διάστασης» στην επιλογή στόχων, έργων και δεικτών αξιολόγησης της επίπτωσης της δράσης του επιχειρησιακού προγραμματισμού των ΟΤΑ. Επιπρόσθετα, ο Δήμος Χερσονήσου αναμένεται να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσδιορίζονται μέσα από τα άρθρα 7 και 32-36 του Κανονισμού 1303/2013 περί των κοινών διατάξεων των διαρθρωτικών ταμείων της νέας προγραμματικής περιόδου και αποτυπώνονται επίσης στο εγκεκριμένο ΕΣΠΑ και αυτά είναι η **Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση** μέσω του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ και η συμμετοχή στη σχεδιαζόμενη τοπική στρατηγική στο πλαίσιο του **Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων** για την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου μέσα από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ.

Στο πλαίσιο των «χωρικών εργαλείων» του νέου ΕΣΠΑ, στα οποία θα διερευνηθεί η εμπλοκή και συμμετοχή του Δήμου Χερσονήσου προκειμένου να υλοποιηθεί το σύνολο ή μέρος των στόχων

⁵⁵ Επικοινωνία με κα Κουτρά, υπεύθυνη για την Κρήτη στο Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος

του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, θα επιδιωχθεί η αντιμετώπιση ορισμένων χωρικών-αναπτυξιακών προκλήσεων:

- Πρόκειται για μία **διαφοροποιημένη** και χωρολειτουργικά οριοθετημένη υποπεριφερειακή περιοχή με διακριτή ταυτότητα, η οποία διαθέτει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για παραγωγική ανασυγκρότηση, με στοιχεία «Έξυπνης Εξειδίκευσης» και για δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Η περιοχή συνιστά έναν από τους σημαντικότερους **πόλους τουριστικής ανάπτυξης**, διαθέτοντας όχι μόνον ήλιο και θάλασσα και σημαντικές παράκτιες τουριστικές υποδομές και επιχειρηματικότητα, αλλά και πόρους με διαχρονική αξία όπως είναι τα τοπία, οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι ορεινοί όγκοι, το οικολογικό απόθεμα, μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησιές και μοναστήρια, αγροκτηνοτροφική κληρονομιά κ.α.
- Η **βόρεια ζώνη** της περιοχής αναφοράς έχει εξελιχθεί σε θύλακα με υψηλή συγκέντρωση τουριστικών υποδομών και δραστηριοτήτων, οι οποίες ασκούν πιέσεις στο περιβάλλον, εγείρουν απαιτήσεις αυξημένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότερης χρήσης των πόρων, έχουν επιφέρει «αταξία» στην οργάνωση και λειτουργία του χώρου, προκαλούν συχνά συγκρούσεις χρήσεων γης και αισθητική υποβάθμιση, με αποτέλεσμα να απαιτείται άμεση ανασυγκρότηση της περιοχής στην κατεύθυνση της αειφορίας.
- Η **μεσαία και ορεινή ζώνη** της περιοχής εμφανίζει σημαντικά περιθώρια υποδοχής τουριστικής διάχυσης και ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων, σε διασύνδεση με την περαιτέρω προώθηση της ποιοτικής και βιώσιμης τουριστικής δραστηριότητας της παράκτιας ζώνης, και ιδιαίτερα δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού (π.χ. πολιτιστικού, οικολογικού, ορειβατικού, θρησκευτικού, γαστρονομικού, εμπειρίας), παραγωγής κρητικών αγροδιατροφικών και άλλων παραδοσιακών προϊόντων, κ.α.

Η περιοχή του Δήμου χαρακτηρίζεται από ένα αναπτυξιακό δυσμό: Από τη μια διαθέτει μία παράκτια ζώνη με έντονη τουριστική ανάπτυξη, η βιωσιμότητα της οποίας επιτάσσει την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης χωροοικονομικής και περιβαλλοντικής ανασυγκρότησης και από την άλλη, μία ημιορεινή και ορεινή «ενδοχώρα» με σημαντικό αναπτυξιακό δυναμικό, συμπληρωματικό της παράκτιας τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και αυτοδύναμο έως ένα βαθμό. Η ισόρροπη ανάπτυξη του χώρου της περιοχής αναφοράς προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τη **διάχυση της παράκτιας τουριστικής ανάπτυξης στην «ενδοχώρα»** μέσω της δημιουργίας τουριστικών υποδομών, της ανάδειξης νέων εσωτερικών τουριστικών προορισμών, της ουσιαστικής λειτουργικής ενοποίησης του χώρου, καθώς και μέσω της διασύνδεσης του παράκτιου τουριστικού συστήματος με το ημιορεινό και ορεινό **αγροδιατροφικό σύστημα**.

Το «**ενιαίο και αδιαίρετο**» της χωρικής παρέμβασης μέσω της εφαρμογής εργαλείων όπως οι ΤΑΠΤΟΚ και ΟΧΕ, αποτελεί ουσιαστική επιλογή για την επιτυχή προσαρμογή της αγροτικής ενδοχώρας σε ένα βιώσιμο μοντέλο συνύπαρξης με την ανεπτυγμένη παράκτια ζώνη, ενώ παράλληλα για το Δήμο Χερσονήσου η διασφάλιση της τουριστικής αειφορίας της παράκτιας ζώνης και η ενίσχυση της λειτουργίας της ως σημαντικού αναπτυξιακού πόλου για το σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης, αποτελεί κρίκο της ίδιας αλυσίδας για την ταυτόχρονη ενδυνάμωση και αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος και η επιτάχυνση της ανάπτυξης της ημιορεινής και ορεινής περιοχής, η οποία παρά τις παραγωγικές δυνατότητές της χαρακτηρίζεται από δημογραφική και οικονομική συρρίκνωση, εγκατάλειψη και κοινωνική υποβάθμιση.

Η παραπάνω «σχέση» των επιμέρους αναπτυξιακών ενοτήτων έχει αποτελέσει και αποτελεί μέρος επιστημονικών και μελετητικών ερευνών που έχουν χρηματοδοτηθεί και εκπονηθεί από το Δήμο Χερσονήσου ή για λογαριασμό αυτού και αποτελούν στοιχεία ωριμότητας για την υιοθέτηση μιας χωρικής Στρατηγικής (όπως ρητά προσδιορίζουν τα άρθρα των Κανονισμών των ΕΔΕΤ της περιόδου 2014-2020).

Για το Δήμο Χερσονήσου αποτελεί κεντρικό στρατηγικό στόχο ανάπτυξης **«η δημιουργία ενός ενιαίου ισχυρού βιώσιμου αναπτυξιακού πόλου, με εσωτερική συνοχή, χωρική οργάνωση, ισόρροπη πολυλειτουργική ανάπτυξη και η διαμόρφωση ενός συμπαγούς υποπεριφερειακού πλέγματος τουριστικών προορισμών, διακλαδικών συνδέσεων και ολοκληρωμένης αλυσίδας αξίας στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού και της αγροδιατροφής, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη της περιοχής σε διακριτό, διεθνές τουριστικό προορισμό βασιζόμενου στην ποιότητα και στην αριστεία, ώστε να συμβάλλει διαχρονικά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής και στην ανάπτυξη της συνόλου της Περιφέρειας Κρήτης».**

Σε επίπεδο προγραμματισμού και υλοποίησης, η παραπάνω στρατηγική-οραματική στόχευση για το Δήμο Χερσονήσου πρέπει να αναπτύσσεται με πολυεπίπεδη και πολυθεματική δυναμική, μέσω τεσσάρων κεντρικών κατευθυντηρίων γραμμών που θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα ενσωμάτωσης τους μέσα σε υπο εκπόνηση ή διαμόρφωση σχέδια ΟΧΕ, ΤΑΠΤΟΚ. Οι κατευθυντήριες γραμμές συνοψίζονται στις κάτωθι:

- Η ενίσχυση της χωροαναπτυξιακής συνοχής, της λειτουργικότητας και ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης.
- Η προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας.
- Η αποκατάσταση και ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και η βελτίωση των εξυπηρετήσεων ποιότητας ζωής.
- Η βελτίωση του δομημένου και η προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

Το Σχέδιο «ΒΙΤΑ» του Δήμου για την Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη της περιοχής

Σύμφωνα με την πρόταση του Δήμου Χερσονήσου για τη Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη (Μάρτιος 2012), το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν του Δήμου Χερσονήσου χαρακτηρίζεται από:

- πρωτογενή προσφορά του δίπτυχου «ήλιος και θάλασσα»
- το προφίλ ενός βιομηχανοποιημένου - οργανωμένου τουρισμού
- το σημαντικό αριθμό μικρών τουριστικών επιχειρήσεων φιλοξενίας
- την ανεκμετάλλευτη πλούσια πολιτισμική (αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικά μνημεία, άυλη παράδοση, κουζίνα) και αισθητική (φυσικές ομορφιές, γεωμορφολογία, κλίμα) κληρονομιά της περιοχής
- την εποχικότητα της τουριστικής δραστηριότητας
- την έλλειψη επικοινωνιακής προβολής του προορισμού

Στα πλαίσια αυτά, προσδιορίστηκαν τρία (3) κύρια κρίσιμα ζητήματα για τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής:

1. η εποχικότητα της τουριστικής περιόδου.
2. ο εμπλουτισμός του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με την προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού.
3. η ορθολογική διαχείριση του οικιστικού και φυσικού χώρου.

Και ως εκ τούτου διατυπώθηκαν τρεις (3) Στρατηγικοί Στόχοι :

- η εισαγωγή και καθιέρωση των αρχών βιώσιμης Ανάπτυξης στο σχεδιασμό των πολιτικών του Δήμου,
- ο εμπλουτισμός και η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος,
- η ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Γαλάζια Ανάπτυξη

Η Γαλάζια Ανάπτυξη ενσωματώνει στο σύνολό της, οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές των Ευρωπαϊκών θαλασσών, αναγνωρίζοντας ότι οι θάλασσες είναι μοχλοί της ευρωπαϊκής οικονομίας, με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και ανάπτυξη. Συμπληρώνοντας τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, η στρατηγική «Γαλάζια Ανάπτυξη» αποτελεί έναν από τους πέντε (5) τομείς της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μαζί με τους ακόλουθους τέσσερις:

- Δεδομένα και γνώσεις για τη θάλασσα
- Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός

- **Ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση**
- **Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες**

Ειδικότερα, η Στρατηγική "Γαλάζια Ανάπτυξη" εξειδικεύεται σε τρεις συνιστώσες:

1. Συγκεκριμένα μέτρα ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής

- γνώσεις για τη θάλασσα: βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες για τη θάλασσα
- θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός: αποτελεσματική και βιώσιμη διαχείριση των θαλάσσιων δραστηριοτήτων
- ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση: παροχή στις αρχές μιας καλύτερης εικόνας για το τι συμβαίνει στη θάλασσα.

2. Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες με στόχο να διασφαλιστεί ο πλέον κατάλληλος συνδυασμός μέτρων προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τοπικούς, κλιματικούς, ωκεανογραφικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς παράγοντες

3. Στοχευμένη προσέγγιση για συγκεκριμένες δραστηριότητες:

- υδατοκαλλιέργεια (Ιστότοπος αλιείας)
- παράκτιος τουρισμός και τουρισμός με κρουαζιερόπλοια
- θαλάσσια βιοτεχνολογία
- γαλάζια ενέργεια
- θαλάσσιοι ορυκτοί πόροι.

Στα πλαίσια αυτά, ο Δήμος Χερσονήσου, σε συνεργασία με τους Δήμους Ηρακλείου και Μαλεβιζίου που αντιπροσωπεύουν τη βόρεια ακτογραμμή της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, στην οποία αντιστοιχούν περί τα 100 χιλιόμετρα ανεπτυγμένης ακτογραμμής, συνυπέγραψε **Σύμφωνο Συνεργασίας** προκειμένου να αντιμετωπίσουν από κοινού τα προβλήματα που προκύπτουν από την αθρόα εισροή τουριστών, την υπέρμετρη ανάπτυξη, την παράκτια διάβρωση, την καταστροφή των πολιτιστικών μνημείων (όπως η διάβρωση των Ενετικών Τειχών στο Ηράκλειο), την ανύψωση της στάθμης της θάλασσας λόγω της κλιματικής αλλαγής, την υποβάθμιση της βιοποικιλότητας κ.α.

Σε αυτή την κατεύθυνση, οι τρεις Δήμοι παρουσίασαν μια κοινή εισήγηση στο διεθνές συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στον Πειραιά μεταξύ 10 και 12 Νοεμβρίου 2014 με θέμα: «Ολοκληρωμένη ανάπτυξη μέσα από τη διάδραση γης- θάλασσας: διαστάσεις και προοπτικές

γαλάζιας ανάπτυξης στην Ελλάδα». Ο τίτλος της κοινής εισήγησης ήταν: «**Γαλάζια Ανάπτυξη – Πολιτικές Βιώσιμης Ανάπτυξης σε Τοπικό και Διαδημοτικό Επίπεδο. Η περίπτωση των παράκτιων Δήμων Χερσονήσου-Ηρακλείου-Μαλεβιζίου**».

3.2 Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου

Το ΟΡΑΜΑ είναι ένα νοητικό μοντέλο για μια ιδανική μελλοντική κατάσταση προσαρμοσμένη στις ανάγκες, στις αξίες και στο σκοπό ενός Οργανισμού (εν προκειμένω ενός δήμου). Οπτικοποιεί τα θετικά αποτελέσματα για το μέλλον καθώς η ορθή διατύπωση του προσφέρει μια εικόνα του τι θα μπορούσε να δημιουργηθεί και να υπάρξει και προσδιορίζει την μελλοντική κατεύθυνση στην οποία θα πρέπει ο Οργανισμός να κινηθεί.

Το αναπτυξιακό όραμα αποτελεί μια συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιθυμητής κατάστασης του Δήμου ως γεωγραφικής – χωρικής ενότητας και ως οργανισμού για την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο (πενταετία), την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση. Σε αυτό περιλαμβάνεται το όραμα της τοπικής ανάπτυξης και το όραμα της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου ως οργανισμού (υπ' αριθμό απόφαση 41179/23-10-2014).

Εν προκειμένω, πρόκειται για μια έννοια προσανατολισμού σε σχέση με το τι ο Δήμος προσπαθεί να πετύχει αλλά και που επιδιώκει να φτάσει σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Το όραμα αποτελεί σημαντικό παράγοντα συνεχούς ενεργοποίησης του συνόλου του Οργανισμού, του οποίου τη μελλοντική δομή και λειτουργία καθορίζει. Η διατύπωση του οράματος οφείλει να συνδέει τη σημερινή πραγματικότητα με τις μελλοντικές επιδιώξεις, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις πραγματικές δυνατότητες του Οργανισμού, καθώς και τις κατευθύνσεις /τάσεις σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο.⁵⁶ Συνεκτιμώντας τα παραπάνω, το **όραμα του Δήμου Χερσονήσου** για την περίοδο 2015-2019 διατυπώνεται ως εξής:

Δήμος Χερσονήσου:
Αρωγός στον πολίτη, φιλικός στον επισκέπτη, πυλώνας τοπικής ανάπτυξης

Το όραμα του Δήμου Χερσονήσου είναι καθόλα ανθρωποκεντρικό και η επίτευξη του αναμένεται να οδηγήσει στη βελτίωση της **ποιότητας ζωής των κατοίκων** και της **ποιότητας της εμπειρίας των επισκεπτών** μέσω της αποκατάστασης του φυσικού τοπίου αλλά και της σχέσης του τοπικού πληθυσμού με τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Με τον όρο «αποκατάσταση» νοείται η επανασύνδεση των κατοίκων με τις πολιτιστικές αξίες και παραδόσεις, αλλά και η αναγνώριση και ανάδειξη του τοπικού κεφαλαίου, πολιτιστικού,

⁵⁶ Υπουργείο Εσωτερικών, Εγκύκλιος με αριθμ. πρωτ.: ΔΙΠΑ/Φ.4/οικ.5270, Ανάπτυξη Συστήματος Στρατηγικής Διοίκησης (ν. 3230/2004), Αθήνα, 1 Μαρτίου 2007.

φυσικού και κοινωνικού ως βασική αρχή για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης στην περιοχή.

Το **τοπικό κεφάλαιο** συνιστά την κινητήρια δύναμη και τη βάση πάνω στην οποία μπορεί να στηριχθεί η τοπική ανάπτυξη. Η αναγνώριση και προβολή του πολιτιστικού, φυσικού και κοινωνικού κεφαλαίου αποτελεί κρίσιμο στάδιο στην προσπάθεια επίτευξης του παραπάνω οράματος.

Ειδικότερα, για την περίπτωση του **φυσικού κεφαλαίου**, επιδιώκεται η ανάδειξη και προβολή της αξίας των γεωμορφολογικών σχηματισμών (φαράγγια, σπήλαια, παράκτιο μέτωπο 58 χλμ κλπ.) αλλά και της ποικιλότητας του φυσικού τοπίου και των προστατευόμενων ειδών τόσο για τον τοπικό πληθυσμό όσο και για τον τουρισμό.

Για την περίπτωση του **κοινωνικού κεφαλαίου** επιδιώκεται η στήριξη και η αναγνώριση των συσσωρευμένων προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού, η μείωση της ανεργίας και η άρση του κοινωνικού αποκλεισμού. Χάρis στην υφιστάμενη ισχυρή κοινωνική συνοχή της περιοχής είναι απολύτως εφικτή η δημιουργία δικτύων εθελοντισμού και κοινωνικής αλληλεγγύης για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη προώθηση σχετικών πρωτοβουλιών.

Τέλος, σε ότι αφορά το **πολιτιστικό κεφάλαιο** της περιοχής, επιδιώκεται η λεπτομερής ερμηνεία και καταγραφή των πολιτιστικών πόρων, όχι μόνο των μνημείων και των υποδομών αλλά και των άυλων στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς (ήθη, έθιμα, αξίες, τοπικές παραδόσεις, τοπική γαστρονομία, τοπικά προϊόντα) που μπορούν να αποτελέσουν ουσιαστικό παράγοντα διαφοροποίησης της τοπικής συλλογικής ταυτότητας, ικανό να δημιουργήσει προστιθέμενη αξία στο τοπικό τουριστικό προϊόν.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμό 41179/23-10-2014 Απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών αναφορικά με το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019, οι άξονες των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζονται ως εξής:

- **α. «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής.**
- **β. «Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός».**
- **γ. «Τοπική οικονομία και απασχόληση».**
- **δ. «Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου».**

Ο άξονας «Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου», αποσκοπεί στην ανάπτυξη του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών, και στη βελτίωση των σχέσεών τους με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς. Ο άξονας αυτός ενδεικτικά αφορά:

- Στη γενική οργάνωση και λειτουργία του Ο.Τ.Α., καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής τοπικής διοίκησης.
- Στις οριζόντιες ή υποστηρικτικές λειτουργίες του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του.
- Στις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για τη γενικότερη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Ο.Τ.Α.

Ακολούθως, το Όραμα του Δήμου Χερσονήσου εξειδικεύεται σε ένα πλέγμα αλληλένδετων και αλληλεξαρτώμενων γενικών (στρατηγικών) στόχων, και έχει ως εξής:

→ Στρατηγικός Στόχος 1

Προστασία, ανάδειξη, αποκατάσταση και ορθολογική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου.

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος αποτελεί συνέχεια των πρόσφατων επιτευγμάτων του Δήμου σε ότι αφορά στις υποδομές περιβάλλοντος και της ανάληψης σχετικών πρωτοβουλιών και δεσμεύσεων (πχ. Σύμφωνα των Δημάρχων), έχοντας ως κύριο γνώμονα την αποκατάσταση της σχέσης των πολιτών με τη φύση και το τοπίο της περιοχής.

Κάτω από αυτόν τον στόχο ως κύριες προτεραιότητες ορίζονται δράσεις που συμβάλλουν στην:

- i. εξοικονόμηση ενέργειας, τη μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών ενέργειας με όρους βιώσιμης ανάπτυξης),
- ii. ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων του Δήμου με έμφαση στους υδάτινους πόρους της περιοχής,
- iii. αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, ενσωματώνοντας τις αρχές αειφόρου χωροταξικού σχεδιασμού έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις υφιστάμενες παραγωγικές και οικιστικές ανάγκες αλλά και στις τάσεις που διαμορφώνονται.

→ Στρατηγικός Στόχος 2

Διατήρηση της κοινωνικής συνοχής με βάση τις αρχές της ισότητας, της πρόνοιας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής θα επιτευχθεί μέσω της λειτουργίας του Δήμου ως φορέας αρωγός για τους νέους και τις ειδικές ομάδες πληθυσμού (άνεργοι, γυναίκες, τρίτη

ηλικία, ΑΜΕΑ, κλπ) και παράλληλα στηρίζοντας δράσεις στους τομείς της παιδείας, του πολιτισμού, και του αθλητισμού, και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του πνεύματος κοινωνικής αλληλεγγύης και του εθελοντισμού.

→ **Στρατηγικός Στόχος 3**

Στήριξη του τουρισμού και εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος ως βασικού πυλώνα της τοπικής οικονομίας.

Ο Στρατηγικός Στόχος 3, θα επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας υποδομών και υπηρεσιών που θα συμβάλλουν στην καλύτερη δυνατή τουριστική πληροφόρηση και εξυπηρέτηση και μέσω της προώθησης και αξιοποίησης του τοπικού κεφαλαίου δημιουργώντας συνέργειες μεταξύ των διαφορετικών κλάδων της τοπικής οικονομίας και αναπτύσσοντας εναλλακτικές μορφές τουρισμού (γαστρονομία, φυσική ομορφιά, προστατευόμενες περιοχές, κλπ).

→ **Στρατηγικός Στόχος 4**

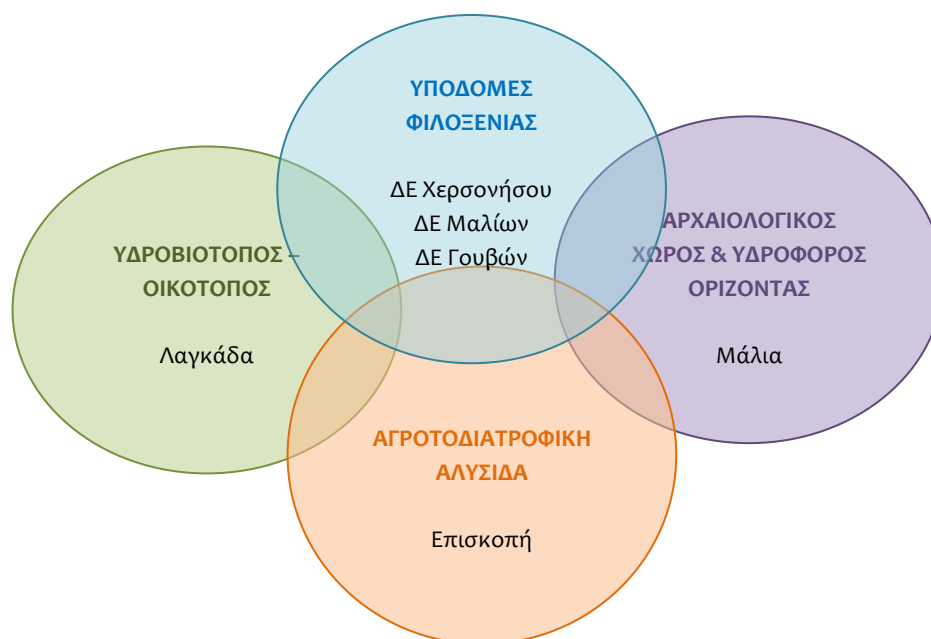
Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Δήμου σε ότι αφορά στην εξυπηρέτηση των πολιτών.

Η αποτελεσματικότητα του Δήμου σε ότι αφορά στην εξυπηρέτηση των πολιτών μπορεί να βελτιωθεί μέσω της συνεχούς κατάρτισης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, μέσω της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της αναβάθμισης του διαθέσιμου υλικοτεχνικού εξοπλισμού.

Η γεωγραφική εξειδίκευση του αναπτυξιακού οράματος του Δήμου Χερσονήσου

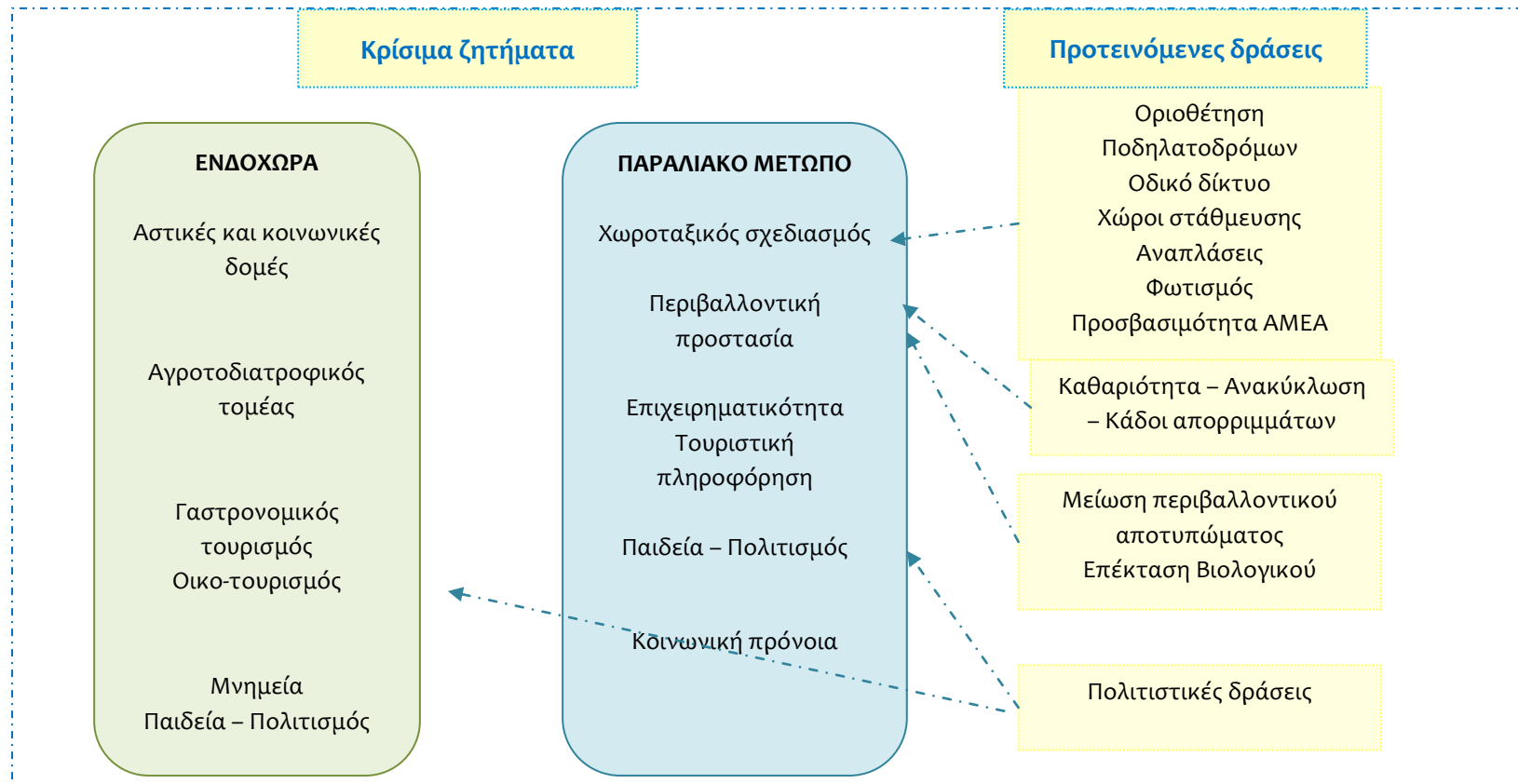
Η γεωγραφική εξειδίκευση του αναπτυξιακού οράματος του Δήμου Χερσονήσου βασίστηκε στους τέσσερις θύλακες ανάπτυξης της περιοχής, τέσσερις διαφορετικές χωρικές υποενότητες που μέσα στην τελευταία δεκαετία παρουσιάζουν μια σταθερή εξελικτική πορεία με διαφορετικά χαρακτηριστικά και κατά κάποιο τρόπο διαφορετικό αναπτυξιακό προσανατολισμό, αλλά ωστόσο και οι τέσσερις μαζί αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο που χαρακτηρίζεται από υψηλή κοινωνική ενσωμάτωση και κοινωνική συνοχή. Οι τέσσερις αυτοί χωρικοί άξονες ανάπτυξης είναι αλληλένδετοι και αλληλοεξαρτώμενοι και δρουν συμπληρωματικά διαμορφώνοντας το πλούσιο τοπικό κεφάλαιο της περιοχής.

Στο παρακάτω σχήμα παρουσιάζεται η αλληλεπίδραση τους:

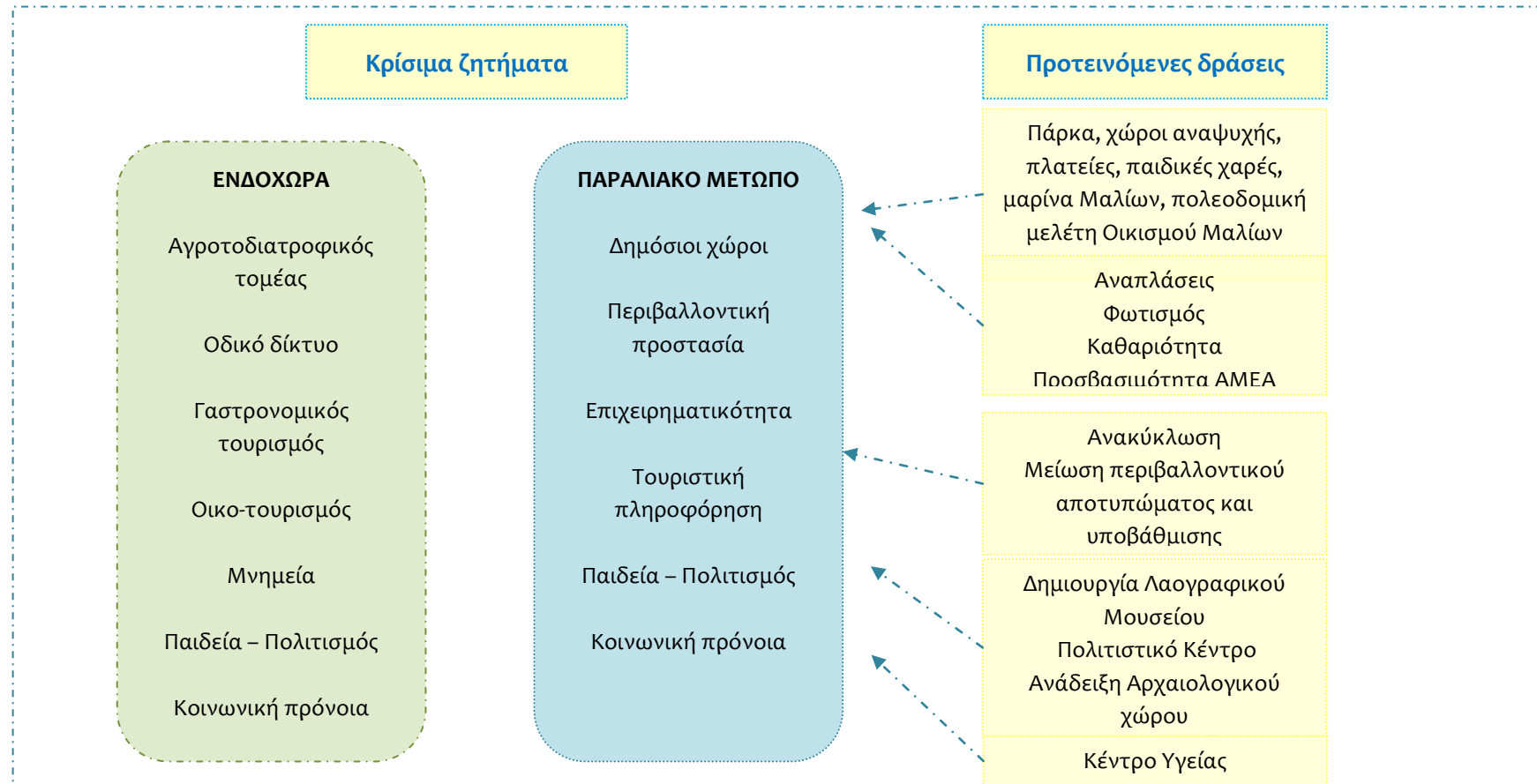

Στα γραφήματα που ακολουθούν αποτυπώνονται γεωγραφικά τα κρίσιμα ζητήματα ανά δημοτική και τοπική κοινότητα και οι προτεινόμενες δράσεις κωδικοποιημένες όπως διατυπώθηκαν από τα τοπικά συμβούλια, και συγκεντρώθηκαν από τη Διεπιστημονική Ομάδα Έργου (Δ.Ο.Ε) του Δήμου Χερσονήσου κατά τη φάση της διαβούλευσης.

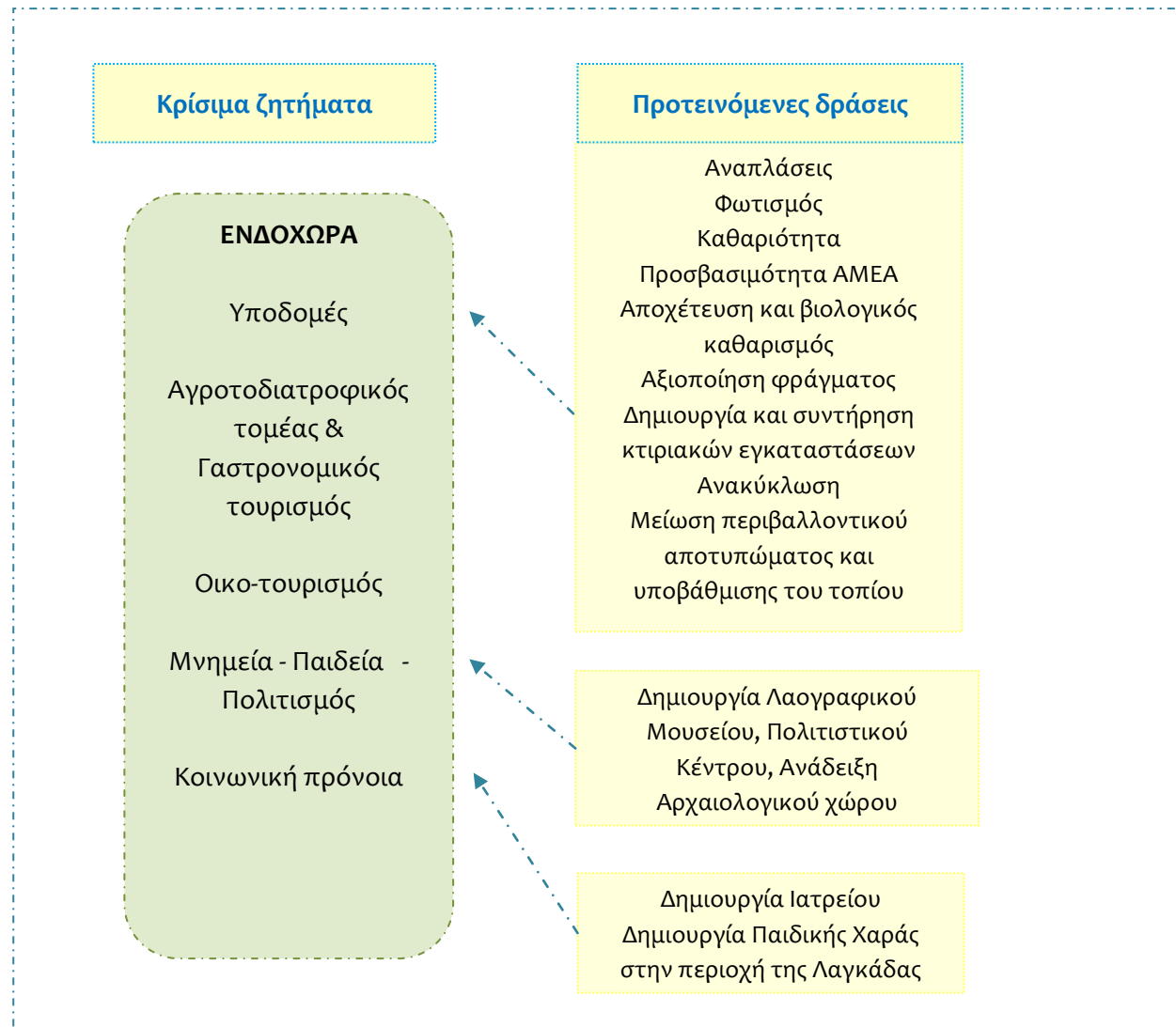
Δ.Σ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

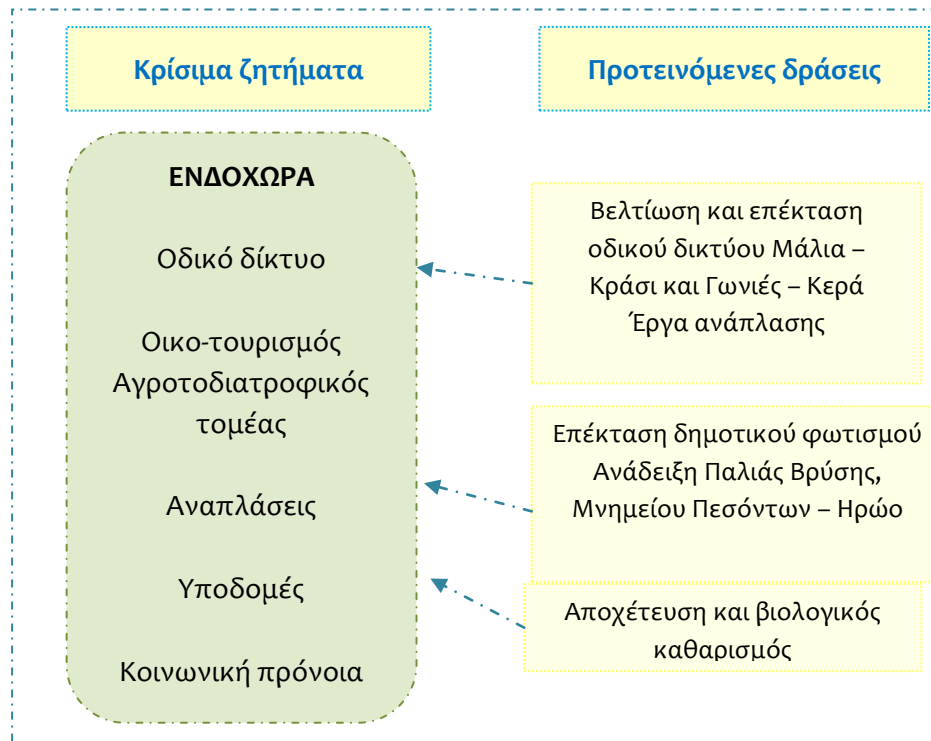
Δ.Κ. ΜΑΛΙΩΝ

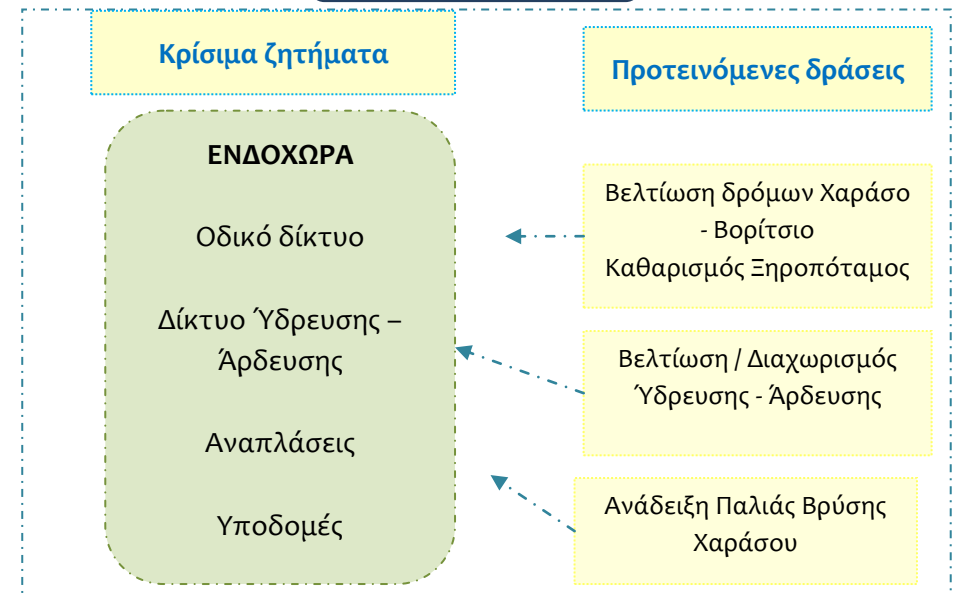
Τ.Κ. ΑΒΔΟΥ

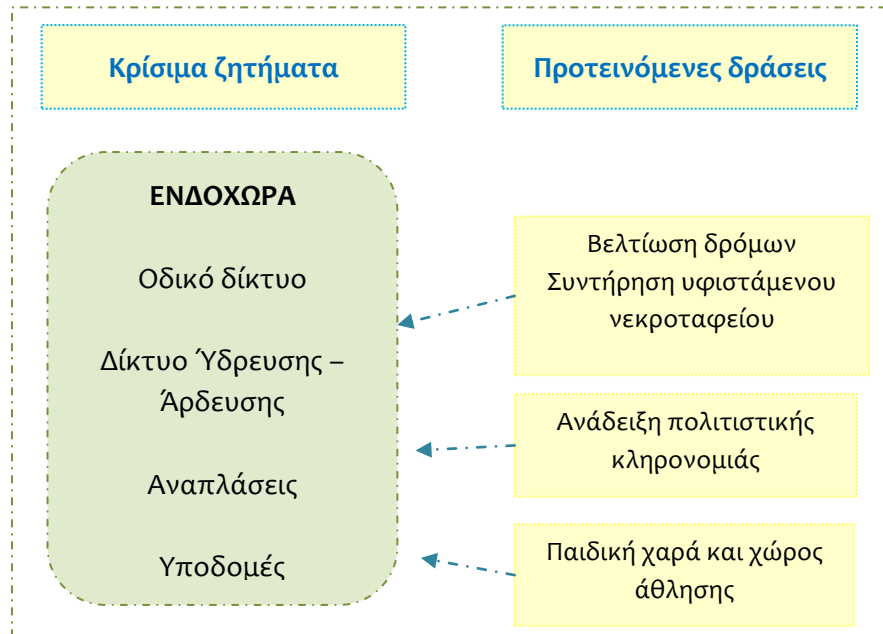
Τ.Κ. ΓΩΝΙΩΝ

Τ.Κ. ΧΑΡΑΣΟΥ

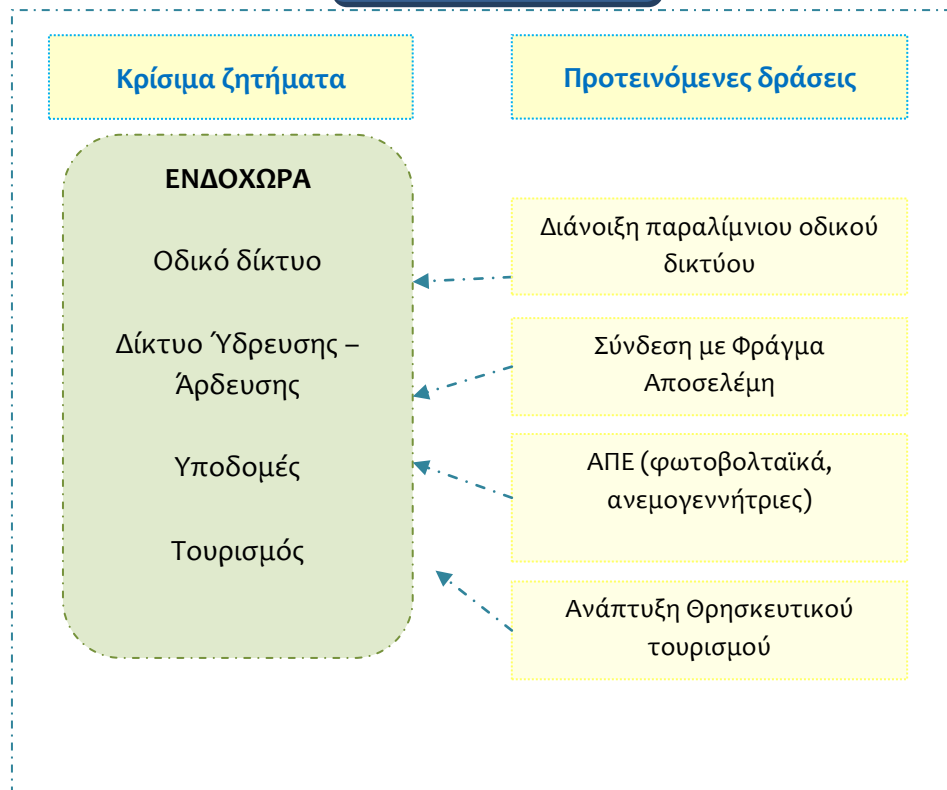
Τ.Κ. ΓΑΛΙΦΑΣ

Τ.Κ. ΚΑΤΩ ΒΑΘΕΙΑΣ

Τ.Κ. ΠΟΤΑΜΙΩΝ

3.3 Εξειδίκευση του Οράματος και της Στρατηγικής

Η στρατηγική στόχευση του Δήμου Χερσονήσου για την επόμενη περίοδο συγκλίνει στην προστασία των φυσικών πόρων και την ανάπτυξη του παράκτιου χώρου με εμπλουτισμό της παραγωγικής βάσης, μέσω της αυξημένης διασύνδεσής του με την ενδοχώρα και με δράσεις στήριξης της οικονομίας, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, παράλληλα με την ολοκληρωμένη διαχείρισή της παράκτιας ζώνης, λαμβάνοντας υπόψη τις καλές πρακτικές για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Στην κατεύθυνση αυτή, και με βάση τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών για την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ α' βαθμού, καθορίζονται με τη μορφή συγκεκριμένων **ΑΞΟΝΩΝ** τέσσερις (4) αναπτυξιακές προτεραιότητες, που συνοψίζουν τα βασικά θεματικά πεδία δράσης κάθε δήμου, καθώς και μια ακόμα που αναφέρεται ειδικά στην Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη του Δήμου Χερσονήσου (Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013) προκειμένου να υπάρξει άμεση σύνδεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με την Ολοκληρωμένη Χωρική Στρατηγική του Δήμου. Η τελευταία δύναται να αποτελέσει βασικό επενδυτικό εργαλείο ολοκληρωμένου χαρακτήρα για την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του Δήμου με όρους αειφορίας.

Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

Τοπική Οικονομία & Απασχόληση

Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη Χερσονήσου

Ανάπτυξη του Οργανισμού του Δήμου & των Νομικών Προσώπων

Οι άξονες προτεραιότητας αναλύονται περαιτέρω σε **ΜΕΤΡΑ** και **ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ**. Οι στόχοι κάθε μέτρου επιτυγχάνονται μέσω συγκεκριμένων δράσεων που αποτελούν διακριτά Σχέδια Δράσης και τα οποία αποτελούν μέρος του Επιχειρησιακού Σχεδίου (Β' Φάση).

Για την επίτευξη των παραπάνω προτεραιοτήτων θα σχεδιαστούν μια σειρά από ΜΕΤΡΑ, τα οποία θα αφορούν ενδεικτικά:

- στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον,
- σε τεχνικές υποδομές και δίκτυα,
- σε θέματα οδικής κυκλοφορίας, μεταφορών και στάθμευσης,
- στον Αθλητισμό, Εθελοντισμό & Πολιτισμό,
- τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις,
- στην Υγεία & Κοινωνική Μέριμνα,
- σε κλάδους αιχμής για την τοπική οικονομία και σε θέματα απασχόλησης,
- στους ανθρώπινους πόρους και στην υλικοτεχνική υποδομή του δήμου,
- στην οικονομική λειτουργία και στη δημοτική περιουσία και
- στη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και των νομικών προσώπων.

και Ειδικούς Στόχους για:

- ☒ την ανάπτυξη κοινόχρηστων χώρων και οδών,
- ☒ τη βελτίωση της χωροταξικής οργάνωσης του δήμου,
- ☒ τη βέλτιστη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων,
- ☒ την συντήρηση και αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης & άρδευσης,
- ☒ το βιώσιμο ενεργειακό σχεδιασμό,
- ☒ την προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των ακτών και των άλλων φυσικών πόρων του δήμου,
- ☒ την περαιτέρω αναβάθμιση του οδικού δικτύου όλων των κατηγοριών και των συνθηκών οδικής ασφάλειας,
- ☒ τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της Βιώσιμης Κινητικότητας στην παραλία και την ενδοχώρα
- ☒ την αξιοποίηση των ΤΠΕ στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού και της παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών
- ☒ την ενδυνάμωση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στους τομείς προτεραιότητας της RIScrete και ειδικά στους τομείς τουρισμού-πολιτισμού και Κρητικής αγροδιατροφής και τη διασύνδεση-σύμπραξη των τομέων αυτών,
- ☒ τη συντήρηση και επέκταση αθλητικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών υποδομών και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- ☒ την προώθηση της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και του πνεύματος εθελοντισμού,

- ☑ τη στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων μέσα από υπηρεσίες υγείας & πρόνοιας υψηλού επιπέδου,
- ☑ την ενίσχυση των ανθρώπινων και υλικών πόρων του δήμου για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών κ.α.

Η εξειδίκευση της Στρατηγικής σε Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα και Ειδικούς Στόχους είναι μια διαδικασία που θα λάβει χώρα στο πλαίσιο εκπόνησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου (Μέρος Β' του 5ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος), σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες και κατευθύνσεις του ΥΠ.ΕΣ.⁵⁷, και αφού ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης στην οποία θα υποβληθεί η Α' Φάση.

⁵⁷ υπ. αριθμ. 41179/23.10.2014 Απόφαση (ΑΔΑ: Ω2ΛΒΝ-Σ4Α) με θέμα: «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019».